BIBLIOTECA PENTRU TOȚI COPIII

ZÎNA ONDA

BAȘME CLASICE GERMANE

Desenul copertei și ilustrațiile de
VAL MUNTEANU

Colecția „Biblioteca pentru toți copiii" apare sub îngrijirea lui Tiberiu Utan

ZÎNA ONDA

BASME CLASICE GERMANE

În românește de
EUGEN FRUNZĂ

EDITURA ION CREANGĂ — BUCUREȘTI
1975

DIE NIXE ONDA
DICHTERMÄRCHEN
ION CREANGĂ VERLAG, 1975

CĂTRE CITITOR

S-ar părea că omenirea, la naşterea ei, avea drept leagăn pămîntul, deasupra stelele şi la căpătîi un basm. De atunci, basmul a rămas cel mai bun şi mai statornic prieten al copilăriei. Căci nimic nu răspunde mai mult dorinţei copilului de a descoperi şi afla miracolul existenţei decît participarea, cu simţurile şi cu gîndurile mirate, la cele mai grozave şi năstruşnice întîmplări, care îi sugerează de fapt dimensiunile sale proprii într-o lume reală, extrem de complexă; nimic nu-i stimulează mai mult efortul prim (pentru că e un efort) de a se găsi şi înţelege pe sine în vasta panoramă din jur. Ciudat, însă tocmai basmul, cu hiperbolele, cu jocul său de-a dincolo şi peste om, cu zborul său nelimitat, îl ajută pe copil să calce mai uşor pe terenul cunoaşterii. Dealtminteri, nu cred să existe adevăr demonstrat şi stabilit cu logica fermă a maturităţii, care să nu fi plutit, la început, în ceţurile de vrajă ale basmului.

Dar oamenii nu-şi pierd niciodată pe de-a întregul copilăria. Ea îi însoţeşte pînă la clipa din urmă şi îi recheamă stăruitor în fantasticul ei univers. Cu zîmbet superior, însă şi amar, ne descoperim nu o dată fiinţa dintîi, limpede, nealterată de timp, în paginile unei cărţi cu basme. Cine spune că, părinte fiind şi citind copilului dintr-o asemenea carte, nu se simte la rîndul lui cucerit, acela îşi ascunde un obraz, ca să nu i-l vedem decît pe celălalt.

Destul totuși cu lauda basmului care, oricum, nu are nevoie de apologeți.

Cartea de față înmănunchează un număr de zece basme culte germane din secolul al XIX-lea. Autorii sînt, în genere, figuri proeminente ale literaturii germane din secolul trecut. Se cultiva insistent basmul ca pe un refugiu imaginar dinaintea unei lumi încătușate, umilite sub domnia claselor de sus, cu ierarhii și norme rigide, slujind interese străine de nevoile și năzuințele poporului. Se născocea de obicei în aceste basme o contra-lume, o lume de frumuseți și îndestulări pentru oamenii mărunți ca stare socială, o lume în fond posibilă dacă facem abstracție de salturile himerice, dar cu atît mai sugestive, ale fanteziei specifice oricărui basm. Se ironizau de asemenea frecvent moravuri, atitudini, personaje din tagma zisă aleasă — moșieri, înalți demnitari, curteni, cămătari, spoliatori de tot felul. Se apela, în același timp, la generozitate, la cinste, la muncă, la bună înțelegere între oamenii de orice rang. Astfel, basmul pornea îndeobște de la o realitate urîtă, greu de suportat, cu grave nedreptăți și vicii, opunîndu-i o alta, inventată ce-i drept, dar la care merită să visezi. Desigur, nu toate basmele scrise în acea epocă aveau un caracter pregnant social. Multe abordau exclusiv tema educației morale a copilului. Dar, în cea mai mare parte, basmul german din secolul al XIX-lea relevă tendința autorilor de a blama răul din vremea lor, de a căuta un remediu stagnării și suferinței.

În afară de Goethe, titanul literaturii clasice germane, pe care totuși mulți dintre romantici îl revendicau ca pe un precursor al lor și care, în „Noul Paris", nu urmărește decît să evoce fabulosul unei grădini văzută cu ochii propriei sale copilării, copleșindu-ne cu arabescuri de imaginație și de stil — ceilalți autori, Brentano, Tieck, Hoffmann, Mörike, Bettina von Arnim,

Hauff, Storm, Marie von Ebner-Eschenbach, Julius Mosen, sînt fie reprezentanți tipici și de primă mărime ai romantismului german, fie romantici cu accent realist, fie realiști cu tentă romantică. Dintre toți numai Wilhelm Hauff, deși a scris romane și povestiri de succes, și-a cîștigat notorietatea, îndeosebi ca mare creator de basme. (Dealtfel, chiar „Inima de piatră", basm cu care Hauff e reprezentat în acest volum, se bucură de o faimă mondială, fiind și ecranizat.) Pentru ceilalți, rămași în conștiința posterității mai ales ca romancieri, poeți, dramaturgi, nuveliști, memorialiști (Bettina von Arnim), critici, esteticieni sau mari traducători (Tieck), basmul a fost, pe de o parte, un complement al programului lor artistic, pe de altă parte, un copil alintat, pe care îl chemau nu o dată la masa lor de scris. Basmul le oferea, printre altele, prilejul de a valorifica în chip creator bogatul tezaur al folclorului, de a-și limpezi și împrospăta limba la izvorul viu al graiului popular, de a folosi metafore și expresii, aparent naive, pentru critica socială. Roadele acestor preocupări nu s-au veștejit nici pînă azi. Ele constituie una din comorile de preț aflate în patrimoniul literaturii germane.

N-aș vrea să răpesc nimănui bucuria surprizei, de aceea nu trădez nimic din întîmplările cu care cititorul va face cunoștință pe parcursul lecturii. Vreau doar să remarc varietatea mediului în care se desfășoară acțiunea—sat, oraș, pădure, colibă ori palat regal; țărani săraci, bogătași ai satelor, cărbunari, sticlari, nobili cu funcții ministeriale, plutași, negustori, prinți, mici moșieri, conți rurali, muzicieni etc. — fără a socoti bineînțeles și mulțimea de făpturi supranaturale — populează aceste basme, dintre care unele cîștigă un farmec cu totul remarcabil și putere de convingere prin faptul că vorbesc despre oameni adevărați, cu cinstea, cu suferința și cu visurile lor,

cu lăcomii, orgolii și obtuzități, cu cele bune și rele ale ființei umane,

Se întîlnesc uneori, în textele ce urmează, noțiuni și referiri care depășesc aria de cunoștințe a celor mici. Va fi, prin urmare, o plăcută datorie a părinților și educatorilor de a-i ajuta pe copii atunci cînd nu înțeleg aceste rare incursiuni în mitologie, arhitectură, muzică, geografie sau pur și simplu într-un limbaj mai pretențios, cu care încă n-au ajuns să se familiarizeze. Unor nume sau porecle cu sens necesar în desfășurarea basmelor am căutat să le dau replici românești. Pe altele, fără rol caracterizant și activ, le-am păstrat în forma lor originală.

Aceste cîteva cuvinte pentru cititorul adult.

Pentru copii, o urare: „Călătorie plăcută, dragii mei, în zarea de aur a basmelor, care vă așteaptă ochii mari, uimiți! Și nu uitați că fiecare basm e o punte între copilăria voastră și înțelepciunea lumii."

EUGEN FRUNZĂ

BETTINA VON ARNIM

FIUL DE REGE

A FOST ODATĂ UN REGE, care domnea peste o țară minunată, și din palatul său, așezat pe un munte înalt, putea privi pînă departe, în depărtări. Îndărătul palatului, spre buna-i desfătare, se întindeau grădini frumoase, mărginite de rîuri limpezi și păduri dese, pline de sălbăticiuni. Lei și tigri își aveau aici sălașul; rîșii stăteau în copaci; vulpile și lupii săreau de colo pînă colo prin desișuri; urși albi sau cu blană aurie veneau adesea în grădina regelui, trecînd înot, perechi-perechi, peste ape. Sus, în creștetul copacilor, își făcuseră cuib vulturii, ulii și șoimii. Erau pădurile acestea ca o împărăție la hotarul regesc, pe care animalele o știau drept a lor și numai a lor.

Regele își luă soție atît pentru frumusețea ei cît și din dorința de a avea copii. Și cînd regina fu binecuvîntată, poporul, bucurîndu-se că va fi cine să moștenească tronul, o cinsti nespus de mult. Sorocul însă trecu fără ca regina să aducă pe lume un copil. Se mîhni atunci regele, crezînd că soția e bolnavă și că va muri curînd; dar ea mînca și bea ca o ființă zdravănă și astfel umblă șapte ani cu pîntecul rotund. Regele, bănuind că femeia păcătuise în fața Domnului de-o pedepsește atît de rău, se scîrbi de înfățișarea ei. Dădu poruncă și o despărți de iatacul lui, izgonind-o în încăperile dosnice ale palatului. Aici regina își duse povara cea grea, într-o lungă amărăciune, rătăcind prin grădinile singuratice și privind animalele care veneau dinspre pădure să se adape la malul celălalt al rîului.

Și dacă timpul era de primăvară, cînd leii și tigrii vin la adăpat cu puii lor, atunci, în greaua ei cumpănă, femeia își dorea să fie o sălbăticiune, să smulgă vieții hrana, luptînd abraș, numai să-și poată îndestula pruncul. „Dar așa, vorbea dînsa, trebuie să cutreier grădinile cu pas tîrșit și în plîns amar. Mă uit la voi în fiecare an cum vă bucurați de rod, cum vă creșteți puișorii în mijlocul naturii celei aspre și iuți; mie însă, fiică de prinț și regină, nu mi-e dat să cresc pe nimeni din nobila mea stirpe, ci să trăiesc nefericită și urîtă de însuși soțul meu, regele."

Pe cînd ședea odată la loc singuratic, sub un palmier, simți durerile facerii și născu un băiat, care părea puternic ca unul de șapte ani; și abia ce veni pe lume, văzînd o ursoaică ce trecuse rîul, se luă după ea, se agăță de blana ei și astfel ursoaica îl duse înot și dispăru cu el în pădure. Atunci regina scoase un țipăt sfîșietor de mamă:

— Băiatul meu, singurul meu copil e în pădure, îl rup fiarele!

Cît ai clipi, străjile regelui se năpustiră peste ape către desișul pădurii, cu baltage, cu arcuri și săgeți, ca să-l scape de primejdie pe băiatul măriei sale.

Văzîndu-și animalele meleagul cotropit, ieșiră toate din păduri la malul rîului, gata de apărare... Ursii se ridicară și își întinseră labele amenințător, leii își arătau colții rînjind și fluturau din coadă, tigrii alergau cu priviri de foc, lupii urlau, elefanții răscoleau pămîntul și răsturnau stîncile în apă, păsările zburau din cuiburi, îngreuind aerul și făcînd o larmă grozavă — încît nici unul dintre vitejii cavaleri nu îndrăzni să urce pe malul celălalt. Se întoarseră deci înot la regina părăsită, crezînd că băiatul e pierdut. Cum ajunseră, însă, la regină, văzură cu mirare că năștea din nou. Și astfel, veniră pe lume încă șase copilași, care de care mai vioi și mai voinic, iar doliul după fiul pierdut nu dură

lungă vreme. Regina, dimpreună cu cei șase sugaci, fu dusă cu alai în fața regelui, ca o mamă glorioasă, primită cu bucurie și cinstiri.

Copilașii creșteau, regina îi îngrijea cu multă răbdare și îi hrănea; dar seara, după ce adormeau, se ducea în spatele palatului, acolo unde șezuse cînd ursoaica i-a luat pe cel dintîi născut. Fugea de-a lungul rîului, cu nădejdea că doar-doar își va ispiti băiatul să iasă din desiș, căci prea puțin îi păsa de ceilalți copii și numai la primul îi era gîndul, neputînd să creadă că a pierit — aidoma păstorului care se mîhnește mai mult de mielul răznit decît de întreaga turmă, convins că tocmai mielul acesta e cel mai bun și fără seamăn între toți. Nici nu se mai temea de animalele pădurii cînd le auzea noaptea urlînd, și dacă vreunul se pripășea în grădină, alerga după el și întreba de copil. Acestea însă nu voiau s-o înțeleagă. Desperată, femeia își pierdea cumpătul, amenința și se ruga și îi trăgea pe urși de blană, zicînd:

— Mi-ați furat fiul!

Ursii însă nu se sinchiseau și își vedeau de treabă în felul lor; cunoscînd femeia după chip, nu-i făceau nici un rău. Atunci, regina intra iarăși în palat, își ștergea lacrimile și se apleca peste copilașii ei tulburați, neliniștiți. Ascunzîndu-și durerea, spunea încet:

— Bieții de ei, li-e foame și li-e frig; trebuie să-i încălzesc, să le dau de mîncare, pînă s-or potoli.

Astfel, cît era ziua de lungă, își tăinuia tristețea dinaintea oamenilor și nu-și întorcea fața spre lumină; o apăsa rușinea că ține mai mult la copilul pierdut decît la toți ceilalți. Îi creștea, nu-i vorbă, zi de zi, cu mare grijă și înțelepciune; dar seara, după ce pruncii coborau în somn, ea umbla pe urmele primului născut. Grăia către păsările mari de pradă, ce pluteau în văzduh ba încolo, ba încoace, ducînd hrană puilor. Le spunea deseori:

— Ah, voi făpturi înaripate, să pot și eu pluti în văzduh, peste păduri și desișuri, să-mi caut odorul! Ah, spuneți-mi dacă mai trăiește sau l-ați văzut mort!

Și cînd păsările îngînau ceva nelămurit din înalturi, ea socotea că ar fi ceva de înțeles și își ridica părul căzut pe obraji, ca să audă mai bine. I se părea de multe ori, după glasul păsărilor, că băiatul e în viață și se va întoarce curînd. Se străduia să afle tîlcuri în țipetele lor, întreba chiar și albinele și cărăbușii ce grăbeau zbîrnîind peste ape, roiau în jurul ei, bîzîiau fiecare în graiul lui și zburau mai departe.

O, sărmană regină, nici un animal sălbatic, fără pricepere, nu-ți va da vreun sfat; ele nu știu ce-i tînga omului. Căci oamenii le hăituiesc, le urmăresc și nu le cuprind în sufletul lor, ci caută să le omoare pentru blană sau pentru carnea bună de mîncat, dar nici un om nu le-a cerut vreodată mîngîiere. În schimb, cîte nobile sălbăticiuni nu și-au plîns libertatea, pe care omul le-a răpit-o viclean, cîte n-au ajuns în robia lui, puse la munci pentru care nu erau menite, căci nu le sta în fire! Trebuie să mănînce fîn uscat pentru a-l sluji cu puterea lor, deși ar fi putut să se îndestuleze cu frunziș proaspăt în pădure; trebuie să rabde zăbala și șfichiul biciului. De aceea, nici nu au încredere în om și îl ocolesc, iar cînd nu se pot ajuta altfel, îl prind și îl sfîșie îngrozitor, numai să-și apere libertatea sau puii primejduiți.

Copiii se făcuseră acum destul de mari și erau bine crescuți întru toate deprinderile, aveau gînduri drepte, chibzuite și se purtau în bună cuviință. Regele nu știa cui să-i lase coroana, căci nu se putea spune care din ei s-a născut mai întîi, nici care ar fi mai puțin destoinic pentru domnie. Cînd îi lăsa să se întreacă la jocuri, se întîmpla nu o dată ca toți să cîștige sau ca fiecare în felul lui să se arate cel mai dibaci. Nici să iubească pe unul mai mult decît pe altul regele nu putea, căci toți

erau frumoși și făpturile lor parcă semănau cu gîtul unei păsări măiastre cînd o bate soarele: stînd pasărea într-un anume fel, roșul și verdele scapără minunat; răsucindu-se un pic, răsare o altă culoare; iar cînd umblă și mișcă din aripi, atunci culorile se schimbă, iute ca fulgerul, care de care mai frumoasă. Erau copiii ca un curcubeu, în care culorile stau frumos adunate și boltite pe cer, ivindu-se mereu una din cealaltă. Regele nu avea dreptul să-și împartă țara sau să o dea pe mîna mai multor stăpîni; de aceea porunci să se facă o coroană din aur curat, care să cuprindă laolaltă capetele celor șase copii, și le spuse:

— Cît va rămîne gîndul vostru curat precum aurul și veți trăi uniți precum capetele voastre stau cuprinse în inelul coroanei, cît o să vă sărutați iubitori, atîta vreme voi putea zice că țara are un singur domn și, cu toate că trupurile sînt mai multe, are un singur duh.

Și tatăl pregăti mari serbări, la care poporul să-i vadă pe noii regi. Toți nobilii se adunară la Curte. Aici, sub cerul liber, se afla un tron încăpător, din aur, pe care ședeau feciorii regelui, iar dînsul le puse coroana pe capete. Stingheră și tăcută, regina sta de față, purtînd giuvaerele-i de preț, mantie și voaluri de aur. Spre ea căta poporul și chiuia, numind-o mamă glorioasă și cîntîndu-i, pe toate strunele, vrăjite cîntece de slavă. Ea își ascundea însă obrajii sub voal și plîngea lacrimi amare pentru copilul pierdut. Atunci, feciorii coborîră de pe tron, îngenuncheară și cerură binecuvîntarea mamei. Regina se ridică și îi binecuvîntă cu dreapta, dar cu stînga își apăsă pe inimă, gîndind la fiul cel dus.

Sălbăticiunile auziră veselia ce lărmuia prin țară și, stîrnite, trecură apa înot, în turme și haite mari. Cînd paznicii aduseră cumplita veste, toți fugiră care încotro la casele lor, doar mama nu voia să plece și nu-i era frică de nimic. Feciorii, văzînd că la rugămințile lor mama nu se clintește din loc, nu voiră nici ei

s-o părăsească și rămaseră să-i fie scut. Mulțimea de sălbăticiuni se apropia și, în mijlocul lor, venea un chip frumos, privind mîndru către cer. Părea că e om, doar mai luminos și mai măreț. Călărea pe spatele leilor și tigrilor, sărea sprinten de pe unul pe celălalt. Zărindu-l, mama rosti:

— E fiul meu! Și merse fără teamă în întîmpinarea lui. Se cuibări la pieptu-i falnic și simți cum i se prăvale o stîncă de pe inimă.

Animalele știau femeia după înfățișare și nu se atinseră de ea. Băiatul însă nu cunoștea graiul omenesc; își arătă gîndul prin semne. De aceea, luă coroana și o roti de șapte ori în jurul capului, apoi smulse cu brațul său puternic un măslin cu rădăcini cu tot și dădu fiecăruia dintre cei șase frați cîte o creangă; el însă păstră pentru sine trunchiul, ceea ce vrea să zică:

— Eu sînt stăpînul! Iar voi să trăiți în pace cu mine!

Și se făcu rege peste animale și oameni, întru spirit și fără grai.

JOHANN WOLFGANG VON GOETHE

NOUL PARIS

— O poveste pentru băieți —

ACUM CÎTVA TIMP, în noaptea dinspre duminica rusaliilor, visai că stau în fața unei oglinzi și că mă străduiesc să îmbrac veșmintele primite în dar, cu prilejul sărbătorilor, de la dragii mei părinți. Îmi dăruiseră, cum știți, o pereche de pantofi din piele netedă, cu catarame de argint, apoi ciorapi subțiri de bumbac, pantaloni negri de mătase și o haină verde din lînă fină, cu butoniere aurite. Vesta, din postav țesut cu fir de aur, fusese croită pe măsura mea dintr-o jiletcă pe care tatăl meu o purtase ca tînăr însurățel. Eram proaspăt frezat, pudrat și cîrlionții îmi împodobeau capul ca niște aripioare. Doar că nu mai terminam cu îmbrăcatul, deoarece greșeam mereu și încurcam lucrurile; cum dădeam să pun pe mine ceva, mă trezeam dezgolit în altă parte. Și întru această grea nedumerire, iată că răsare în fața ochilor mei un bărbat tînăr și frumos, care mă salută cu multă prietenie.

— O, bine ați venit! îl întîmpinai la rîndul meu. Mă bucur să vă văd aici.

— Așadar, mă cunoașteți? întrebă el cu un surîs pe buze.

— De ce nu? fu răspunsul meu, de asemeni zîmbitor. Sînteți Mercur și vă știu chipul zugrăvit adesea pe tablouri.

— Într-adevăr, eu sînt acela. M-au trimis zeii la dumneata, cu o sarcină de mare însemnătate. Vezi aceste trei mere?

Întinse mîna și-mi arătă trei mere, pe care palma lui abia le putea cuprinde, toate mari și minunat de frumoase, unul roșu, altul galben, altul verde. Ai fi zis că sînt nestemate cărora cineva le împrumutase înfățișare de fruct. Dădui să le ating, dar el își trase mîna îndărăt.

— Mai întîi să știi că merele astea nu sînt pentru tine. Va trebui să le dai celor mai frumoși tineri ai orașului, trei la număr, care, pe urmă, fiecare după soarta lui, să-și găsească nevasta dorită. Ia și fă-ți treaba cumsecade! spuse Mercur, luîndu-și rămas bun și slobozind cele trei mere în palmele mele deschise. Îmi părea că merele crescuseră și mai mari. Le ținui spre lumină și văzui că sînt cu totul și cu totul străvezii; curînd se alungiră și se prefăcură în trei femeiuști drăguțe foc, cam de mărimea unor păpuși obișnuite, avînd fiecare ochii de culoarea mărului din care s-a ivit. Și astfel se mlădiară și lunecară pe degetele mele în sus; dar cînd să le prind pentru a păstra măcar una din ele, mă trezii că au și zburat departe, plutind în văzduh. Nu-mi rămase decît să le urmăresc din priviri. Stăteam fermecat și împietrit, cu mîinile încă ridicate, și îmi cercetam degetele ca și cum acolo ar fi fost ceva de văzut. Dar deodată zării o drăgălășenie de fată jucîndu-mi pe vîrfurile degetelor, mai mică decît celelalte, însă plină de grație și vioiciune. Și cum fata nu-și luă zborul cu suratele ei, ci întîrzia dansînd și sărind ușure ba pe un vîrf de deget, ba pe altul, o privii cîtva timp, uimit. Și cum îmi plăcea nespus, crezui că pot pune mîna pe ea și mă hotărîi s-o prind cu îndemînare; dar în aceeași clipă simții o lovitură în cap, mă prăbușii și nu mă deșteptai din amețeală decît la ora cînd trebuia să mă îmbrac și să merg la biserică.

Cît ținu slujba, ca și în timpul prînzului, la bunici, îmi reveniră mereu în minte acele fapturi. După-masă, plecai să-mi văd cîțiva prieteni, atît pentru a fi văzut

la rîndul meu în noile haine, cu pălăria sub braț și sabia la șold, cît și pentru că le eram dator cu niște vizite. Dar nu găsii pe nimeni acasă și, aflînd că au plecat la grădină, mă gîndii să-i urmez și să petrec o seară plăcută.

Drumul mă duse printre cele două ziduri care înconjoară orașul și ajunsei curînd în locul care poartă cu îndreptățire numele de Zidul cel rău, căci acolo nu te afli nicicînd în deplină siguranță.

Mergeam încet, gîndind la cele trei divinități ale mele și, în primul rînd, la mica mea zînă; uneori înălțam degetele și le țineam așa, în nădejdea că va fi atît de bună să apară din nou jucînd pe vîrfurile lor. Mergînd astfel, scufundat în gînduri, zării la stînga mea, în zid, o portiță, pe care nu-mi aminteam s-o mai fi văzut vreodată. Părea joasă, totuși arcada ei ascuțită ar fi lăsat să treacă și pe omul cel mai înalt. Pervazul, sus, ca și pe margini, era cioplit și împodobit cu finețe de pietrar și de sculptor; pe mine însă mă atrase îndeosebi ușa propriu-zisă. Era dintr-un lemn străvechi, cafeniu, incrustat numai pe-alocuri, și bătută-n panglici late de fier, lucrate cu adînc meșteșug, închipuind frunzișuri din care se iteau păsări parcă aievea și pe care nu puteam să le admir îndeajuns. Ceea ce mi se păru însă cel mai ciudat era faptul că nu vedeam nici gaura cheii, nici clanța, nici ciocănelul. Drept urmare, am bănuit că ușa se deschide numai pe dinlăuntru și nu m-am înșelat, căci, apropiindu-mă ca să-i pipăi desenul atît de frumos, ușa se deschise într-adevăr și în fața mea răsări un bărbat purtînd veșminte cu totul neobișnuite, foarte largi și lungi. O barbă mare îi înnora chipul.

— Tinere domn, cum de-ați venit și ce căutați aici? rosti el cu voce și cu gest prietenos.

— Admir, răspunsei eu, încrestătura măiastră a porții; lucru asemănător n-am văzut niciodată, cel mult dacă

s-o fi găsind cîte ceva prin colecțiile unor îndrăgostiți de artă.

— Mă bucură, zîmbi el, că vă plac înfloriturile acestea. Pe dinăuntru poarta e și mai frumos lucrată. Intrați, dacă doriți.

Nu eram într-o stare sufletească prea bună. Hainele ciudate ale portarului, singurătatea locului și ceva nelămurit, care părea să plutească în aer, mă apăsau. De aceea nu mă grăbii, sub cuvînt că vreau să studiez mai îndeaproape partea dinafară a porții, și mă uitai totodată, pe furiș, în grădină; căci o grădină apăruse în fața ochilor mei. Chiar lipit de poartă, se deschidea un spațiu întins și umbros; tei bătrîni, așezați la aceeași depărtare unul de altul, îl acopereau peste tot cu ramurile lor dese, îngemănate, încît o mulțime de oameni s-ar fi putut răcori sub ele. Pusei în sfîrșit piciorul pe prag și bătrînul se pricepu să mă îmbie pas cu pas. De fapt, nici nu mă împotriveam, căci auzisem de atîtea ori vorbindu-se că, în astfel de împrejurări, un prinț sau un sultan n-ar trebui să întrebe niciodată dacă e vreun pericol sau ba. Unde mai pui că aveam sabie la șold! Nu-l birui eu pe bătrîn, dacă se arată vrăjmaș?

Intrai deci, sigur de mine, străinul împinse poarta și aceasta se închise atît de lin, încît abia o simții. Acum îmi arătă lucrătura, într-adevăr și mai măiastră, de pe partea dinăuntru a porții, îmi lămuri amănuntele și îmi arătă o deosebită bunăvoință. Astfel, liniștit pe deplin, mă lăsai condus mai departe, prin spațiul acela umbros și rotund de lîngă zid. Firide, împodobite artistic cu corali, scoici și scări metalice, vărsau apă din belșug în bazine de marmură, prin gura unor tritoni. Între acestea se aflau colivii și căsuțe zăbrelite, unde săltau veverițe, alergau purcelușii de mare și tot soiul de vietăți din cele mai drăguțe. Păsările ne însoțeau pașii cu cîntece și strigări, mai ales graurii trăncăneau vrute și nevrute; unul zicea: „Paris! Paris!", altul

„Narcis! Narcis!“ atît de răspicat și de limpede, încît ai fi crezut că declamă un școlar. Bătrînul mă privea întruna cu atenție, în vreme ce păsările strigau de zor. Eu însă mă prefăceam n-aude, n-a vede și, la urma urmei, nici nu aveam timp să mă uit la el: îmi dădeam seama că mergeam în cerc și că spațiul acesta mare, umbrit și rotund, împrejmuia de fapt un alt cerc mult mai însemnat. Și într-adevăr, ajunserăm din nou în preajma porții și se părea că bătrînul vrea să mi-o deschidă, ca să plec; dar ochii mei rămaseră ațintiți pe un grilaj de aur, care împrejmuia parcă mijlocul acelei frumoase grădini și asupra căruia privirea-mi stăruise și mai înainte, în timpul plimbării noastre, deși bătrînul mă ținuse mereu lîngă zidul mărginaș, adică departe de centru. În vreme ce se îndrepta spre poartă, eu îi spusei înclinîndu-mă:

— Ați fost atît de binevoitor cu mine încît îmi iau curajul să vă fac o rugăminte pînă a ne despărți. N-aș putea să mă uit mai de aproape la grilajul acela de aur, care pare să închidă într-un cerc foarte larg partea de mijloc a grădinii?

— Cu plăcere, făcu bătrînul, dar atunci trebuie să vă supuneți unor condiții.

— Care anume? întrebai grăbit.

— Trebuie să lăsați aici pălăria și să nu vă scoateți mîna din mîna mea în timp ce vă conduc.

— Încîntat, răspunsei eu și îmi lepădai pălăria și sabia pe prima bancă de piatră ce ne ieși în drum.

Bătrînul îmi prinse repede stînga în dreapta lui și, ținîndu-mi-o strîns, mă trase cu destulă vigoare drept înainte. Ajunși la grilaj, mirarea mea se schimbă în uimire: nu mai văzusem nicicînd așa ceva. Pe un soclu înalt de marmură stăteau rînduite o mulțime de lănci și halebarde, ale căror vîrfuri alăturate și ciudat împodobite se împlineau într-un cerc. Privii printre ele și văzui

în spatele lor o apă curgînd domol, străjuită de pereți de marmură; adînc, în limpezimea ei, zăreai mișcîndu-se, fie repede, fie încet, cîte unul sau în roiuri, o sumedenie de pești aurii și argintii. Aș fi vrut să-mi arunc privirea peste apă, să văd cum arată de fapt inima grădinii; dar, spre marea mea dezamăgire, observai că de partea cealaltă apa era îngrădită cu același fel de grilaj, cu atîta dibăcie lucrat încît fiecărei deschideri aici îi răspundea dincolo cîte o lance sau halebardă; astfel, punînd la socoteală și celelalte adaosuri, se înțelege că, de oriunde ai fi privit, nu puteai să vezi nimic. În afară de asta, mă stînjenea și bătrînul, care mă ținea strîns și nu-mi lăsa mișcarea liberă. Curiozitatea mea însă creștea, după cele văzute, tot mai mult; îmi luai deci inima în dinți și îl întrebai pe bătrîn dacă nu s-ar putea trece dincolo.

— Cum de nu! răspunse el, dar atunci mai sînt niște condiții.

Voind să știu care anume, dînsul mă făcu să înțeleg că trebuie să-mi schimb hainele. Primii cu mulțumire și mă lăsai condus înapoi la zid. Acolo, într-o sală nu prea mare, însă bogat împodobită, atîrnau pe pereți veșminte de tot felul, care toate semănau cu portul oriental. Mă schimbai repede. După ce, spre desperarea mea, îmi scutură temeinic părul dat cu pudră, bătrînul luă o plasă pestriță și mi-o așeză pe cap. Privind în oglindă, găsii că arăt în deghizarea mea destul de drăguț; îmi plăcea chiar mai mult decît în hainele mele țepene de duminică. Făcui cîteva plecăciuni și sărituri, așa cum văzusem că fac dansatorii la teatru. Între timp, tot uitîndu-mă în oglindă, zării din întîmplare, în spatele meu, imaginea unei firide. Pe fondul ei alb atîrnau trei sforicele verzi, fiecare împletită așa fel încît, din depărtarea la care mă aflam, nu prea puteam să le deslușesc. Mă răsucii deci în grabă și îl întrebai pe bătrîn despre firidă și sfori. Acesta, foarte amabil, desprinse una din ele și mi-o arătă. Era un șnur de mătase, verde,

Abia atunci observai că jos, de-a curmezișul, se afla o bancă scundă, lunguță, pe care sta o mandolină. Fata o luă de pe bancă, se așeză și mă trase cu drăgălășenie alături de ea. Mă uitam acum și la cea de a doua fată, din dreapta. Purta rochie galbenă și avea în mîini o țiteră; și dacă harpista era de o statură impunătoare, cu trăsături și purtări maiestuoase, în schimb cîntăreața din țiteră arăta ca o ființă grațioasă și veselă. Era o blondă zveltă, pe cînd cealaltă avea o poboabă de păr castaniu-închis. Varietatea și armonia cîntului lor nu mă puteau împiedica să-mi îndrept ochii asupra celei de a treia frumuseți, care purta veșminte verzi și al cărei viers de lăută năștea în mine ceva tulburător, dar și străin. Aceasta părea să-mi acorde cea mai mare atenție și să cînte anume pentru mine. Totuși nu mă putui alege cu mare lucru în ce o privea. O vedeam ba gingașă, ba ciudată, ba sinceră, deschisă, ba orgolioasă, după cum își schimba cîntecul și luminile feții. Voia cînd să mă înduioșeze, cînd să mă stîrnească. Dar putea să facă orice, nu era chip să mă cîștige, căci mica mea vecină, cu care ședeam cot la cot, mă ținea în mrejele ei și apoi, recunoscînd eu în cele trei fete pe zînele ce-mi apăruseră în vis, ca și culoarea merelor, înțelesei foarte limpede că n-ar avea nici un rost să-mi aleg vreuna și să o reținu. Aș fi ales-o pe micuța grațioasă, dacă lovitura pe care mi-o dăduse în vis nu mi-ar fi stăruit dureros în minte. Stătuse pînă acum liniștită cu mandolina ei, dar cînd celelalte două, stăpînele, încetară să cînte, îi porunciră să se producă cu cîteva bucăți vesele. Abia de ciupi din strune cîteva melodii de dans, că și sări în sus, iar eu făcui la fel...

Ea cîntă și dansă, pe cînd eu îi urmai pașii mărunți, ispititori. Închipuirăm astfel un soi de balet cu care stăpînele păreau a fi mulțumite, căci, abia isprăvit dansul, ele îi porunciră micuței să mă învioreze cu ceva bun, pînă la vremea cinei. Uitasem firește că, în afară

de acest paradis, mai există și altceva pe lume. Alerte mă conduse imediat înapoi în gangul prin care intrasem. Pe o latură se aflau două odăi ale ei, frumos dichisite. Într-una din ele, unde locuia, micuța îmi servi portocale, smochine, piersici, struguri și eu gustai cu mare poftă atît din fructele țărilor străine cît și din altele care se coc de obicei abia în lunile următoare. Prăjituri erau din belșug; fata îmi turnă vin spumos într-o cupă de cristal șlefuit; dar nu simțeam nevoia să beau, căci mă răcorisem îndestul cu fructele.

— Și acum, hai să ne jucăm! spuse ea și mă pofti în cealaltă odaie.

Aici, totul arăta ca la tîrgul de crăciun, doar că lucruri atît de fine și prețioase nu se văzuseră nicicînd într-o prăvălie. Se aflau aici tot felul de păpuși, veșminte și unelte pe măsura lor, bucătării, camere de locuit și magazine păpușărești, precum și o sumedenie de alte jucării. Fata mă conduse pe rînd la dulapurile de sticlă care adăposteau aceste lucruri de preț. Pe cele dintîi le închise repede la loc, zicînd;

— Știu bine că astea nu vă interesează. Dincoace, în schimb, am putea găsi materiale de construcție, ziduri și turnuri, case, palate și biserici, pentru a închipui un oraș. Numai că pe mine asemenea joc nu mă prea încîntă. Să alegem altceva, care va fi pe placul dumneavoastră cît și al meu.

Scoase la iveală cîteva lădițe, în care se aflau o grămadă de oșteni micuți, așezați rînduri-rînduri unii peste alții, priveliște care mă făcu să recunosc de îndată că nu mai văzusem ceva atît de frumos. Ea nu-mi dădu timp să mă uit mai de aproape, ci luă una din lădițe sub braț și eu apucai încă una.

— Mergem la podul de aur, spuse ea, acolo e cel mai potrivit loc pentru jocul de-a soldații: sulițele ne arată imediat cum trebuie rînduite cele două oștiri una împotriva celeilalte.

Ajunserăm curînd pe podul acela de aur, clătinător; în timp ce îngenuncheam pentru a-mi pregăti liniile de bătaie, auzeam sub mine apa susurînd şi peştii plescăind. Amîndouă oştirile, după cum observai acum, erau alcătuite din călăreţi. Fata se lăudă că de partea ei, în fruntea oştirii femeieşti, e însăşi regina Amazoanelor. Eu, în schimb, îl aveam pe Ahile, cu numeroasa lui cavalerie grecească. Armatele stăteau faţă în faţă şi nu se putea închipui ceva mai măreţ. Ostaşii nu semănau cu figurile de plumb care se fac la noi, turtite pe o parte. Cal şi călăreţ aveau corpurile rotunde, pline, lucrate cu de-amănuntul. Şi apoi, mă miram cum de-şi păstrează echilibrul stînd fiecare drept, fără nici o tălpiţă sub picioare.

Trecurăm deci în control, amîndoi, cu mare mîndrie, armatele noastre, după care fata îmi anunţă trecerea la atac. Găsisem în lădiţe şi cîteva tunuri, precum şi cutii pline cu obuze de agată, frumos şlefuite. Pe acestea urma să le folosim de la o anume depărtare, cu condiţia să nu bombardăm mai mult decît era necesar pentru a răsturna figurile, căci nici una din ele nu trebuia stricată. Se porni în sfîrşit canonada de amîndouă părţile şi la început totul mergea, spre mulţumirea noastră. Dar cînd văzu că eu ţinteam totuşi mai bine şi că eram pe cale s-o învinge, deoarece victoria depindea de numărul soldaţilor rămaşi în picioare, Alerte se apropie sprintenă şi aruncările ei avură succesul dorit. Fata îmi culcă la pămînt o sumedenie din cei mai buni ostaşi şi cu cît protestam mai mult, cu atît rîvna ei creştea. Lucrul mă necăji pînă la urmă. O ameninţai că voi face la fel. Şi nu numai că mă apropiai, dar şi aruncările mele, supărat cum eram, se dovediră deosebit de puternice. Nu dură mult şi cîteva centaure ale ei se făcură ţăndări. Prinsă în focul jocului, fata nu observă imediat; dar eu încremenii văzînd cum figurile sparte, amazoane şi cai, se adună iarăşi, de la sine, într-un

întreg și, înviate de-a binelea, se depărtează în galop de la podul de aur pînă sub tei, apoi aleargă de colo pînă colo în goana mare și se pierd, nu știu cum, prin preajma zidului! Cînd își dădu seama de cele întîmplate, frumoasa mea izbucni într-un plîns amar, strigînd totodată că-i pricinuisem o pierdere fără leac și cu mult mai grea decît se poate spune în cuvinte. Pe mine, în schimb, cuprins de furie, mă bucura să-i pot face un rău, și apucînd obuzele de agată ce-mi rămăseseră, le aruncai orbește în trupa ei. Din păcate, nimerii regina, care pînă atunci nu intrase în jocul nostru. Se făcu și ea țăndări, cu tot cu adjutanții cei mai apropiați, dar se prinseră repede la loc și o luară la goană ca și ceilalți, galopînd veseli pe sub tei și pierzîndu-se undeva lîngă zid.

Alerte, vrăjmașa, mă certă și mă dojeni; eu însă, odată pornit, dădui să mai ridic niște ghiulele de agată rostogolite lîngă sulițele de aur. Dorința mea înverșunată era să-i zdrobesc întreaga oștire. Atunci fata, fără să stea pe gînduri, sări la mine și îmi croi o palmă, de simții că-mi bîzîie în cap. Eu, care auzisem din gura altora că palma primită de la o fată se plătește cu un sărut apăsat, o apucai frumușel de urechi și o sărutai de mai multe ori. Drept care ea scoase un strigăt atît de pătrunzător, încît mă speriai și o lăsai în pace. Și asta, spre norocul meu. Căci din clipa aceea nu mai știui ce se întîmplă cu mine. Pămîntul dedesubt porni să se zguduie și să huruie. Podul, după cum îmi dădui repede seama, începu să se destrame iar. Nu aveam vreme să judec, nici nu puteam să alerg. Mi-era teamă să nu fiu spintecat, căci halebardele și sulițele, care se ridicau în sus, îmi și agățaseră hainele. Destul că, nu știu cum, îmi pierdui pe dată văzul și auzul, și mă trezii din buimăceală, din sperietură, abia la rădăcina unui tei, spre care mă zvîrliseră acele suliți mișcătoare. Deșteptîndu-mă astfel, se trezi în mine și necazul, cu

atît mai mult cu cît auzeam de dincolo vorbele de ocară și rîsul vrăjmașei mele care, pe cealaltă parte, va fi ajuns mai domol pe pămînt. Sării deci în sus și, cînd văzui mica mea armată și pe Ahile, conducătorul, împrăștiați jur împrejur, aruncați laolaltă cu mine prin zvîcnirea podului, înșfăcai mai întîi pe bravul comandant și îl aruncai într-un pom. Învierea și fuga lui îmi plăcură acum îndoit; bucuria-mi răutăcioasă se însoțea cu cea mai atrăgătoare priveliște din lume. Eram tocmai pe cale să trimit după el pe toți grecii, cînd deodată, jeturi de apă, fîșîind, șuierînd, țîșniră asupra mea din pietre și ziduri, din pămînt și crengăriș. Oricum m-aș fi sucit, apa mă biciuia din toate părțile. Cît ai clipi, haina mea ușoară, sfîșiată de suliți, se făcu leoarcă de apă și nu pregetai să mi-o smulg de pe trup. Aruncai pantofii și un veșmînt după altul. Găsii chiar, în acea zi călduroasă, că e foarte plăcut să te scalzi lăsîndu-te în voia jeturilor. Gol pușcă, mă plimbam țanțoș și demn printre trîmbele de apă și gîndeam să mă desfăt așa lungă vreme. Mînia se potoli și nu-mi doream nimic mai mult decît o împăcare cu mica mea vrăjmașă. Dar, deodată, jeturile se opriră și rămăsei cum eram, gol și ud, pe pămîntul mustind de apă. Prezența bătrînului, care răsărise pe neașteptate în fața mea, nu mă bucură deloc. Aș fi vrut să mă ascund undeva sau baremi să-mi acopăr goliciunea. Rușinat, dîrdîind de frig și tot căutînd să mă feresc măcar în parte de ochii lui, făceam o figură destul de jalnică. Bătrînul folosi acest moment pentru a mă dojeni cu toată asprimea:

— Ce mă împiedică, se răsti dumnealui, să iau un șnur din cele verzi și să-ți măsor cu el, dacă nu gîtul, cel puțin spinarea!

Această amenințare mă scoase din răbdări.

— Păziți-vă să-mi vorbiți și chiar să gîndiți astfel, îi strigai mînios, altminteri sînteți pierdut, laolaltă cu patroanele dumneavoastră!

— Cine-mi ești, la urma urmei, făcu el batjocoritor, de-ți îngădui asemenea cuvinte?

— Un favorit al zeilor, rostii apăsat, de care atîrnă dacă femeiuștile astea își vor găsi bărbați vrednici și vor trăi ani fericiți, sau dacă le voi lăsa bătrîneții și morții în mănăstirea lor fermecată!

Bătrînul se dădu înapoi cu cîțiva pași.

— Cine ți-a dezvăluit taina? întrebă el mirat și îngîndurat.

— Trei mere, zisei eu, trei giuvaere.

— Și ce-mi ceri plată? mai întrebă el.

— Întîi și întîi, să mi-o dai pe copila care m-a adus în starea asta blestemată!

Bătrînul mi se aruncă la picioare, neținînd seama de pămîntul încă umed și cleios, apoi se ridică, fără să se fi udat nici un pic, mă luă prietenos de mînă, mă duse în sala de veșminte, mă îmbrăcă repede și în curînd eram din nou frezat și gătit ca de duminică. Portarul nu mai scoase nici un cuvînt dar, pînă să trec pragul, mă opri și îmi atrase luarea-aminte asupra cîtorva lucruri ce se vedeau la zidul de peste drum, arătînd înapoi totodată spre poartă. Pricepui totul pe deplin: voia să-mi întipăresc în minte acele lucruri, pentru a nimeri la nevoie, mai sigur, poarta. După care, aceasta se închise numaidecît în spatele meu.

Reținui bine tot ce se afla pe partea cealaltă. Deasupra zidului înalt spînzurau crengile unor nuci foarte bătrîni, acoperind în parte și pervazul cu care se încheia zidul. Crengile coborau pînă la o placă de piatră al cărei contur cioplit îl deslușisem limpede, fără să pot citi însă inscripția de pe ea. Placa se sprijinea de soclul unei nișe, în care o fîntînă artistic împodobită vărsa șuvoaie de apă dintr-un vas în altul și de aici într-un mare bazin, închipuind parcă un lac micuț ce se pierdea în pămînt. Fîntîna, placa, nucii, toate stăteau perpendicular una față de cealaltă. Aș fi vrut să pictez această priveliște

așa cum am văzut-o. Se poate lesne imagina cum îmi petrecui seara de-atunci și încă multe zile următoare și de cîte ori îmi repetai acele întîmplări pe care eu însumi abia reușeam să le cred. Cum găsii un prilej, cum mă dusei iarăși la Zidul cel rău, ca să-mi împrospătez cel puțin amintirile și să admir frumusețea porții. Dar, spre marea mea uimire, găsii totul schimbat. Ce-i drept, nucii își mai trec rămurișul peste zid, dar nu mai stau unul lîngă altul. Se vede pe zid și o placă, însă departe de pomi, pe dreapta, fără înfloriturî și cu o inscripție ușor de citit. Mult spre stînga, iată și o nișă cu fîntînă, care însă nu se poate asemui cu cea văzută atunci; încît îmi vine uneori să cred că aventurile mele nu au fost decît un vis. Nici din poartă nu se mai vede vreo urmă. Vizitînd de repetate ori acel tărîm, am observat că nucii parcă se apropie încet; la fel placa și fîntîna. Cînd lucrurile se vor aduna, cum au fost, atunci s-ar putea ca și poarta să-mi răsară din nou în fața ochilor, iar eu, din parte-mi, voi face totul ca să reînnod aventura. Dacă voi primi îngăduința să istorisesc întîmplările ce ar urma, sau dacă va fi oprit cu desăvîrșire, asta nu știu să vă spun.

IULIUS MOSEN

ZÎNA ONDA

ACUM O SUTĂ DE ANI, trăia la țară un țesător care avea un singur fiu, pe nume Leonhard. Acesta simți din fragedă pruncie o chemare de neînvins pentru muzică. Singur învăță să cînte la vioară și țiteră; dacă auzea numai o dată un viers oarecare, putea să-l cînte apoi cu cele mai felurite întorsături. Astfel, ajunse că nici o sărbătoare și nici un joc nu se mai țineau în împrejurimi fără ca Leonhard să nu le cînte sătenilor. Număra vreo șaisprezece ani cînd, odată, într-o noapte de mai, întorcîndu-se din satul Wirschitz de la o nuntă, se rătăci în pădurea ce creștea între cele două sate. Cu țitera pe umăr, prinsă-n curelușă, el își urmă calea tot mai departe, mai adînc în pădure, fără a găsi o ieșire în larg. Tot mai înfricoșată îi bătea inima în piept, ca un ornic. În schimb, pădurea se scufunda din ce în ce într-o liniște ca din străfund. Doar în răstimpuri lungi i se părea că munții răsuflă, undeva, cu line și adînci tresăriri. Nici o creangă nu mișca, toate ascultau parcă o taină minunată, țesute în razele lunii, care închipuiau un joc fantastic la umbra deasă a tufișurilor și copacilor. Acum Leonhard ieși într-un luminiș, o pajiște verde în mijlocul căreia se afla, neted ca oglinda, un lac întunecos. Obosit de moarte, Leonhard se așeză și căută zadarnic un gînd mîntuitor. Pînă la urmă, cel mai bun lucru i se păru să aștepte aici dimineața. Pentru a-și goni teama, scoase țitera de pe umăr, o puse pe genunchi și porni să cînte viersuri din cele mai frumoase. După un timp i se păru că un

glob de ceață se tot învîrte în mijlocul lacului și că dansează după muzica lui, crescînd mereu și apropiindu-se. Iar cînd privi mai bine, văzu că se ivește din ceață un chip fermecător de fată, care se uită la el. Se sperie atît de rău, încît viersul amuți de la sine. Dar frumoasa făptură se și afla în preajma lui.

— Nu te teme, îi spuse ea, căci îți vreau numai binele și, drept răsplată pentru cîntecul ce mi-ai dăruit, o să te învăț cele mai frumoase melodii, cum nu le-a mai ascultat urechea omenească.

Leonhard își ridică sfios privirea și o înfiorare dulce îl străbătu, căci nu mai văzuse în viața lui o făptură atît de minunată. Nu-și mai putea lua ochii de la ochii ei adînci, întunecați, de la gura ei zîmbitoare, de la toată ființa ei vrăjelnică. Părea că inima i s-a oprit în piept. Nu era în stare să scoată o vorbă. Nici nu-și mai dădu seama de ce se întîmplă, cînd copila se așeză lîngă el, trecîndu-și brațul rece și alb ca neaua în jurul gîtului și lipindu-și obrajii de obrajii săi.

— Ține bine minte ce-o să-ți cînt!

Și ea îi cîntă melodii fermecătoare, de neasemuit, al căror fir se torcea din cele mai adînci tristeți și lumini, cum rareori le va fi trăit vreo inimă omenească.

— Ții minte totul, dragul meu? șopti fata în răstimp.

Leonhard întări din cap și cîntecul porni din nou. O melodie se urma cu alta, pînă ce băiatul, simțind flăcări în sînge și dogori mistuitoare, se dărui fetei într-un sărut prelung.

Astfel începu să se crape de ziuă.

— Acum trebuie să ne despărțim, spuse fata.

— Cînd o să te mai văd? întrebă Leonhard.

— Încă o singură dată în toată viața ta! răspunse străina. Și numai într-un ceas de cea mai mare cumpănă. Atunci vei putea să mă chemi. Uite-aici un inel! Să-l

porți mereu la tine. Cînd vei dori să te lepezi de viață și să vii la mine, învîrte inelul, fă-l să se rotească și strigă de trei ori: *Onda!* Mă voi înfățișa de îndată.

Cu acestea, îi puse în deget un inel simplu de tot, dar încrustat cu un rubin focos închipuind o inimă.

— Acum apucă la dreapta și o să ajungi acasă, dar să nu pomenești orișiunde și oricui de mine, nici de iubirea noastră, și să-mi rămîi pururea credincios, altminteri va trebui să te dau pierzării!

Vorbind astfel, copila stătu atît de măreață și puternică în fața lui, încît Leonhard aproape că se îngrozi, fie din pricina cuvintelor ce rostise, fie de prea multa ei frumusețe. Dar fata îi zîmbi iar și din ochii ei întunecați se rostogoliră lacrimi grele, în timp ce buzele, tremurînd de-o nobilă sfială, șoptiră lin:

— Tu nici nu știi că ne iubim încă de mult, mai demult decît ținerea de minte a oamenilor, iar eu te regăsesc de fiecare dată.

Apoi, copila își împreună brațele albe ca neaua și grăi:

— Gata, e vremea să pleci!

Leonhard parcă plutea în vis. Mai privi o dată făptura ei, dar nu îndrăzni s-o atingă și, ținîndu-și apăsat mîna pe inimă, se depărtă șovăind pe drumul ce-i fusese arătat.

Din noaptea aceea Leonhard se schimbă mult: nu mai era bun la treabă nici în casă, nici în meserie, abia de-și lăsa timp pentru masă și somn; încolo muzica îl răpea cu totul. De aceea, tatăl nu se împotrivi cînd fiul său, cunoscînd o trupă de muzicanți ce treceau prin sat, pofti să plece cu ei la Praga. Și nu stătu mult acolo, că și aflară toți de harul lui nemaipomenit. Acum cînta mai cu drag la vioară, căci pe strunele ei putea să joace fără opreliști nesecata-i închipuire; dar

nu picura în viers decît acele simțiri pe care Onda le strecurase în sufletul său. Astfel, după ce își cîștigă un nume de faimă, hotărî să plece la Veneția, la marele dascăl Porporino, ca să învețe și deprinderile cele mai noi ale meșteșugului muzical. Acolo trăi aproape ca o slugă un an întreg și se feri să-i cînte marelui dascăl din născocirile sale, în schimb se sili cu atît mai mult să-și însușească toate învățămintele și pildele bătrînilor maeștri italieni. Doar în nopțile singuratice urca pe țărmul Schiavoni, sărea într-o gondolă și se lăsa dus departe înspre lagune. După ce se depărta hăt de țărm, îl ruga pe barcagiu să vîslească lin, apuca vioara și mîngîia văzduhul nopților italiene, întunecate și dulci, cu fierbinte tragăn de dor. Atunci se făcea uneori ca și cum Onda cea dragă, mireasa sufletului său, i-ar trece prin fața ochilor, în lungi văluri tremurătoare, cu surîsu-i blînd, întorcîndu-și capul spre el sau ridicîndu-se în vîrful picioarelor și rotindu-se în jurul lui. Ba, cîteodată, Leonhard striga la barcagiu:

— Vîslește iute într-acolo!

Și barcagiul zorea, gondola zbura ca o pasăre, dar nu se apropia nicicum de chipul acela vrăjit, care se destrăma și pierea în ceață. Atunci Leonard își săruta inelul, oftînd, și se întorcea în piața San-Marcus, pentru ca în noaptea următoare să se lase din nou purtat în larg, spre lagune.

Dar, într-o noapte, nu izbuti să petreacă astfel, neștiut de nimeni. Tocmai se scufundase adînc în viersul său, cînd barcagiul îl vesti că o altă gondolă se află pe urmele lor. Leonhard îi porunci să-i lase pe urmăritori să se apropie; curînd gondola se apropie și Leonhard auzi vocea dascălului său:

— Cine ești, omule, îngere, care cînți cu atîta farmec răscolitor? Dă-mi mîinile să ți le sărut, eu sînt Porporino!

— Iar eu, strigă băiatul, sînt Leonhard, credinciosul domniei tale învățăcel!

— Ori, poate, diavolul! răspunse Porporino și barca țîșni din loc, parcă mînată de furie.

A doua zi, cînd Leonhard păși în casa dascălului său, acesta era gata pudrat, în mare ținută, cu pălărie și cu spadă la șold. Domnia sa îi spuse:

— M-ai înșelat, ce-i drept. Rămîi însă vrednicul meu școlar. Lasă-te în genunchi! Întru acest semn cu spada vei fi liber. Pentru învățătura ce ți-am dat, răspund eu. Pentru ceea ce vor face cu ea, fie duhul bun, fie cel rău, asta te privește. Uite-aici certificatul și-o scrisoare către ministrul Brühl, din Dresda. Du-te acolo, unde se caută un viorist cu mare meșteșug. În Germania, n-ai teamă, nu te întrece nimeni. Și te rog, fă-mi plăcerea s-o însoțești cu grijă frățească pe Maria Torelli, o elevă de-a mea, pe care au angajat-o acolo, la opera italiană!

Multă vreme Leonhard nu izbuti să-și adune gîndurile față cu această nebănuită schimbare a sorții. Ca un lunatic, își luă rămas bun de la orașul lagunelor și abia de-i aruncă o privire frumoasei Maria care, alături de mama ei, căuta să-i atragă luarea-aminte în ceasurile lungi ale călătoriei. Străini plecaseră din Veneția și tot astfel puseră piciorul pe pămîntul Dresdei; aici abia le fu dat să se cunoască! Însăși căldura cu care ascultătorii întîmpinară arta lor îi apropie întreolaltă, fără a socoti și schimbul de scrisori cu Porporino din Veneția, care îi lega, la rîndul lui, ducînd treptat la obișnuința revederii, apoi la prietenie și dragoste. Erau mîndri unul de celălalt, și pe bun temei.

Leonhard ar fi fost de-a dreptul fericit, dacă nu l-ar fi bîntuit întruna gîndul la nerecunoștința sa, deși în sinea lui hotărîse încă de mult că toate cele văzute și auzite cîndva, în liniștea nopții de mai, nu fuseseră

decît năluciri. Un singur lucru nu-l putea înțelege: cum de ajunsese inelul cu rubin în degetul său.

El compuse o scurtă operă, *Andromeda*, în care Maria avea să joace rolul principal. Teatrul gemea de lume; spectacolul începu; încă de la uvertură ascultătorii fură cuceriți; ropote de aplauze o salutară pe Andromeda; trebui să cînte încă o dată aproape toate ariile; la sfîrșit, uralele nu mai conteneau, iar cînd, la chemarea miilor de voci, compozitorul și solista ieșiră în scenă pentru a mulțumi, Leonhard îi șopti Mariei:

— Să ne unim, draga mea, pe toată viața!

Apoi, Leonhard o conduse acasă, unde mama ei le pregătise un adevărat festin. Niciînd Maria nu i se arătase mai răpitoare ca în seara aceea și Leonhard parcă trăia copleșit de un vis fermecător; stătură pînă noaptea tîrziu împreună, depănînd amintiri din frumoasa Veneție și legănîndu-se în speranța unui viitor strălucit. Mama ei aținise de mult într-un fotoliu cînd Leonhard își luă inima în dinți și șopti:

— Maria, poți tu oare să mă iubești?

Șovăind un pic, ea răspunse:

— Mi-ai fost drag din prima clipă cînd ne-am cunoscut, doar că mereu simțeam ca și cum între tine și mine ar sta o făptură amenințătoare. Dacă mă iubești însă cu adevărat, sînt gata să fiu a ta pe vecie.

Fericit de răspunsul ei, Leonhard vru să-i dea inel de logodnă și, cum nu avea decît inelul pe care Onda i-l dăruise, încercă să și-l scoată din deget. Dar abia îl atinse, că un junghi cumplit îl sfîșie de la inimă pînă-n vîrful degetelor, atît de dureros încît se făcu alb ca varul și căzu la pămînt. În cădere, privirea-i se opri o clipă asupra unei oglinzi mari din perete și parcă văzu într-însa niște ochi adînci, mînioși, care îl țînteau, și un braț alb, ridicat amenințător. În zadar se repe-

ziră la el femeile plîngînd și rugîndu-l să le spună ce-a pățit; nu făcea decît să se caine mereu:

— Ah, nefericitul de mine, ah, nefericitul de mine!

Și astfel, se năpusti pe ușă afară, pe cînd Maria rămase lîngă mama ei, frîngîndu-și mîinile și vărsînd lacrimi șiroaie.

Ajuns în odaia lui și dînd să se dezbrace, Leonhard simți că-i lunecă inelul din deget, rostogolindu-se, cu scapăr lung, pe dușumea. Căută zadarnic, mînat de un zor nebun, pînă la ivirea dimineții cînd, spre groaza lui, își dădu seama că degetul inelar al mîinii stîngi, unde stătuse inelul, era țeapăn, alb și rece ca zăpada. Degeaba îl frecă ore întregi; viața fugise din el. În timpul zilei, primi un plic de la Maria, prin care aceasta îl anunța că a plecat la Veneția, în vacanță. Cu slove îndurerate adăuga cum că n-or să se mai vadă nicicînd și îl ruga să-și amintească baremi de făptura ei, care va purta de-acum încolo sfîntul semn al suferinței.

Astfel, cu inima rănită și cu trupul bolind, rămase Leonhard singur în casa unde locuia, împrejmuită de grădini, lîngă porțile orașului.

La începutul bolii, putea cel puțin să-și aștearnă compozițiile pe hîrtie; mai tîrziu însă nici asta nu-i era îngăduit; fără grabă, dar sigur, trupul îi înțepenea bucată cu bucată.

Firea lui îndeobște atît de vioaie îl părăsea din ce în ce; dar cînd soarta i se înfățișă tristă ca un nor întunecat, el tăinuia în suflet, mai luminos ca oricînd, chipul frumoasei și cumplitei Onda; și cînd ajunse cu totul neputincios la trup, avu parte de o nouă, neasemuită bucurie; căci la un miez al nopții deslușI, mai întîi de departe, din prea departe, abia ghicit, apoi din ce în ce mai tare, mai limpede, glasul Ondei, care părea că plutește roată, strîngînd mereu cercul deasupra casei sale; și glasul ei cînta știutele cînturi,

pe care Leonhard le auzise de mult, într-o noapte de mai, cînd o cunoscuse pe Onda în pădure. De cîte ori nu-și înălța sărmanul anevoie mîinile betege, zicînd:

— Onda, nu vii mai repede, să mă izbăvești?

Dar în zadar aștepta răspunsul. Uneori, în somn, și-o visa la căpătîi, mîngîindu-l încet, liniștitor pe frunte, cu mîna-i răcoroasă ca apa; și adesea, la deșteptare, părea că năluca ei albă se strecoară și îi lunecă din priviri.

O porumbiță din vecini se obișnui cu el atît de mult încît venea în odaia lui și ciugulea fără teamă fărămiturile de pe jos. Într-o zi, pe cînd mîhnirea îl apăsa crunt și sufletu-i, plîngînd amar, da să-l părăsească, iar porumbița, la picioarele lui, culegea boabele de lacrimi rostogolite pe dușumea, Leonhard văzu cum, plictisită în cele din urmă de acest joc, pasărea scoate la iveală din crăpătura unei scînduri ceva rotund și luminos. El se uită cu mai multă băgare de seamă: era inelul pierdut.

Izbutind să se lase în genunchi, Leonhard întinse mîna, care îndeobște atîrna atît de greu, apucă inelul cu toată ușurința și, amintindu-și de sfatul Ondei, îl făcu să se rotească. Dornic de izbăvire, o strigă pe nume de trei ori.

Inelul, în rotirea lui, arăta la început ca o mică bilă de aur, apoi se mări ca discul lunii, și tot crescu și crescu, pînă ajunse cît soarele strălucitor, pentru ca pe urmă, cît ai clipi, să se deschidă asemenea unei corole de cactus grandiflorus[1]. Leonhard privi înăuntru ca în străfundul unei păduri adînci, din care urca un freamăt neștiut, ca de ploaie îndepărtată. Din freamătul acela se lămuri, în sfîrșit, un cîntec de țiteră, apropiindu-se încet-încet. Deodată, negurile verzi se despicară și deasupra lui ră-

[1] *Cactus grandiflorus*, în limba latină: o specie de cactus cu flori foarte mari.

sări Onda în veșmintele-i de argint, lungi, tremurătoare. Nebun de fericit, Leonhard privi în sus, la fața ei înfiorată de un zîmbet trist. Ea se plecă asupra lui și vorbi:

— Dă-mi sufletul tău, căci vreau să te duc întru veșnică desfătare!

— Ți-l dau! răspunse Leonhard.

Atunci, Onda îi petrecu pe după gît albele-i brațe, răcoroase ca apa, și îl sărută pe amîndoi ochii. Simțurile îi pieriră și se prăbuși la picioarele ei.

Un om care lucra în grădină auzi zgomotul acelei căderi și alergă la fața locului. El găsi în odaie un mort.

EDUARD MÖRIKE

ȚĂRANUL ȘI FIUL SĂU

ÎNTR-O DIMINEAȚĂ, la sculare, Peter îi spune nevestei sale, foarte speriat:

— Ia te uită, Eva, ce de-a vînătăi am! Tot corpul mi-e negru-vînăt și să nu crezi că-i de la vreo încăierare!

— Omule, zise femeia, l-oi fi deșelat în bătăi pe Hansel, biet căluțul nostru. Or, mie, bunicul mi-a spus-o în sute de rînduri: cînd cineva își bate vita, fie taur, fie măgar sau cal, aceasta îi întoarce noaptea vînătăile. Așa că, totul e limpede.

Dar Peter mîrîi:

— Hm, dacă nu înseamnă și altceva!

Rămase tăcut și se gîndi că vînătăile astea pot fi semnul morții. De aceea se purtă blînd și înțelegător, spre binele întregii case. Dar abia i se vindecă pielea, că se făcu iar Peter cel dintotdeauna, crunt, roșcovan, scuipînd înjurăturile printre dinți. Mai ales Hansel, roibul său costeliv, petrecu vreme grea, veșnic înfometat. Și cînd stătea în grajd și îl dureau oasele de atîta trudă, gîndea în sinea lui: „De s-ar găsi vreun hoț să mă fure, m-aș duce cu el ca vîntul!"

Țăranul însă avea un băiat bun la inimă, pe care îl chema Frieder. Acesta îi arăta bietului căluț multă dragoste. Cînd ușa grajdului se deschidea mai lin ca de obicei, atunci Hansel întorcea de îndată capul ostenit, să vadă dacă nu e cumva Frieder, care îi aduce pe ascuns tainul de dimineață sau de seară. Dar într-o zi, deschizînd băiatul ușa grajdului, se sperie grozav, căci văzu călare

pe roib o preafrumoasă fetiță, cu rochie de argint luminos și coroană din flori sălbatice în păru-i de aur. Mîngîind cu mîna ei albă rănile și bubele lui Hansel, fetița se uită la băiat și rosti:

Hansel cel vrednic se simte mai bine
Cînd regina de coamă-l ține,
Și Frieder, sărman fecior,
Va să fie la capre păstor,
Dar o să-și afle belșugul,
Numai să scuture nucul,
Numai să scuture nucul!

Vorbind astfel, zîna se făcu nevăzută și lăsă locul gol. Pe Frieder îl năpădiră fiori de bucurie; o șterse vesel din ușă. Dar cînd se mai gîndi nițeluș la cele auzite, aproape că-l apucă tristețea. „Vai, își zise el, să fii păstor la capre, în sat — ce viață săracă! Nu mi-ar ajunge nici să-i cumpăr mamei un drob de sare pentru supă. Dar nucii? De unde să-i iau? În livada tatii nu e nici unul. Și chiar dacă, vorba zînei, mi s-ar umple sacii cu nuci, din asta nu se satură nimeni. Lasă că știu eu ce-i de făcut, dacă tot trebuie să păzesc caprele: adun nuiele și învăț să leg mături. Mai pică un ban..." Așa se tot gîndi Frieder în ziua aceea, chiar și la școală, petrecîndu-se adînc în visuri.

— Cît e de șase ori șase? întrebă învățătorul la tabla înmulțirii. Ei, Frieder, ce-ți umblă astăzi prin cap? Răspunde!

Băiatul, speriat, nu știa cum să zică: „treizeci și șase" ori „nuiele frumoase", căci la amîndouă se gîndea. El spuse:

— Nuiele frumoase!

Și se porni un rîs de zdrăngăniră ferestrele și rămase încă multă vreme o zicală printre școlari atunci cînd vreunul sta cu gîndurile aiurea:

— Ăsta-i cu nuiele în cap!

Noaptea, Frieder nu putu dormi. I se păru într-un rînd că umblă ceva în curte; se ridică și se uită pe fereastra de deasupra patului. Și iată, zări o lumină dinspre grajd și pe Hansel ieșind cu fetița de-a călare. Aceasta îl scoase în curte și roibul călca atît de ușor de parcă pămîntul ar fi fost așternut cu bumbac. La început, Frieder vru să țipe, dar se răzgîndi pe loc. „Asta-i norocul lui Hansel", își zise el și se culcă din nou și nu făcu decît să plîngă tăcut în pernă, căci s-a dus căluțul și n-o să se mai întoarcă nicicînd.

Ajungînd cei doi afară, în uliță, Hansel își văzu umbra la lumina scînteietoare a lunii și cugetă în sinea lui: „Vai, ce slăbănog sînt! Nici că m-ar încăleca vreodată o regină!"

Iar zîna nu grăi nimic, doar cîrmi și îl mînă peste cîmp și, străbătînd astfel o bună bucată de drum, ajunseră curînd la o poiană frumoasă. Era plină de flori aurii și se numea *Nevăzuta*, căci nu se arăta oamenilor obișnuiți, iar ziua se trăgea de fiecare dată într-o pădure megieșă, unde nimeni n-o putea zări. Dacă venea însă vreun copil de oameni sărmani, cu văcuța sau cu iedul după el, atunci zîna îi arăta poiana. Creșteau acolo ierburi de soi, cît și buruieni ciudate, care le priau de minune vitelor. Acolo zîna descălecă, zicînd:

— Paște, Hansel!

Fugi apoi de-a lungul pîrîului și dispăru în văzduh, ca o steluță nălucind pe cer. Iar Hansel se puse pe păscut și, cînd se sătură, îi păru rău că nu mai poate să mănînce, așa de grasă și lăptoasă era iarba aceea fragedă. În cele din urmă, i se făcu somn. Se culcă deci sub deal, la picioarele unor fagi rotunzi, și se odihni preț de patru ore. Îl trezi deodată un corn de vînătoare; era ziuă și soarele rîdea limpede pe cer. Hansel se ridică iute în picioare, își văzu iarăși umbra pe pajiștea verde și se miră:

„Ai, ce flăcău frumos m-am făcut! Neted și curățel!"

Și așa era: pielea îi strălucea ca scăldată în untdelemn.

Se nimerise ca regele acelei țări să vîneze de cîteva zile prin împrejurimi și să iasă tocmai atunci din pădure cu oamenii săi.

— Ah, uitați-vă! Uitați-vă ce bidiviu minunat! strigă el. Cum își încearcă mădularele, cum se saltă sprinteior!

Și vorbind astfel, se apropie împreună cu domnii de la Curte, care lăudară la rîndul lor calul și îl bătură mîngîietor pe grumaz. Regele porunci unui vînător:

— Du-te în sat și întreabă dacă acest animal e de vînzare. Spune-le că n-o să încapă pe mîini rele!

Vînătorul cu pricina călărea o iapă dereșă, care îi plăcu lui Hansel, așa că se ținu după ea, și în curînd sătenii își scoaseră curioși capetele la geamuri.

— Hei, spuneți, al cui e roibul? strigă vînătorul din uliță.

— Al meu nu-i! Nu-i de prin părțile astea! se auzea de peste tot.

— Ia te uită, Frieder, uite colo, zise Peter, e un cal unguresc! Mi-ar plăcea să fie al meu!

Pînă la urmă și potcovarul satului se jură că un cal ca ăsta nu găsești preț de șase mile jur împrejur. Atunci vînătorul se întoarse cu Hansel la rege, anunțînd cum că roibul e fără stăpîn.

— Să-l păstrăm, așadar! hotărî regele și alaiul își văzu de drum.

Între timp, Peter își aminti că totuși e vremea să dea de mîncare la vite și împinse, căscînd, ușa grajdului. „Hait!" făcu ochii mari găliganul, de cum văzu locul gol. Capul său roșcovan nu mai știa ce să gîndească.

— La naiba, izbucni în sfîrșit, te pomenești că roibul acela străin o fi fost Hansel al meu, și numai o vrajă a făcut să nu-l recunoască nimeni!

Mai să-şi smulgă părul de necaz. Dar ce putea să mai dreagă? Roibul era dus departe. N-a rămas decît să le plîngi de milă celor doi bouleni, căci neomul îşi vărsă necazul pe ei şi în toate zilele îi sili să lucreze cît trei. Dar pe lîngă buşeli, ghionturi şi foame, ceea ce le tăia de-a binelea pofta de viaţă era dorul după bravul lor Hansel. Jelindu-l, boii se încăpăţînau şi făceau totul împotrivă. Drept care Peter îi şopti într-o zi femeii sale:

— Aşa-i cum îţi spun, acuma şi boii mi-s vrăjiţi.

Nu trecu mult şi se înţeleseră să-i vîndă pe nimica toată măcelarului. Acesta îi duse şi îi tăie la oraş. Dar ce întîmplare ciudată! Într-o noapte, pe cînd dormeau cu toţii, aude Peter ciocănituri în oblon şi strigă mînios:

— Cine-i afară?

La care îi răspund două glasuri adînci de bas:

— Roşcatul şi Înstelatul.
Din pricina ta umblăm pribegi,
Vrem să mîncăm, dă-ne finatul,
Ni-s burduhanele reci!

Lui Peter i se încreţi pielea. Îşi ciupi nevasta şoptind:

— Scoală tu, Eva, n-auzi?!

— Eu, nu! răspunse femeia. Boii îţi cer ţie tainul de fîn.

Aşa că se sculă găliganul tremurînd, le aruncă boilor nutreţul şi, cum terminară de mîncat, plecară din nou.

Acum nenorocirile se urmară lanţ. Peter cumpără la tîrg altă pereche de boi, dar se dovedi îndată, cu toată grija ce le-o purta, că nici un dobitoc nu mai poate răbda traiul în grajdul lui. Curînd se îmbolnăviră şi boii, şi vaca. Peter trebui să-i vîndă cu pierdere grea. Fugi atunci şi căută un vraci, adică un pungaş de viţă, îi dădu smerit un taler de aur şi primi în schimb nişte pulbere cu care urma să-şi afume grajdul la ceasul

amiezii. Și se apucă de afumat cu atîta zel, încît se aprinseră paiele și, cît ai clipi, cocoșul roșu sui pe acoperiș cu aripile întinse, adică grajdul și șura luară foc și arseră de parcă n-ar fi fost. Cu mare greu izbutiră pompierii să-i scape baremi casa de flăcări. Peter, ce-o să se mai întîmple cu tine? Noaptea următoare, aude iarăși bătăi în oblon.

— Cine-i? întreabă el.

— Roșcatul și Înstelatul
Umblăm pe vînt și ploaie, pribegi,
Vrem să mîncăm, dă-ne fînatul,
Ni-s burduhanele reci.

Atunci Peter, desperat, sare din așternut, își lovește mîinile deasupra capului și strigă:

— Vai mie, vai mie, să hrănesc morții, cînd n-o să mai am, mîine-poimîne, hrană pentru cei vii!

Asta înduioșă vitele. Plecară și nu se mai întoarseră la el.

În loc să-l cuprindă remușcarea și să mai dreagă din ce-a stricat, Peter întîmpina mizeria la cîrciumă, printre cheflii. Cu cît se tînguia și îl certa nevastă-sa, cu atît i se scîrbea lui de casă; pe deasupra, făcu și datorii, cu care nici un ditamai general nu s-ar fi rușinat; în curînd ajunse atît de departe, încît i se scoaseră la mezat casa și acareturile. Acum trebuia să lucreze cu ziua, iar sărmana femeie țesea pe la oameni străini. Frieder însă ședea frumușel pe izlazul de la marginea satului și ținea un băț în mînă, păzind caprele, sau lega nuiele și făcea tîrnuri de vînzare.

Trecură astfel trei ani și iată că regele se afla din nou la vînătoare de mistreți, avînd-o acum și pe regină alături. Și cum era vreme de iarnă cu ger vîrtos, înălțimile lor nu voiră să mănînce în aer liber, ci bucătarii Curții pregătiră masa la hanul *Șoimul*. Acolo, în sala de sus, se ospătau acești musafiri în voia cea bună,

iar muzicanții le cîntau la ureche. Poporul, însă, grămădit pe uliță, sta și asculta. Cînd, după ospăț, fură aduși din nou caii și un slujitor tocmai înșeua calul reginei, se ivi drept în fața lui păstorul de capre și îi spuse răspicat:

— Calul ăsta e al tatălui meu, ca să știi!

Mulțimea izbucni într-un rîs mare; roibul însă necheză de trei ori bucuros și își frecă tîmpla de umărul lui Frieder. Toate acestea le văzu și auzi regina de la fereastra de sus. Foarte mirată, se întoarse și vorbi cu soțul ei. Regele puse să-l cheme pe micul păstor de capre; acesta intră cuviincios, dar vesel, în sală, cu obrajii ca trandafirul, căci era băiețel curat și ochii îi rîdeau șăgalnici, doar că umbla desculț.

Regele îi grăi:

— Ziceai că bidiviul cel frumos ar fi al tatălui tău, nu?

— Păi, am spus adevărat, domnule, raportez cu plecăciune.

— Și cum vrei s-o dovedești, băiete?

— Fac și dovada, numai să-mi îngăduiți. L-am auzit pe rîndaș lăudîndu-se că roibul cică n-ar lăsa pe nimeni să-l încalece, doar pe regină, stăpîna lui. Acum uitați-vă, vă rog, dacă n-o să-mi stea căluțul liniștit și dacă n-o să mă asculte cînd îl strig pe nume: *Hansel!* Pe urmă judecați: am spus adevărul ori ba.

Regele tăcu un răstimp, după care zise unuia dintre oamenii săi:

— Aduceți-mi trei bărbați destoinici din sat, să vedem ce mărturisesc în privința băiatului.

Dar cînd veniră sătenii, întrebați fiind ce știu în legătură cu calul, mărturia lor nu fu prielnică lui Frieder. Atunci băiatul hotărî să vorbească singur. Povesti simplu, cinstit, despre zînă, cum aceasta îl răpise pe Hansel, cum el, Frieder, își cunoscuse roibul, cum zîna îi arătase poiana nevăzută, unde lui Hansel îi priise

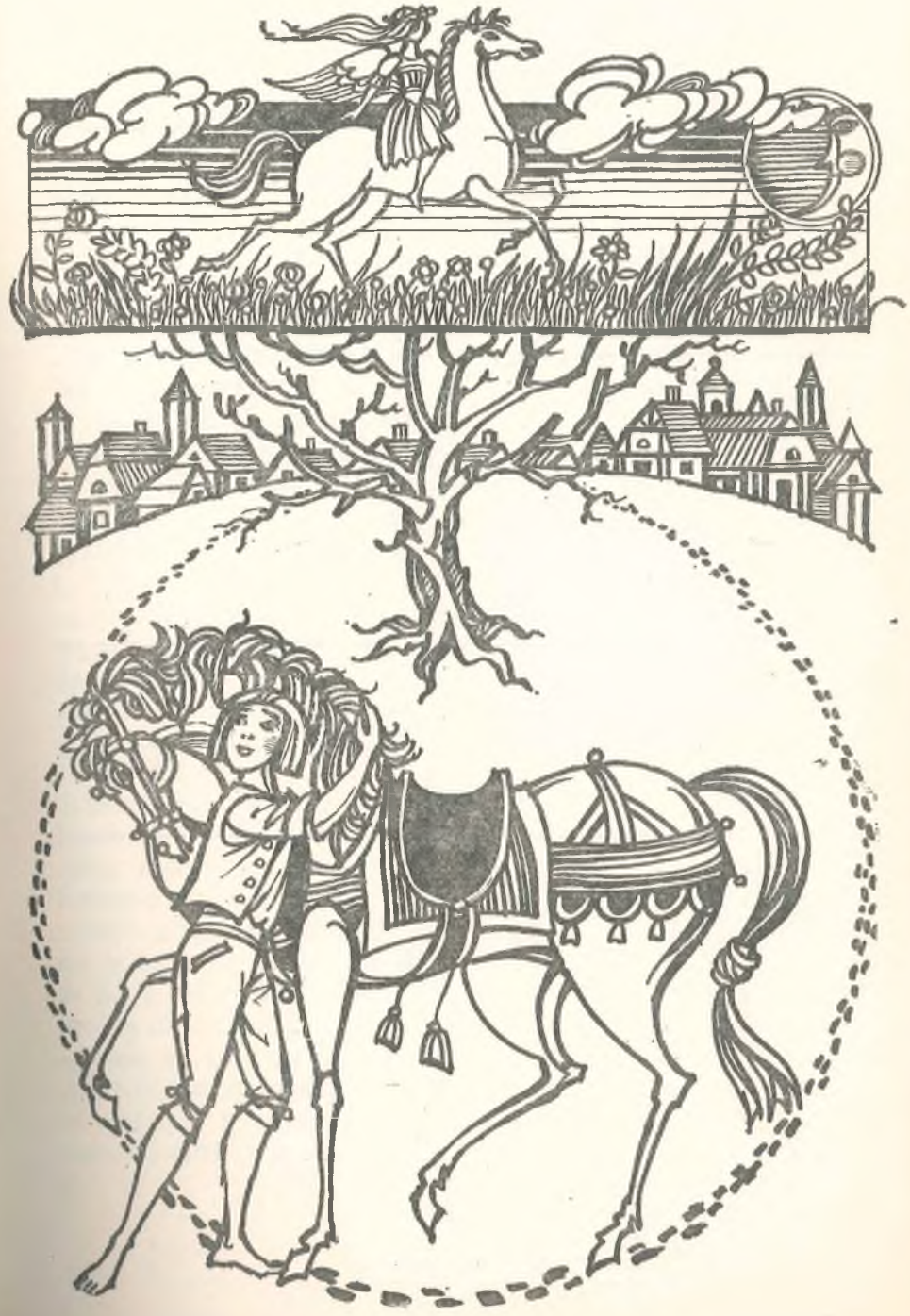

atît de mult și unde se făcuse atît de chipeș. Auzindu-l, cei de față fură tare mirați. Unii îl priviră chiorîș, însă regina grăi:

— Desigur, acesta e un băiat cinstit și adevărul stă scris pe fruntea lui.

Chiar și regele păru binevoitor față de băiat și, cum era și în toane bune, rosti:

— Însă de probă tot nu scapi!

Cu aceasta, îl pofti pe Frieder în dreptul unei ferești dosnice, care dădea spre un loc înierbat, larg și neted, în mijlocul căruia se înălța un nuc bătrîn, ca la vreo sută de pași de casă. Totul zăcea însă acoperit cu o zeghe de zăpadă, căci era în luna sărbătorilor de iarnă.

— Vezi poiana asta întinsă? făcu regele întrebător.

— Păi da, și de ce nu? se băgă în vorbă unul dintre curteni, măscăriciul regelui, adăugînd cu glas reținut: Deși asta-i din cele nevăzute, ha, ha! fiind ascunsă toată sub zăpadă.

Curtenii rîseră, dar regele grăi către băiat:

— Nu te lăsa prostit de o gură spartă. Încalecă pe Hansel și să mi-l porți astfel în jurul nucului încît să iasă un cerc pe zăpadă, și dacă izbutești, atunci tot pămîntul cuprins în cercul acela să fie al tău!

Zîmbiră curtenii lingușitori, crezînd că n-o să fie decît o glumă bună. Frieder însă se arătă atît de bucuros încît ziceai că dinții lui albi nu-și mai găsesc loc în dosul buzelor. I se aduse calul (după ce îi scoaseră șaua femeiască de aur). Acesta necheză vesel, încît tot poporul se bucură cu el și, dintr-un salt, Frieder se și afla călare. Mai întîi merse încet spre poiană, acolo se opri și își roti ochii în toate părțile măsurînd depărtarea pînă la pom; apoi îl porni pe Hansel la trap și în sfîrșit la galop. Mergea totul strună și era o plăcere să vezi ce ușor și sigur se ținea băiatul în șa. Nu era însă prost Frieder. Închipui cercul cît mai mare cu putință și capetele se uniră atît de frumos de parcă cineva l-ar fi tras cu com-

pasul. Întîmpinat cu urale, Frieder sări apoi din șa, îl sărută pe Hansel drept în bot, iar regele îi făcu semn de la fereastră să urce sus, în sală.

— Ai trecut cu bine proba, spuse acesta. Înseamnă că poiana va fi a ta. Cît privește însă pe Hansel, nu pot să ți-l înapoiez: l-am dăruit reginei. Dar n-o să rămîi în pagubă.

Zicînd acestea, îi întinse o pungă de galbeni, plină ochi, întru care băiatul fu foarte mulțumit, mai ales că regina adăugă:

— Să vină în fiecare an la oraș, la palat, să-l vadă pe Hansel!

— Ei, da, strigă Frieder, și atunci vă aduc de fiecare dată cîte un săculeț cu nucșoare verzi din pomul meu!

— Așa să fie! mai spuse regina, și astfel se despărțiră.

Tăindu-și drum prin mulțimea lărmuitoare, Frieder alergă acasă, la părinți. Peter, tatăl său, privise de departe, pe furiș, toată întîmplarea cu cercul și făcuse în inima lui un jurămînt, al cărui tîlc firește că nu trebuie să vi-l mai spun. Destul că Frieder și Hansel îl scoseseră din nou la liman. De-acum încolo trăi ca un bărbat cinstit, drept, chiar dacă bogat, lăsînd în urma lui un fecior și mai înstărit. Și nici un sătean, de-atunci încoace, n-a mai păcătuit față de vita lui.

CLEMENS BRENTANO

POVESTEA DOMNULUI DE ȚEPUȘĂ

ÎNTR-O CINSTITĂ ȚARĂ domnea regele Pe-cuvînt, un stăpîn foarte drept, dar cu atît mai aspru și, la răstimpuri, foarte grosolan. Avea mult de lucru, căci obișnuia să se țină de cuvînt, iar înaintașii săi fuseseră atît de darnici în făgăduieli încît, voind regele să cinstească și cuvîntul lor, nu-și mai vedea capul de treburi, mai ales că se întîmpla ca unul să fi făgăduit într-un fel și altul taman pe dos. Cu toate astea, măria sa nu-și pierdea cumpătul. Se ținea cu dîrzenie de cuvîntul dat. Încolo nu-i păsa de nimic și nici curios nu era. Se temea să nu afle de vreo nouă promisiune pe care ar fi trebuit s-o respecte, ceea ce i-ar fi fost mai mult decît neplăcut. Trăia foarte pașnic în țara lui și încheiase o înțelegere cu toți monarhii lumii, care suna scurt: „Nu te atingi de mine, nu mă ating nici eu."

Acest rege bun avea o fiică tare curioasă de felul ei, care își vîra nasul peste tot. Dorise atît de mult să afle cum arată lumea, încît nici nu așteptă să i se pregătească leagănul, că se și scoborî din cer, copăcel-copăcel, pînă la mama; drept care biata regină, care ținea ca totul să se petreacă în ordine și la timpul său, muri de spaimă, strîngîndu-și fetița la piept și zicînd:

— Copila mea vrea să știe cum arată lumea, deci va trebui să mă duc eu să văd cum arată cerul. Fie ca săptămîna cu care ai picat mai devreme să-ți aducă mari foloase cîndva.

Vorbind astfel, regina muri, iar femeile din preajmă, după ce îl aduseră în odaie, vestiră regelui Pe-cuvînt moartea reginei și nașterea fiicei sale.

Regele întrebă întîi și întîi:

— Care au fost ultimele vorbe ale soției mele ca să le pot împlini, dînsa fiind moartă?

Atunci, cea mai în vîrstă dintre doamnele de onoare lămuri cum că regina ar fi spus: „Copila mea vrea să știe..."

— Așa, hotărî regele, să se cheme dar prințesa *Vreau-să-știu*, cum i-a spus mama pînă a muri!

Ceru el pe urmă să i se repete și celelalte cuvinte ale moartei; dar nu găsi nimic de păstrat, afară de acelea privind săptămîna cu care ar fi picat mai devreme și care ar fi trebuit să-i aducă prințesei foloase mari; aceste vorbe nu le prea înțelese și își puse în gînd să mai stăruie asupra lor.

În sfîrșit, porunci ca biata regină să fie culcată în mormînt, iar micuța Vreau-să-știu în leagăn.

Acum, bravului monarh îi căzu în seamă o mare grijă, care îl muncea și îl apăsa: făgăduise soției ca, în caz de va muri din naștere, să țină loc copilului de mamă. Cum să se descurce și să nu-și calce cuvîntul dat, asta n-o mai pricepea defel, și cugeta întruna și iar cugeta. Cînd iată-l, după vreo jumătate de oră, pe gînditorul Curții, care intră și întrebă:

— Maiestate, ați găsit ceva?

Regele și el:

— Dar domnia ta ai găsit ?

Gînditorul zice:

— Maiestate, n-am găsit nimic.

Și regele, la rîndul lui:

— Nici eu n-am găsit.

Atunci gînditorul trage încheierea:

— Înseamnă că amîndoi n-am găsit nimic.

Și se pun amîndoi iarăși pe gîndit. Peste cîteva ore se întîlnesc din nou și se despart la fel.

Doamnele de la Curte ar fi căutat desigur o doică pentru micuța Vreau-să-știu. Însă regele Pe-cuvînt nu îngădui, căci voia musai să-și țină cuvîntul și să-i poarte de grijă în locul mamei.

Spre marea uimire a tuturor, copila părea să nu aibă nevoie de mîncare, creștea sănătoasă și grasă, încît regele crezu că trăiește numai din gîndurile lui. Pînă la urmă, culcat în patul regal, se gîndi totuși că nu i-ar strica și o femeie, care să vadă uneori de prunc în timpul nopții; de astă dată nu mai stătu pe gînduri și, sărind repede din pat, porni spre odaia vecină, unde se afla leagănul.

Încet, încetișor, deschise ușa. Dar ce minune îi fu dat să vadă! O femeie cam bătrîioară sta lîngă Vreau-să-știu și o alăpta, pe cînd alți șapte prunci de țîță, culcați pe dușumea, se înșirau înaintea ei, frumos înfășați, ca niște peștișori puși la prăjit.

...— Aida-de, strigă regele, nu-i cine știe ce lucru că-mi hrăniți copilul, numai că asta, vorbind pe șleau, nu se poate! Am făgăduit să țin locul mamei, de aceea e oprit! Prin urmare, marș din casă! Băgați peștii ăștia șapte în șorț și să nu vă mai prind pe-aici!.

— Dacă-i pe-așa, dați-mi simbria pe o săptămînă, ceru femeia și, schimbînd micuței Vreau-să-știu scutecele, o așeză din nou în leagăn.

Regele îi dădu „punga visurilor", căci nu se culca niciodată fără un săculeț plin cu galbeni, ca să se poată ține de cuvînt în cazul cînd vreun supus, căruia îi făgăduise ziua o sumă de bani, i-ar fi răsărit în vis.

În cele din urmă, femeia îi spuse regelui:

— Ascultă, Pe-cuvînt, eu plec de lîngă fetița ta, că e și vremea dealtminteri, curînd o să bată ceasul douăsprezece și vine altă săptămînă; dar fiindcă mi-ai plătit pe cinste simbria, vreau să-ți spun ce-i de făcut

ca să poți purta de grijă copilului în locul mamei. Numai că trebuie să-mi făgăduiești ca primului ticălos care ar îndrăzni să te jignească, fie chiar să te înțepe pînă la sînge, să-i ierți purtarea și să-l ospătezi pe deasupra cu cel mai bun frupt din cîte ai la îndemînă.

— Să mă înțepe pînă la sînge, vorbi regele, asta nu-i glumă! Dar îți făgăduiesc, în numele dragostei de mamă.

— Bine, sfîrși femeia. Deci hrănește-l pe ticălos și o să-ți hrănești copilul.

Apoi dispăru. Regele însă simți o înțepătură în braț și se trezi; atunci își dădu seama că nu fusese decît un vis, căci zăcea lung și lat în așternutul lui. Înțepătura de la brațul stîng, subțire și rea, îl făcu să caute locul cu mîna, și... ce să vezi? Prinse un purice al naibii de mare! Mînios, îl frecă între degete și tocmai dădu să-l ucidă cu unghia cînd își aminti de făgăduiala ce-i făcuse femeii în somn: nu numai să-l ierte pe ticălos, dar să-l și ospăteze cu tot ce are mai bun. Vîrî deci puricele într-un borcănaș gol pentru hapuri și grăi:

— Iertată fie-ți fapta, și vei bea din sîngele meu!

Asta o făcu mai ales pentru că nu găsi la el punga visurilor și căzu la bănuială că o dăduse aievea acelei femei, ceea ce ar fi însemnat că nu fusese doar o stearpă nălucire.

Gîndi regele preț de cîteva ore asupra întîmplării, tot uitîndu-se la nelegiuitul din borcan, care părea să doarmă. Scuturâ borcanul, puricele se trezi, iar în odaia de alături micuța Vreau-să-știu izbucni în plîns. Se apucă atunci să legene ușor borcanul și auzi de dincolo mișcarea leagănului; purice și copil adormiră pe loc; adormi și regele. Dimineața, copilul începu din nou să plîngă, iar puricele nu-și mai găsea astîmpăr în borcan. Pe-cuvînt așeză puricele pe braț și îl lăsă să tragă sînge. Atunci, Vreau-să-știu se liniști neîntîrziat.

Pe scurt, regele găsi că tot ce-i făcea puricelui trecea și asupra micii prințese; de aceea se îngrijea să nu-i

lipsească nimic, iar copilul arăta mare și durduliu. Pe de altă parte însă tîlharul se îngrășa din ce în ce, încît nu-și mai găsea loc în borcănaș. Regele Pe-cuvînt fu nevoit să-l mute într-o sticlă mare. Toate acestea le orînduia în taină. Nici un ochi străin nu văzuse pînă atunci puricele. Curînd și sticla se dovedi neîncăpătoare și regele îi dădu adăpost într-o cizmă de-a lui. Peste puțin însă nu mai fu în stare să-l ospăteze: se îmbolnăvi el însuși din pricina gînganiei, slăbi și se gălbeji. Începu deci s-o hrănească pe Vreau-să-știu cu păsat, iar puricelui îi dădu sînge de bou.

Astfel, prințesa și puricele crescură mari fără a se fi întîlnit vreodată. Puricele era cît boul, iar Vreau-să-știu număra tocmai șaisprezece ani, cînd o întîmplare nefericită îi făcu să se cunoască.

Vreau-să-știu era foarte curioasă și se uita prin toate găurile cheilor. Mai ales, voia încă de mult să știe ce anume va fi tăinuind regele în dormitorul său, căci niciodată nu-i îngăduia să intre și totuși se auzeau uneori niște sforăieli și bocănituri de parcă un țap ar fi tropăit prin odaie. Curiozitatea n-o mai lăsa în pace, încît fata se apucă într-o noapte să asculte la ușa regelui, care tocmai vorbea cu puricele, despre care dînsa încă nu știa că-i purice. Spunea Pe-cuvînt:

— Zi, nemernicule, ce să mă fac cu tine? Mi-ai crescut pînă peste cap, aproape că nu mai am loc în odaie!

Puricele răspunse:

— Mărite rege, nici eu nu mai pot aici de plictisit ce sînt. Gîndesc să-mi dai o livrea frumoasă și să mă numești paj pe lîngă surioara mea Vreau-să-știu.

— Surioară? Cum vine asta? se înfurie regele. Cum îndrăznești s-o faci pe prințesă surioara ta!

— Oare nu mă trag și eu din sînge regesc? i-o întoarse puricele.

— Oarecum, îngădui regele, dar nu-ți dau voie să vorbești despre asta.

— Ce s-o mai lungim! zise celălalt. Să mi se dea dreptul meu, după lege! M-am săturat să tot dorm sub patul dumitale, printre papuci! Mai e și o pungă acolo, din piele neargăsită, care miroase urît. Ți-o spun, rege, dacă nu mă muți la Vreau-să-știu, bag țepușa în mine și mă omor.

— Bine, rosti regele, fie precum zici! Acuma, dormi sănătos, domnule cavaler de Țepușă!

— Mulțumesc pentru rang, răspunse puricele. Somn ușor, stimate rege Pe-cuvînt!

În odaia regelui totul se liniști. Prințesa Vreau-să-știu se duse la culcare. Dar de dormit nu putu să doarmă. Voia să știe neapărat cine-i frățiorul ăsta *oarecum*, care urma să-i fie paj. Și gîndul o munci pînă-n zori.

Dimineața, croitorul Curții fu chemat la rege. Cînd ieși, prințesa strigă:

— Hei, domnule Peticel, ce ți-a poruncit regele?

— Să-i fac o uniformă domnului cavaler de Țepușă, răspunse meșterul. Un domn neastîmpărat, nu-i vorbă. A trebuit să sar după el peste pat, peste masă, ca să-i iau măsura. Dar mă zorește lucrul, alteță. Prea plecat servitor!

Și croitorul se depărtă grăbit. Pe urmă ieși din odaia regelui meșterul cizmar.

— Hei, domnule Papucel, îl strigă Vreau-să-știu, ce ți-a poruncit regele?

— Să-i croiesc pantofi de dans și cizme de marochin domnului cavaler de Țepușă, răspunse cizmarul.

— Și cine-i acest domn? întrebă ea.

— O, e un domn tare sprinten de picior! A trebuit să sar după el peste masă, peste scaune, ca să-i iau măsura. Dar mă zorește lucrul, alteță. Prea plecat servitor! vorbi cizmarul și se depărtă grăbit.

În sfîrșit, țîșni din odaia regelui și meșterul perucar și lucrurile se petrecură aidoma. După care se arătă și

regele, care o găsi pe prințesa Vreau-să-știu șezînd, tulburată foarte, într-un ungher al sălii.

— Ce-ți lipsește, copila mea? întrebă regele.

— Ah, am visat un vis ciudat și visul acesta trebuie să mi-l împlinești, răspunse Vreau-să-știu. Altminteri, o să cad bolnavă.

— Dacă pot, ți-l împlinesc, făgădui regele, și copila îi povesti.

Cică visase că ar fi avut pe lîngă ea un paj frumos și iute, care o desfăta nespus cu sprinteneala și dibăcia lui. Dar n-a izbutit deloc să afle de unde-i pajul. Să-i spună deci regele cum și de unde a răsărit. Regele grăi:

— Un paj sprinten și dibaci vei avea, însă de unde a răsărit, asta să ți-o spună dumnealui, eu unul nu știu. Mîine dimineață o să te servească, pentru întîia oară, la dejun.

Prințesa trebui să mai rabde. A doua zi dimineață, cînd croitorul aduse regelui uniforma cu trese de aur, Vreau-să-știu o privi cu multă curiozitate, ca și cizmele roșii de marochin pe care le aduse cizmarul, ca și frumoasa perucă de culoarea castanei, precum și celelalte lucruri.

În cele din urmă, ușa se deschise, regele ieși în prag și lîngă el sta un flăcău tare ciudat, puricele cel mare, domnul de Țepușă, purtînd dolman de husar, din catifea brună, cizme roșii, căciulă neagră de urs și perucă lungă, buclată; ținea în mînă o tavă aurită cu o ceașcă de ciocolată și părea să-și frîneze cu mare greu puterea care îl trăgea în sus; era gata-gata să sară, ca și cocoșul de la flintă cînd vînătorul ține degetul pe trăgaci; stătea ca lipitoarea în preajma unei vîne de sînge.

Prințesa, care ședea la capătul celălalt al sălii, se ridică pentru a-i spune regelui bună dimineața. Acesta însă, fără să se apropie, rosti:

— Dragă Vreau-să-știu, iată-l pe domnul de Țepușă, noul tău paj, care îți aduce o ceașcă de ciocolată! Trag

nădejde că dumnealui își va face bine datoria și îți va fi pe plac.

Vreau-să-știu se înclină și, de curiozitate, îi fugiră ochii înainte ca la melc.

— Voia maiestății voastre! zise ea supus.

Atunci regele se întoarse către husarul cel brun:

— Ei, Țepușă, de-acum să ne arăți în ce fel te pricepi să slujești pe o prințesă.

Nu sfîrși bine că, dintr-un salt arcuit pe toată lungimea sălii, Țepușă se și afla în genunchi, la picioarele prințesei, întinzîndu-i ceașca de ciocolată. Vreau-să-știu se sperie grozav, țipă și căzu în leșin. Domnul de Țepușă știa însă, la rîndul lui, ce-i de făcut; nici n-apucă regele să ajungă pînă la el dinspre celălalt capăt al sălii, ca să-i ardă o pereche de palme, că prințesa se și găsea în grija pajului, care căuta s-o readucă în simțiri, trăgîndu-i sînge din braț.

Regele, văzînd atîta grijă, se bucură nespus, iar cînd prințesa deschise ochii mari, domnul de Țepușă mestecă ciocolata cu o linguriță, atît de repede încît alteța sa înghiți spumoasa băutură cu mult nesaț și se înzdrăveni.

Toate astea le brodi cu o repeziciune de-ți stătea mintea în loc. Drept care, regele Pe-cuvînt hotărî să-l așeze în rangul de Consilier al Iuțelii și îl cinsti cu ordinul „Caterina cea iute".[1] Totodată, porunci să i se bată cizmele cu aur greu, ca să nu mai poată sări atît de năprasnic. Și astfel, lucrurile merseră destul de bine un timp.

Vreau-să-știu nu mai putea trăi fără Țepușă; lui îi cădea în sarcină să tragă sînge tuturor doamnelor de onoare; tot lui să ducă la bun sfîrșit orice treabă care nu răbda întîrziere; iar la vînat de iepuri alerga totdeauna înaintea cîinilor. Pe scurt, era un ins tare plăcut și lăudat de toată lumea. Nu-i de mirare că, față de marea

[1]) Caterina cea iute — expresie hazlie, în limba germană, pentru diaree.

cinste ce-l înconjura, puricele căzu în trufie și se obrăznici; mulți oameni cumsecade avură de suferit din pricina lui, încît toți aceia care se simțeau umiliți și nedreptățiți nu așteptau decît prilejul nimerit ca să-l scoată din bunăvoința regelui și chiar să-l piardă.

Odată, cînd regele, fără a ține seama de meritele multor ofițeri, îi dădu comanda unui regiment de husari, nemulțumirea se stîrni și mai rău, iar ofițerii năpăstuiți făcură legămînt împotriva lui. Unul dintre aceștia, căpitanul Cioc-cănit, se puse în fruntea tuturor ca să-l nenorocească. Linguşindu-l, acesta ajunse prietenul său de taină și atît de mult îl ridica în slăvi, încît Țepușă, de semeț ce era, mai că se sminti. Pînă la urmă, Cioc-cănit îi băgă în cap să se ducă la rege și să-i ceară prințesa de soție. Pe aceasta însă o făcu nemaipomenit de curioasă, dîndu-i a înțelege, prin gura unei cameriste, că n-ar strica să afle în sfîrșit cine-i acest domn de Țepușă.

Pierzîndu-și capul de înfumurare, puricele nu se sfii ca, după o paradă, să-l cheme pe rege deoparte și să-i spună:

— Maiestatea voastră e, desigur, atît de convins asupra meritelor mele, încît nu se va împotrivi s-o iau de soție pe prințesa Vreau-să-știu.

Regele însă i-o întoarse mînios:

— Domol, domol! Oare nu știe domnul de Țepușă adevărul în ce-l privește? Dacă nu-și cunoaște lungul nasului, atunci o să-l învăț eu!

Și cu aceasta, îi întoarse spatele. Țepușă se cutremură din tălpi pînă-n creștet; doar o singură dată se mai simțise atît de rău și anume atunci cînd, fiind încă purice de rînd, îl înțepase pe rege și acesta îl frecase între degete.

Întunecat și bănuitor, își conduse regimentul pe sub fereastra prințesei; dar nu mai porunci să i se sune din trompete cîntecul ei și nici căluțul nu-l mai struni în

pași de dans. Prințesa Vreau-să-știu nu înțelegea cum de nu-i mai dă onorul obișnuit. „Ah, gîndi ea, trebuie că se trage dintr-un neam foarte ales, dacă se poartă atît de mîndru cu mine. O, de-aș afla cine-i cu adevărat!"

Căpitanul Cioc-Cănit văzuse cum regele, mînios, îl repezise pe Țepușă; îl căută așadar pe acesta ca să-l mîngîie în ceasul greu și îl găsi în manej unde, stîrnit de furie și necaz, sărea ca un deznădăjduit. Cînd se mai potoli nițel, Cioc-cănit îi spuse:

— Scumpul meu prieten și camarad, ai fost rănit la sînge; asta nu trebuie s-o rabzi. Ți-aș da un sfat, care te poate duce la răzbunare și fericire. Știi că dincolo, în țara vecină, domnește acum regele Totul-al-meu, care nu vrea pace și e gata să calce înțelegerea „Nu te atingi de mine, nu mă ating nici eu". A și strîns la graniță jandarmi înfiretați, hotărît fiind să ne declare război. Iar mie mi-a dat de veste că, dacă ai vrea să treci de partea lui cu regimentul de husari, dînsul te-ar numi guvernator al cinstitului regat, de îndată ce regele Pe-cuvînt va cădea prizonier. Ce-ar fi s-o urci pe Vreau-să-știu în șa, la spatele tău, și s-o ștergi călare peste graniță, iar noi să te urmăm cu toții?

Domnului de Țepușă, mînat de trufia și scîrba lui, îi surîse mult o asemenea trădare. De aceea, îi spuse lui Cioc-cănit:

— De prințesă am eu grijă, numai cată să mă urmezi cu husarii.

După ce s-au înțeles astfel, Țepușă se înfățișă prințesei; aceasta îl întrebă nedumerită de ce nu dăduse ordin să i se cînte din trompete la paradă. Țepușă vorbi:

— Ah, alteță, tocmai azi e ziua ce-mi amintește de moartea bravilor mei părinți; vă cer iertare că doliul nu mi-a îngăduit să sun din trompete.

— Dar cine au fost părinții voștri? întrebă prințesa. N-ați vrea să mi-o spuneți și mie?

— Aici nu mi-e cu putință, răspunse el. O, nefericitul de mine. Dacă s-ar ști aici cine sînt, ar însemna să mor.

— Asta-i nemaipomenit de ciudat, se miră Vreau-să-știu, dar eu una vreau totuși să știu, dragă prietene. Oare nu e deloc cu putință să mi-o spui?

— Ar fi un mijloc, scumpa mea prințesă: dacă ați binevoi să vă plimbați deseară, sub raza lunii, tocmai la capătul grădinii regale; acolo, neauzit de nimeni, aș îndrăzni să vă șoptesc minunata mea taină.

Prințesa se învoi și veni seara în fundul grădinii, unde o aștepta Țepușă; numai că acesta nu-i spuse nimic, ci o săltă în spinare și, sărind nebunește, nu se opri decît în țara regelui Totul-al-meu.

După ce trecură hotarul, Țepușă o așeză pe prințesa zguduită de plîns într-o pădure, pe iarbă, și rosti:

— Dragă Vreau-să-știu, plîngi, ușurează-ți inima, eu te-am răpit. Husarii mei vin din urmă și, cînd regele Totul-al-meu mă va numi guvernator al cinstitei țări, atunci te iau de soție și îți spun cine sînt. Acum însă trebuie să mă scald nițeluș în pîrîu, să-mi curăț hainele, ca să pot apărea frumos și gătit înaintea regelui Totul-al-meu.

Acestea zise, Țepușă se grăbi la scaldă, trecînd dintr-un salt peste cîteva tufe, în spatele cărora curgea pîrîul.

Vreau-să-știu era atît de răvășită, ostenită și tulburată, încît adormi. Ci deodată, auzi sunet de trompete și, trezindu-se, văzu regimentul de husari gonind peste cîmpie. Fata se sculă, căzu în genunchi și ceru ajutor. Dar nu era nevoie: căpitanul Cioc-cănit îi spusese totul regelui Pe-cuvînt, iar husarii veneau de fapt să-l prindă pe răpitorul ei. Porniră în goană spre pîrîu. Țepușă, bănuind că fusese trădat, încercă să sară din fața lor; dar nu izbuti, fiindcă era ud leoarcă. Husarii îl legară fedeleș, îl zvîrliră de-a curmezișul pe un cal, o urcară pe Vreau-să-știu într-o trăsură și se întoarseră astfel la reședință. Acolo, regele pregătise din timp o

spînzurătoare înaltă și se sfătuia cu sfetnicii săi în ce fel să-l ucidă pe ticălos. În sfîrșit, hotărî să i se scoată mai întîi uniforma și pe urmă pielea. Așa se și petrecu. După ce îi smulseră uniforma, Vreau-să-știu rosti:

— Țepușă, dacă-mi spui cine ești, atunci îl rog pe tata să te ierte.

Țepușă dădu din cap că nu. Atunci îl jupuiră de piele, iar prințesa grăi din nou:

— Țepușă, spune-mi cine ești și îl rog pe tata să te ierte.

Acum, Țepușă nici nu mai dădu din cap, fiindcă... nu era nicăieri, parcă intrase în pămînt. Nimeni nu știa unde se află.

Toată lumea se mira peste măsură. Dar ce să-i faci! Trebuiau să se mulțumească doar cu pielea. O atîrnară sus, de spînzurătoare. Piața din jur era veșnic plină de oameni, care căscau ochii la ciudățenia de piele a colonelului de husari, domnul de Țepușă. Avea o mulțime de picioare, țepi, mustăți și un soi de coadă ascuțită, care te îngrozea; nimeni nu pricepea ce fel de făptură va fi fost. Prințesa Vreau-să-știu murea de curiozitate, nu alta; voia cu orice preț să știe cine a fost și îl chinuia pe tată-său, zi și noapte, cu întrebări; dar Pe-cuvînt făgăduise să nu dezvăluie niciodată adevărul și se ținea de cuvînt.

Sosise timpul ca prințesa Vreau-să-știu să se mărite; regele Pe-cuvînt îmbătrînise și dorea moștenitor; o rugă deci pe fiică-sa să-și aleagă un bărbat dintre numeroșii prinți care îi ceruseră mîna. Fata însă vorbi:

— Nu iau pe nimeni pînă nu știu a cui e pielea!

— Bine, draga mea, făcu în cele din urmă regele, dacă asta ți-e voia, poftim, o să dau de știre întregii lumi că, oricine ar ghici a cui e pielea, îl vei lua de bărbat. Ești mulțumită?

— Da, da, se bucură Vreau-să-știu, iar regele porunci să se anunțe peste tot: cine va recunoaște ce fel de piele

atîrnă sus, de spînzurătoare, în capitala țării, acela va lua de soție pe alteța sa.

Astfel, porniră buluc spre capitală o mulțime de inși, fie în trăsuri, fie călări, fie pe apă, fie pe jos. Veniră prinți și cavaleri, pielari, curelari, șelari, pungari, tăbăcari, cizmari și legători de cărți, blănari, cojocari, vînători și negustori și dascăli de istoria naturii; oricine avea de-a face în meseria lui cu piei și pielicele, cunoscîndu-le cît de cît rostul, se grăbea să-și arate marea știință și să cîștige mîna frumoasei prințese.

Foind astfel într-un du-te-vino necontenit și perindîndu-se cu sutele, ba și cu miile, în fața regelui, pe care îl tot întrebau dacă au ghicit bine, acesta își ieși din răbdări și grăi:

— Aici nu e cazul să ghiciți, trebuie să știți ce fel de piele atîrnă sus! Să-și spună dar fiecare părerea!

Atunci zise unul că ar fi un bou de mare; altul că-i o caracatiță de cîmp; al treilea, că-i zmeu; al patrulea, rinocer; al cincilea, harap.

— Mie îmi pare a fi o piele de jandarm, spuse un biet cizmar de la țară, dar îi închiseră gura numaidecît.

Pînă la urmă, un profesor găsi că ar fi pielea unui sălbatic din jungla africană. Pe scurt, nimeni nu ghicea și toți plecau așa cum veniseră.

Asta ținu cîteva luni și curiozitatea prințesei crescu la culme. Dar în toată țara nu mai era om care să nu-și fi încercat norocul.

Într-o dimineață, pe cînd orașul mai stătea închis, iată că răsare la poartă un găligan și bate cu pumnul în ea, zdruncinînd-o din țîțîni.

— Deschide-ți! Deschideți, nătărăilor! strigă el.

Portarii sar năuci din așternut și întreabă prin gaura cheii cine bate. Le răspunde un glas ca de bivol:

— Deschideți! Eu sînt Val-vîrtej!

Tremurînd, unul din paznici îi deschise și văzu intrînd o pocitanie de zdrahon lat și lățos ca un urs, care aproape că atingea pragul de sus al porții.

— Îmi dați voie să vă întreb cine sînteți, ca să vă trec la răboj! vorbi diacul de la poartă.

— Mă numesc Val-vîrtej și sînt, în particular, mîncător de oameni! tună zdrahonul, încît bietul diac se muie și căzu de frică în dosul gheretei.

Val-vîrtej porni, cu labele-i de urs, de-a lungul străzilor; orașul mai dormea și, cum zdrahonul era flămînd, zărind el niște calfe de brutar ce lucrau la cuptoare, îi prinse și îi mîncă pe toți fără pîine, ca pe sturzi. Ajuns în piață, văzu spînzurătoarea, cu pielea fluturînd și răvașul cu făgăduiala regelui: cine va dibui ce fel de piele atîrnă sus, va primi de nevastă pe alteța sa. Străinul clătină din cap, și, rîzînd în hohote, strigă cu glasul său uriaș:

— Hei, scularea, sus, rege Pe-cuvînt! Ți-a sosit ginerele! Haide, sus, prințesă Vreau-să-știu! Ți-a venit soțul.

Atunci toate obloanele se deschiseră și mii de oameni își holbară ochii speriați, iar soarele suind pe cer și aruncîndu-și lumina drept în obrazul lui Val-vîrtej, acesta strănută atît de cumplit încît sparse ferestrele palatului și cioburile zburară pînă în patul prințesei. Și cum nimeni nu-i ură sănătate, se înfurie, smulse pietrele de caldarîm și le zvîrli asupra oamenilor!

Pînă la urmă, regele se arătă la fereastră, gata să le tragă un perdaf pe cinste celor vinovați de scandal; dar cînd văzu pe namila de Val-vîrtej, se domoli de frică și întrebă mieros:

— Cu ce vă pot servi, prietene?

La care Val-vîrtej răspunse:

— Rege Pe-cuvînt, cheamă pe fiica dumitale Vreau-să-știu, căci am venit să spun ce fel e pielea!

— Cam prea de dimineață, nu-i vorbă, făcu regele, dar fie și așa, că tot mi-ai alungat din așternut întreg orașul.

Tocmai voia să se ducă la prințesă, cînd aceasta răsări în fața lui; larma din oraș îi stîrnise curiozitatea și nu mai putea dormi; se arătă și ea la fereastră; atunci, Val-vîrtej bătu din palme și rîse atît de tare, încît moara orașului se opri.

— Ai, mii de draci! strigă el. Ce prințesă frumoasă pentru o piele de purice.

Cînd deslușì cuvintele „piele de purice", regele Pe-cuvînt se îngrozi și fruntea i se acoperi de sudoare, iar vorba *purice* merse din gură-n gură prin tot orașul; din toate foișoarele se auzea *purice*, toboșarii băteau *purice*, școlarii cîntau *purice*, parola husarilor suna *purice*, și toate tunurile sloboziră tunete în văzduh; căci regele Pe-cuvînt fluturase din batistă și acesta era semnul dinainte hotărît cum că s-a găsit răspuns la întrebarea ce fel de piele atîrnă sus.

Prințesa leșină, pe cînd Val-vîrtej urcă scările palatului. Ah, nu mai era domnul de Țepușă, ca să-i tragă sînge! Val-vîrtej îi vîrî sub nas o legătură de ceapă și fata se trezi. Aruncîndu-se în brațele regelui, ea întrebă printre lacrimi:

— E adevărat? E adevărat?

— E întocmai, răspunse Pe-cuvînt și îi spuse toată povestea cu domnul de Țepușă. Dragă Vreau-să-știu, adăogă el, curiozitatea te-a adus aici. Prin urmare, va trebui să pleci cu Val-vîrtej, căci nu se poate să nu-mi țin cuvîntul.

Să fi văzut atunci ce spaimă o cuprinse pe prințesă! Ea căzu în genunchi și se agăță de picioarele tatii și se rugă de el cu atîta jale încît i-ar fi plîns de milă și pietrele. Însă regele o ținea mereu:

— Copila mea, ție-ți spune Vreau-să-știu, iar mie Pe-cuvînt, așa că nu-i chip, trebuie să pleci cu Val-vîrtej.

Văzînd că fata scîncește întruna, Val-vîrtej își pierdu răbdarea și rosti:

— Dragă soțioară, te sfătuiesc să taci și să nu-mi mai împui urechile, că de nu, întorc foaia!

Între timp, regele îl ispiti pe găligan cu tot felul de propuneri, doar-doar se va lipsi de fiică-sa. Zicea să-l facă arap la Curte, general peste generali, director de teatru, mare maestru de vînătoare; însă Val-Vîrtej nu primea nimic. Regele îi prinse la gît toate decorațiile care au fost, care sînt și care vor fi să fie; dar Val-vîrtej nu voia să se lipsească de fată. Regele îl numi duce de Val și Vîrtelniță; dar acesta nu se da clintit. Pînă la urmă, regele rosti:

— Văd că nu are într-însul pic de onoare.

Iar Val-vîrtej răspunse:

— Onoare, nu, însă am în mine vreo două calfe de brutar!

Și zicînd acestea, o înhăță pe Vreau-să-știu de un capăt al rochiei și o trase după el în oraș. Dar cum fata se zbătea întruna, regele se supără și pe ea, bombănind și blestemînd în urma lor. Mulțimea se adună de peste tot și același cîntec răsună din miile de guri:

Hei, Val-vîrtej, noroc, noroc,
Ți-ai și găsit la noi un loc
Și umbli mîndru, boca-boc;
GhicișI comoara, ce nesaț!
Acum ai prins mireasa-n laț —
Sărut-o, bre, pe gură, tmoc,
Să sară foc!

Hei, Vreau-să-știu, mireasă ești,
Voiai să știi, să dibuiești
Cu pielea ce-i și ce povești:
Cînd te arăți prea curios

Cătînd prin gaura cheii, jos,
Și în husari nădăjduiești,
Așa pățești!

Hei, dom' Țepușă, cum sărișI
Din pielea ta și, pe furiș,
Scăpași de piele și fugișI?
Sta pielea-n streang și mulți viteji
S-au păcălit, doar Val-vîrtej
Și-a prins mireasa-n laț pe dat'
Și-a cîștigat.

Regele în schimb se retrase în odaie cu gînditorul Curții și amîndoi gîndiră adînc asupra celor întîmplate.

La poarta orașului, Val-vîrtej săltă fata pe umăr și porni cu ea peste cîmp, peste coceni și bolovani, peste ciulini și scaieți, trecînd dealuri și văi, pînă ajunse, seara, într-o pădure întunecoasă, unde și lupii, cît sînt ei de lupi, își urează noapte bună.

— Ți-o fi foame, cred, vorbi Val-vîrtej. Așteaptă, că-ți dau numaidecît niște dulciuri. Îl și aud mormăind pe cofetarul meu.

Vreau-să-știu se cutremură toată cînd, peste puțin, le tăie drumul un urs voinic, care ducea în brațe un stup din cei mari, îndreptîndu-se agale spre vizuina lui. Val-vîrtej îl opri și îi croi o palmă, încît ursul se dădu peste cap; scoase apoi un fagure din stup, încă plin cu albine și ceară, îmbiind-o pe Vreau-să-știu să mănînce. Dar ea, fiindu-i scîrbă, nu putu.

— Lăcomoasa! pufni Val-vîrtej. N-ai decît să rabzi de foame!

Și înfulecă el singur mierea din tot stupul. Vreau-să-știu se mulțumi cu cîteva mure ce creșteau în preajmă.

Zdrahonul o săltă iarăși pe umăr și vorbi:

— În cîteva ore ajungem la castelul meu *Odihna oaselor.*

Era un nume înfricoșător. Luna scăpăra, vîntul bătea și în molizii cei înalți parcă se auzea clămpănit.

— Asta-i grădina mea *Clac-lac*, lămuri Val-vîrtej. Oasele morților, care clămpănesc în copaci, alungă ciorile. Doar i-am mîncat pe toți singur-singurel, n-am nevoie de cioclii ăștia!

Vreau-să-știu simțea cum i se face pielea de găină; tremura atît de tare, încît Val-vîrtej o sfătui:

— Nu mai clămpăni din picioare, că mă gîdili, și dacă ajung să rîd, atunci te mănînc de dragă ce-mi ești!

Ai, ce liniștită se ținu de atunci copila!

După un timp, dădură de un luminiș, unde se afla o clădire înaltă, măreață, scînteind în lumina lunii. Clădirea încă nu era gata. Pe aripa stîngă mai trebuia un turn, în schimb pe dreapta totul era terminat. Și nu vădea lipsă de gust. Numai oase și capete de morți se înșirau deasupra clădirii și, cum capetele mai aveau păr, se auzea vîntul fremătînd și cîntînd prin ele destul de plăcut. N-ai fi zis că era clădită fără pricepere. Val-vîrtej stătu un răstimp cu prințesa în spinare, privindu-și cu nesaț castelul, apoi grăi:

— Cum ți se pare, scumpa mea? Vezi, toate oasele le-am curățat cu dinții, eu și înaintașii mei. Și uite ce frumos le-am rînduit! Nu-i așa că-i modern? Nu-i așa că-i gotic?[1] Dar acum, vraja mea, în ajunul nunții noastre, voi face așa fel încît să se înalțe os cu os și turnul din aripa stîngă. Ți-ar plăcea, drăguță!

— Oh, Doamne, ar fi cumplit de frumos, gemu Vreau-să-știu.

După care Val-vîrtej o pofti înăuntru. Acolo nu erau decît oase și oase peste tot.

— Iată camera ta! zise Val-vîrtej.

Vai, camera avea pereții din oscioare de copii!

---

[1] E vorba de stilul gotic, care în secolul al 18-lea și începutul secolului al 19-lea și-a găsit noi întruchipări în arhitectură.

— Dincoace, ai ceva de mîncare, zise Val-vîrtej. Era o grămadă de raci vii.

— Nu mi-e poftă, suspină Vreau-să-știu.

— Las' că o să-ți fie, răspunse zdrahonul.

Înghiți toți racii și vorbi:

— Cînd te ciupesc ăștia prin burtă cu cleștii lor, îți vine să tot mănînci. Dar, noapte bună, draga mea, și visuri plăcute! Mă duc la vînătoare să mai fac rost de-ale gurii. Mîine îi chem pe verișorii mei, și gata nunta.

După care plecă, trîntind ușa în urma lui, încît castelul din oase clămpăni preț de o jumătate de oră.

De atîta chin și foame și jale, Vreau-să-știu aproape că-și ieșea din minți; nu mai putea răbda traiul printre oase, și pe urmă foamea o măcina fără milă. Se strecură deci pe ușă afară și se așeză sub un copac în pădure. Rupea iarbă și mînca, oftînd mereu: „Ah, Doamne, de ce mă cheamă Vreau-să-știu? Ah, Doamne, de ce sînt așa de curioasă? Ah, de m-aș vedea iarăși la tata! Nu mai vreau să știu nimic cît oi trăi. Cine îmi ajută să scap de grozăvia asta?"

În timp ce se tînguia astfel, răzbiră din pădure niște glasuri; fata crezu că vine Val-vîrtej cu fîrtații lui; dădu să se întoarcă fuga la castelul *Odihna oaselor* dar, slăbită, se poticni și căzu la pămînt cu țipăt înfricoșat.

Cînd se trezi, soarele lucea pe boltă și asupra ei veghea o bătrînă, ținînd-o în brațe și îmbiind-o cu vin și prăjituri. Bătrîna vorbi.

— Draga mea Vreau-să-știu, de cîtă vreme nu te-am văzut și în ce jalnică stare te regăsesc.

Vreau-să-știu se miră grozav că femeia o cunoștea pe nume, dar n-o întrebă nimic, fiindcă-i pierise pentru totdeauna dorința de a ști. Bătrîna însă vorbi neîntrebată:

— Copila mea Vreau-să-știu, îți cunosc nenorocirea și am venit să te ajut. Maică-ta, pe patul morții, te-a

ținut în brațe și a spus: „Fie ca săptămîna cu care ai picat mai devreme să-ți aducă mari foloase cîndva." Deci, iată-mă, eu sînt Săptămîna! Șapte nopți te-am alăptat la sîn alături ce cei șapte feciori ai mei, pînă ce tatăl tău m-a dibuit și m-a gonit, iar eu i l-am trimis pe Țepușă, puricele fermecat, a cărui piele te-a făcut să-nduri năpasta lui Val-vîrtej. Dar de-acum s-a terminat. Du-te la castel și fii liniștită, să nu bănuiască nimic cînd s-o întoarce. Mîine, la ora unu după miezul nopții, vin iarăși împreună cu cei șapte feciori ai mei, toți îndemînatici și deștepți, care o să te ducă acasă.

Bătrîna îi dădu fetei niște vin și cozonac, sfătuind-o să nu mănînce decît pe ascuns. Apoi o sărută și plecă.

Vreau-să-știu se uită lung în urma ei, cu ochii plini de lacrimi, după care intră din nou în castelul vrăjmaș. Către prînz se întoarse și Val-vîrtej, ducînd pe umăr un trunchi subțire de molid, în care sta vîrît, ca într-o țeapă, un porc mistreț; aduse și un cuib plin cu pisoi sălbatici.

— Hei tu, Vreau-să-știu, strigă el, ți-am adus de-ale gurii, să nu mai flămînzești. O să primești și un musafir. Deseară te las, trebuie să mai pun mîna pe niscai ucenici buni de friptură, să avem ce mînca la nuntă, că brutărașii ăia din orașul lui taică-tău erau tare gustoși; am poftit-o aici să-ți țină de urît, la noapte, pe o doamnă de viță nobilă, doamna de Cucuvea. Poți să-i așezi dinainte cuibul cu pisoi sălbatici. Dar vezi să nu-mi înghiți vreun pisoi pînă nu vine doamna.

— Oh, bineînțeles, mi-e scîrbă — și încă de viu! răspunse fata.

— Zău, zău, turuie-gură, vă cunosc eu, sclifositelor, rînji Val-vîrtej, îi dați mereu cu scîrba și pe urmă vă lingeți degetele.

Între timp aprinse focul și puse mistrețul la fript. Vreau-să-știu trebui să tot învîrtească frigarea, iar zdrahonul rupea hartan după hartan și îl înghițea dim-

preună cu piele și țepi. Cînd să plece, îi spuse crunt:

— S-o primești frumos pe doamna de Cucuvea, altminteri te bat!

Acum, Vreau-să-știu stătea singură în castelul *Odihna oaselor* și se frămînta și tremura din pricina doamnei de Cucuvea. La ce putea să se aștepte din partea unei doamne care mînca de vii pisoi sălbatici? Se uită cu milă la bietele făpturi și grăi:

— Vai, sărmani puiuți, nici voi nu o duceți mai bine ca mine!

Le dădu să mănînce rămășițe din carnea mistrețului și adăugă:

— Pe cît mi-e în putință, vreau să vă scap!

Și ascunse puișorii într-un loc dosnic al castelului. După ce se înnoptă, prinse cu urechea niște țipete urîte; nu știa de unde vin; dar deodată, coborî cineva prin hogeag, hîrîind și fluturînd din aripi, să te bage în sperieți, nu alta. Vreau-să-știu privi cu teamă în ungher, de unde o țînteau doi ochi rotunzi, ca de foc, în timp ce pliscul clănțănea înfricoșător; era o matahală de pasăre, o cucuvea uriașă, bătrînă, care se apropia tîrșit de Vreau-să-știu; aceasta însă fugi cu țipăt lung și se strecură prin ușa de ciolane, trîntind-o în urma ei.

— Frumoasă doamnă de Val-vîrtej, strigă cucuveaua, tare mai sînteți fricoasă și prostuță! Oare domnul de Val-vîrtej nu v-a dat de știre că o să vin? Pesemne că v-am tulburat din niscai visuri dulci. Vă rog, intrați din nou în odaie!

Fata răspunse:

— Vreau numai să aprind lumina.

— Asta nu-i lucru deștept, strigă cucuveaua. Mi-s ochii bolnavi și nu îngădui nici o lumină. Gata, intrați înăuntru și aduceți-mi de mîncare.

Vreau-să-știu turnă vin într-o strachină cu bucățele de pîine și i-o întinse de după ușă, zicînd:

— Pînă una-alta serviți, cinstită doamnă!

Și ținu iarăși ușa închisă.

— Delicat, delicat, se auzi dinlăuntru glasul doamnei de Cucuvea, ciudată și sălbatică persoană și-a găsit Val-vîrtej, trebuie că-i fată de la țară.

Apoi doamna de Cucuvea înghiți frumușel strachina cu supă de vin și adormi, beată.

Vreau-să-știu se așeză pe prag și stătu așa cu inima strînsă.

Deodată auzi cîntec în pădure, și glasul se apropia din ce în ce. Văzu apoi pe doamna Săptămînă cum vine încet, cu cei șapte feciori ai săi, dintre care primul purta o scurteică albastră și mergea înaintea celorlalți, cîntînd în felul lucrătorilor de la oraș:

— Vreau-să-știu, mîndra mea dragă și bună,
Cînd o să fim din nou împreună?
Luni!
Atunci toate zilele „luni" să se cheme,
Să fiu cu mîndruța întreaga vreme!

Cînd ajunseră, Săptămîna vorbi astfel:

— Ei, feciori, iat-o și pe prințesa noastră! Acum arătați-vă știința și să mi-o duceți fără greș acasă, la regele Pe-cuvînt.

Apoi îi spuse prințesei:

— Ascultă aici, Vreau-să-știu! Eu sînt Săptămîna, iar băieții mei sînt Luni, Marți, Miercuri, Joi, Vineri, Sîmbătă și Duminică.

— Lasă, nu mai lungi vorba, spuse Luni, trebuie să plecăm de îndată. Ți-ai pregătit bocceluța, Vreau-să-știu?

—Păi, nu-mi trebuie decît să duc pisoii în pădure, răspunse ea și se grăbi să scoată cuibul din ascunzătoare.

Luni însă trecu pragul odăii unde doamna de Cucuvea dormea pe jos, o săltă repede în spinare și o scoase în

fața castelului; aici o răstigni pe poartă, cu aripile răşchirate, şi îi strigă la ureche:

— N-ai decît să te plîngi lui Val-vîrtej, că nouă nu ne pasă!

Doamna de Cucuvea, trezindu-se în cele din urmă, țipa şi se zbătea cumplit. Dar Săptămîna, împreună cu Vreau-să-ştiu, însoțite de cei şapte feciori, în frunte cu Luni, se adînceau tot mai mult în pădure; iar cînd fata deslușì mieunat de pisică, îşi zise că e mama puilor şi vîrî cuibul într-o scorbură de copac.

Astfel umblară ei pînă spre miezul nopții următoare, cînd deodată Săptămîna se culcă la pămînt şi ascultă.

— Bagă de seamă, Luni, spuse ea, Val-vîrtej s-a întors acasă şi doamna de Cucuvea i-a povestit totul. Dumnealui şi-a luat picioarele la spinare şi în curînd va fi aici.

Abia sfîrşi cuvîntul, că se şi auzi prin pădure pasul greu al lui Val-vîrtej, bocănind şi vîjîind. Atunci, Luni sări în față, smulse pana ce o purta la ureche, o muie în călimara de la brîu şi, stropind o dată, făcu să răsară între ei şi Val-vîrtej un lac de cerneală. Zdrahonul dădu să-l treacă înot, dar, simțind că-i prea adînc, răcni furios:

— Aici n-o scot la capăt fără sugativă!

Şi se întoarse în goana mare la castel.

Drumeții se grăbeau. Acum păşea Marți în fruntea lor, glăsuind acelaşi cîntec pe care îl cîntase Luni, doar că în loc de „luni" zicea „marți". La miezul nopții, doamna Săptămînă îşi lipi din nou urechea de pămînt.

— Marți, vorbi ea către feciorul de-al doilea, ia să-mi arăți ce ştii! Val-vîrtej tocmai şi-a întins sugativa lui cea mare peste lac şi în curînd va fi aici.

Nu sfîrşi bine vorba, că-l şi auziră pe Val-vîrtej cîntînd:

— Sugativă, sugărel,
Foaie verde pătrunjel.

Atunci Marți își scoase nisipelnița și, golind-o în urma lor, făcu să răsară o mare adîncă de nisip, încît zdrahonul se scufundă pînă la genunchi.

— Mă-ntorc la castel să-mi aduc șoseaua! mîrîi Val-vîrtej și fugi repede înapoi.

Marți trecu în coadă, iar Miercuri mergea în frunte și cînta același cîntec, doar că spunea „miercuri" în loc de „marți".

Noaptea, la ora douăsprezece, Săptămîna se puse din nou pe ascultat și vorbi:

— Repede, Miercuri, arată ce știi! Val-vîrtej a întins o șosea de piatră peste marea de nisip și vine cu poștalionul tras de șase cai numai oase.

Abia isprăvi bătrîna că se și auzi cornul sunînd, iar Val-vîrtej cînta de zor:

— Zboară cu poșta, zboară ca fumul!
Nu întreba cît costă drumul!
Să mi-o înhami pe Vreau-să-știu,
Iar eu s-o mîn ca vizitiu.

Atunci aruncă Miercuri o riglă, și ce să vezi! O rangă uriașă se înălță de-a curmezișul drumului și cei șase cai din oase, izbindu-se de ea, se făcură țăndări și cioburi.

— Ia te uită, strigă un vameș mustăcios, ițindu-se de după copaci, ăsta mînă ca nebunul! Arătați-mi, vă rog, biletul de la ultima stație!

— N-am nici un bilet, răspunse Val-vîrtej.

— Dacă-i așa, calea îndărăt și vă scoateți biletul!

Val-vîrtej spumega de furie și, cum trăsura era sfărîmată, trebui să se întoarcă pe jos. După ce plecă, iată că vameșul veni la Vreau-să-știu, care își dădu seama de îndată că mustăciosul din fața ei nu e altul decît motanul sălbatic căruia dînsa îi scăpase puii de la moarte. Motanul se bucură mult că i-a fost dat să-și arate recunoștința, după care drumeții porniră iar.

Acum mergea în frunte Joi și toate se petrecură ca și rîndul trecut. Noaptea, cînd Val-vîrtej dădu din nou să-i ajungă din urmă, Joi înfipse în pămînt pana lui de scris, din care izbucniră aripi de gîscă neasemuit de mari, închipuind o pădure cu ramurile zbuciumate, încît Val-vîrtej nu putu să treacă prin desimea lor și se întoarse la castel să-și aducă securea.

Noaptea următoare se așeză Vineri în fruntea celor-lalți. Doamna Săptămînă auzi cum Val-vîrtej taie de zor prin pădure.

— Acuși dă năvala peste noi, strigă ea. Dragă Vineri, e rîndul tău să-ți arăți știința!

Vineri luă creionul și trase o linie lungă pe pămînt, care se prefăcu de îndată într-un rîu lat și repede. Val-vîrtej, pierzîndu-și răbdarea, își smulse hainele de pe el și trecu rîul înot. Numai că apa, gonind sălbatic, îl scoase la mal tocmai departe, în vale.

Cealaltă noapte, cînd Sîmbătă mergea în frunte, doamna Săptămînă se opri și strigă:

— Vine! Vine!

Atunci Sîmbătă trase de la brîu penarul de tablă și-l înfipse în pămînt. Deodată, țîșni spre cer un turn uriaș, în care se urcară toți, și cînd sosi Val-vîrtej, își rîseră de el cu mare poftă. Zdrahonul însă nu se descumpăni și o luă iarăși îndărăt, să aducă de acasă o scară lungă.

Noaptea următoare îi veni rîndul lui Duminică să țină fruntea. Doamna Săptămînă strigă:

— Aud pe Val-vîrtej cum trage scara după el!

Atunci Duminică porunci ca toată lumea să coboare din turn și să se ascundă. Zis și făcut. Val-vîrtej răzimă scara și se urcă pînă sus. Frățiorii însă luară scara și îl închiseră acolo, iar Duminică se propti în turn, de-l răsturnă. Nu rămase din turn decît un paner uriaș în care sta închis Val-Vîrtej.

— Cinstită prințesă, iubită mamă, dragii mei frați, rosti atunci Duminică, primejdie nu mai este, Val-vîrtej e prins.

Vreau-să-știu plînse de bucurie, căci erau atît de aproape de oraș încît se auzea dangătul clopotelor.

Își urmară drumul și... ce să vezi? Val-vîrtej se rostogolea după ei, cu paner cu tot. Asta le plăcu într-un fel, căci puteau să-l aducă viu la reședință.

În sfîrșit, intrară în oraș, cu panerul după ei. Regele, vărsînd lacrimi de fericire, își strînse fiica la piept. Dar cînd acesta îi spuse că Val-vîrtej se află în paner, bravul rege Pe-cuvînt rosti:

— Of, of, copila mea, dacă Val-vîrtej mai trăiește, înseamnă că trebuie să mergi iarăși cu el, că doar mi-am dat cuvîntul.

Vreau-să-știu scoase un țipăt de durere și îl rugă să se mai gîndească pînă a nu hotărî. Iar regele făgădui.

După-masă, tot orașul era cuprins de voioșie și toate breslele îi făcură prințesei cîte un dar. Între timp, regele porunci să se vestească tuturor: „Cine o va scăpa pe prințesă de Val-vîrtej, acela să-și ceară răsplată după pofta inimii, și se va împlini!"

Crainicul dădu glas înaltei porunci tocmai cînd solii brutarilor puneau dinaintea prințesei darul lor, adică un cozonac mare și frumos, înfățișînd un husar care semăna leit cu răposatul Țepușă, încît toată lumea izbucni în rîs. Vreau-să-știu privi cu tristețe la husarul acela rumenit și se tîngui:

— Ah, Țepușă, mi-au copt brutarii un husar din aluat, dar pentru mine tu erai mai mult decît atît! O, dacă ai fi în viață, cum te-ai grăbi să mă ajuți! Ah, Țepușă, Țepușă, te-am iubit întotdeauna. Vino și mă ajută, Țepușă, suflet plecat dintre noi!

La vorbele acestea, cozonacul sări în sus, ochii săi din boabe de ienupăr sclipiră ca focul, pe cînd gura-i de stafidă grăi tare și deslușit:

— Preaiubită prințesă, preascumpule rege, Țepușă e viu! Cînd m-au jupuit de piele, sufletul meu a trecut în zbor pe lîngă brutarul Curții și cum acesta, ca să-și rîdă de mine, tocmai punea la copt cozonacul făcut după asemănarea mea, am găsit de cuviință să mă vîr în aluat. De aici am văzut cu groază cum a înghițit Val-vîrtej dis-de-dimineață o pereche de ucenici, fără pîine.

— Asta înseamnă că va pieri! zise regele cu glas mare. Victorie! Am scăpat de el!

Val-vîrtej urma să fie aruncat în apă, dar acesta se învîrtea întruna cu panerul său, încît îl duseră la moara regelui, pe care avea s-o mîne, cu vîrtej, mulți ani de aci înainte. Și ciudățenia era că zdrahonul, cît se învîrtea, tot mai credea că aleargă după prințesa Vreau-să-știu.

Cum domnul Țepușă din cozonac o salvase pe prințesă prin mărturia lui, regele Pe-cuvînt vru să știe ce răsplată și-ar dori.

— Să mă mănînce prințesa! veni răspunsul.

Aceasta se împotrivi un timp, dar cozonacul se rugă de ea și stărui, încît prințesa mușcă pînă la urmă o bucată. Și ce să vezi? Un prinț neasemuit de chipeș răsări în fața ei.

— Acum toate sînt bune! strigă Vreau-să-știu, îmbrățișînd pe frumosul prinț.

Regele Pe-cuvînt era tare mulțumit și îi dărui tînărului o jumătate de țară. Apoi se cunună cu doamna Săptămînă, cinstindu-i astfel faptele, iar cei șapte feciori primiră fiecare comanda unui regiment.

LUDWIG TIECK

IELELE

— PE UNDE UMBLĂ MARIA, fetița noastră? întrebă tatăl.

— Se joacă afară, pe tăpșan, cu băiatul vecinului, răspunse mama.

— Numai să n-o zbughească undeva, spuse tatăl îngrijorat. Ei nu prea știu multe.

Mama se duse la copii și le întinse o gustare de amiază.

— E fierbinte! spuse băiatul, în timp ce fetița se repezi la cireșele roșii.

— Fiți cu băgare de seamă, copii, îi sfătui mama, nu cumva să vă depărtați de casă ori s-o ștergeți în pădure, că eu și tata mergem la cîmp.

Andres, băiatul, răspunse:

— Nici o grijă, că doar nouă ni-e frică de pădure! Stăm aici, lîngă casă, unde sînt oameni în preajma noastră.

Mama se întoarse și ieși curînd împreună cu tata. Încuiară ușa și o luară spre cîmp, să vadă cum lucrează argații și cum arată fînul. Casa lor, așezată pe o colină joasă și verde, era împrejmuită cu un gărduleț de șipci, care cuprindea totodată și grădina cu poame și flori. Satul se răsfira mai în vale, iar dincolo se înălța castelul domnului conte.

Martin luase în arendă moșia de la stăpînul ei și trăia mulțumit, alături de nevastă și de singurul lor copil, căci izbutea în fiecare an să pună ceva la o parte și trăgea nădejde ca, prin muncă și stăruință, fiind și pămîntul

bun și contele îngăduitor, să ajungă pînă la urmă om bogat.

Umblînd deci cu soția pe pămînturile lui, Martin se uită roată și spuse bucuros:

— Vezi, Brigitte, ce deosebire între ținutul ăsta și celălalt, unde am locuit înainte! Aici totul freamătă de verdeață, satul e plin de livezi și pămîntul de flori, casele sînt albe, zîmbitoare, și țăranii înstăriți. Ba mi se pare că și pădurile sînt mai frumoase aici și cerul mai albastru și, oriunde ți-ai arunca ochii, te întîmpină voioșia darnică a firii.

— Cum treci dincolo de apă, spuse la rîndul ei Brigitte, parcă dai în altă lume, totul e mîhnit și sterp. Dealtminteri, călătorii spun că satul nostru e cel mai frumos din cîte se află în lung și lat.

— Afară de văgăuna ceea cu brazi, rosti bărbatul. Uită-te îndărăt și vezi ce negru și trist arată locul în seninătatea din jur. După brazii mohorîți — coliba care fumegă, grajdurile pustii și pîrîul, care abia de se tîrăște.

— Adevărat, întări femeia oprindu-se lîngă soțul ei. Cum te apropii de văgăună, cum simți că te încearcă teama și tristețea, fără să știi de ce. Mă-ntreb cine-or fi oamenii de-acolo și din ce pricină s-or fi așezat departe de ceilalți săteni, ca și cînd n-ar avea sufletul curat.

— Bieți sărăntoci! răspunse tînărul arendaș. La prima vedere s-ar părea că sînt niscai vagabonzi, care umblă aiurea cu înșelăciuni și hoții, iar aici și-au întemeiat vizuina. Mă mir însă că-i rabdă nobilul stăpîn.

— S-ar putea, grăi cu duioșie femeia, s-ar putea totuși să nu fie decît niște oameni sărmani, cărora li-e rușine de sărăcia lor, fiindcă, la urma urmei, nu ne-au cășunat nici un rău. Ce mă pune pe gînduri e faptul că nu se știe din ce trăiesc. Peticul de grădină care, după

cît se crede, mai și zace, în paragină, nu-i poate hrăni, iar alte pămînturi nu au.

— Știe bunul Dumnezeu ce-or fi trebăluind, zise Martin în timp ce porneau mai departe, doar nu calcă pe la ei picior de om, căci locul parcă-i blestemat și vrăjit. Nici umblăreții cei mai curioși nu se încumetă pînă acolo.

Mai vorbiră ei mult, în vreme ce tot cîrmeau peste cîmp. Locul înfricoșător, despre care venise vorba, se afla dincolo de marginea satului. Dintr-o văgăună străjuită de brazi se iteau o colibă și niște acareturi năruite. Rareori zăreai fumul urcînd și încă mai rar vedeai ființe omenești. Cei care, la răstimpuri, se avîntaseră pînă în preajma acelui loc, văzuseră șezînd, pe o bancă din fața colibei, cîteva femei respingătoare, învelite cu zdrențe, în poala cărora se frămîntau copii la fel de urîți și murdari. Dulăi negri alergau în voie, iar serile un bărbat mătăhălos, de care nimeni nu știa cine este, venea pe cărarea dinspre rîu și se cufunda în colibă. Apoi, se deslușeau prin întuneric o droaie de făpturi, mișcîndu-se ca niște umbre în jurul unui foc. Văgăuna, brazii, coliba dărăpănată te izbeau într-adevăr neplăcut față de priveliștea încîntătoare, plină de verdeață și flori, cu casele albe ale țăranilor și cu noul castel al conților.

Cei doi copii isprăviseră de mîncat poamele; gîndiră deci să se întreacă la fugă și micuța Maria, sprintenă de felul ei, o lua mereu înaintea lui Andres, care fugea mai încet.

— Așa nu-i mare lucru, spuse în sfîrșit Andres, hai să fugim pînă departe și să vedem atunci care cîștigă!

— Cum vrei, răspunse micuța Maria, dar spre rîu nu-i voie.

— Păi nu, hotărî băiatul, ne alegem părul ăla mare de pe colină, cam la un sfert de oră de aici! Eu o iau la stînga, pe lîngă văgăuna cu brazi, iar tu fugi la dreapta,

peste cîmp. Ne întîlnim abia sus, lîngă păr, și vedem care din noi e mai bun.

— Hai, se îndemnă Maria și o luă la goană. Așa nici nu ne împiedicăm unul de altul în drum, iar tata zice că-i la fel de departe pînă la colină fie că ții dreapta, fie că ocolești văgăuna!

Andres porni și el, încît Maria, care apucase la dreapta, nici nu-l mai zări! „De fapt, e un prost, își zise ea. N-ar trebui decît să-mi iau inima în dinți, să trec puntea din fața colibei, apoi fuga prin curte, și ajung cu mult înaintea lui." Cît ai clipi, se și afla în fața colibei, lîngă rîu. „Să intru în curte? Nu, că prea e înfricoșător!" gîndi Maria. Un cățeluș alb stătea mai deoparte și lătra din răsputeri. În teama ei, fetița crezu că-i o namilă și sări îndărăt. „Oh, făcu ea, desigur că Andres mi-a și luat-o înainte, iar eu stau aici și mă frămînt." Cățelul lătra de zor, însă, privindu-l mai de-aproape, Maria nu-l mai găsi atît de primejdios, ba dimpotrivă, i se păru chiar foarte drăguț. Purta o zgardă roșie în jurul gîtului, prevăzută cu un clopoțel lucios și, de cîte ori scutura capul și lătra, clopoțelul scotea la rîndul lui clinchete subțiri, plăcute. „Ai, îmi trebuie nițel curaj! își spuse Maria. O zbughesc cît pot de repede și fug și fug pînă trec de partea cealaltă, doar n-au să iasă din pămînt să mă înghită!" Cu acestea, sprintenă, plină de curaj, se năpusti pe cărare și, trecînd în goană pe lîngă cățelușul cel alb, care amuți și încercă să se gudure, ajunse în văgăuna cu pricina. Jur împrejur, brazii negri închideau vederea, încît nu se zărea nici casa părintească, nici satul cu cîmpurile lui.

Dar ce mirare o cuprinse! Căci se afla în mijlocul unei grădini potopită de flori minunate, cu trandafiri și crini și lalele scînteind; fluturi roșii-aurii și albaștri se legănau pe gura florilor; păsări jucăușe, pestrițe cîntau viersuri dulci în colivii de sîrmă aurie; copilași îmbrăcați în fustițe albe, cu părul galben, buclat, cu ochii limpezi,

alergau de colo pînă colo, fie jucîndu-se cu mielușei, fie hrănind păsări și culegînd flori, pe care le dăruiau unii altora, fie mîncînd cireșe, struguri ori caise purpurii. Coliba nu se vedea nicăieri, în schimb, chiar la mijloc, se înălța un palat mare, frumos, cu ușa de bronz și luminînd preajma cu tot felul de sculpturi. Maria stătu cîtva timp descumpănită; dar, cum nu era proastă, se apropie de primul copil, îi întinse mîna și îi spuse bună ziua.

— Ai venit totuși să ne vezi? o întrebă copilul, drăgălaș foc. Eu te-am zărit cum alergai și săreai pe-afară, dar te-ai speriat de cățelușul nostru cel alb.

— Prin urmare, nu sînteți tîlhari, cum îmi tot spune Andres? vorbi Maria. Ce mai nătărău, scoate pe gură vrute și nevrute.

— Rămîi la noi, că are să-ți placă, o îndemnă fetița cu chip fermecător.

— Dar noi ne-am luat la întrecere, care ajunge mai iute.

— Las' că ajungi chiar prea devreme. Ia și mănîncă aici! Maria mîncă din fructe, găsindu-le mai dulci ca niciodată, și uită pe loc de Andres, de întrecere și de sfatul părinților. O femeie înaltă, cu veșmînt sclipitor, veni și întrebă cine-i copilul necunoscut.

— Frumoasă doamnă, răspunse Maria, s-a brodit că am intrat și eu din fugă, iar copilașii m-au poftit să rămîn.

— Tu știi, Zerina, grăi doamna cea frumoasă, că nu poate sta cu voi decît scurtă vreme. Dealtminteri, s-ar fi cuvenit să mă întrebi mai întîi.

— Credeam că, dacă tot a trecut încoace, pot s-o poftesc, spuse fetița cea minunată. Și pe urmă doar am văzut-o adesea fugind pe cîmp și chiar tu ții minte că te bucurai de firea ei zglobie. Totuși, va trebui să plece în curînd.

— Ba nu! Vreau să rămîn! se împotrivi Maria. Aici e tare frumos și pe deasupra sînt cele mai bune jucării, cireșe și fragi. Dincolo nu e atîta farmec.

Femeia cu veșmînt sclipitor se depărtă zîmbind și o mulțime de copii sprințari o înconjurară pe Maria; unii o ispiteau și o îndemnau la dans, alții îi aduceau miei sau jucării, alții îi cîntau din instrumente și din gură. Maria era fericită. Dar cel mai mult îi plăcea de fetița cu care intrase în vorbă la început, căci era mai lipicioasă și mai gingașă ca toate. Maria striga și striga mereu:

— Vreau să rămîn aici pentru totdeauna, iar voi să-mi fiți surori!

Și de fiecare dată copiii săreau, rîdeau și o îmbrățișau.

— Acum, hai să jucăm un joc plăcut! spuse Zerina.

Intră repede în palat și se întoarse cu o cutiuță de aur, în care se afla polen galben, strălucitor. Luă cîteva firișoare între degetele ei mici și le împrăștie pe pămîntul verde. Deodată, iarba începu să se înfioare ca un val mișcător și, peste puțin, țîșniră din adînc tufe de trandafiri, care creșteau și se înfoiau văzînd cu ochii, umplînd văzduhul cu miresmele cele mai dulci. Maria luă și ea cîteva firișoare și, răspîndindu-le, făcu să răsară crini albi și garoafe muiate în toate culorile curcubeului. La un semn al Zerinei, florile se ascunseră și altele țîșniră în locul lor.

— De-acum pregătește-te să vezi ceva mai grozav, rosti Zerina.

Ea îngropă două firișoare dintr-un anume polen din pin și bătuci pămîntul cu picioarele. Cît ai clipi, doi lăstari verzi se înălțară de jos.

— Ține-te strîns de mine, spuse Zerina, iar Maria îi cuprinse trupul firav cu amîndouă mîinile, simțind pe dată că se ridică sus, mai sus, căci lăstarii creșteau sub picioarele lor cu o repeziciune de neînchipuit. Cei doi pini înalți se legănau în văzduh, iar fetițele, plutind

îmbrățișate, se sărutau printre norii stacojii. Ceilalți copii se cățărau cu multă dibăcie pe trunchiurile pinilor, în sus și în jos, bulucindu-se și rîzînd cu poftă cînd se întîlneau. Dacă vreun copil cădea din grămadă, zbura ușurel prin aer și cobora încet și sigur pe pămînt. Pînă la urmă, Maria se înfricoșă. Atunci, tovarășa ei ciripi cu glas tare și pinii se scufundară din nou în țărînă, la fel cum se ridicaseră la nori.

*

Intrară pe ușa de bronz în palat. Aici, într-o sală rotundă, ședeau jur împrejur femei frumoase, unele tinere, altele mai în vîrstă; se înfruptau cu poame din cele mai gustoase și o muzică nevăzută suna în preajma lor. Bolțile tavanului erau zugrăvite cu palmieri, flori și ramuri în care se cățărau și se legănau o grămadă de copii cu cele mai năstrușnice mișcări; la sunetul muzicii, zugrăveala se schimba, se aprindea în culori diferite; acum apăreau verdele și albastrul luminos, apoi acestea păleau și răsăreau în schimb roșul de purpură, auriul scînteietor; copiii goi, agățați de ramuri, parcă erau vii, trăgeau ori scoteau aer pe gurile lor roșii ca rubinul, încît le vedeai cînd dințișorii albi, cînd licărul azuriu al ochilor,

Din sală Maria coborî pe niște scări de bronz într-o încăpere subpămînteană. Aici era o mulțime de aur și argint, iar nestematele fulgerau culori arzătoare. Vase ciudate se înșirau pe pereți și toate păreau pline cu giuvaere. Aurul era lucrat în fel și chip, scăldînd încăperea într-un luciu prietenos. Puzderie de pitici mărunței adunau boabe de aur și le puneau în vasele din jur; alții, cocoșați, cu picioarele strîmbe vîrîte în pantaloni lungi, roșii, cărau anevoie, frînți de mijloc, sacii burdușiți cu boabe de aur și îi vărsau pe dușumele gîfîind, cum fac morarii cu sacii de grîu; apoi se repezeau

nătîngi la stînga, la dreapta, ca să prindă boabele ce fugeau de-a rostogolul, și nu o dată, lovindu-se unul de altul în graba lor, se răsturnau și cădeau mototol pe spate. Cînd se întîmpla ca Maria să rîdă de stîngăcia și urîțenia lor, piticii croiau niște mutre acre și o priveau chiorîș. În fundul sălii, ședea un omuleț mărunt, bătrîn, chircit, pe care Zerina îl salută cu supunere. Drept mulțumită, bătrînul dădu scurt din cap. Purta în mîini sceptru și pe creștet coroană. Se părea că ceilalți pitici îl recunosc de stăpîn, căci ascultau cu toții de orice semn al lui.

— Ce mai vreți? făcu el mohorît cînd se apropiară copiii.

Maria tăcu de frică! Dar prietena ei răspunse că n-au venit decît să vadă nițeluș încăperea.

— Mereu aceleași zăpăceli! spuse bătrînul. N-o să terminați odată cu trîndăvia?

Și cu aceasta, își văzu iar de treburile lui, supraveghind alesul și cîntăritul boabelor de aur. Pe unii dintre pitici îi trimise aiurea, pe alții îi certa mînios.

— Cine-i domnul? întrebă Maria.

— Prințul metalelor, răspunse mica ei prietenă și își urmară drumul.

Acum părea că sînt din nou afară, căci stăteau la marginea unui lac întins, doar că nu zăreau soarele și nici cerul deasupra. Se urcară într-o bărcuță și Zerina începu să vîslească de zor. Barca înainta repede. Cînd ajunseră la mijlocul apei, Maria văzu o sumedenie de țevi, canale și șuvoaie, care se răsfirau în toate părțile din matca lacului.

— Astea din dreapta, lămuri Zerina, se scurg pe sub grădina voastră, de aceea înfloresc la voi toate așa de bogat. Dincoace, se coboară la rîul cel mare.

Deodată, pe fața lacului și din toate canalele răsăriră puzderie de copii, care veneau înot, fie purtînd coronițe din trestii și nuferi, fie legănînd țepușe din mărgean

roșu, fie suflînd și sunînd din scoici învîrtejite; zvonuri de veselie zburau de-a valma și se loveau de malul întunecos; printre copii înotau și femei de o frumusețe rară, și cîte unii săreau buluc, le sărutau și se agățau de gîturile lor. Toți o salutară pe străină, adică pe Maria, după care întreg vălmășagul acesta cîrmi din lac spre un pîrîu mititel, care se îngusta tot mai mult. În cele din urmă, bărcuța se opri. Toată lumea își luase bun rămas. Zerina bătu într-o stîncă, aceasta se crăpă ca o ușă și o femeie, toată numai în roșu, le ajută să coboare.

— Cum merg lucrurile, bine? o întrebă Zerina.

— Sînt chiar în toiul veseliei, răspunse femeia, se bucură grozav. Dealtfel și căldura e foarte plăcută.

Suiră o scară rotită și Maria se trezi într-o sală de o frumusețe orbitoare, încît trebui la început să-și închidă ochii de atîta lumină.

Roșii ca focul erau pereții de jur împrejur, tapetați cu purpură. Iar cînd ochii se obișnuiră cît de cît, Maria văzu cu uimire tot soiul de făpturi zglobii, dansînd și săltînd în purpura pereților; erau atît de drăguțe și durdulii, încît nu le-ai fi găsit pereche pe lume; trupurile lor, ca din cristal rozaliu, lăsau parcă să se vadă sîngele dinlăuntru jucînd și curgînd. O întîmpinară pe străină cu rîsete dulci și cu plecăciuni osebite. Dar cînd Maria vru să se apropie, Zerina o trase cu putere îndărăt:

— Vrei să te frigi, Maria dragă? Totul e numai foc!

Maria simți dogoarea focului și întrebă:

— De ce nu ies făpturile astea minunate să se joace cu noi?

— Așa cum îți prieste ție aerul, răspunse mica prietenă, așa le trebuie lor focul, în care trăiesc necontenit. Dincoace ar muri. Vezi ce bine se simt, cum rîd și se hîrjonesc! Cele de jos împing flăcările ca pe niște rîuri sub pămînt și din ele cresc flori și fructe și vin; rîurile de foc trec pe lîngă rîuri de apă, de aceea făpturile astea

mici se bucură și lucrează cu atîta sîrg. Dar pentru tine trebuie că-i prea cald aici, haide să mai ieșim în grădină!

Afară, priveliștea se schimbase între timp. Luna se odihnea în toate florile, păsările tăceau și copiii dormeau ciorchine sub bolțile de verdeață. Dar Maria și prietena ei nu simțeau deloc nevoia odihnei și se plimbară astfel în plăcuta boare a nopții de vară, tăifăsuind întruna pînă-n zori.

La răsăritul zilei, fetițele se ospătară cu fructe și cu lapte, iar Maria vorbi:

— Haide să mai schimbăm puțin locul, să mergem pînă la brazii cei înalți, să vedem cum arată împrejurimea.

— Firește, răspunse Zerina. Poți să-i vezi acolo și pe străjerii noștri. Sînt sigură că o să-ți placă. Stau sus, pe întărituri, printre copaci.

Merseră prin grădini înflorite, prin dumbrăvi pline de privighetori, pe dealuri cu podgorii și, urmînd lungă vreme albia șerpuitoare a rîului, ajunseră în sfîrșit lîngă brazii cei negri care, urcați pe o înălțime, hotărniceau locul.

— Cum se face, întrebă Maria, că aici, înlăuntru, a trebuit să mergem atîta, în timp ce afară ocolul e mult mai mic?

— Nu știu cum se face, vorbi mica prietenă, dar asta-i așa.

Se apropiară de brazii cu pricina. Un vînt rece, venind de afară, le sufla în obraz. Părea că negura învăluie ținutul de jur împrejur. Pe înălțime stăteau niște inși ciudați, cu fețele prăfuite, alburii, de parcă s-ar fi dat cu făină; semănau oarecum la chip cu bufnițele albe, urîte foc; purtau cojoace lățoase cu falduri largi și, deasupra capetelor, țineau umbrele din piei neobișnuite; fluturau și băteau întruna din aripile lor de liliac țîșnite, ca într-o vedenie de coșmar, din mînecile cojoacelor.

— Aș rîde, dar mi-e groază, șopti Maria.

— Aștia sînt bunii și harnicii noștri străjeri, lămuri mica prietenă. Ei stau aici și dau mereu din aripi, ca să-i înghețe frica în oase cui ar vrea să se apropie de noi. Iar de îmbrăcați sînt îmbrăcați așa, pentru că afară plouă și e răcoare, ceea ce le face rău. Dincoace, jos, nu ajung niciodată zăpada, vîntul ori frigul. Aici e veșnic vară și primăvară, pe cînd sus, dacă n-ar fi schimbați la răstimpuri scurte, străjerii ar pieri.

— Dar cine sînteți voi, la urma urmei? întrebă Maria în timp ce coborau din nou printre straturile de flori înmiresmate. Sau poate nici nu aveți un nume care să vă deosebească de ceilalți?

— Sîntem iele, răspunse fetița cea drăgălașă. Am auzit dealtminteri că oamenii știu și vorbesc de noi.

În livezi se porni larmă mare. „ A sosit pasărea măiastră!" le strigară copiii. Toți se grăbeau să intre în sală. Copii, tineri, bătrîni se grămădeau în prag, rîzînd și chiuind, iar dinlăuntru răzbăteau muzici de sărbătoare. Pășind în sală, Maria văzu că e plină de făpturi din cele mai deosebite și toată lumea privea la o pasăre mare ce rotea sus, în rotunjimile bolții, încet și lin, cu penajul ei aprins. Muzica suna și mai voios ca înainte, culorile, luminile se schimbau și mai des. Apoi muzica tăcu și pasărea, fremătînd din aripi, se lăsă pe o coroană ca de jar ce plutea sub fereastra înaltă a bolții. Penele zburătoarei aveau luciri de purpură și de verde blînd, prin care scăpărau dungi de aur; pe creștet îi flutura o diademă din pene mici și atît de luminoase încît fulgerau ca nestematele. Pliscul era roșu, picioarele — de un albastru viu. Cînd pasărea mișca, toate culorile se învălmășeau într-un joc minunat, spre desfătarea privitorului. Era de mărimea unui vultur. Dar cum își deschise pliscul de foc, viersuri din cele mai dulci izbucniră din pieptul ei, mai limpezi chiar decît ale privighetorii. Cîntul suna din ce în ce mai puternic, se

răspîndea ca razele soarelui, încît lumea din jur, pînă și copiii cei mai mici, vărsară lacrimi de fericire. După ce viersul amuți, se înclinară adînc în fața păsării, care se roti din nou în rotunjimile bolții și țîșni apoi pe ușă afară, suind în văzduh, către cer. Curînd nu se mai văzu decît un punct roșu, care pieri și el în cîteva clipe.

— De ce vă bucurați așa cu toții? întrebă Maria aplecîndu-se către prietena ei, care i se părea mai mică decît în ajun.

— Vine împăratul, spuse fetița. Mulți dintre noi încă nu l-am văzut, și pe unde calcă dînsul, acolo e numai fericire și nesaț. Îl așteptăm de lungă vreme, cu dor nespus, mai adînc și decît dorul vostru cînd, după o iarnă lungă, așteptați să vină primăvara. Și iată că acum și-a trimis crainicul înaripat să ne anunțe sosirea! Frumoasa și înțeleapta pasăre, care zboară din porunca regelui, se cheamă Phoenix, își are sălașul tocmai departe, în Arabia, într-un pom singur pe lume, așa cum nici altă pasăre Phoenix nu se află nicăieri. Cînd simte că a îmbătrînit, își clădește cuib din balsamuri și fum de tămîie, îi dă foc și moare cîntînd în flăcările lui; iar din cenușa parfumată se avîntă apoi aceeași Phoenix, tînără și frumoasă ca la început. Rareori se întîmplă să zboare în văzul lumii, iar cînd o face totuși la răstimp de veacuri, atunci oamenii o scriu pe răboj și se așteaptă la minuni... Dar acum, draga mea, va trebui să ne despărțim, căci ție, ca străină, nu ți-e îngăduit să-l vezi pe împărat.

Atunci, femeia cu veșmînt de aur își croi drum prin mulțime, îi făcu Mariei semn s-o urmeze și o duse într-un umbrar singuratic.

— Trebuie să ne părăsești, copila mea dragă, vorbi ea. Împăratul are de gînd să-și așeze la noi Curtea pe vreo douăzeci de ani sau chiar mai mulți. Rodnicia și binecuvîntarea vor cuprinde întregul ținut, mai cu seamă aici în apropiere. Izvoarele și fîntînile vor fi mai

darnice, cîmpul și grădinile mai bogate, vinul mai bun, imașul mai gras, pădurea mai proaspătă și mai verde; prielnic va fi timpul, nici tu grindină, nici tu puhoaie care să se reverse. Ține inelul ăsta și amintește-ți de noi, însă ferește-te să spui cuiva despre cele văzute! Altminteri, va trebui să plecăm de aici și toți oamenii ținutului și chiar tu, fetiță dragă, veți pierde norocul de a trăi în preajma noastră. Sărută-ți prietena de joacă și bun rămas.

Ieșiră din umbrar. Zerina o aștepta afară, plîngînd. Maria se aplecă, o sărută și se despărți de ea. Păși pe puntea îngustă; aerul rece îi bătea în spate, dinspre brazi, cățelușul lătra frămîntîndu-și clopoțelul de la gît. Mai întoarse o dată capul, apoi o luă la fugă, pentru că negrul mohorît al brazilor, coliba dărăpănată și umbrele din jur stîrneau în ea fiori de groază.

„Cît s-or fi zbuciumat părinții astă-noapte din pricina mea! își zise Maria după ce ajunse în cîmp. Și nici n-am voie să le povestesc unde am fost și cîte am văzut! Și chiar dacă le-aș spune, nu m-ar crede!" Doi bărbați trecură prin fața ei și o salutară. Maria îi auzi vorbind: „Frumoasă domnișoară! De unde-o fi?" Cu pași grăbiți se apropie de casa părintească. Dar iată că pomii care, cu o zi în urmă, se aplecau de rod, erau acum uscați, despuiați și golași; casa era altfel văpsită și o șură nouă se ivise lîngă ea. Maria, cuprinsă de uimire, crezu că e prada unui vis. Buimacă, deschise ușa și îl găsi pe tata stînd la masă între o femeie străină și un tînăr necunoscut.

— Doamne, tată! strigă ea. Dar unde-i mama?

— Mama! sări femeia străină în întîmpinarea ei, căci bănuia ceva. Oh, doar nu ești... Ba da, ba da, ești Maria, singurul și dragul meu copil, care te-ai pierdut și te-am crezut moartă!

Mama o recunoscuse îndată după alunița de sub bărbie, după ochi și după figură. Toți o îmbrățișară,

toți se bucurară nespus, iar părinții vărsară și lacrimi. Se mirau că-l ajunsese aproape pe tatăl ei la stat. Ea însă nu pricepea cum de se schimbase și îmbătrînise atît de mult biata mamă. Pe urmă vru să știe cum îi spune tînărului acela străin.

— Păi, e Andres, băiatul vecinului, o lămuri Martin. Cum se face că te-arăți ca din senin, după șapte ani lungi și grei de așteptare? Unde ai fost? De ce nu ne-ai dat nici o veste?

— Șapte ani? zise Maria și nu putu să-și limpezească amintirile, închipuirile. Șapte ani încheiați?

— Da, da, făcu Andres rîzînd și strîngîndu-i bucuros mîna. Am cîștigat, Mariə dragă! Sînt șapte ani de cînd am fugit pînă la părul de pe colină și m-am întors înapoi, iar tu, leneșo, îmi vii abia azi!

O întrebară iar și iar, o descusură în fel și chip, însă ea, gîndindu-se la porunca primită, nu le dădu răspuns. Aproape că-i băgară în gură povestea ce o brodiseră ei: că s-a rătăcit, că a luat-o un căruțaș și a dus-o într-o așezare necunoscută, că acolo dînsa n-a știut să le spună oamenilor unde-i locuiesc părinții; că pe urmă au mutat-o într-un oraș depărtat, unde niște binefăcători au crescut-o cu dragoste; că mai apoi aceștia s-au săvîrșit din viață, iar dînsa, izbutind să-și amintească de locul unde s-a născut, a prins cel dintîi prilej și s-a întors acasă.

— Ei hai, ajunge, lăsați lucrurile cum sînt! rosti în sfîrșit mama. Bine că te văd aici, copila mea, singurul meu odor, lumina vieții mele!

Andres rămase la cină. Maria încă nu reușea să se adune. Casa i se părea scundă și întunecoasă. O mirau veșmintele de pe ea, simple, curate, însă cu totul străine. Se uita la inelul din deget, cu o piatră roșie foc, prinsă cu meșteșug în scăpărul aurului. Iar cînd tata o întrebă de inel, ea minți că tot binefăcătorii aceia i-l dăduseră.

Dornică de somn, Maria se grăbi la culcare.

A doua zi dimineață, se simți cu mintea mai la locul ei. Își descîlcise oarecum închipuirile și putu să răspundă cu mai multă chibzuință sătenilor care veniseră cu toții să-i ureze bun sosit. Andres se înfățișă cel dintîi, vioi, bucuros și gata să dea ajutor prin gospodărie. Copila de cincisprezece ani, proaspătă ca o floare, îi plăcuse atît de mult încît nu închisese ochii toată noaptea. Contele și contesa o chemară pe Maria la castel, unde aceasta trebui să depene iarăși povestea născocită în ajun, pe care o știa acum pe dinafară; contele cel bătrîn și nobila doamnă se uimiră de purtarea ei frumoasă. Vorbea cuminte, fără a șovăi, răspundea curtenilor la toate întrebările și într-un grai ales; îi pierise teama de rangul stăpînilor și de locul unde se afla, căci, măsurîndu-i pe acești nobili și odăile în care stăteau cu cele văzute în popasul ei tăinuit printre iele, cu vraja și minunățiile lor, i se părea că strălucirea de-aici e întunecoasă și oamenii mărunți. Conții cei tineri fură de-a dreptul cuceriți de frumusețea Mariei.

Era în luna lui februar. Pomii înfrunziră mai iute ca de obicei, privighetoarea veni mai devreme ca oricînd, primăvara se arăta mai dulce decît toate primăverile rămase în amintirea moșnegilor. Peste tot izbucneau firicele de apă, hrănind ogoare și lunci; colinele parcă se înălțau, butucii creșteau la rîndul lor în podgorii, livezile înfloreau ca nicicînd și mireasma unei adînci binecuvîntări învăluia ținutul, ca o legănare de nori străvezii. Pretutindeni rod peste măsură, nici o zi aspră, nici un vînt rău care să dăuneze recoltei; în ciorchinii uriași boabele plesneau de must roșu, iar oamenii locului se minunau, trăind ca într-un vis fericit.

În al doilea an, lucrurile se petrecură la fel, doar că lumea se mai obișnuise cu acest belșug neînchipuit. În toamnă, rugată fiind cu multă stăruință de Andres și de părinții săi, Maria se hotărî să-l ia de bărbat. Se logodiră deci și se cununară apoi în timpul iernii.

De multe ori, tînăra soție se gîndea cu dor la popasul ei dincolo de brazi; era tristă și tăcută. Oricît de frumos ar fi arătat toate în jurul ei, își amintea totuși că văzuse lucruri și mai frumoase, încît umbra mîhnirii i se lăsă pe suflet și pe chip. Cu durere auzea cum tatăl și soțul vorbeau întreolaltă despre tîlharii care locuiesc în văgăună; de cîte ori n-ar fi vrut să le ia apărarea, că doar îi știa de binefăcători ai întregului ținut, și mai ales în fața lui Andres, care parcă se desfăta suduindu-i întruna, însă de fiecare dată trebui să-și zăvorască vorbele în piept. Astfel trecu anul și, în cel următor, Maria născu o fetiță pe care, în amintirea ielelor, o boteză Ielina.

Tinerii însurăței trăiau în aceeași casă cu Martin și cu Brigitte, unde aveau loc destul și unde își ajutau părinții la treburile întinsei lor gospodării. Micuța Ielina se dovedi nemaipomenit de vioaie și înzestrată; începu să alerge foarte curînd și învăță să vorbească orice ar fi vrut la mai puțin de un an de la naștere; iar peste alți cîțiva ani, se arătă atît de isteață și deșteaptă și frumoasă la chip, încît toți se uitau la ea cu mirare, iar Maria nu-și putea scoate din cap gîndul că fetița ei seamănă cu îngerașii fermecători din văgăuna cu brazi. Ielina nu se prea băga între alți copii și ocolea cu teamă jocurile lor zgomotoase. Cel mai bine se simțea singură. Atunci se retrăgea într-un colțișor al grădinii și citea sau broda cu sîrg. Adesea o vedeai dusă pe gînduri sau plimbîndu-se apăsat de colo pînă colo și vorbind cu sine. Părinții o lăsau în voia ei, căci era sănătoasă și înflorea ca o floare. Doar că-i îngrijora cîte o vorbă sau cîte un răspuns neobișnuit de adînc.

— Asemenea copii deștepți, spunea de multe ori bunica Brigitte, nu ajung bătrîni. Sînt prea buni pentru lumea noastră. Unde mai pui că fata e frumoasă peste fire și nu-și va găsi rostul pe pămînt.

Ielina nu suferea deloc să fie servită, dorea să facă totul cu mîinile ei. Se scula dimineața înaintea tuturor,

se spăla, se îmbrăca, se gătea cu grijă; la fel și seara, ținea cu tot dinadinsul să-și împăturească singură hainele și rufele; nu îngăduia nimănui, fie chiar mamei, să-i umble prin lucruri. Mama trecea cu înțelegere peste încăpățînarea ei și nu-și făcea gînduri; dar ce mirare o cuprinse cînd, într-o zi de sărbătoare, trebuind să meargă împreună la castel și schimbîndu-i cu de-a sila rochia — în ciuda împotrivirii și a lacrimilor ce vărsa — zări la pieptul fetiței, spînzurat de o ață, un bob de aur foarte ciudat, pe care îl recunoscu de îndată că e dintre cele văzute cîndva în lăcașurile subpămîntene. Mica Ielina se sperie și povesti pînă la urmă că l-ar fi găsit în grădină și, plăcîndu-i foarte mult, l-a ținut ascuns în mare taină; ea o rugă pe Maria cu atîta patimă și dor, încît aceasta îi prinse la loc bobul de aur și se îndreptă spre castel bătută de gînduri.

În rînd cu locuința arendașului, mai deoparte, se aflau cîteva hambare și magazii pentru păstrarea recoltei și a uneltelor, iar în spatele acestora un petic de iarbă și un umbrar vechi, unde nu mai călca picior de om, căci, după noua orînduire a gospodăriei, se găsea prea departe de grădină. Singurătatea de acolo îi plăcea Ielinei și nimănui nu-i trecea prin gînd să-i strice liniștea, încît se întîmpla deseori ca părinții să n-o vadă preț de o jumătate de zi. Într-o după-amiază, mama cotrobăia prin acele clădiri lăturalnice, făcea curățenie și căuta nu știu ce lucru pierdut, cînd deodată văzu o rază de lumină strecurîndu-se printr-o crăpătură a zidului. Atunci îi veni în minte să se uite prin zid, să vadă ce mai face copila; desprinse o cărămidă care abia se mai ținea în lăcașul ei și se nimeri ca privirea să-i cadă tocmai în umbrar. Ielina ședea înlăuntru, pe un scăunel, și alături de ea... binecunoscuta Zerina; fetițele se jucau cu nesaț și în cea mai bună înțelegere. Zerina, cea din lumea ielelor, o îmbrățișa și îi spunea mîhnită:

— O, făptură dragă, așa cum mă joc azi cu tine, așa m-am jucat și cu mama ta cînd era mică și a venit printre noi! Dar voi, oamenii, creșteți prea repede, ajungeți mari și cu judecată. Asta-i foarte trist. Mai bine ai rămîne copil atîta vreme cît rămîn și eu!

— Ți-aș face pe plac cu dragă inimă, răspunse Ielina, dar toată lumea de-aici crede că voi fi curînd coaptă la minte și că o să mă las de joacă, fiindcă am niște însușiri de-o s-ajung deșteaptă ca un om bătrîn. Ah, și atunci n-o să te mai văd, scumpă Zerina! Uite-așa pățim, ca și florile! Ce frumos e mărul cînd îi crapă mugurii plini și roșcați! E atît de mare și rămuros, încît oamenii care trec pe sub el își spun că o să iasă ceva cu totul deosebit; pe urmă vine soarele și floarea se deschide în toată lumina ei, dar dedesubt se și află un grăunte urîcios, care o va despuia mai tîrziu de veșmintele pestrițe; fiindcă nici grăuntele nu poate sta pitit mereu, el crește și, la toamnă, trebuie să se facă fruct; desigur că și un măr rotund, colorat, îți desfată ochii, dar nici pe departe ca floarea de primăvară... Așa o ducem și noi, oamenii; nu mă pot bucura la gîndul că voi fi domnișoară. Ah, de-aș răzbi să trec măcar o dată pe la voi!

— De cînd stă la noi împăratul, vorbi Zerina, nu se mai poate deloc. În schimb, vin eu, scumpa mea Ielina, fără să mă vadă ori să mă simtă cineva aici, nici dincolo; trec nevăzută prin văzduh și zbor încoace ca pasărea; ne vom întîlni încă de multe ori cît vei fi mică. Spune-mi, ce-ai vrea să fac pentru plăcerea ta?

— Să mă iubești, răspunse Ielina. Să mă porți în inimă cum te port eu. Iar acum, să mai facem trandafiri!

Zerina scoase de la sîn cutiuța ei fermecată, slobozi două fire de polen și deodată se ivi înaintea lor o tufă verde cu doi trandafiri aprinși, care parcă se înclinau

unul spre celălalt, sărutîndu-se. Fetițele rupseră, zîmbind, cîte o floare și tufa pieri.

— O, de n-ar pieri atît de repede și trandafirul din mîna mea, copilul ăsta roșu, minunea pămîntului! spuse Ielina cu teamă în suflet.

— Dă-l încoace niței! ceru fetița din lumea ielelor.

Suflă de trei ori asupra trandafirului abia dezbobocit, îl sărută de trei ori, după care i-l dădu înapoi Ielinei.

— Gata, vorbi ea, de-acum rămîne proaspăt și roșu pînă-n iarnă.

— O să-l păstrez ca pe icoana ta, făgădui Ielina. O să-l țin în odăița mea, o să-l sărut dimineața și seara ca și cînd te-aș săruta pe tine.

— Apune soarele, rosti mica ei prietenă, e timpul să mă-ntorc la ai mei.

Își luară rămas bun, apoi Zerina se făcu nevăzută.

La ceasul serii, Maria își luă fetița în brațe cu oarecare frică și sfială. Ea îi lăsă de atunci și mai multă libertate, domolindu-și în același timp bărbatul cînd acesta, îngrijorat de firea singuratică a copilei și temîndu-se ca nu cumva să-și piardă istețimea sau chiar să-și iasă din minți, umbla din ce în ce mai mult pe urmele ei. În schimb, mama se uita în dese rînduri prin crăpătura zidului și aproape de fiecare dată o vedea lîngă fetița ei pe Zerina cea minunată, venită din lumea ielelor. Se jucau ori stăteau de vorbă ca niște oameni mari.

— Ai vrea să deprinzi zborul? întrebă odată Zerina pe prietena ei.

— Mult de tot!

Cît ai clipi, fiica ielelor o cuprinse pe Ielina cea muritoare și o săltă de jos pînă la înălțimea umbrarului. Îngrijorată, mama uită să se mai ferească de ochii fetițelor și își scoase capul din ascunziș. Atunci Zerina zîmbi, amenințînd-o de sus cu degetul, apoi coborî cu prietena ei în umbrar, o sărută și dusă a fost. S-a mai întîmplat pe urmă adesea ca Zerina să o surprindă

astfel pe Maria. Și de fiecare dată, clătina din cap amenințător, însă cu zîmbetul pe buze.

De multe ori, cînd bărbatul avea iarăși chef de harţag, Maria îi zicea supărată:

— Îi năpăstuieşti pe nedrept, Andres, pe bieţii oameni din colibă!

Iar cînd Andres se zbîrlea şi stăruia să afle de ce, în pofida sătenilor şi chiar a domnilor conți, dînsa crede a şti mai bine lucrurile, Maria ocolea răspunsul şi tăcea. Într-o după-amiază, Andres se năpusti şi mai rău cu gura asupra celor din văgăună, spunînd că ar trebui alungaţi cu toţii ca nişte nelegiuiţi ce sînt. Atunci Maria izbucni fără voie:

— Taci, că sînt binefăcătorii tăi şi ai întregului ţinut.

— Binefăcători? făcu Andres mirat. Binefăcători — aceşti tîlhari şi pierde-vară?!

Luată de focul mîniei, Maria — după ce îi ceru cuvîntul că nu va spune nimănuia nimic — porni să-i istorisească cele trăite cînd era copil şi cum Andres, după fiecare vorbă a ei, clătina din cap neîncrezător, pufnind a batjocură, ea îl prinse de mînă şi îl duse la zidul prin care se vedea ce se petrece în umbrar. Şi nu mică i-a fost mirarea lui Andres cînd o zări pe copila din lumea ielelor jucîndu-se drăgăstos cu fetiţa lor. Graiul îi amuţi, doar un strigăt de uimire îi scăpă din gură, la care Zerina îşi întoarse ochii la el, păli, începu să tremure şi îl ameninţă cu degetul, dar nu prietenoasă ca de obicei, ci mînioasă. Apoi rosti către prietena ei:

— N-ai ce le face, scumpă Ielina, oamenilor nu le vine niciodată mintea la cap, oricît s-ar crede de deştepţi!

O îmbrăţişă în mare grabă şi, luîndu-şi chip de corb, cîrmi în zbor deasupra grădinii către văgăuna cu brazi.

Seara, micuţa Ielina nu scoase nici un cuvînt, doar îşi săruta plîngînd trandafirul. Maria îşi simţea inima împovărată. Andres mai mult tăcea. Se lăsă noaptea.

Deodată, pomii începură să freamăte, păsările zburau roată cu țipăt înfricoșat, tunete se dădeau de-a rostogolul, pămîntul se zguduia și un vaier stăruia în văzduh. Maria și Andres nu îndrăzniră să se scoale din așternut; își traseră plapuma peste cap și așteptară tremurînd să se crape de ziuă. Către dimineață, totul se liniști, după care soarele urcă deasupra pădurii.

În timp ce Andres se îmbrăca, Maria văzu că piatra inelului, pe care îl purta în deget, își pierduse culoarea. Cînd deschiseră ușa, soarele îi întîmpină arzător, însă privelișteа din jur aproape că nu mai erau în stare s-o recunoască. Verdele proaspăt al pădurii fugise, colinele se plecaseră la pămînt, apele curgeau anevoie, sleite, cerul părea sur, iar dacă-ți aruncai privirea spre brazii din văgăună, ziceai că nu sînt mai negri sau mai triști decît pomii ceilalți. Coliba și acareturile vechi din spatele brazilor nu mai păreau atît de îngrozitoare și cîțiva săteni, vorbind despre întîmplările acelei nopți ciudate, povestiră cum că ar fi intrat în curtea unde locuiau tîlharii, dar aceștia pesemne că s-au mutat, căci coliba stătea goală și înlăuntru nu era nimic mai deosebit ca în casele altor oameni sărmani; cică nu rămăseseră decît niște scule gospodărești.

Ielina îi spuse în taină mamei:

— Astă-noapte, cînd nu puteam să dorm de atîta zgomot și mă rugam din adîncul inimii, s-a deschis ușa și a intrat prietena mea de joacă, să-și ia rămas bun. Avea o geantă pe umăr, pălărie pe cap și un toiag mare în mînă. Era tare supărată că, din pricina ta, care i-ai fost întotdeauna dragă, va trebui să îndure cea mai grea și dureroasă pedeapsă. Căci toți din neamul lor, spunea dînsa, pleacă din aceste locuri cu multă părere de rău.

Maria îi porunci Ielinei să nu mai vorbească. Dar între timp veni și barcagiul de la rîu, care înșiră tot felul de ciudățenii. Cică la căderea nopții îl căutase un

bărbat străin și mare de stat, care îi luă cu chirie barca pînă la ivirea zorilor, cerîndu-i să stea acasă liniștit, să doarmă sau, cel puțin, să nu se arate în prag.

— Mi-era frică, povestea bătrînul barcagiu, însă tîrgul neobișnuit pe care-l încheiasem nu-mi dădea pace să dorm. M-am apropiat pe furiș de fereastră și m-am uitat înspre rîu. Nori uriași se frămîntau pe cer; pădurea jelea în depărtare; părea că și căsuța mea se cutremură; suspine și vaiete pluteau în jur. Deodată se văzu o lumină albă, ca un șuvoi ce creștea și se lățea, de parcă ar fi plouat cu puzderie de stele; sclipind și vălurind, șuvoiul veni dinspre văgăuna cu brazi și năvăli peste cîmpuri, pînă la malul rîului; atunci se auziră tropote, zăngăneli, șoapte, freamăte, din aproape în mai aproape, și toți trecură spre barca mea, făpturi luminoase, mari și mici, bărbați, femei, chiar și copii, după cît îmi dădeam seama; și după ce au coborît unii în barcă, străinul cel voinic îi duse la malul celălalt; dar în preajma bărcii mai înotau mulțime de alte făpturi strălucitoare, văzduhul scăpăra lumini, ceață albă se lăsa în jurul lor și toți plîngeau și se tînguiau că trebuie să plece departe, hăt departe de meleagul pe care l-au îndrăgit. Pe urmă se mai auzea un timp bătaia vîslei și clipocitul apei, după care totul se potolea. Barca trecu și se întoarse de mai multe ori pentru alte încărcături; niște pitici urîți cărau și slobozeau în ea vase grele; să fi fost draci ori spiriduși, asta n-o mai știu. Apoi se arătă un alai strălucitor. Parcă era un bătrîn călare pe un bidiviu alb, micuț și, în jurul lui, mulțimea îngrămădită; n-am zărit însă decît capul bidiviului, căci era învelit în niște prapuri scînteietoare de-ți furau ochii; moșneagul purta coroană pe cap, încît, ajungînd el pe malul celălalt, mi se păru că acolo răsare soarele și că zorii îmi ard pe obraz. Astfel se scurse toată noaptea. Pînă la urmă am adormit, în parte bucuros, în parte mușcat de groază. Dimineața, totul era liniștit. Însă rîul parcă

fugise din loc și o să-mi fie tare greu să mai mîn barca...

Chiar în același an fu secetă mare, pădurea se uscă, izvoarele secară și ținutul, care pînă nu de mult îi încînta pe călători, ajunse în toamnă sterp, golaș, prăpădit. Abia de găseai, în marea de nisip, ici-colea un locșor cu iarbă palidă. Livezile se înnegriră, viile pieriră și priveliștea se întunecă atît de mult încît familia conților se mută în anul următor, părăsindu-și castelul care, după aceea, rămas în paragină, se nărui.

Ielina se uita zi și noapte, cu dor, la trandafirul ei și se gîndea la prietena ei de joacă. Dar cînd floarea se înclină și se ofili, atunci își lăsă și Ielina căpșorul în jos și pînă-n primăvară plecă dintre cei vii. Maria sta de multe ori în fața colibei dintre brazi, plîngîndu-și fericirea pierdută. Se ofili și ea pînă ce, după cîțiva ani, o urmă pe fetiță. Iar bătrînul Martin, luîndu-și ginerele cu el, se întoarse în ținutul unde a trăit odinioară.

ERNS THEODOR AMADEUS HOFFMANN

COPILUL STRĂIN

Domnul de Brakel din Brakelheim

A FOST CÎNDVA UN NOBIL, pe care îl chema Thaddäus de Brakel și care trăia în micul cătun Brakelheim moștenit de la tatăl său, bătrînul domn de Brakel, fiindu-i prin urmare stăpîn. Cei patru țărani, care mai locuiau în acel sătuc, îi ziceau „nobilul domn", deși purta ca și țăranii părul lins și doar duminicile, cînd mergea în trăsură cu soția și cu cei doi copii, Felix și Christlieb, la biserica din comuna învecinată, schimba surtucul de toate zilele, din postav grosolan, pe o haină verde, subțire și o jiletcă roșie, țesută cu fir de aur, care îl prindeau destul de bine. Și dacă întrebai pe vreun țăran: „Cum fac să ajung la domnul de Brakel?" — acesta îți răspundea: „Mergi înainte, pe ulița satului, pînă sus, pe colină, unde cresc mestecenii. Acolo e castelul nobilului domn." Mă rog, cine nu știe că un castel înseamnă o clădire mare și înaltă, cu o mulțime de ferestre și uși, ba chiar și cu turnuri, cu sfîrleze scînteind! Pe cînd sus, la colina cu mesteceni, nu se vedea nimic din toate astea, doar o căscioară scundă cu cîteva ferestruici, pe care abia din preajmă izbuteai s-o zărești. Dar dacă se întîmplă adesea ca, în fața porții unui mare castel, să te oprești bătut de aerul rece dinlăuntru și țintuit de ochii morți ai statuilor ce se reazimă de ziduri ca niște străjeri cumpliți, încît îți piere pofta să intri și mai bine te-ai întoarce din drum — cu totul altfel stăteau lucrurile cînd ajungeai la căscioara domnului Thaddäus de Brakel. Mai întîi, mestecenii cei înalți și mlădii, cu ramurile încărcate de frunziș verde, parcă-și tindeau

brațele, bucuroși de oaspeți, salutînd cu freamăt și cu șopot lin: „Bine ai venit printre noi! Bine ai venit!" Pe urmă, ce primitoare era casa, de parcă voci îngerești te chemau din ferestruicile curate ca oglinda și de jur împrejur, din crengărișul de viță sălbatică, des și umbros, care îmbrăca pereții pînă sub acoperiș! Parcă auzeai glasuri dulci de îmbiere: „Vino înlăuntru, intră, drumețule ostenit, aici e plăcut și prietenos!" Dovadă și rîndunelele cu ciripitul lor voios, care zburau întruna fie din cuib, fie înapoi, pe cînd bătrîna barză se uita de pe horn, știutoare și înțeleaptă, zicînd: „Eu îmi petrec aici de multișor verile și gazdă mai bună n-am găsit nicăieri pe pămînt. Nici că m-aș muta în altă parte dacă n-ar fi dorul de călătorie moștenit de la străbuni și dacă iernile n-ar fi atît de aspre, iar lemnele scumpe foc." Iată dar ce ispititoare și drăguță se vădea căscioara domnului de Brakel, chiar dacă nu era castel.

O preacinstită vizită

Într-o zi, doamna de Brakel se sculă dis-de-dimineață și coapse un cozonac, în care băgă mai multe stafide și migdale decît chiar în copturile de paști, ceea ce îi dădu un gust neasemuit de bun. Între timp, domnul de Brakel își scutură și își perie haina cea verde și jiletca roșie, iar Felix și Christlieb fură gătiți cu cele mai frumoase veșminte din cîte aveau.

— Astăzi să nu-mi alergați prin pădure ca de obicei, le porunci domnul de Brakel copiilor. Stați cuminți în odăița voastră, ca să fiți curați și frumușei cînd o veni nobilul vostru unchi!

Soarele răsărise limpede și vioi, poleind cu aur ferestrele; în pădurice, un vîntuleț zglobiu își susura viersul

de dimineaţă şi cintezoii şi scatiii şi privighetorile se bucurau de-a valma, umplînd văzduhul cu cele mai vesele cîntări. Christlieb, fetiţa, şedea lîngă masă, scufundată-n sinea ei; ba îşi potrivea panglicuţele stacojii de la rochie, ba se căznea cu igliţa la împletit, căci astăzi lucrul îi mergea greu de tot. Felix, căruia tatăl îi pusese în mîini o carte cu poze, îşi luneca privirea peste pagini către pîlcurile de mesteceni, unde altminteri zburda în fiecare dimineaţă, după pofta inimii, preţ de cîteva ore. „Ah, ce frumos e afară!" ofta el într-ascuns! Dar cînd Sultan, marele paznic al curţii, porni să salte în dreptul ferestrei, lătrînd şi mîrîind cîineşte, alergînd o bucată spre arborii cei înalţi şi întorcîndu-se din nou, cu scîncet şi strănut, de parcă ar fi vrut să-l strige pe micul Felix: „Nu ieşi odată, să mergem la pădure? Ce tot faci între patru pereţi?" — atunci băiatul nu mai putu să rabde şi o rugă pe mamă-sa:

— Ah, dragă mamă, lasă-mă să ies numai cîţiva paşi la plimbare!

Doamna de Brakel însă nu îngădui.

— Stai frumuşel în odaie, vorbi ea. Ştiu eu ce faci cînd o ştergi afară, cu Christlieb după tine, şi pe urmă hop şi huşt prin tufe şi scaieţi şi sus, în copaci! Pe urmă vă-ntoarceţi acasă murdari şi năduşiţi, iar unchiul spune: „Cine mai sînt şi ţărănuşii ăştia urîţi? Aşa nu trebuie să arate nimeni, fie om mare, fie copil, cînd se trage din neamul Brakel!"

Ieşindu-şi din răbdări, Felix închise cartea cu poze şi rosti încet, pe cînd lacrimile îi dădeau în ochi;

— Dacă nobilul unchi zice aşa de ţărănuşii cei urîţi, atunci n-a văzut nici pe Peter al lui Vollrad, nici pe Annliese a lui Hentschel, nici pe ceilalţi copii din satul nostru, care nu cred să se găsească alţii mai frumoşi ca ei.

— Chiar aşa! întări la rîndul ei Christlieb, ca deşteptată dintr-un vis. Oare nu-i şi Grete a lui Schulze un

copil frumos, deşi nu are nici pe departe panglicuţe atît de roşii ca mine?

— Nu mai vorbiţi prostii! le strigă mama, oarecum supărată. Voi nu pricepeţi ce vrea să zică nobilul unchi.

Zadarnic se gîndiră ei în fel şi chip la pădurice şi la minunata zi de azi. Toate astea nu-i ajutară la nimic. Felix şi Christlieb fură nevoiţi să stea în odaie şi asta le cădea cu atît mai greu cu cît cozonacul aşezat pe masă şi răspîndind miresme din cele mai dulci nu trebuia nicicum atins pînă la sosirea unchiului. „Ah, de-ar veni odată, de-ar veni!" se rugau copiii şi aproape că plîngeau de nerăbdare. În cele din urmă, se auzi tropot de cai şi o caleaşcă opri în faţa casei. Era atît de lucioasă şi dată cu aur încît copiii, care nu mai văzuseră aşa ceva, fură uimiţi la culme. Un bărbat înalt şi uscăţiv luneca din braţele vizitiului, care îi deschisese caleaşca, drept în braţele domnului de Brakel. Îşi lipi de două ori obrazul de obrazul acestuia, şoptind din vîrful buzelor:

— Bonjour, dragă vere, te rog, fără deranj!

Între timp, vizitiul mai scoase din caleaşcă o doamnă scundă şi grasă, cu faţa roşie foc, împreună cu doi copii, un băieţaş şi o fetiţă; lucra omul cu mare dibăcie, încît tustrei lunecară de sus drept în picioare. După ce toţi musafirii se adunară astfel, Felix şi Christlieb, pe care tatăl şi mama îi mustruluiseră din timp, apucară fiecare mîna bărbatului acela înalt şi uscăţiv şi o sărutară, spunînd:

— Fiţi binevenit la noi, dragă domnule unchi nobil!

Apoi făcură la fel cu mîna doamnei aceleia scunde şi grase, zicînd:

— Fiţi binevenită la noi, dragă doamnă mătuşă nobilă!

Pe urmă se apropiară de copii, însă de data asta rămaseră cu gurile căscate, fiindcă nu mai văzuseră asemenea copii. Băiatul purta pantaloni lungi bufanţi,

o jiletcă de postav roşu aprins, cu o mulţime de fireturi şi trese de aur, o săbiuţă lucitoare la şold, o căciuliţă roşie, foarte ciudată şi cu pană albă-n vîrf, de sub care se iţea chipiul lui palid-gălbui, cu ochi tulburi, adormiţi şi tîmpi. Fata purta, ce-i drept, rochiţă albă ca şi Christlieb, dar cu o groază de panglici şi dantelării, iar părul îl avea strîns în nişte cosiţe aiurea, împreunate la creştet într-un coc ascuţit pe care scăpăra o coroniţă. Christlieb îşi luă inima în dinţi şi dădu s-o prindă de mînă, dar fata şi-o trase iute îndărăt şi faţa i se strîmbă, mai-mai să izbucnească în plîns, încît şi Christlieb se sperie şi o lăsă în pace. Felix, la rîndul lui, nu voi decît să vadă mai de-aproape săbiuţa aceea frumoasă şi dădu s-o pipăie cu mîna, dar băiatul porni să strige avan: „Sabia mea, sabia! Vrea să-mi fure sabia!"

Şi fugi de se ascunse repede în spatele domnului cel uscăţiv. Atunci Felix se îmbujoră la faţă şi vorbi mînios:

— Nu vreau să-ţi iau nici o sabie, prostule!

Ultimul cuvînt nu-l rosti decît printre dinţi, totuşi domnul de Brakel îl auzi şi păru tare încurcat. Tot răsucind un nasture de la jiletcă, spuse:

— Ah, Felix!

În schimb, doamna cea grasă vorbi:

— Adelgunda, Hermann, nu fiţi nătîngi, doar copiii nu vă fac nici un rău!

Iar nobilul unchi sîsîi din vîrful buzelor:

— Lăsaţi, că o să se cunoască ei în curînd!

Apoi o luă pe doamna de Brakel de braţ şi o conduse în casă. După ei veneau domnul de Brakel şi doamna cea grasă, de rochia căreia se agăţaseră Adelgunda şi Hermann, pe cînd Christlieb şi Felix mergeau în coada tuturor.

— Acum o să taie cozonacul, şopti Felix la urechea surorii lui.

— Păi da, păi da! răspunse bucuroasă Christlieb.

— Și pe urmă o zbughim în pădure, adăugă Felix.

— Și n-o să ne mai învîrtim pe lîngă străinii ăștia proști! adăugă Christlieb la rîndul ei.

Felix sări într-un picior și astfel pătrunseră amîndoi în casă. Adelgunda și Hermann nu aveau voie să mănînce cozonac, fiindcă nu le pria, după cum ziceau părinții. De aceea căpătară niște pesmeți dulci, pe care vizitiul îi aduse într-o cutie. Felix și Christlieb mușcară sănătos din cîte o felie mare de cozonac, pe care le-o întinse mama, și fură mulțumiți.

Cum se petrecu mai încolo preacinstita vizită

Domnul cel uscățiv, pe care îl chema Cyprianus de Brakel, era, cum s-ar spune, văr drept cu domnul Thaddäus de Brakel, însă cu mult mai nobil decît acesta. Căci pe lîngă titlul de conte, dumnealui mai avea cîte o stea mare de argint pe fiecare haină, chiar și pe manta. De aceea, cu prilejul unui scurt popas pe care îl făcuse anul trecut la vărul său, domnul Thaddäus de Brakel, singur, fără doamna cea grasă, care îi era soție, și fără ce doi copii, Felix îl întrebase mirat:

— Ascultă, domnule nobil unchi, nu cumva ești rege?

Băiatul găsise în cartea cu poze un monarh, care avea la piept o stea la fel de mare, și de aceea crezuse că și unchiul trebuie să fi ajuns rege, de vreme ce poartă o asemenea stea.

Rîzînd cu poftă, unchiul îi spusese atunci:

— Nu, drăguță, nu sînt rege, dar sînt cel mai credincios dintre slujitorii și miniștrii săi, cîrmuind astfel o mulțime de supuși. Dacă ai fi din ramura conților de Brakel, atunci pesemne că ai purta și tu cîndva o steluță, ca

mine, însă tu eşti numai un simplu de Brakel, din care nu se poate alege mare lucru.

Felix nu pricepuse nimic din vorbele unchiului, iar domnul Thaddäus de Brakel fu de părere că nici nu e cazul să priceapă. Acum, nobilul unchi îi povesti grăsanei sale cum Felix îl luase drept rege, iar doamna izbucni:

— Oh, scumpă, dulce nevinovăţie!

Şi din pricina asta, Felix şi Christlieb trebuiră să iasă din ungherul lor unde, rîzînd şi chicotind, se înfruptaseră cu feliile de cozonac. Mama îi şterse pe gură de fărîmituri şi stafide, apoi îi duse în faţa unchiului şi a nobilei mătuşi, care, sărutîndu-i şi punîndu-le în mîini nişte pungi mari de hîrtie, zîmbeau, înduioşaţi:

— Oh, dulce natură a satului, scumpă nevinovăţie!

Asupra bunătăţii acestor nobile neamuri, domnul Thaddäus de Brakel şi soţia lui prinseră a lăcrima. Între timp Felix deschise punga şi găsind în ea bomboane, începu să le ronţăie cu vitejie, iar Christlieb se luă după el.

— Drăguţă, făcu nobilul unchi, asta nu-i bine, o să-ţi strici dinţii! Trebuie să sugi bomboana încet, pînă se topeşte în gură.

Atunci Felix aproape că pufni în rîs şi răspunse:

— Ai, dragă nobile unchi, doar n-oi fi crezînd că aş fi un copil de faşă, care trebuie să tot sugă fiindcă nu i-au crescut încă dinţii!

Şi după ce spuse ce avea de spus, mai zvrli în gură o bomboană, muşcînd şi ronţăind de zor.

— Oh, dulce naivitate! rosti doamna cea grasă, şi nobilul ei soţ încuviinţă din cap. Însă pe fruntea domnului Thaddäus răsăriră broboane de sudoare; era foarte ruşinat de purtarea băiatului. Iar mama îi şuieră lui Felix la ureche:

— Nu mai scîrţîi aşa din dinţi, necuviinciosule!

Asta îl stîrni de-a binelea pe bietul Felix, care nu știa ce necuviință va fi săvîrșit; el scoase din gură rămășița de bomboană, o puse la loc în pungă și, întinzînd-o nobilului unchi, vorbi:

— Ia-ți înapoi dulcele, dacă n-am voie să-l mănînc!

Christlieb, care se lua în toate după pilda lui Felix, făcu aidoma cu punga ei. Drept care domnul Thaddäus, tulburat peste măsură, se grăbi la cuvînt:

— Ah, multstimate și preanobile văr, scuzați obrăznicia băiatului, dar aici, la țară, unde împrejurările sînt vitrege... O, cine ar putea crește copii atît de cuminți cum sînt ai voștri!

Contele Cyprianus zîmbi mîndru și plin de sine, uitîndu-se cu tîlc la Hermann și Adelgunda. Aceștia își mîncaseră de mult pesmeții și acum ședeau muți pe scaunele lor, fără să-și clintească baremi o sprînceană, fără să miște. Doamna grăsună zîmbi la rîndul ei și murmură lin:

— Într-adevăr, dragă domnule vere, creșterea scumpilor noștri vlăstari ne stă la inimă mai mult ca orice.

Ea îi făcu semn contelui Cyprianus, iar acesta se întoarse numaidecît spre Hermann și Adelgunda, punîndu-le tot soiul de întrebări, la care aceștia răspundeau cu o iuțeală uimitoare. Îi întrebă despre o mulțime de orașe, rîuri și munți, răspîndiți la mii de leghe depărtare și purtînd nume din cele mai ciudate. Știau să descrie cu de-amănuntul animalele ce trăiesc în cele mai îndepărtate și sălbatice regiuni. Apoi vorbiră despre copaci, arbuști și fructe rare, ca și cînd le-ar fi văzut cu ochii lor sau ar fi gustat din acele fructe. Hermann istorisi de-a fir-a-păr desfășurarea unei mari bătălii, cu trei veacuri în urmă, numindu-i pe toți generalii care au luptat atunci. La sfîrșit, Adelgunda vorbi chiar și despre stele, susținînd că pe bolta cerului ar ședea cele mai năstrușnice animale, ca și alte făpturi. Auzindu-i,

Felix simți că-l trec fiorii, veni lîngă doamna de Brakel și îi șopti la ureche:

— Of, mamă, ce tot macină ăștia din gură și trăncănesc!

— Taci, prostule, îl repezi ea, aici e vorba de feluri te științe!

Felix amuți. „De mirare, nemaipomenit!... La vîrsta lor fragedă!" se minuna întruna domnul de Brakel, în timp ce doamna de Brakel ofta: „Ah, Dumnezeule sfînt, niște îngeri, nu alta! Ce s-o mai alege și din micuții noștri în satul ăsta pustiu?!" Iar cînd domnul de Brakel îi ținu isonul cu glas amar, contele Cyprianus îi mîngîie pe amîndoi, făgăduind să le trimită după o vreme un dascăl bine pregătit, care să-i învețe pe copii toate cele de trebuință, fără a cere în schimb nici o plată. Între timp, vizitiul trase din nou caleașca în fața porții și puse în brațele lui Hermann și Adelgunda două cutii mari, pe care aceștia le înmînară lui Felix și Christlieb.

— Vă plac jucăriile, mon cher? zise Hermann, înclinîndu-se grațios. V-am adus și dumneavoastră cîteva din cele mai fine.

Felix se întristă, se pleoști, și nu știa de ce. Golit de gînduri, tot răsuci cutia în mîini și murmură:

— Pe mine nu mă cheamă Mon cher, ci Felix, și nu Dumneavoastră, ci tu.

Nici Christlieb nu era în apele ei, deși cutia pe care i-o dăduse Adelgunda împrăștia cele mai plăcute mireșme. Deodată, Sultan, cîinele cel mare și bunul prieten al lui Felix, începu să sară și să latre lîngă ușă, după obiceiul său, iar Hermann se sperie atît de tare încît fugi în odaie și se apucă de plîns.

— Doar nu-ți face nimic, spuse Felix, nici nu se atinge de tine, de ce urli și țipi așa? Nu-i decît un cîine, iar tu ai văzut cu ochii tăi cele mai sălbatice fiare! Și chiar dacă ar vrea să te muște, doar ai sabie, nu?

Vorbele lui Felix nu ajutară la nimic. Hermann țipa ca în ceasul morții, încît vizitiul trebui să-l ia în brațe și să-l urce în caleașcă. Mișcată de spaima fratelui ori Dumnezeu știe din ce pricină, Adelgunda se porni și ea pe urlete și plîns, drept care biata Christlieb, simțitoare cum era, începu să scîncească și să plîngă la rîndul ei. Întru acest țipăt și hohot al celor trei copii, domnul conte Cyprianus de Brakel părăsi în caleașcă satul Brakelheim, încheindu-și preacinstita vizită.

Jucăriile cele noi

De îndată ce caleașca domnului conte Cyprianus de Brakel și a familiei sale cîrmi în jos, pe după colină, domnul Thaddäus se dezbrăcă de haina cea verde, își scoase jiletca roșie, își puse repede surtucul de postav gros și, trecîndu-și de vreo două-trei ori prin păr un pieptene lat cît palma, răsuflă din adînc, își întinse mădularele și rosti:

— Mulțumescu-ți ție, Doamne!

Copiii își lepădară iute veșmintele de duminică, simțindu-se vioi și ușurați.

— La pădure, la pădure! strigă Felix, izbutind salturi și sărituri de zile mari.

— N-ați vrea să vedeți mai întîi ce v-au adus Hermann și Adelgunda? zise mama.

Christlieb, care în vreme ce-și schimba rochița se uitase curioasă la cutiile primite în dar, găsi că n-ar strica să le cerceteze mai întîi, că pe urmă ar avea timp berechet să și fugă la pădure. Felix însă era greu de convins. El spuse:

— Ce mare lucru să ne fi adus pantalonatul ăla bufant și neghiob cu soră-sa aia șnuruită! Cît privește științele,

mă rog, le turuie pe dinafară, dar acum cică știe de leu și de urs și de vînătoarea elefanților, iar pe urmă se sperie de Sultan al meu! Poartă sabie la șold și urlă și țipă și se vîră sub masă! Grozav vînător, ce să zic!

— Vai, dragă Felix, scumpule Felix, să deschidem măcar nițeluș cutiile, se rugă de el Christlieb și, cum Felix obișnuia să-i facă totul pe plac, hotărî să mai amîne treaba cu pădurea și se așeză răbdător lîngă soră-sa, la masa pe care se aflau cele două cutii. Mama le deschise cu mîinile ei și... ce să vezi, dragilor cititori?! V-ați bucurat și voi desigur pe la tîrgurile cu moși, cînd părinții și prietenii vă aduceau tot soiul de minunății. Gîndiți-vă cum strigați de fericire cînd jur împrejurul vostru se înșirau soldățeii lucioși, bărbații cu flașnetă, păpușile nou-nouțe, mulțimea de scule și unelte și cărți colorate și cîte și mai cîte! Asemenea bucurie trăiau acum Felix și Christlieb, căci din cutii se revărsa o lume de frumuseți, tot lucruri sclipitoare, care îți furau ochii și, pe lîngă astea, mai erau și de-ale gurii, dulciuri și bunătăți — încît frățiorii băteau mereu din palme și strigau: „Ai, ce frumos, ce frumos!" Numai o pungă de bomboane Felix o dădu cu dispreț la o parte, iar cînd soră-sa îl rugă să n-o arunce pe geam, cum tocmai avea de gînd să facă, el se opri, ce-i drept, însă deschise punga și îi dădu cîteva bomboane lui Sultan, care se strecurase în odaie cu coada fluturînd. Sultan mirosi, apoi întoarse botul a silă.

— Vezi, Christlieb, strigă Felix biruitor, nici Sultan nu vrea să-nghită urîțeniile astea!

Lui Felix îi plăcu de fapt cel mai mult, dintre toate jucăriile, un vînător semeț care, atunci cînd prindeai de sfoara ce-i atîrna la spate, sub veston, ducea pușca la ochi și trăgea într-o țintă așezată la trei șchioape în fața lui. Încolo, îi mai plăcu și un omuleț, care știa să se încline frumos și să piște strunele harfei după ce îi

răsuceai arcul. Îi plăcură de asemenea mult o armă și un cuțit de vînătoare, amîndouă din lemn argintat, o căciulă mare de husar și o cartușieră. Christlieb, în schimb, se bucură grozav de o păpușă foarte frumos gătită și cu o mulțime de lucrușoare pentru casă. Copiii uitară de pădure și de cîmp și stătură pînă seara tîrziu, privindu-și lumea lor de jucării. Pe urmă se duseră la culcare.

Ce s-a petrecut în pădure cu jucăriile

A doua zi, o luară iar de la capăt, adică de unde rămăseseră cu o seară înainte; aduseră cele două cutii, scoaseră din ele toate jucăriile și se desfătară. Soarele scăpăra la fereastră, vioi, prietenos, mestecenii fremătau lin, mîngîiați de vîntul dimineții; cintezoii, scatiii, privighetorile dădeau glas celor mai vesele cîntări. Și atunci, Felix își simți inima cam tristă și strîmtorată lîngă vînătorașul acela semeț, lîngă omulețul cu harfă, lîngă arma și cartușiera lui.

— Eh, strigă el deodată, afară e mai frumos! Vino, Christlieb, să fugim în pădure!

Christlieb tocmai își dezbrăcase păpușa cea mare și se pregătea s-o îmbrace din nou, ceea ce îi făcea multă plăcere. De aceea nu voia să plece și îl rugă:

— Felix, dragă, n-am putea să ne mai jucăm nițeluș în casă?

— Știi ce, răspunse Felix, luăm cu noi jucăriile cele mai de soi și mergem afară. Îmi pun cuțitul la brîu, arma pe umăr, și să vezi cum arăt, ca un vînător sadea. Vînătorașul și omulețul cu harfă pot veni și ei ca însoțitori. Iar tu, Christlieb, ia-ți păpușa asta mare și cîteva unelte bune! Hai!

Christlieb își îmbrăcă iute păpușa și, cît ai clipi, frățiorii se și găseau afară, alergînd spre pădure cu jucăriile lor. Acolo își găsiră loc pe un tăpșan verde. Se jucară cît se jucară și Felix tocmai îl pregătea pe omuleț să mai cînte un pic din harfă, cînd Christlieb grăi:

— Știi, Felix, harpistul tău nu prea cîntă frumos. Auzi ce urît sună aici, în pădure, veșnicul lui *ting-ting-ping-ping*! Pînă și păsările se uită chiorîș din tufișuri; parcă stau mirate de muzicantul nepriceput care se amestecă în cîntecele lor.

Felix suci și răsuci arcul tare de tot și, în cele din urmă, rosti:

— Ai dreptate, Christlieb, cîntă razna piticul ăsta, nu știu la ce mi-ar folosi plecăciunile lui, că mi-e și rușine de cintezoiul de colo, care se uită la mine cu ochi șireți. Dar îl fac eu să cînte mai bine, îl fac numaidecît!

Și Felix trase atît de tare arcul, încît mașinăria scrîșni crac-crac! plesnind într-o mie de bucăți, iar omulețul se pomeni cu brațele sfărîmate.

— Oh, oh, făcu Felix.

Băiatul cercetă o clipă jucăria spartă, apoi vorbi:

— A fost un nătîng și un tîmpit, care cînta aiurea și tăia la plecăciuni ca bufantul ăla de văru-meu.

Și îl aruncă pe muzicant cît colo într-un tufiș.

— În schimb vînătorașul merită toată lauda, glăsui Felix, ăsta trage glonț după glonț, drept în țintă.

Și băiatul mi-l puse pe vînătoraș la treabă. După un timp însă, mormăi:

— E și asta o prostie, la urma urmei, să tot tragi la țintă, ceea ce nu-i șade vînătorului, zice tata, căci vînătorul trebuie să stea în pădure și să ochească cerbi, căprioare, iepuri, în plină goană. Dar las' că n-o să-mi mai tragă la țintă dumnealui!

Și Felix smulse plăcuța din fața micului vînător.

— Acuma să-mi pușți în larg! porunci el.

Dar în zadar zgîlțîi sfoara de la spate; omulețul nu-și mai ridica brațele, nu mai ducea pușca la ochi, nu mai trăgea.

— Ha, ha, răcni Felix mînios, în odaie, la țintă, puteai să tragi, dar în pădure, unde-i patria vînătorului, nu-ți merge! Pesemne că ți-e frică și de cîini. Dacă ți-ar ieși unul în cale, ai fugi cu pușcă cu tot, ca și bufantul de văru-meu cu sabia! Ce mai trîndav și prostălan!

Acestea zise, Felix aruncă vînătorașul pe urmele harpistului, în tufiș.

— Vino, să alergăm un pic! o îndemnă el pe Christlieb.

— Da, da, dragă Felix, răspunse dînsa, facem să alerge și păpușa mea, să vezi ce haz o să fie!

Prinseră păpușa, fiecare de un braț, și o luară la goană, printre tufe, pînă la poalele colinei și tot înainte spre lacul rațelor împrejmuit cu stuf, care se mai afla în stăpînirea domnului Thaddäus de Brakel și unde domnia sa obișnuia din cînd în cînd să vînze rațe sălbatice. Aici, copiii se opriră și Felix vorbi:

— Hai să vînăm nițel, doar am pușcă! Poate nimeresc și eu, ca tata, vreo rață prin stufăriș.

Dar, în clipa aceea, Christlieb strigă ascuțit:

— Of, păpușa, păpușica mea frumoasă, ce s-a întîmplat cu ea!

Într-adevăr, biata păpușă arăta jalnic. Nici Christlieb, nici Felix nu-i purtaseră de grijă în goana lor, drept care rochița i se agățase prin tufe și se făcuse ferfeniță. Unde mai pui că-și rupsese amîndouă picioarele, iar din obrajii ei de ceară, atît de drăguți, aproape că nu rămăsese urmă. Erau zgîriați și pociți.

— Of, păpușa, păpușica mea frumoasă! se văita întruna Christlieb.

— Păi vezi și tu, rosti Felix, ce tîmpenii ne-au adus verișorii ăia străini. Păpușica ta nu-i decît o proastă, o neîndemînatică, nici nu știe să alerge în rînd cu noi fără să-și rupă toate cele. Ia dă-o-ncoa!

Christlieb îi întinse cu tristeţe păpuşa stîlcită şi nu putu să nu ţipe de două ori „ah, ah!" cînd fratele, fără să şovăie, zvîrli păpuşa în lac.

— Nu te amărî, dădu s-o mîngîie Felix, nu face să suferi pentru o toantă. Numai să-mpuşc raţa şi îţi dau cele mai frumoase pene din aripa ei pestriţă.

Stuful se înfioră şi Felix îşi duse numaidecît la ochi puşca lui de lemn; dar în aceeaşi clipă o coborî iar, privind în gol, bătut de gînduri:

— Oare n-oi fi şi eu sărit? vorbi el mai mult în sinea lui. Oare se poate trage fără pulbere şi alice, care îmi lipsesc? Şi cum să vîri pulbere într-o puşcă de lemn? Şi pe urmă, la ce-mi foloseşte mie puşcociul? Şi cuţitul ăsta de vînătoare? Lemn şi atît! Nu înţeapă, nu taie. Pînă şi sabia lui văru-meu trebuie să fi fost de lemn, de aceea nici n-a scos-o afară cînd s-a speriat de Sultan. Acuma l-am dibuit pe bufant; n-a făcut decît să mă înşele cu jucăriile lui, care pe deasupra cică sînt ceva, dar la o adică nu folosesc nimănui!

Şi chibzuind astfel, una-două zvîrli în lac şi puşca şi cuţitul şi cartuşiera. Christlieb era însă mîhnită de pierderea păpuşii şi nici Felix nu putea să-şi alunge un gust amar. Se furişară deci acasă şi, cînd mama întrebă: „Copii, unde vă sînt jucăriile?" — Felix îi spuse pe şleau că atît vînătorul, harpistul, puşca de vînătoare, cuţitul şi cartuşiera, cît şi păpuşa lui Christlieb nu au fost decît nişte crunte înşelătorii.

— Ah, copii fără cap, îi certă mama cu năduf, habar nu aveţi cum se umblă cu lucrurile fine şi frumoase.

În schimb, domnul Thaddäus de Brakel, după ce ascultă cu făţişă mulţumire povestea lui Felix, vorbi:

— Lasă-i pe copii în voia lor! De fapt, ca să fiu drept, pe mine unul mă bucură că s-au descotorosit de nişte momîi, care nu făceau decît să-i sperie şi să-i ameţească.

Nici doamna de Brakel, nici copiii nu înțeleseră ce anume vrea să zică domnul de Brakel cu aceste vorbe ale lui.

Un copil străin

Felix şi Christlieb fugiseră de dimineaţă la pădure. Mama le pusese în vedere să se întoarcă repede, căci trebuiau să stea în casă mult mai mult ca în alte rînduri, trebuiau să citească, să scrie, să-nveţe, ca nu cumva să se facă de ruşine în faţa marelui dascăl ce avea să vină curînd. De aceea, Felix spuse către soră-sa:

— Hai să ţopăim şi să fugim vîrtos în ceasul ăsta scurt care ne-a fost îngăduit!

Şi porniră să se joace de-a cîinele şi iepurele. Dar nici jocul acesta, nici altele, pe care le-au încercat, nu le stîrniră decît scîrbă şi plictiseală. Nu pricepeau în ruptul capului cum se face că tocmai azi li se întîmplă o mie de lucruri neplăcute. Ba îi zbura căciula lui Felix în tufăriş, mînată de vînt; ba se poticnea în plină fugă şi cădea în nas; ba se pomenea Christlieb într-un ciulin, spînzurată de rochiţă, sau cu talpa sîngerînd din pricina unui ciob ascuţit, care o făcea să strige de durere. Aşa că, după cîtva timp, frăţiorii se lăsară de joacă şi luară calea îndărăt prin pădure, trişti şi abătuţi.

— Trebuie să ne tîrîm din nou spre casă, vorbi Felix.

Dar în loc să meargă mai departe, se trînti jos, la umbra unui copac. Christlieb îi urmă pilda. Şi stătură astfel, tăcuţi, bîntuiţi de tristeţe, cu ochii în pămînt.

— Eh, suspină în sfîrşit Christlieb, de-am avea măcar jucăriile acelea frumoase!

— Nu ne-ar fi de nici un folos, mîrîi Felix. Am fi siliți să le spargem și să le aruncăm din nou. Află, Christlieb, că de fapt mama avea dreptate cînd spunea că jucăriile erau bune, dar n-am știut cum să umblăm cu ele, și asta fiindcă ne lipsesc științele.

— Da, Felix, bine zici, întări Christlieb. De-am ști și noi științele pe de rost ca vărul cel lustruit și verișoara cea gătită, atunci nu ți-ar lipsi acum nici vînătorul, nici harpistul, iar păpușa mea n-ar zace în lacul rațelor. Ah, ce prostuți sîntem dacă nu avem științele!

Christlieb începu să plîngă amar, cu sughițuri, încît se auzi în toată pădurea:

— Bieții de noi, ne lipsesc științele!

Dar dintr-o dată se opriră din plîns și tăcură mirați:

— Tu vezi, Christlieb?

— Tu auzi, Felix?

Din umbra cea mai deasă, dinspre tufișul întunecos care se găsea drept în fața lor, se ivi o lumină vrăjită, scăldînd frunzele ca într-un dulce fior al Lunii și un sunet lin se strecură prin pădurea în freamăt, de parcă vîntul ar fi mîngîiat strunele unor harfe, trezind în ele acorduri somnoroase. Copiii simțiră ceva cu totul ciudat, supărarea le trecu, în ochii lor plini de lacrimi se deșteptă o sfîntă, neștiută duioșie. Cu cît lumina se revărsa mai multă și mai multă din tufiș, cu cît viersul fermecat se auzea mai limpede și mai limpede, cu atît le bătea mai tare inima în piept. Se uitară țintă la strălucirea din fața lor și, deodată, ce să vezi! Era chipul unui copil fără seamăn de frumos, luminat de razele soarelui, zîmbind către ei și fluturînd din mîini.

— Hai, vino la noi, vino mai repede, copil drăguț! strigară frățiorii într-un glas.

— Uite că vin, uite că vin, se auzi vocea lui ca un clopoțel de argint și, legănat pe aripile vîntului, copilul cel străin veni, plutind, către Felix și Christlieb.

Cum avea să se joace copilul cel străin cu Felix și Christlieb

— Eu v-am auzit de departe oftînd și plîngînd și mi s-a făcut milă de voi, grăi copilul cel străin. Care-i necazul, dragii mei?

— Ah, nu prea știam nici noi care o fi, răspunse Felix, dar acum mi se pare că ne lipseai chiar tu.

— Asta-i, se băgă în vorbă Christlieb, acum că ești printre noi, sîntem iarăși veseli. De ce ai întîrziat așa de mult?

În adevăr, cei doi frățiori simțeau de parcă s-ar fi cunoscut și s-ar fi jucat de multă vreme cu acest copil străin, iar necazul nu se datora decît întîrzierii bunului lor fîrtat.

— Jucării nu mai avem, grăi Felix, pentru că alea frumoase, pe care ni le-a dat bufantul de văru-meu, le-am stricat și le-am aruncat încă de ieri dimineață, ca un netrebnic ce sînt. Dar de jucat, tot o să ne jucăm.

— Ai, Felix, cum de poți vorbi așa! spuse rîzînd copilul cel străin. Flecuștețele pe care le-ai aruncat n-or fi prețuit mare lucru, în schimb tu și Christlieb sînteți înconjurați aici de cele mai frumoase jucării din cîte se află pe pămînt.

— Cum așa? Unde? întrebară amîndoi.

— Uitați-vă numai în jur! zise copilul cel străin.

Atunci Felix și Christlieb văzură într-adevăr cum, din iarba grasă și din mușchiul pufos, își iteau ochii tot soiul de flori minunate și, printre flori, scăpărau pietre și scoici felurite, iar gîndacii de aur dansau în zumzet lin.

— Hai să ridicăm un castel, veniți de-mi ajutați la strîns pietre! îi îndemnă copilul cel străin și se aplecă să culeagă pietre colorate.

Christlieb și Felix dădură ajutor, iar copilul cel străin așeză pietrele cu atîta meșteșug încît, una-două! se

iviră niște stîlpi înalți, lucind în soare ca metalul șlefuit, peste care se întinse un acoperiș subțire de aur. Apoi, micul meșter sărută florile ce creșteau din pămînt și acestea se săltară tot mai sus, șușotind și îmbrățișîndu-se cu drag, închipuind bolți înmiresmate, sub care frățiorii săreau și se fugăreau în dulce desfătare. Pe urmă bătu din palme și acoperișul de aur al castelului, alcătuit din licurici cu aripile desfăcute, se risipi într-un zumzet lung și stîlpii se scurseră în lacul argintiu, de pe malul căruia florile de jur împrejur ba se uitau curioase la jocul apei, ba își răsuceau clopurile ca să audă murmurul ei. În sfîrșit, copilul cel străin smulse firicele de iarbă, rupse cîteva crenguțe din copaci și le împrăștie înaintea lui Felix și Christlieb. Firicelele se schimbară pe loc în păpuși neasemuit de frumoase iar crenguțele în vînători micuți, drăgălași. Păpușile dansau în jurul fetei și se lăsau culcate în poala ei, susurînd cu glasuri mici: „Noi te iubim, te iubim, dragă Christlieb!" Vînătorii alergau, se foiau, cu puștile zăngănind, sunau din cornuri și strigau: „Hei, hei, la vînătoare, la vînătoare!" Iepurii săreau din tufișuri, cu cîinii după ei, și vînătorii trăgeau în urma lor. Ce mai priveliște! Însă toate se destrămară din nou, iar Felix și Christlieb făcură mirați:

— Unde sînt păpușile? Unde sînt vînătorii?

Copilul cel străin răspunse:

— Nici o grijă, stau cu toții la porunca voastră, numai să vreți și gata, vin. Dar ce-ați zice să mai fugim prin pădure?

— Păi da, să fugim! întăriră Felix și Christlieb.

Atunci copilul cel străin îi apucă de mîini și rosti:

— Haideți cu mine!

Porniră tustrei. Dar asta nu mai era fugă. Nu! Parcă lunecau în zbor prin pădure, prin poieni. Păsări pestrițe roiau în jurul lor, cîntînd și bucurîndu-se. Deodată copiii se ridicară sus, în văzduh.

— Bună dimineața, copii! Bună dimineața, cumetre Felix! strigă o barză, care tocmai trecea pe lîngă ei.

— Nu vă atingeți de mine, zău, că doar nu vă mănînc hulubii! scrîșni un uliu, grăbindu-și zborul, înfricoșat.

Felix chiui lung, însă Christlieb dădu în spaimă.

— Oh, îmi pierd suflarea, o să cad! se văită ea și, cît ai clipi, copilul cel străin coborî dimpreună cu tovarășii lui de joacă, după care spuse:

— Acum, că ne despărțim pentru azi, o să vă cînt viersul pădurii. Mîine vin din nou.

Scoase la iveală un corn micuț, răsucit, cu rotunjimile aurite, să zici că-i cunună de flori scăpărînd — și începu să cînte atît de frumos încît pădurea toată se înfioră de drag. Și întru aceasta mai cîntau și privighetori, venite în grabă la sunetul cornului; se așezau ciorchine în preajma copilului și cîntau și fluierau de minune. Dar pe urmă zvonul se potoli încet-încet. Numai un freamăt ușor trecu prin tufișuri, unde copilul cel străin se făcuse nevăzut.

— Mîine, mîine vin iarăși! se mai auzi glasul lui îndepărtat și frățiorii nu știau ce se întîmplă cu ei, căci niciodată nu mai simțiseră în inima lor atîta voioșie.

— Ah, de-ar fi chiar acum *mîine!* spuseră ei într-un glas și o luară la goană spre casă, dornici să istorisească și părinților cele trăite în pădure.

Ce au spus domnul de Brakel și doamna de Brakel despre copilul cel străin și ce s-a mai întîmplat cu el

— Mai că-mi vine să cred că totul n-a fost decît un vis al copiilor.

Astfel grăi domnul Thaddäus de Brakel către soția sa, pe cînd Felix și Christlieb, vrăjiți de întîlnirea cu

copilul cel străin, nu mai conteneau să-i laude făptura drăgălașă, cîntul neasemuit și jocurile lui sprințare.

— Dacă mă gîndesc totuși, adăugă domnul de Brakel, că nu e cu putință să fi visat amîndoi deodată același vis, atunci nu mai știu, la urma urmelor, ce să cred despre toate astea!

— Nu te mai frămînta, omule! vorbi doamna de Brakel. Eu una pun rămășag că n-a fost altul decît Gottlieb, băiatul învățătorului din satul vecin. Și-a făcut drum încoace și le-a împuiat capetele cu tot felul de prostii. Dar asta n-o să se mai întîmple!

Domnul de Brakel nu împărtășea părerea soției sale și, pentru a pătrunde lucrurile în miezul lor, chemă pe Felix și Christlieb cerîndu-le să spună cu de-amănuntul cum arăta copilul și ce haine purta. Cît privește înfățișarea, frățiorii erau gînd la gînd: pielea albă ca floarea de crin, obrajii ca trandafirul, buzele — cireșe, ochii senini, luminoși, părul bălai, cîrlionțat, și în totul de tot mai frumos decît se poate spune. Cît privește hainele, știau doar atît; că nu purta jiletcă și pantaloni cu dungi albastre, nici șapcă din piele neagră, cum le avea Gottlieb, băiatul învățătorului. Iar ceea ce își mai aminteau cît de cît despre portul copilului suna mai mult a închipuire fără temei. Christlieb zicea că ar fi fost îmbrăcat într-o rochiță nemaipomenit de frumoasă, subțire, lucioasă, din petale de trandafir; Felix, în schimb, susținea că veșmîntul copilului, de un verde-auriu, scăpăra la soare ca frunzișul primăverii. Că e băiatul vreunui învățător, mai spunea Felix, asta nici vorbă nu poate fi, căci prea e meșter la vînătoare. Se trage desigur din patria pădurilor și o să ajungă cel mai mare vînător din cîți se cunosc pe lume.

— Ei, Felix, cum poți spune că fetița aceea dulce o să ajungă vînător! îl întrerupse Christlieb. S-o fi pricepînd ea la vînătoare, nu zic, dar în primul rînd trebuie să fie gospodină mare la casa ei, altminteri cum de

mi-a adus păpuși atît de îngrijite și farfurii atît de curate?

Deci, Felix o ținea pe-a lui, că drăguțul de copil era băiat, iar Christlieb pe-a ei, că era fetiță. Și întru aceasta nu se înțelegeau deloc. Atunci doamna de Brakel vorbi:

— N-are nici un rost să-ți bați capul cu aiureli copilărești.

Domnul de Brakel însă gîndea dimpotrivă:

— Nu mi-ar trebui decît să merg prin pădure după ei și m-aș lămuri ce fel e copilul acela grozav cu care se joacă, dar mă tem că le-aș strica bucuria și de aceea n-am s-o fac.

A doua zi, cînd Felix și Christlieb se duseră la pădure, copilul cel străin îi aștepta. Și dacă în ajun născocise jocuri neînchipuit de plăcute, de astă dată făcu cele mai năstrușnice minuni, încît Felix și Christlieb strigau întruna de fericire. Curioase și minunate totodată erau priceperea și înțelepciunea cu care, în timpul jocului, le vorbea copacilor, tufelor, florilor ca și pîrîului ce trecea prin pădure. Și toate îi răspundeau deslușit, încît Felix și Christlieb înțelegeau cuvînt cu cuvînt. El vorbi, spre pildă, către o tufă de anin:

— Ia spune-mi, neam fremătător, ce tot foșniți și șușotiți acolo?

Atunci crenguțele începură să se legene mai tare și să rîdă:

— Ha-ha-ha, tăcluim și noi despre ce ne-a șoptit azi dimineață prietenul vînt, pe cînd cobora din munții cei albaștri, fugind înaintea soarelui. Zicea că ne aduce multe salutări și sărutări din partea regelui de aur și cele mai dulci miresme cîte au încăput sub aripa lui.

— Tăceți, voi de colo! se băgară în vorbă florile. Nu mai trăncăniți de flușturaticul acela, care se laudă cu parfumul ce ni l-a furat după ce ne-a mințit cu viclene alintări! Iar voi, copilași, lăsați tufele să șoptească

și mai bine uitați-vă la noi, ascultați-ne, căci vă iubim peste măsură și zilnic ne scăldăm în cele mai frumoase culori, ca să vă fim pe plac!

— Parcă noi nu vă iubim, fermecătoare, mîndre flori? spuse copilul cel străin.

Drept care Christlieb se lăsă în genunchi și, întinzînd mîinile amîndouă, dădu să îmbrățișeze toate florile ce scînteiau în jurul ei.

— Ah, vă iubesc, vă iubesc tare de tot! gînguri ea, în timp ce Felix grăi:

— Vă iubesc și eu, nu-i vorbă, cu straiele voastre lucitoare, totuși țin mai mult la verde, la tufiș, la copaci, la pădure, care dealtminteri vă și ocrotesc, florilor, țînci mititei!

Deodată, brazii negri, înalți, prinseră a vîjîi:

— Bine zici, tinere destoinic, și să nu te sperii de noi cînd vine cumătra furtună și o mai certăm, că-i mojică și rea.

— O, brazilor înalți, răspunse Felix, n-aveți decît să icniți, să oftați, să vîjîiți sănătoși, că tocmai atunci vînătorul simte că-i joacă inima în piept.

— Aici ai rostit adevărul curat, ce-i drept e drept, clipoci pîrîul, dar ce nevoie să tot alergi, prin vînt și furtună, după vînat? Haideți încoace, așezați-vă pe mușchiul moale și ascultați! Eu vin din străfunduri, din mari depărtări, și pot să vă spun povești frumoase, mereu altele, val după val, fără contenire. Și pot să vă arăt privelişti fără seamăn, doar să căutați în oglinda mea. Cerul albastru, străveziu, nourașii de aur, pădurea, tufele, florile, chiar și pe voi, copilași, vă sorb în adîncurile mele cu dragoste și dor.

— Felix și Christlieb, spuse copilul cel străin, privind cu gingașă mîndrie în jurul său, auziți cum ne iubește întreaga fire? Dar uite că soarele coboară în munți și privighetoarea mă cheamă acasă.

— Măcar să mai zburăm puțin, îl rugă Felix.

— Dar nu prea sus, adăugă Christlieb, că ameţesc rău.

Atunci copilul cel străin, apucîndu-i de mîini ca şi cu o zi înainte, se săltă cu ei în văzduh, peste roşul auriu al amurgului, iar păsăretul pestriţ roia şi lărmuia în jurul lor, ca într-un alai sărbătoresc. Sus, printre norii scînteind ca nişte flăcări mişcătoare, Felix văzu palate neînchipuit de falnice, bătute în rubin şi în alte pietre scumpe.

— Vezi, Christlieb? Uite, Christlieb! strigă el vrăjit. Ce de-a case frumoase! Ce minuni! Dacă zburăm sănătos, ajungem la ele.

Christlieb văzu şi dînsa palatele şi teama îi pieri, căci nu mai privea în jos, ci departe în depărtări.

— Astea sînt palatele mele de văzduh, spuse copilul cel străin, însă astăzi n-o să ajungem acolo.

Felix şi Christlieb parcă pluteau în vis. Nici nu-şi dădură seama cum de-au nimerit pînă la urmă acasă, la tatăl şi la mama lor.

Despre ţara de unde venea copilul cel străin

Copilul cel străin îşi ridicase pe un loc din cele mai atrăgătoare, în vatra pădurii, aproape de pîrîu, printre tufe cu grai fremătător, un cort neobişnuit de drăguţ, din crini înalţi şi mlădioşi, din trandafiri roşii ca focul şi din felurite soiuri de lalele. Aici, în cort, alături de tovarăşul lor, şedeau Felix şi Christlieb, ascultînd ciudatele poveşti pe care le mesteca întruna pîrîul.

— Nu prea înţeleg ce spune ăsta de jos, începu Felix. Dar mi se pare, nu ştiu de ce, că tu, dragă şi iubite prietene, mi-ai putea istorisi limpede şi pe înţeles toate cîte le murmură dînsul cam de-a valma. De fapt, te-aş mai

întreba un lucru: de unde răsai în fiecare zi şi unde te duci atît de iute încît nu vedem cînd şi cum?

— Ştii fetiţă, dragă, ciripi Christlieb, că mama te crede Gottlieb, băiatul învăţătorului?

— Taci, proastă! o repezi Felix. Mama nici nu l-a văzut la faţă pe Gottlieb, altminteri nu-l mai pomenea... Dar acum spune, băiete, unde locuieşti, ca să te putem găsi acasă, iarna, cînd ninge şi viscoleşte şi nu mai dai de nici o potecă prin pădure.

— Păi da, întări Christlieb, acu' să ne spui frumos unde locuieşti, cine-ţi sînt părinţii şi mai ales cum te cheamă.

Copilul cel străin privi undeva departe, cu ochii umbriţi, aproape trişti, şi oftă din adîncul fiinţei. După cîtva timp de tăcere, începu:

— O, dragilor, pentru ce mă întrebaţi de ţara mea? Nu ajunge că vin zilnic şi mă joc cu voi? Aş putea să vă spun că stau dincolo de munţii albaştri, care seamănă cu nişte nori zimţaţi şi încreţiţi; dar dacă aţi fugi zi după zi, întruna, fără popas, urcînd pe creste, aţi zări în depărtare alţi munţi şi ar trebui să-mi căutaţi iarăşi patria dincolo de culmile lor; şi dacă aţi răzbi pînă acolo, aţi vedea iarăşi alţii, şi astfel aţi merge necontenit, fără oprire; dar în ţara mea n-aţi ajunge nicicînd.

— Vai, vai, se miră Christlieb cu glasul înecat în lacrimi, păi asta înseamnă că locuieşti la sute şi sute de leghe şi nu vii pe la noi decît în vizită?!

— Vezi, Christlieb, răspunse copilul cel străin, cînd ţi-e tare dor de mine, atunci vin numaidecît şi îţi aduc toate jucăriile şi minunăţiile din ţara mea. Oare nu-i la fel de plăcut ca şi cînd am trăi şi ne-am juca tustrei acolo?

— Asta nu prea, zise Felix, căci la tine acasă trebuie să fie un rai grozav, cu o grămadă de minuni. N-ai decît să mă sperii că-i drumul greu şi nesfîrşit, că eu tot mă duc, numai să se ivească un prilej; să cutreieri

pădurile, să baţi poteci neumblate, sălbatice, cățărîndu-te pe munți, să treci apele înot, să răzbeşti prin tufe ghimpoase şi grohotişuri — asta-i treaba vînătorului; mă descurc eu!

— Te descurci, firește, spuse copilul cel străin, rîzînd bucuros. Însă dacă ţi le pui pe toate în gînd şi crezi în ele, atunci e ca şi cum le-ai împlini aievea. Ţara unde locuiesc e într-adevăr mai frumoasă şi mai fermecătoare decît aş putea să vă spun. Maică-mea domnește acolo, în mare strălucire şi belşug, fiind regină.

— Atunci eşti prinţ! Atunci eşti prinţesă! strigară Felix şi Christlieb în acelaşi timp, aproape speriaţi.

— Cam aşa, spuse copilul cel străin.

— Pesemne că locuieşti într-un palat mare? vru să ştie Felix.

— Da, răspunse copilul cel străin. Maică-mea stă într-un palat încă şi mai frumos decît cele pe care le-ai văzut printre nori. Stîlpii lui de cleştar urcă pînă-n albastrul cerului, care se reazemă pe ei ca o boltă uriaşă. Dedesubt, se leagănă norii scînteietori, cu aripi de aur, suie ori coboară focul zorilor şi al amurgului, iar stelele joacă roată clinchetind şi scăpărînd. Veţi fi auzit, dragii mei, despre zînele care fac minuni, cum nici un om nu poate să facă. Şi veţi fi bănuind desigur că maică-mea e o zînă. Da! E zîna cea mai puternică dintre toate zînele. Cu dragoste şi statornicie, ea ţine la sînul ei tot ceea ce mişcă şi trăieşte pe lume, dar suferă, biata, pentru că mulţi oameni nu vor să ştie de ea. Dragostea mamei se apleacă cel mai mult asupra copiilor; sărbătorile pe care le închină celor mici, în ţara mea, sînt cele mai bogate cu putinţă. Se întîmplă, de pildă, ca zmeişori înzorzonaţi să se avînte din Curtea reginei pînă sus, printre nori, şi să aştearnă peste întreg palatul, de la un capăt la celălalt, un curcubeu din cele mai alese culori. Totodată, ei înalţă şi un tron pentru maică-mea, numai din diaman-

te care, atît după chip cît și după miros, seamănă leit cu garoafe, crini și trandafiri. După ce mama se așază pe tron, zmeii își frămîntă harfele de aur și țambalele de cristal, iar cîntăreții Curții dau glas celor mai măiestre cîntări, încît îți vine să mori de fericire. Cîntăreții sînt de fapt niște păsări frumoase, mai mari decît vulturii cei mari, cu pene de purpură, cum n-ați văzut niciodată. Și cînd pornește muzica, întreg palatul, pădurea, grădina capătă viață și zburdă. Mii de copilași, gătiți și curați, saltă și aleargă chiuind de bucurie. Ba se fugăresc prin tufișuri, bătîndu-se cu flori; ba se cațără sus, în copacii mlădioși, unde vîntul îi dă în leagăn; ba culeg poame de aur, dulci și gustoase ca nicăieri; ba se joacă rîzînd cu căprioare domesticite sau cu animale de alt neam, care îi întîmpină sărind de prin desișuri; ba suie în goana mare curcubeul ori încalecă vitejește fazanii de aur, care îi duc pînă la norii cei învăpăiați.

— Doamne, ce frumos trebuie să fie! strigară cu nesaț Felix și Christlieb. Du-ne și pe noi în țara ta, să rămînem acolo pe vecie.

Dar copilul cel străin vorbi:

— Ca să vă duc în țara mea nu-i cu putință, e prea departe. Ar trebui să cunoașteți și voi, ca mine, zborul fără odihnă și fără popas.

Felix și Christlieb se întristară pînă în adîncul ființei lor și rămaseră tăcuți, cu ochii în pămînt.

Despre ministrul cel rău de la Curtea zînei

— La urma urmei, vorbi iarăși copilul cel străin, s-ar putea ca nici să nu vă simțiți atît de bine în țara mea, cum vi se pare din cele povestite. S-ar putea chiar

să vă găsiți acolo pierzarea. Mulți copii nu se împacă defel cu glasul păsărilor de purpură, deși e atît de frumos, căci le frînge inima și mor numaidecît. Unii, care aleargă prea iute în susul curcubeului, alunecă și se prăbușesc, iar alții, fără minte, se apucă de-l bat pe fazanul de aur, care îi duce în plin zbor peste vămile văzduhului. Atunci pasărea, dealtminteri foarte blîndă, se mînie pe netot și, cu pliscul ei ascuțit, îi despică pieptul. Iar copilul cade din nori sîngerînd. Maică-mea se mîhnește grozav cînd copiii, desigur din vina lor, se nenorocesc astfel. Dînsa vrea ca toți copiii lumii să se bucure în țara ei, însă chiar dacă mulți învață să zboare bine, totuși mai apoi, fie că se arată prea îndrăzneți, fie că sînt fricoși, iar mama nu se alege de pe urma lor decît cu griji și cu temeri. Tocmai de aceea îmi îngăduie mie să zbor spre alte meleaguri și să le duc fel de fel de jucării copiilor care merită, așa cum am făcut și cu voi.

— Eh, în ce mă privește, vorbi Christlieb, nici nu m-ar lăsa inima să bat o pasăre drăguță, dar nici n-aș vrea să mă sui pe curcubeu și să alerg?

— Păi, deh, asta ar fi o treabă pentru mine, interveni Felix, așa că, oricum, trebuie să ajung la maică-ta, regina. N-ai putea să tragi curcubeul pînă aici?.

— Nu, asta nu, răspunse copilul cel străin. Și apoi află că atunci cînd zbor încoace, trebuie s-o fac pe ascuns. Pînă nu demult eram oriișiunde în siguranță ca și cînd aș fi stat lîngă maică-mea și, îndeobște, ziceai că pretutindeni se întinde țara ei cea frumoasă; acum însă, de cînd un dușman înrăit al mamei, pe care dînsa l-a alungat din țară, umblă nebun din loc în loc, mă tem să nu-mi ia urma.

— Dacă-i așa, sări Felix, croind văzduhul cu un băț tăiat dintr-o tufă de mărăcine, dacă-i așa, vreau să-l văd pe acela care ar îndrăzni să-ți facă vreun rău aici! Întîi și întîi ar avea de lucru cu mine, pe urmă l-aș

chema pe tata, care ar pune să-l prindă și l-ar închide în turn.

— Ah, oftă copilul cel străin, pe cît de puțin poate nemernicul să-mi facă vreun rău în țara mea, pe atît de primejdios e în alte părți. E tare. Nu-ți ajută nici bățul, nici turnul.

— Ce scîrbos mai e și ăsta, de te sperie așa? întrebă Christlieb.

— V-am spus că maică-mea e o regină puternică, lămuri copilul cel străin. Or, știți că reginele și regii au în preajma lor curteni și miniștri.

— Așa-i, zise Felix, doar și unchiul meu, contele, cică e ministru și poartă o stea la piept. Miniștrii mamei tale au și ei stele care lucesc?

— Nu, n-au, răspunse copilul cel străin, pentru că cei mai mulți sînt ei înșiși stele lucitoare, iar alții nici nu poartă haine de care să prindă așa ceva. Ca să vă spun drept, toți miniștrii mamei sînt duhuri tari, parte locuind în văzduh, parte în foc sau în apă, și toți, acolo unde sînt, urmează poruncile ei. Acum lungă vreme se pripășise la noi un duh străin. Își zicea Pepasilio și spunea că ar fi mare învățat, că s-ar pricepe la lucruri mai grozave decît toți ceilalți. Mama îl rîndui printre miniștri, dar în curînd se vădi ce răutate zace în el. Afară că se căznea să dărîme tot ce clădeau miniștrii ceilalți, își puse în gînd mai cu seamă să strice, ca un ticălos ce se afla, sărbătorile pline de voioșie ale copiilor. A mințit-o pe mama că vrea mai întîi să-i învețe, să-i facă deștepți și voioși, dar, în loc de asta, se agăța cu toată greutatea trupului său de coada fazanilor, ca să-i împiedice la zbor, sau pîndea copilașii cocoțați în tufele de trandafiri și îi trăgea de picioare pînă cădeau și își sîngerau nasurile, ori îi silea pe alții, dornici de alergătură, să se tîrască pe patru labe, cu capul în jos. Cîntăreților le băga în plisc tot felul de gunoaie, ca să n-aibă glas, fiindcă nu suferea cîntecul, iar pe gîngăniile cele

blînde și mici, în loc să se joace cu ele, avea de gînd să le înghită, spunînd că doar pentru asta sînt făcute. Dar cea mai rea dintre fapte a fost aceea că, ajutat de niște fîrtați de-ai lui, s-a apucat să ungă nestematele ce împodobeau palatul cu strălucirea lor, cît și florile albe de crin, tufele de trandafir, ba chiar și curcubeul cel luminos, cu o scursoare neagră, urîtă, care acoperea toată minunea din jur, încît nu mai zăreai în preajmă decît tristețe și moarte. Iar după ce făcu ce făcu, scoase un hohot de rîs și răcni cu glas tunător cum că totul e în sfîrșit așa cum trebuie să fie după vrerea și porunca lui. Pe urmă, cînd se grozăvi și mai tare, strigînd că nu o recunoaște de regină pe maică-mea și că lui i se cuvine regatul, după ce se prefăcu într-o muscă uriașă cu ochii ca fulgerul și cu acul întins, zburînd și bîzîind mai mare scîrba și dînd să se așeze pe tron — atît maică-mea cît și ceilalți băgară de seamă că ministrul ticălos, care se strecurase printre ei sub frumosul nume de Pepasilio, nu e altul decît Pepser, regele crunt și întunecat al spiridușilor. Vrăjmașul se încrezuse însă prea de tot în puterea și vitejia fîrtaților săi. Miniștrii aerului, înconjurînd-o pe regină, răspîndeau parfumuri dulci; miniștrii focului se înălțau și coborau apoi în valuri scînteietoare; iar cîntăreții, cu pliscurile curățate, dădeau glas minunat; încît regina nu-l vedea și nu-l auzea pe urîtul de Pepser, nici nu-i simțea răsuflețul otrăvitor. Totodată, prințul fazanilor îl apucă pe tîlhar cu pliscul său de foc și îl strînse așa de rău încît acesta țipă de durere. Apoi, de la o înălțime de trei mii de leghe, îl lăsă să cadă la pămînt. Pepser nu mai putea nici să miște pînă ce, la urletul lui înfricoșat, veni tîrîș mătușă-sa, țestoasa cea mare și vînătă, care îl aburcă pe spinare și îl cără acasă. Cinci sute de copii vajnici, înarmați cu apărătoare de muște, porniră apoi să-i omoare pe mișeii lui Pepser, care încă mai bîzîiau primprejur, încercînd să pustiască frumusețe de flori.

Plecînd Pepser, scursoarea cea neagră, cu care acoperise totul, se topi la rîndul ei, încît preajma începu să scapere, să înflorească, să lumineze din nou ca o minune. Acum, scîrnavul de Pepser cred că nu mai poate năpăstui țara mea; dar, cunoscîndu-mi obiceiul de a călători adesea prin alte părți, mă urmărește necontenit și își schimbă mereu înfățișarea. Uite-așa, sărman de mine, nici nu mai știu cîteodată unde să mă ascund și de aceea, dragilor, se întîmplă să fug atît de repede încît nu vă dați seama cînd și cum. De fapt, așa trebuie să și rămînă lucrurile, căci Pepser, v-o spun fără ocol — dacă aș îndrăzni să vă duc în țara mea — ne-ar pîndi și ne-ar ucide pe toți.

Christlieb plînse amar din pricina primejdiei care îl amenința pe copilul cel străin. Felix însă gîndi în felul lui: „Dacă urîtul de Pepser nu-i decît o muscă mare, atunci îl ating eu cu apărătoarea de muște a tatii și îi vin de hac. Iar după ce l-am croit peste nas, poate să vină și mătușă-sa, țestoasa, să-l care acasă".

Cum s-a înfățișat marele dascăl al Curții și cum se temeau copiii de el

Felix și Christlieb o ținură tot într-o fugă pînă acasă, strigînd:

— Copilul cel străin e un prinț frumos!

— Copilul cel străin e o prințesă frumoasă!

Voiau să le ducă și părinților vestea și chiuiau de bucurie. Dar ajungînd la poartă, împietriră amîndoi; căci domnul Thaddäus de Brakel ieșise în întîmpinarea lor, avînd alături o ciudățenie de bărbat, care mormăi mai mult în sinea lui:

— Ăștia-mi sînt ștrengarii!

Domnul de Brakel îl apucă de braț și rosti:

— Iată-l pe domnul dascăl al Curții, vi l-a trimis nobilul unchi. Salutați-l cum se cuvine!

Dar copiii se uitau la el pieziș, cu coada ochiului, și nu izbuteau să facă nici o mișcare, fiindcă nu văzuseră de cînd trăiau asemnea om anapoda. Să fi fost cu o jumătate de cap mai înalt decît Felix, dar în același timp părea mai scund, picioruşele subțiri, ca de păianjen, nu se potriveau defel cu pieptul său puternic și lat; capul îi era în patru colțuri, aiurea; nasul, mult prea lung și ascuțit, nu se împăca nici el cu fălcile groase, rumene-cafenii și cu gura largă ca un bot; iar ochii mici, bulbucați, ca de sticlă, luceau atît de scîrbos încît nu-ți venea să te uiți la el. Unde mai pui că purta o perucă neagră cum e catranul, îndesată pe cele patru colțuri ale capului; veșmintele, de la creștet pînă-n tălpi, erau negre; și pe deasupra îl mai și chema domnul maestru Cerneală.

Cum copiii nu se mișcau din loc, doamna de Brakel strigă mînioasă:

— La naiba, copii, ce înseamnă asta? Domnul maestru o să creadă că sînteți niște țărănoi necrescuți. Hai! Întindeți frumos mîinile domnului maestru!

Copiii se dădură învinși și ascultară de porunca mamei, dar, cînd maestrul le strînse mîna, săriră îndărăt ca din praștie, țipînd:

— Au! Au!

Maestrul rîse mulțumit și scoase la vedere un ac, pe care îl ascunsese în palmă și cu care îi înțepase pe copii cînd aceștia întinseră mîna. Christlieb izbucni în plîns, dar Felix scrîșni într-o parte:

— Numai să încerci a doua oară, pitic burtos!

— De ce i-ați înțepat, dragă maestre Cerneală? întrebă domnul de Brakel, oarecum jignit. Maestrul răspunse:

— Asta ține, ca să zic așa, de firea mea, nu pot altminteri.

Și vorbind astfel, sta cu mîinile în șold, scuturat de un rîs lung, fără noimă, care suna ca o huruitoare stricată.

— S-ar părea că sînteți o fire glumeață, dragă maestre Cerneală, spuse domnul de Brakel, însă și lui și soției sale, cît mai ales copiilor, li se strecurase teama în suflet.

— Bun, bun, grăi maestrul, dar cum stau crabii ăștia mici cu feluritele științe? Se descurcă? Ia să vedem!

Și începu să pună lui Felix și Christlieb întrebări, la fel cum făcuse și unchiul, contele, cu copiii săi. Dar cînd aceștia răspunseră într-un glas că n-au ajuns încă să știe pe dinafară științele, atunci maestrul Cerneală răcni ca un nebun, plesnindu-și mîinile deasupra capului:

— Asta-i acum! N-ați învățat științele! Înseamnă că va fi de lucru. Dar o scot eu la capăt!

Felix și Christlieb știau să scrie curat, citeț, știau să spună multe povești frumoase, buchisite cu sîrg din cărțile cele vechi puse la îndemîna lor de domnul de Brakel. Dar toate astea maestrul nu le lua în seamă, zicea că-s prostii. Vai, nici vorbă nu mai putea fi să alerge prin pădure! Ședeau între patru pereți și, cît era ziua de lungă, mai că nu făceau decît să-l îngîne pe maestrul Cerneală, repetînd întruna lucruri pe care nu le pricepeau. Să le plîngi de milă, zău așa! Cu ce jale și dor priveau înspre pădure! Părea uneori că, din freamătul arborilor, din ciripitul voios al păsărilor, s-ar desprinde glasul copilului cel străin, care le striga dulci chemări:

— Felix, Christlieb, dragii mei, unde întîrziați? Nu mai vreți să vă jucați cu mine? Haideți, repede! V-am clădit o minune de castel din flori! Ne așezăm în el și vă dau pietricele colorate, cum nu s-au văzut! Și pe urmă ne ridicăm la nori și facem cu mîinile noastre palate de văzduh, scînteietoare! Hai, veniți! Grăbiți-vă!

Atunci, copiii nu se mai gîndeau decît la pădure şi nu mai auzeau ce zice maestrul. Drept care dumnealui se supăra foc, bătea cu pumnii în masă şi bîzîia şi ţiuia şi fornăia şi zumzăia:

— Pim-Zim-Prr-Zrr-Frr! Ce-i asta?! Să-mi fiţi atenţi!

Felix însă nu putu răbda multă vreme. Într-o zi, sări de pe scaun şi strigă:

— Ia slăbeşte-mă cu tîmpeniile, domnule Cerneală! Eu vreau la pădure! N-ai decît să-l cauţi pe bufantul de văru-meu, că lui i se potriveşte! Hai, Christlieb, ne aşteaptă copilul cel străin!

Şi nici una nici două, porniră. Dar maestrul ţîşni din loc cu o iuţeală nemaipomenită şi îi prinse în pragul uşii. Felix se apără cu vitejie şi nu lipsi mult să-l doboare pe Cerneală, mai ales că-i sărise în ajutor Sultan, cîinele lui credincios. Acesta era de altminteri un cîine înţelept şi binecrescut, dar pe Cerneală nu-l putuse suferi din prima clipă şi, cînd acesta se apropia, începea să mîrîie şi să-şi vînture coada mînios, încît maestrul, lovit cu dibăcie în picioruşele lui subţiri, mai că se da peste cap. Acum, Sultan sări la maestru tocmai cînd acesta îl ţinea pe Felix de umeri şi, fără a mai sta pe gînduri, îi prinse între dinţi gulerul de la haină. Maestrul Cerneală scoase un ţipăt jalnic şi domnul Thaddäus de Brakel veni iute la faţa locului. În sfîrşit, maestrul îl lăsă în pace pe Felix, iar Sultan slobozi gulerul.

— Ah, nu mai e rost să mergem la pădure, se văita Christlieb, plîngînd de zor.

Însă domnul de Brakel, deşi îl certă zdravăn pe Felix, simţi că i se face milă de copiii săi, care nu mai pot zburda pe cîmp şi în pădure. Aşa că-l rugă pe Cerneală ca, vrînd-nevrînd, să-i însoţească zilnic la pădure şi să se plimbe cu ei. Asta nu-i conveni deloc maestrului.

— Măcar de-aţi avea, domnule de Brakel, o grădină mai acătării, lîngă casă, vorbi el, cu iasomie şi împrejmuită cu gard! Atunci i-am putea scoate la plimbare pe

la ora prînzului. Dar ce naiba să căutăm într-o pădure sălbatică?

Copiii erau și ei tare nemulțumiți, încît își spuseră: „Ce să caute maestrul Cerneală tocmai la noi, în pădurea cea dragă?“

Cum s-au plimbat copiii împreună cu domnul maestru Cerneală prin pădure și ce întîmplări au trăit

— Ei, nu-ți place pădurea noastră, domnule maestru? întrebă Felix pe maestrul Cerneală, în timp ce se plimbau printr-un desiș fremătător. Maestrul se strîmbă acru și pufni:

— Mare scofală! Nici tu drum, nici tu potecă, doar că-ți rupi ciorapii și nu poți scoate o vorbă ca lumea de atîta păsăret ce turuie și cîrîie întruna.

— Ha, ha, domnule maestru, rîse Felix, bag seama că nu te prea pricepi la viersul păsărilor, nici nu auzi șoapta vîntului prin tufe sau poveștile ce le deapănă pîrîul.

— Și pe urmă, spune-mi, domnule maestru, se băgă în vorbă Christlieb, spune-mi cinstit, oare nu-ți plac nici florile?

Aici maestrul se rumeni și mai tare la față, își aruncă mîinile în lături și strigă furios:

— Ce-mi tot veniți cu bazaconii? Cine v-a umplut capul cu neghiobii? Asta mai lipsea, ca pădurile și apele să aibă grai și să se amestece în vorba bine gîndită. Iar cu viersul păsărilor e la fel. Florile, mă rog, îmi plac în odaie, prin ghivece. Atunci miroase bine și nu mai e nevoie să cheltuiești banii pe parfum. Dar aici, în pădure, nici nu cresc flori.

— Cum, domnule maestru, se miră Christlieb, nu vezi lăcrămioarele de colo, drăguțele, care te privesc cu ochișorii lor senini?

— Lăcrămioare! Ochișori! izbucni maestrul. Ha, ha, ha, ochișori senini! Ochișori! Netrebnicele astea nici nu miros măcar!

Și, cît ai clipi, domnul maestru Cerneală se aplecă la pămînt, smulse un mănunchi de lăcrămioare cu rădăcini cu tot, și le aruncă departe, într-un tufiș. Copiilor li se păru în acea clipă că un vaier lung ar fi mișcat pădurea; Christlieb vărsă lacrimi grele, Felix scrîșni din dinți. Tocmai atunci un scatiu micuț trecu sfîrîind pe lîngă nasul domnului maestru, se așeză pe o crenguță și porni să fluiere un cîntec voios.

— Îmi vine să cred, mîrîi maestrul, îmi vine să cred că dumnealui ăsta cîntă-n bătaie de joc.

Luă de jos o piatră și o zvîrli în scatiu: biata pasăre, lovită de moarte, amuți și căzu de pe crenguța verde. Acum Felix nu se mai putu reține.

— Eh, tu, pocitule, maestre Cerneală, strigă el zbîrlit, ce ți-a făcut sărmana pasăre de-ai ucis-o așa?... Unde ești, copilule străin, vino, dragule, să zburăm departe, cît mai departe, că nu mai pot sta lîngă urîtul ăsta, mă-nțelegi?! Vreau să mă duc în țara ta!

Printre lacrimi și sughițuri, Christlieb întări:

—O, copilaș drag, vino, vino cît mai iute, scapă-ne, că e vai de noi, domnul maestru Cerneală o să ne omoare laolaltă cu păsările și florile!

— Ce-i cu copilul ăla străin? răcni maestrul Cerneală.

Dar, în aceeași clipă, tufișul tresări cu freamăt mare și un glas duios, care îți rupea inima, se auzi din depărtări, ca dintr-un clopot. Între norii străluminați, ce coborau din înalturi, răsări chipul vrăjelnic al copilului cel străin, vîslind parcă și frămîntîndu-și mînuțele, în timp ce lacrimi îi curgeau din ochi, ca mărgăritarele, și lunecau în jos pe obrajii trandafirii.

— Ah, se tîngui el, ah, copiilor scumpi, prietenii mei de joacă, eu nu mai pot veni și n-o să mă mai vedeți nicicînd — rămîneți cu bine, rămîneți cu bine — Pepser

spiridușul a pus mîna pe voi, sărmani copilași — cu bine, cu bine!

Și zicînd acestea, se înălță în văzduh, pe cînd jos, în preajma copiilor, începu să zumzăie, să bîzîie, să țiuie, să fornăie îngrozitor. Maestrul Cerneală se prefăcuse într-o muscă mare și hîdă, cu atît mai înfricoșătoare cu cît mai păstra chip de om și chiar o parte din veșminte. Se desprinse de pămînt anevoie și încet, pesemne ca să-l urmărească pe copilul cel străin. Cuprinși de spaimă și de groază, Felix și Christlieb părăsiră în goană pădurea. Abia cînd ieșiră pe cîmp prinseră curaj să se uite în sus. Un punct luminos ca o stea parcă se lăsa în scapăr, printre nori, la vale.

— Ăsta-i copilul cel străin, Christlieb!

Steaua creștea mereu și, în același timp, se auzea un sunet ca de trompetă. Curînd copiii se dumeriră că steaua e o pasăre de foc, îmbrăcată în penet de aur, care cobora spre pădure, cîntînd cu glas răzbătător și tăindu-și drum cu aripile-i mari.

— Ha, se bucură Felix, ăsta e prințul fazanilor! O să mi-l rupă-n plisc pe domnul maestru Cerneală, o să-i omoare, ha, ha! Copilul străin a scăpat și noi la fel! Hai, Christlieb, să fugim acasă și să-i spunem tatii ce s-a întîmplat.

Cum l-a alungat domnul de Brakel pe maestrul Cerneală

Domnul de Brakel și doamna de Brakel ședeau în fața căscioarei lor, în dreptul ușii, privind purpura soarelui ce cobora pe după munții albaștri, scăpărînd raze aurii. Dinaintea lor, pe o măsuță, sta pregătită cina,

care nu se alcătuia decît dintr-o strachină mare plină cu lapte gustos și un coșuleț cu felii de pîine cu unt.

— Nu pricep, vorbi domnul de Brakel, nu pricep unde întîrzie atîta maestrul Cerneală cu copiii. Întîi s-a împotrivit și n-a vrut defel să meargă la pădure, iar acum nu-l mai scoți din ea. Dealtminteri, pare un ins foarte ciudat domnul ăsta Cerneală și nu știu, zău, dacă n-ar fi fost mai bine să fi rămas departe de noi. Chiar din prima zi nu mi-a plăcut viclenia cu acul, cînd i-a înțepat pe copii, iar cît privește științele, nu cred să fie mare lucru de capul lui; macină cuvinte încîlcite, fără miez și înțeles, de-ai zice că știe și ce fel de cioareci poartă marele mogul din India; dar cînd iese în curte, nu știe deosebi un tei de un castan și, îndeobște, se arată a fi cam searbăd și prost. Nici nu se poate să-l respecte copiii.

— Gîndesc și eu așa, dragul meu soț, răspunse doamna de Brakel. Pe cît de mult m-a bucurat grija nobilului văr pentru copiii noștri, pe atît m-am convins între timp că ar fi putut alege alte căi mai bune, decît să ni-l agațe de gît pe domnul maestru Cerneală. Cum va fi stînd cu științele nu mă pricep, însă trebuie să-ți spun că mă scîrbește din ce în ce mai tare omulețul ăsta negru și burtos, cu piciorușe subțiri. În primul rînd, e un lacom și un mîncău neobrăzat. Nu poți lăsa pe masă un pahar cu bere sau lapte fără ca dumnealui să nu soarbă din el; cum vede că deschid borcanul cu zahăr, se și vîră și linge și molfăie pînă nu-i trîntesc capacul în nas; iar atunci, își mai și iese din sărite, bîzîie, zumzăie și țiuie înfricoșător.

Domnul de Brakel ar fi vrut să mai lungească vorba cînd, deodată, deslușì glasurile lui Felix și Christlieb, care veneau fuga printre mesteceni.

— Aida-de! Aida-de! striga Felix întruna. Prințul fazanilor l-a omorît cu pliscul pe domnul maestru Cerneală!

— Auzi, mamă, auzi! striga Christlieb cu sufletul la gură. Domnul Cerneală nu-i nici un fel de maestru! E Pepser, regele spiriduşilor, un muscoi mare şi urît, care şi-a pus perucă, ghete şi ciorapi!

Părinţii stătură şi ascultară apoi cu mirare cele povestite de-a valma, cu foc şi of, de către Felix şi Christlieb: despre copilul cel străin, despre maică-sa, regina zînelor, despre Pepser, regele spiriduşilor, ca şi despre lupta ce a purtat-o prinţul fazanilor împotriva lui...

— Cine v-a băgat în cap asemenea prostii, aţi visat, ori ce s-a petrecut cu voi? întrebă o dată şi încă o dată domnul de Brakel.

Dar copiii o ţineau una şi bună, că n-au spus decît adevărul adevărat şi că urîtul de Pepser, care s-a dat drept maestrul Cerneală, trebuie că zace acum în pădure, ucis. Doamna de Brakel îşi lovi palmele una de alta şi spuse cu tristeţe:

— Ah, copii, copii, ce-o să se-aleagă din voi dacă vă umblă prin minte asemenea năluciri şi nici nu vreţi să vi le scoateţi din cap!

Domnul de Brakel însă scormoni o vreme prin gîndurile lui şi vorbi în sfîrşit:

— Felix, ascultă Felix, doar eşti băiat mare şi destul de înţelegător ca să-ţi pot spune că şi mie domnul maestru Cerneală mi s-a părut, încă din prima zi, foarte ciudat şi nelalocul lui. Îmi ziceam adesea că nici nu seamănă cu alţi domni maeştri, că adică ar fi de un soi neobişnuit. Mai mult! Atît eu cît şi mama nu prea sîntem mulţumiţi cu el, şi în primul rînd maică-ta, fiindcă e un mîncău scîrbos, care umblă prin toate dulciurile şi pe deasupra bîzîie şi ţiuie ca neomul. Aşa că, oricum, n-o să rămînă multă vreme la noi. Dar gîndeşte şi tu, băiete, gîndeşte bine, chiar dacă ar fi pe pămînt asemenea făpturi urîte cum se crede că ar fi spiriduşii, gîndeşte totuşi: poate un domn maestru să fie muscă?

Felix se uită gînditor, cu ochii lui albaştri, drept în ochii domnului de Brakel. Acesta îl întrebă iar:

— Spune, băiatule, poate un domn maestru să fie muscă?

Atunci Felix grăi:

— Mie nu mi-a trecut prin minte vreodată şi n-aş fi crezut aşa ceva dacă nu mi-ar fi spus-o copilul cel străin şi dacă n-aş fi văzut cu ochii mei că Pepser e o muscă hîdă, care s-a dat drept maestrul Cerneală. Şi apoi, tată, adăugă Felix în timp ce domnul de Brakel clătina din cap, ca unul care nu mai ştie ce să zică de mirare — şi apoi, tată, spune drept, nu ţi-a mărturisit chiar ţie maestrul Cerneală că-i muscă? Parcă n-am auzit eu cum îţi zicea, nu de mult, în faţa uşii, că pe vremuri, cînd umbla la şcoală, era sprinten ca o muscă? Ei, şi dacă a fost ce-a fost, atunci trebuie să fi rămas, aşa gîndesc! Şi pe urmă, dacă-i un mîncău, cum spune mama, de se vîră prin toate dulciurile, te întreb, tată, oare muştele nu fac la fel? Unde mai pui că bîzîie şi ţiuie!...

— Taci, îl opri domnul de Brakel, scos din răbdări. Fie ce-o fi acest domn Cerneală, dar un lucru e sigur şi anume că prinţul fazanilor nu l-a omorît, căci iată-l, tocmai se întoarce din pădure!

Cînd auziră una ca asta, copiii scoaseră un ţipăt grozav şi se ascunseră în casă. Domnul maestru Cerneală urca într-adevăr cărarea cu mesteceni, însă părea ca scos din minţi, cu ochii arzînd ca fulgerele, cu peruca sfîşiată. Venea bîzîind şi ţiuind nebuneşte, sărea ba într-o parte ba în alta şi se lovea cu capul de copaci, că se-auzea trosnind. Ajuns în faţa casei, se repezi în strachină, făcu să sară stropii din ea, şi sorbi laptele cu zgomot ciudat.

— Pe toţi sfinţii, domnule maestru Cerneală, ce v-a venit? strigă doamna de Brakel.

— Ați turbat, domnule maestru, ori vă bîntuie diavolul? strigă la rîndul lui domnul de Brakel. Dar, neținînd seama de nimic, maestrul țîșni din strachină, se așeză pe feliile cu unt; își scutură mustățile și, cu piciorușele lui subțiri, le mîngîie și le netezi cu socotcală. Apoi, bîzîind și mai rău, se avîntă spre ușă, dar nu nimeri în casă și se învîrti ca beat de colo pînă colo, izbindu-se de geamuri, care sunau și zăngăneau.

— Hei, dumneata, strigă domnul de Brakel, astea-s scrînteli fără rost, las' că o pățești pînă la urmă.

El încercă să-l prindă pe maestru de un capăt al jiletcii, dar acesta îl ocoli. Atunci veni repede Felix din casă și îi dădu apărătoarea cea mare de muște:

— Ia, tată, ia, îl îndemnă el, strivește-l pe urîtul de Pepser!

Domnul de Brakel apucă unealta și dă-i și dă-i după domnul maestru. Felix, Christlieb, doamna de Brakel smulseră de pe masă șervețelele și, fluturîndu-le prin aer, îl mînau și îl amețeau, în timp ce domnul de Brakel lovea necontenit, fără a-l nimeri, din păcate, căci tîlharul nu-și îngăduia nici o clipă de răgaz. Astfel, vînătoarea se înteți din ce în ce, cruntă, sălbatică. „Zum-zum-zim-zim-trr-trr" — gonea maestrul în sus și în jos. „Clip-clap" — cădeau ca grindina loviturile domnului de Brakel. „Huș-huș" — îl sîcîiau Felix, Christlieb și doamna de Brakel pe vrăjmaș. În sfîrșit, domnul de Brakel izbuti să-l croiască peste poale și maestrul căzu, icnind. Dar, cînd domnul de Brakel dădu să-l pocnească a doua oară, mișelul țîșni în sus cu puteri îndoite, se repezi ca vîntul, bîzîind și țiuind, către mesteceni, făcîndu-se nevăzut.

— Bine că am scăpat de acest domn Cerneală, năpastă curată! zise domnul de Brakel, biruitor. N-o să-mi mai treacă el pragul!

— Firește că nu, întări doamna de Brakel. Dascălii Curții, dacă au astfel de năravuri și purtări, fac mai de-

degrabă rău decît bine. Se laudă cu ştiinţele şi sare în strachina cu lapte! Frumos maestru, ce să spun!

Copiii, la rîndul lor, chiuiau de fericire, strigînd:

— Uite-aşa! Tata l-a plesnit pe maestrul Cerneală peste nas, şi a trebuit să fugă! Uite-aşa!

Ce s-a mai petrecut în pădure după alungarea maestrului Cerneală

Felix şi Christlieb se simţeau uşuraţi de parcă le-ar fi căzut un pietroi de pe inimă. Dar întîi de toate nădăjduiau că, acum, după ce urîtul de Pepser fusese alungat, se vor întîlni iarăşi cu copilul cel străin şi va porni din nou joaca. Plini de speranţă, se duseră la pădure, însă aici totul era pustiu şi tăcut, nu răsuna nici un glas voios de cintezoi ori scatiu şi, în locul şoaptelor dulci ale pîrîului, nu auzeai decît un suspin mîhnit cutreierînd văzduhul. Curînd se bulucirăă nori negri pe cer şi începu să urle vîntul; tunete rostogolite în zări mugeau înfricoşător, brazii înalţi gemeau şi trosneau jur împrejur. Cuprinsă de teamă, Christlieb se lipi, tremurînd, de fratele ei. Însă Felix vorbi:

— Ce te sperii, Christlieb? Vine furtuna şi trebuie să ne întoarcem repede acasă, asta-i tot.

O luară la picior dar, fără să-şi dea seama, în loc să iasă din pădure, se scufundară din ce în ce mai mult în adîncul ei. Întunericul se îngroşa mereu, picuri grei începură să cadă şi fulgere ţîşneau din toate părţile. Copiii stăteau lîngă un tufiş mare şi des.

— Christlieb, spuse Felix, hai să ne pitulăm aici, doar n-o să ţină prea mult furtuna!

Speriată, plîngînd de zor, Christlieb îi urmă sfatul. Dar abia se așezară sub tufișul cel gros, că și auziră în spatele lor niște glasuri clănțănind:

— Proștilor, neam de păcătoși, v-ați bătut joc de noi, n-ați știut să ne folosiți! Acum stați așa, fără jucării, netrebnicilor!

Felix întoarse capul și se muie de-a binelea cînd văzu pe vînător și pe harpist ridicîndu-se din tufișul în care îi aruncase odinioară, uitîndu-se la el cu ochi încremeniți, bălăbănindu-și brațele. Harpistul lovi coardele harfei, scoțînd un zăngănit vrăjmaș, iar vînătorul își îndreptă chiar pușca spre Felix, în vreme ce scrîșneau amîndoi:

— Stai, băiețaș, stai, fetiță, că vă plătim noi pentru batjocură! Acuși pică domnul maestru Cerneală, ai cărui școlari destoinici sîntem, și o să vă iasă pe nas!

Îngroziți din pricina ploii care cădea cu găleata, a tunetelor și a vîntului care vîjîia surd printre brazi, copiii — fără a mai ține seama de nimic — o luară la goană și se pomeniră după un răstimp pe malul lacului de la marginea pădurii. Dar, cum ajunseră, cum se ridică din stufăriș păpușa cea mare a lui Christlieb, pe care Felix o aruncase în lac. Păpușa se răsti la ei, orăcăind:

— Proștilor, neam de păcătoși, v-ați bătut joc de mine, n-ați știut să mă folosiți! Acuma stați așa, fără jucării, netrebnicilor! Las' că vă plătesc eu pentru batjocură! Acuși pică domnul maestru Cerneală, a cărui școlăriță destoinică sînt, și o să vă iasă pe nas!

Și orăcăind astfel, după ce că-i făcuse ploaia ciuciulete, păpușa le mai turnă și ea în obraz șuvoaie de apă. Felix nu mai putea răbda atîtea sperietori, Christlieb abia mai răsufla. O luară iar la fugă. Dar curînd, hăituiți și osteniți de moarte, se lăsară la pămînt în mijlocul pădurii. Cînd, deodată, porni să bîzîie și să țiuie îndărătul lor.

— Vine maestrul Cerneală! mai strigă Felix, după care atît el cît și Christlieb își pierdură cunoștința.

Se treziră ca dintr-un somn adînc și văzură că șed pe o moviliță de mușchi moale. Furtuna pierise, soarele lucea limpede și blînd, iar stropii de ploaie atîrnau prin tufe și prin copaci ca niște giuvaere. Spre mirarea lor, copiii simțiră că hainele le sînt uscate și nici nu-i încerca frigul sau umezeala.

— Ah, se bucură Felix, întinzîndu-și mîinile deasupra capului, să știi că ne-a venit în ajutor copilul cel străin.

Și se apucară să strige amîndoi, Felix și Christlieb, stîrnind pădurea toată:

— Copilule drag, haide, vino la noi, că ni-e dor din adîncul inimii și nu mai putem trăi fără tine!

Atunci, răsări parcă o rază de lumină din tufăriș și, pe unde trecea scăpărînd, acolo florile își înălțau clopul. Dar în van Felix și Christlieb îl tot rugară și-l chemară pe copilul cel străin; nimic alta nu se mai văzu. Mîhniți, bătură calea îndărăt spre casă, unde părinții, îngrijorați din pricina furtunii, îi întîmpinară bucuroși. Domnul de Brakel rosti:

— Bine că ați sosit, dragii mei, vă mărturisesc că mă temeam ca domnul maestru Cerneală să nu hălăduiască prin pădure și să nu vă ia urma.

Felix povesti cele petrecute acolo, de-a fir-a-păr.

— Iarăși aiureli, bombăni doamna de Brakel. Dacă pădurea face să visați prostii, atunci mai bine nu vă duceți și stați acasă.

Asta însă nu avea să se întîmple căci, la rugămintea copiilor — „Mamă, dă-ne voie nițeluș la pădure", doamna de Brakel răspundea: „Duceți-vă, copii, și vă-ntoarceți cuminței."

Peste puțin le pieri totuși cheful să mai cutreiere pădurea. Copilul cel străin nu se arăta, iar cînd Felix și Christlieb se avîntau cît de cît prin tufăriș ori se apropiau de lacul rațelor, îndată săreau vînătorul și harpistul și păpușa cu gura la ei:

Proștilor — neam de păcătoși, n-ați știut ce să faceți cu noi, care sîntem învățați și cuminți! Acuma stați așa, fără jucării, netrebnicilor!

Toate astea erau greu de îndurat; de aceea copiii găseau că e mai bine să rămînă acasă.

Hotărîrea

— Nu știu de ce, vorbi într-o bună zi domnul Thaddäus de Brakel către soția sa, nu știu de ce, dar nu mă prea simt de la un timp în apele mele. Îmi vine aproape să cred că mi-a plătit-o urîciosul de Cerneală căci, de cînd l-am croit cu apărătoarea de muște și l-am alungat dintre noi, mă apasă prin mădulare ca plumbul.

Într-adevăr, domnul de Brakel slăbea și pălea văzînd cu ochii. Nu mai ieșea la plimbare, în cîmp, nu mai trebăluia bocănind prin casă, ci ședea ore întregi scufundat în gînduri, apoi cerea lui Felix și Christlieb să-i mai povestească o dată despre copilul cel străin. Iar cînd aceștia îi vorbeau înflăcărați despre multele minuni ce le făcea, despre țara lui fără seamăn de frumoasă și strălucitoare, atunci domnul de Brakel zîmbea duios și îi dădeau lacrimile. Dar Felix și Christlieb nu se puteau împăca deloc cu gîndul că tovarășul lor drag s-a dus fără întoarcere și că i-a lăsat de izbeliște, la voia unor jucării vrăjmașe, care îi pîndeau prin tufișuri și lîngă lacul rațelor, încît le era frică să mai intre în pădure.

— Haideți, copii, mergem împreună! Școlarii ăia obraznici ai maestrului Cerneală n-o să vă poată face nici un rău!

Astfel grăi domnul de Brakel către Felix și Christlieb, într-o zi senină de-a mai mare dragul. Îi luă de

mîini și coborîră tustrei spre pădurea plină de miresme, de lumină și viers. După ce se așezară pe iarba moale, între flori, domnul de Brakel începu astfel:

— Dragii mei dragi, nu mă mai lasă inima și nu mai rabdă amînare, încît e timpul să mărturisesc că și eu, asemenea vouă, l-am cunoscut pe copilul acesta neasemuit, care v-a făcut să trăiți aici, în pădure, atîtea desfătări. Cînd eram de anii voștri, m-am pomenit tot așa cu dînsul și grozav ne-am mai jucat! Cum l-am pierdut pe urmă, asta nu-mi amintesc, nici nu mă duce mintea cum de l-am uitat cu desăvîrșire, încît, povestindu-mi voi despre acest copilaș, nu vă dădeam crezare, deși adesea bănuiam în sinea mea că-i adevărat. De cîteva zile însă mă tot gîndesc la copilăria mea, cum n-am făcut-o de mulți ani încoace. Și iată că-mi răsare din nou în minte copilul acela drăgălaș, dulce, fermecător, așa cum l-ați văzut și voi. Și un dor ca și al vostru mă bîntuie în piept, care însă mie unul îmi va frînge inima. Simt că stau acum pentru cea din urmă oară aici, printre tufe și arbori; căci în curînd, scumpii mei copilași, va trebui să vă părăsesc. Iar de-oi muri, să-l țineți în mare cinste și dragoste pe copilul cel străin!

Felix și Christlieb, loviți de durere, izbucniră amîndoi în hohote de plîns.

— Nu, tată, nu, tăticule! strigară ei îngroziți. Tu n-ai să mori, n-ai să mori! O să mai trăiești lungă, lungă vreme și o să ne jucăm tustrei cu copilul cel străin.

Dar, după cîteva zile, domnul de Brakel căzu bolnav la pat. Un bărbat slab, deșirat, se aplecă la căpătîiul lui și îi luă pulsul, zicînd:

— Se va îndrepta!

Îndreptarea totuși nu veni și, în cea de a treia zi, domnul de Brakel își dădu sufletul. Ah, ce-l mai jeli doamna de Brakel, ce-și mai frămîntară copiii mînuțele, gemînd și oftînd:

— Tată, tăticule, tăticuțul nostru scump!

De îndată ce țăranii din Brakelheim, patru la număr, își îngropară stăpînul, cîțiva inși urîți, care aproape că semănau cu domnul maestru Cerneală, trecură pragul casei îndoliate, spunînd răspicat că au venit să pună poprire pe moșioara și pe toate lucrurile rămase de pe urma domnului Thaddäus de Brakel, avînd în vedere că acesta îi datora o sumă chiar și mult mai mare domnului conte Cyprianus de Brakel, care își cere dreptul său. Astfel, doamna de Brakel se pomeni săracă lipită pămîntului și trebui să plece din frumosul cătun Brakelheim. Gîndi să se mute la o rudă, care locuia nu prea departe; strînse într-o legăturică puținele haine și albituri ce-i mai rămăseseră, iar Felix și Christlieb făcură la fel; după care părăsiră casa, vărsînd lacrimi grele. Dar cînd murmurul zbuciumat al pîrîului din pădure le pătrunse în urechi și cînd își grăbiră pașii ca să ajungă la punte, doamna de Brakel leșină de durere și se prăbuși. Felix și Christlieb căzură în genunchi, plîngînd și jelind amar:

— O, bieții de noi, copii nefericiți! Nu se găsește nimeni să ne ajute la nevoie?

Deodată, murmurul depărtat al pîrîului parcă se prefăcu într-o muzică lină, frunzișul tresări ca într-o dulce așteptare și curînd pădurea toată se înveli într-un foc scînteietor. Copilul cel străin ieși dintre ramurile parfumate, plutind în atîtea lumini orbitoare, încît Felix și Christlieb fură nevoiți să-și închidă ochii. Atunci, simțiră o atingere ușoară și copilul cel străin le vorbi cu glas de argint:

— O, nu mai plîngeți, dragii mei prieteni! Credeți că nu vă mai iubesc? Pot eu oare să vă las în părăsire? Nicidecum! Chiar dacă nu-mi vedeți chipul, eu totuși plutesc mereu în preajma voastră și vă ajut prin puterea mea ca să trăiți de-a pururi voioși și fericiți. Păstrați-mă numai în inimă, cu căldură, așa cum ați făcut pînă acum. Astfel, nici Pepser urîtul, nici alt

vrăjmaș nu va izbuti să vă răpună. Iubiți-mă statornic, atîta vă cer.

— Păi asta și vrem, asta vrem! răspunseră Felix și Christlieb. Doar te iubim din toată inima!

Cînd putură să deschidă din nou ochii, bunul lor prieten nu mai era de văzut, dar și suferința lor pierise și, în locul ei, simțeau ca o adîncă lumină a cerului. Doamna de Brakel se sculă încet de jos și vorbi:

— Copilașii mei, v-am zărit în vis de parcă erați scăldați în aur și priveliștea asta m-a bucurat, mîngîindu-mă nespus.

Fericirea juca în ochii copiilor și pe obrajii lor îmbujorați. Îi povestiră mamei cum a venit la ei copilul cel străin și cum i-a scos din restriște. Iar mama rosti:

— Nu știu de ce, însă acuma simt că trebuie să cred în poveștile voastre și nu înțeleg cum de mă părăsesc grijile și suferința. Haideți, curaj! Să mergem!

Rudele îi primiră cu drag. Pe urmă, se împlini ceea ce spusese copilul cel străin. Orice lucru de care se apucau Felix și Christlieb le izbutea de minune, încît trăiau fericiți, voioși, alături de mama lor. Și chiar după lungă vreme, încă se mai jucau în vis cu copilul cel străin, care nu contenea să le aducă din țara lui cele mai rîvnite frumuseți.

WILHELM HAUFF

INIMĂ RECE

CINE CĂLĂTOREȘTE PRIN ȚARA ȘVABILOR, acela să nu scape prilejul de a-și plimba ochii măcar nițeluș prin Pădurea Neagră; nu de dragul copacilor, deși nu se găsesc oriunde atîția brazi nemaipomenit de mulți și țîșnind, ca într-o vedenie, spre cer; însă de dragul oamenilor, care se deosebesc în chip ciudat de toată omenirea din jur. Ei sînt mai înalți decît oamenii obișnuiți, au spete late, mădulare puternice și, în totul de tot, se pare că aerul întremător, care lunecă dimineața printre brazi, îi dăruie încă din tinerețe cu plămîni mai slobozi, cu ochi mai ageri și cu o fire mai deschisă, chiar dacă mai aspră, decît ale locuitorilor de prin șesuri și văi. Dar nu numai prin statură și prin felul de a fi, ci și prin datini și port acești oameni nu-și găsesc pereche printre semenii lor din afara pădurii. Mai frumos decît toți se îmbracă pădurenii din ținutul Baden; bărbații își lasă barba să crească în jurul feței, așa cum li-e dată ea de la natură; pieptarele negre, pantalonii uriași, strîns încrețiți, ciorapii roșii, pălăriile țuguiate, cu marginile largi, le dau o înfățișare aparte, în același timp serioasă, plină de greutate. Aici, cei mai mulți sînt sticlari, însă fac și ceasornice, cu care umblă o jumătate de lume, ca să le vîndă. În cealaltă parte a pădurii trăiește o spiță din același neam; doar că munca și îndeletnicirile lor au născut alte datini și obiceiuri decît ale sticlarilor. Ei trăiesc de pe urma pădurii; doboară și curăță brazii, îi mînă cu plutele în jos pe Nagold pînă la Neckar și de acolo pe apa Rinului,

la vale, spre Olanda; chiar și marea îi cunoaște pe acești bărbați din Pădurea Neagră, care coboară de sus cu plutele lor lungi. Opresc pe rînd în toate orașele lipite de malul fluviului și își așteaptă semeți cumpărătorii care ar avea nevoie de buștenii și de scîndurile lor; dar bîrnele cele mai groase și lungi ei le vînd, pe bani grei, olandezilor, care le folosesc la construcția de vase. Astfel, oamenii aceștia duc o viață aspră, călătorind întruna. Bucuria lor e să zboare la vale pe pluta de lemn, necazul — să urce din nou pe mal. De aceea și portul lor seamănă prea puțin cu portul sticlarilor, care locuiesc în partea cealaltă a pădurii. Pieptarul e din pînză închisă la culoare, de pe umerii largi coboară niște bretele verzi de lățimea unei palme, iar din buzunarul pantalonilor de piele neagră se ițește întotdeauna, ca semn al nobleții, parmacul de alamă; însă mîndria lor sînt cizmele, poate cele mai mari din cîte se poartă azi pe lume; căci le poți trage cu vreo două palme mai sus de genunchi și, umblînd cu asemenea încălțări, nu ți se udă picioarele chiar dacă le scufunzi la trei șchioape în apă.

Pînă nu de mult, acești pădurari încă mai credeau în duhurile pădurii și abia de curînd li s-a mai scos din cap deșertăciunea. Curios e însă că și duhurile care, după credințele vechi, ar hălădui prin Pădurea Neagră, s-au împărțit în două, după cele două feluri de îmbrăcăminte. Spuneau de pildă unii că Omulețul-de-sticlă, un duh blînd, mititel, măsurînd vreo trei șchioape și jumătate, nu s-ar arăta niciodată altfel decît cu o pălărioară țuguiată, avînd marginile largi, cu pieptăraș, cu pantaloni încrețiți și cu ciorăpiori roșii. Altul, în schimb, căruia îi zicea Michel Olandezul și care locuia în partea cealaltă a pădurii, era un găligan uriaș, spătos, îmbrăcat în portul plutașilor, și mulți dintre aceia care jurau că-l văzuseră dădeau a înțelege că n-ar vrea să plă-

tească din punga lor atîția viței cîți îi trebuie lui ca să-i ajungă pielea pentru o pereche de cizme.

„Are niște cizme, spuneau ei, încît un om ca toți oamenii ar intra în ele pînă la gît."

Și mai spuneau că din gura lor nu iese decît adevărul, nimic umflat.

Cu aceste duhuri ale pădurii, un tînăr de prin partea locului cică ar fi pățit o istorie, pe care vreau să v-o povestesc.

Trăia deci în Pădurea Neagră o văduvă, pe nume Barbara Munk; soțul ei fusese cărbunar și, după ce acesta muri, văduva îl tot îndemna și-l pregătea pe feciorul ei de șaisprezece ani pentru aceeași meserie.

Tînărul Peter Munk, băiat chipeș, se lăsa în voia mamei, că doar nu învățase alta nici de la tatăl său — și, cît era săptămîna de lungă, sta și se afuma lîngă cuptor sau, negru, plin de funingine, speriind oamenii, bătea străzile orașelor în căutare de mușterii pentru cărbunii lui. Dar cărbunarul are îndeobște destul timp să gîndească și la sine și la ceilalți și, cînd Peter Munk sta lîngă cuptorul său, atunci arborii întunecoși ai pădurii, liniștea din jur îi strecurau în suflet jale și dor nelămurit. Îl mîhnea ceva, îl supăra ceva, nu știa nici el ce anume. Pînă la urmă găsi pricina: îl nemulțumea starea lui. „Un cărbunar negru și singuratic, gîndea el. Asta înseamnă să trăiești în ticăloșie. De cîtă cinste se bucură sticlarii, ceasornicarii, chiar și lăutarii în serile de duminică! Iar cînd eu, Peter Munk, spălat și periat, mă înfățișez cu pieptarul de sărbătoare al tatii, cu nasturi de argint, cu ciorapii roșii nou-nouți, și cînd vine cineva în spate și se întreabă cine-o fi domnișorul ăsta chipeș și îi plac ciorapii și mersul meu — atunci, numai ce mă ajunge din urmă și mă vede la față, își spune în gînd: „Ah, ăsta nu-i decît Peter, cărbunarul!"

Dealtminteri, și pe plutașii de dincolo Peter îi jinduia din adîncul inimii. Cînd zdrahonii aceia veneau pe-aici în costumele lor arătoase, cu nasturi, catarămi și lanțuri de o sută de ocale atîrnate la piept, cînd măsurau din ochi perechile de dansatori, stînd crăcănați și mîndri, înjurînd și trăgînd fumul, asemenea celor mai nobili olandezi, din pipele lor de lut ars, lungi de-un cot — atunci Peter vedea în plutași adevărați idoli ai fericirii. Iar cînd fericiții aceștia, vîrîndu-și mîna în buzunar și scoțînd la iveală cîte un pumn de taleri mașcați, se apucau să arunce zarurile, cinci guldeni încolo, zece încoace — atunci Peter simțea că-și iese din minți și se furișa tulburat pînă la coliba lui; căci nu o dată, seara, la sărbători, văzuse pe cîte un „domn al lemnului" pierzînd la joc mai mult decît agonisea bietul de taică-său într-un an. Erau mai cu seamă trei asemenea plutași dintre care Peter nu știa pe care să-l admire mai mult. Primul, un bărbat înalt și gros, cu obrajii rumeni, avea faima celui mai bogat om din împrejurimi. I se spunea Ezechiel-cel-gros. Acesta călătorea de cîte două ori pe an la Amsterdam, cu lemn de construcție, și găsea de fiecare dată prilejul să-l vîndă cu atîta mai scump decît alții încît se întorcea frumușel cu vaporul, pe cînd ceilalți veneau pe jos. Al doilea era cel mai înalt și mai uscățiv bărbat din toată pădurea. I se spunea Schlurker-cel-lung. Pe acesta Peter Munk îl jinduia pentru curajul său neobișnuit; se încontra cu oamenii cei mai de vază; la cîrciumă, să fi fost înghesuiala cît de mare, Schlurker ăsta ocupa mai mult loc decît patru inși din cei mai grași, luați laolaltă; ba se proptea în coate pe toată lățimea mesei, ba își lungea cîte un picior pe bancă, dar nimeni nu-i zicea un cuvîntel, căci era plin de bani. Al treilea, un bărbat tînăr și frumos, dansa cel mai bine în tot lungul și latul ținutului,

de aceea i se spunea Regele dansului. Fusese om sărac, slujise ca argat la un lemnar şi, deodată, se înavuţi peste măsură; unii ziceau că ar fi găsit, la rădăcina un brad bătrîn, o oală plină cu galbeni; alţii, că ar fi dat, nu departe de Bingen, cu cangea în apele Rinului — cum fac uneori plutaşii ca să prindă peştele în cîrlig — şi ar fi scos din adîncuri un sac burduşit cu aur, care cică ar fi fost o parte din comoara Nibelungilor, îngropată acolo; ce mai, ajunsese omul putred de bogat şi toţi, cu mic şi mare, îl priveau ca pe un prinţ.

La bărbaţii aceştia trei se tot gîndea Peter cărbunarul pe cînd şedea singur-singurel în pădurea de brazi. Ce-i drept, aveau tustrei o anume hibă, care-i făcea nesuferiţi în ochii celorlalţi: erau de o zgîrcenie neomenească, nu arătau pic de milă faţă de datornici ori săraci — cu toate că băştinaşii Pădurii Negre sînt de felul lor oameni îngăduitori. Se ştie însă cum merg treburile: pe de o parte îi urau pentru zgîrcenia lor, pe de alta îi cinsteau ca bogătaşi. Că doar nu mai era nimeni să arunce cu bănet cum aruncau ei, de parcă l-ar fi culeş de pe jos scuturînd brazii.

„Aşa nu se mai poate, îşi spuse într-o zi Peter, foarte amărît. Ieri, de sărbătoare, toată lumea şedea în cîrciumă! Dacă nu ies curînd la liman, apoi îmi scurtez zilele. Ai, de-aş fi şi eu bogat, bine văzut ca Ezechiel-cel-gros, ori puternic, fără teamă, ca Schlurker-cel-lung, ori plin de faimă şi de bani ca Regele dansului, care, în loc de un sfanţ, le aruncă muzicanţilor taleri de aur! De unde naiba o fi avînd atîţia bani?"

Îi trecură prin cap cîteşitoate, cum şi în ce fel ar putea să se căpătuiască, dar nimic nu-l mulţumi. Pînă la urmă se opri la vechile poveşti, cu oameni care s-ar fi umplut cîndva de bani datorită lui Michel Olandezul şi Omuleţului-de-sticlă. Pe cînd mai trăia tatăl său, veneau adesea în casă prieteni nevoiaşi şi se întindeau

taclale lungi despre tot soiul de bogătani și despre felul cum au ajuns să prindă cheag. Atunci îl pomeneau nu o dată pe Omulețul-de-sticlă. Gîndindu-se adînc, Peter își aminti chiar și poezia ce trebuia rostită pe Dîmbul cu brazi pentru ca duhul cu pricina să se arate. Începea așa:

Tu, în pădurea de brazi vistiernic,
Tu, peste codri stăpînul puternic,
De sute de ani te lași văzut...

Însă degeaba își trudi Peter capul ca să-și amintească și cuvintele ce urmau. De multe ori era gata-gata să întrebe pe cîte un bătrîn cum sună mai departe versurile; însă de fiecare dată îl oprea teama, nu cumva să-și dezvăluie gîndurile; dealtfel, judeca dînsul, s-ar putea ca povestea cu Omulețul-de-sticlă să nu prea fie răspîndită și prea puțini să fie oamenii care știu acele cuvinte, că doar nu erau mulți bogătașii din Pădurea Neagră; și apoi, de ce nici tatăl său, nici nevoiașii ceilalți nu-și încercaseră, la timpul lor, norocul?

În sfîrșit, Peter aduse vorba despre Omulețul-de-sticlă în fața mamei, care îi înșiră doar lucruri știute, își aminti doar primul din versurile ce trebuiau rostite și, ca noutate, îi spuse că duhul acela pitic nu se arăta decît oamenilor născuți duminica, între orele unsprezece și două. El, Peter, cică se potrivea, numai de-ar afla cum sună poezia, căci s-a născut într-o duminică, la orele douăsprezece de prînz.

Auzind Peter cărbunarul una ca asta, mai că-și pierdu cumpătul de bucurie și de dorul aventurii ce-l aștepta. I se păru de ajuns că știe o parte din versuri și că s-a născut duminica, pentru ca Omulețul-de-sticlă să răsară înaintea lui. Astfel, într-un rînd, după ce își vîndu cărbunii, nu mai aprinse focul în cuptor ci, punîndu-și pieptarul măreț al tatii, ciorapii noi, roșii

și pălăria de zile mari, apucă un ciomag negru, noduros, lung de cinci picioare, și își luă rămas bun de la maică-sa:

— Mă duc la cancelarie, în oraș. Curînd se aleg feciorii pentru armată și vreau să-i mai bag în cap funcționarului că ești văduvă și că nu mă ai decît pe mine, singurul fiu.

Mama îi lăudă gîndul cel bun; el însă porni spre Dîmbul cu brazi. Acesta se afla cocoțat pe cea mai mare înălțime din Pădurea Neagră și, jur împrejurul lui, preț de vreo două ore de mers, nu se zărea pe-atunci nici colibă, darmite sat, căci oamenii superstițioși ziceau că ar fi un loc nesigur. Dealtfel, nici nu se prea îndemna lumea să taie acolo brazi, deși creșteau înalți și frumoși; și asta pentru că nu o dată cînd lucrau prin acele părți, oamenii se pomeneau că le zboară securea din mîini și cade în bulboanele rîului; alteori, brazii, prăbușindu-se prea repede, fie că-i betegeau fie că-i omorau pe tăietori; unde mai pui că lemnul, cît ar fi fost el de bun, nu-l puteai folosi decît pentru foc, deoarece plutașii nu luau niciodată asemenea bușteni, urmînd o veche credință care spunea că un singur buștean de la Dîmbul cu brazi, amestecat în plută, duce la pierzare și lemnul, și oamenii. Așa se face că brazii de pe dîmbul cu pricina creșteau atît de înalți și deși, încît ziua ți se părea noapte. Ajuns în preajmă, Peter Munk simți că-l trec sudorile; nu se auzea nici un glas, nici un pas în afară de pașii lui, nici o izbitură de topor, chiar și zburătoarele păreau să ocolească brădetul întunecat.

Peter Munk urcă pe creasta dîmbului și se opri în fața unui brad nemaipomenit de gros, pentru care orice negustor olandez ar fi plătit pe loc cîteva sute de guldeni. „Aici, gîndi Peter, trebuie că șade Omulețul-de-sticlă." Făcu o plecăciune adîncă, tuși încet și vorbi cu glasul tremurînd:

— Vă urez seara bună, domnule de sticlă!

Dar nu veni nici un răspuns. Liniștea stăruia ca și înainte. „Poate că ar trebui să spun totuși poezioara", gîndi el. Și începu, bolborosind:

— Tu, în pădurea de brazi vistiernic,
Tu, peste codri stăpînul puternic,
De sute de ani te lași văzut...

Abia rosti aceste vorbe și, spre marea lui spaimă, zări o făptură ciudată, mică de tot, ițindu-se de după bradul cel gros. Peter își zise că nu poate fi decît Omulețul-de-sticlă, așa cum îl înfățișau oamenii, cu pieptăraș negru, cu ciorăpiori roșii, cu pălăriuță, totul aidoma ca în poveștile lor, pînă și fețișoara palidă, fină, isteață. Dar vai, cum se ivise de repede, la fel de repede se făcu nevăzut.

— Domnule de sticlă, vorbi Peter Munk după o clipă de șovăială, fiți vă rog bun și nu mă luați drept neghiob! Dacă vă închipuiți, domnule, că nu v-am văzut, atunci greșiți foarte. V-am zărit cînd trăgeați cu ochiul de după copac!

Nici acum nu-i răspunse nimeni. I se păru doar că aude din spatele bradului, cînd și cînd, un chicotit ușor, răgușit. În cele din urmă, nerăbdarea învinse teama.

— Ia stai, băiețaș, strigă el, că te prind eu îndată!

Și, dintr-un salt, Peter se și afla de partea cealaltă a copacului; însă aici nu era nici un vistiernic al pădurilor de brad, ci doar o veveriță mică, drăgălașă, care se cățăra sprintenă pe trunchi.

Peter Munk clătină din cap, judecînd în sinea lui că vrăjitoria i-a izbutit în parte și că i-ar trebui poate încă un versuleț pentru ca duhul să se lase înduplecat; dar, storcîndu-și mintea în fel și chip, nu găsi urmarea. Veverița sălta pe crenguțele de jos ale bradului și părea să-l încurajeze ori să-și rîdă de el. Se ferchezuia, își răsucea frumușel coada, îl ațintea cu ochii ei deștepți, pînă ce lui Peter aproape că i se făcu teamă să mai stea

singur cu această ființă; căci veverița cînd părea că are cap de om, cînd ziceai că poartă pălărie în trei colțuri, cînd jurai că e altă veveriță, care avea doar lăbuțele dinapoi încălțate în ciorapi roșii și ghete negre. Într-un cuvînt, era un animal zglobiu; totuși tînărul cărbunar tremura în fața ei; bănuia că nu e lucru curat.

Luă deci calea îndărăt, mai grăbit de cum venise. Întunericul pădurii se adîncea din ce în ce mai mult, copacii se îndeseau și Peter, mînat de frică, o porni la trap și nu se liniști decît atunci cînd prinse cu urechea lătratul cîinilor și cînd zări mai apoi, printre arbori, fumul unei colibe. Dar apropiindu-se și văzînd cum sînt îmbrăcați oamenii de aici, își dădu seama că, în loc să fugă spre casă, la sticlari, apucase în partea cealaltă, unde locuiesc plutașii. Oamenii din colibă erau tăietori la pădure, un bătrîn, fiul său, care o făcea pe gazda, nevasta acestuia și cîțiva nepoți măricei. Peter îi rugă să-l primească peste noapte și aceștia îl primiră bine, fără să-l întrebe de nume și de loc, îi dădură să bea cidru și seara îi puseră dinainte un cocoș de munte fript, rumenit, cea mai aleasă mîncare din Pădurea Neagră. După cină, mama și fetele se așezară la tors în jurul focului, pe care băieții îl hrăneau cu cea mai bună rășină de brad, în timp ce bunicul, oaspetele și stăpînul casei fumau și se uitau la lucrul femeilor. O parte din băieți ciopleau linguri și furculițe de lemn. Afară, în pădure, urla vîntul printre brazi; din cînd în cînd se auzeau lovituri năprasnice; părea că arbori uriași se frîng și se prăbușesc trosnind. Netemători, băieții ar fi dorit să fugă în pădure, să guste priveliștea aceea grozavă. Dar bunicul îi opri, cătînd și vorbind aspru:

— Nu-l sfătuiesc pe nimeni să iasă din casă! rosti el. Căci, pe Dumnezeu, acela nu s-ar mai întoarce! Michel Olandezul doboară acum copacii ca să-și înnoiască pluta.

Băieții îl priviră mirați. Vor fi auzit ei pesemne de acest Olandez, dar acum îl rugară pe bunic să le spună din fir în păr povestea. La rîndul său, Peter, care în partea cealaltă a pădurii nu aflase despre Michel Olandezul decît lucruri puține și încîlcite, îl rugă pe bătrîn să-i spună cine și cum e duhul cu pricina.

— E stăpînul acestei păduri, lămuri moșul. Și dacă dumneata, la vîrsta ce o ai, încă n-ai ajuns să-l cunoști, înseamnă că locuiești dincolo de Dîmbul cu brazi ori chiar și mai departe. Dar să vă spun cîte știu și cîte arată povestea despre el. Cu vreo sută de ani în urmă — cel puțin așa zicea bunicul meu — nu găseai în lungul și latul pămîntului poporeni mai cinstiți ca în Pădurea Neagră. Azi, de cînd umblă atîția bani prin țară, oamenii s-au viclenit și s-au înrăit. Pe-atunci însă erau altfel și chiar dacă dumnealui de afară mi s-ar uita acum pe geam, încă aș spune ce-am spus de atîtea ori, că numai Michel Olandezul ne-a dus la stricăciune. Trăia deci, cu mai bine de o sută de ani în urmă, un lemnar bogat, care ținea multe slugi; călătorea pînă departe, pe Rin, ca să-și vîndă lemnul, și afacerile îi mergeau de minune, căci era bărbat cinstit și evlavios. Într-o seară, bate la ușa lui un străin, un zdrahon cum nu mai văzuse nicicînd. Era îmbrăcat ca și feciorii din Pădurea Neagră, dar la statură îi întrecea cu cel puțin un cap și nimeni nu și-ar fi închipuit vreodată că poate fi pe lume asemenea om uriaș. Vine și îl roagă pe lemnar să-i dea de lucru. Acesta, văzînd cît e de puternic și bun de hamalîc, îi socotește simbria și se învoiesc. Michel — căci așa îi zicea pe nume — se arătă a fi un lucrător cum stăpînul său nu mai avusese în toată viața lui. La doborîtul brazilor ținea loc de trei; cînd șase inși cărau buștеanul la un capăt, dînsul îl umfla singur de capătul celălalt.

Dar într-o zi, după ce lucrase o jumătate de an la pădure, Michel se înfățișă stăpînului și rosti:

„Am tăiat destul aici, la copaci. De-acu' mi-ar prinde bine să mai văd și încotro se duc bușteniі mei. Ce-ar fi să mă luați plutaș măcar o singură dată?"

Stăpînul răspunse:

„N-aș vrea, Michel, să-ți stau în drum dacă ai poftă să umbli prin lume, deși la tăiat de brazi îmi trebuie oameni vînjoși ca tine, pe cînd la plută se cere mai mult îndemînare. Dar facă-se de astă dată pe voia ta!"

Așa se și făcu. Pluta cu care urma să plece avea șase părți, iar ultima parte era din bușteniі cei mai grei. Or, seara, în ajunul plecării, Michel mai aduse încă șase bușteni groși și lungi cum nu s-au pomenit; îi săltă cîte unul, ușor, ca pe o cange, băgîndu-i în sperieți pe ceilalți lucrători. Unde doborîse asemenea copaci, nu se știe nici pînă în ziua de azi. Cînd văzu ce văzu, stăpînul simți că-i rîde inima în piept, căci făcu de îndată socoteala cîți bani ar ieși dacă ar vinde acești bușteni. Michel însă vorbi:

„Așa, ăștia o să mă țină la drum, că pe surcelele alea nici nu pot să mă mișc."

Stăpînul vru să-i dea niște cizme de plutaș, dar Michel le aruncă și scoase la iveală o pereche de cizmoaie grozav de mari. Bunicul meu zicea că ar fi cîntărit o sută de funturi și că numărau cinci picioare lungime.

Pluta porni și Michel, pe cîtă mirare stîrnise între tăietori, pe atît își uimi acum plutașii. În loc ca pluta, împovărată de bușteniі aceia uriași, să lunece mai greu la vale, cum se așteptaseră cu toții, iată că țîșni ca o săgeată pe Neckar în jos. La coturi, unde plutașii aveau de obicei mult de furcă pentru a ține pluta pe mijlocul rîului și a nu se împotmoli în nisip și pietriș, Michel sărea numaidecît în apă și, dintr-un brînci, muta pluta fie pe stînga, fie pe dreapta, încît își urma calea fără nici o primejdie, iar cînd drumul era drept, Michel sărea la cîrmă, ridica toate prăjinile, trăgea un buștean din

cei mari, îl proptea ca pe un drug în prundiș și, dintr-o apăsare, făcea ca pluta să-și ia zborul încît ziceai că pămînt și arbori și sate fug pe dinaintea ochilor. Astfel, în numai jumătate de timp, ajunseră la Köln, pe malul Rinului, unde obișnuiau să-și vîndă încărcătura. Aici însă Michel vorbi:

„Doar sînteți negustori sadea și vă cunoașteți interesul! Credeți că ăstora din Köln le trebuie atîta lemnărie cîtă le aducem noi din Pădurea Neagră? Nu! Ei cumpără lemnul cu jumătate din preț și îl vînd pe urmă scump în Olanda. Haideți să vindem aici buștenii mărunți, iar pe cei mari să-i ducem olandezilor. Cît va fi să scoatem peste prețul obișnuit, rămîne cîștigul nostru."

Așa grăi vicleanul de Michel, iar plutașii se arătară mulțumiți; unii fiindcă doreau să vadă și ei Olanda, să călătorească pînă acolo, alții fiindcă rîvneau să facă bani. Doar unul singur, om cinstit, îi sfătui să nu pună în primejdie avutul stăpînului și să nu-l înșele; dar ceilalți nici că-l ascultară, nici că-și mai amintiră de vorbele lui; afară de Michel, care păstră totul în minte.

Porniră deci cu pluta la vale, pe Rin.

Michel sta la cîrmă și astfel ajunseră curînd la Rotterdam. Acolo li se plăti de patru ori prețul; mai cu seamă buștenii lui Michel aduseră o groază de bani. Cînd se văzură cu atîta bănet, plutașii din Pădurea Neagră nu mai știau de bucurie. Michel împărți cîștigul: un sfert pentru stăpîn, trei sferturi pentru ei. Și pe urmă, dă-i prin crîșme, cu marinarii și cu tot felul de lepădături! Băură și risipiră la joc toți banii. Iar pe plutașul cinstit, care îi sfătuise la bine, Michel îl vîndu unui negustător de carne vie și nu se mai auzi de soarta lui. De atunci, pentru feciorii din Pădurea Neagră, Olanda cică era raiul pe pămînt, iar Michel Olandezul ajunse un fel de rege al lor. Lungă vreme stăpînii lemnari nu aflară nimic despre tîrgul ce se făcea și ținutul se tot umplea

de bani, de înjurături, de năravuri proaste, de beții și jocuri de noroc, care veneau în sus dinspre Olanda.

Mai tîrziu, cînd faptele ieșiră la lumină, Michel Olandezul parcă intrase în pămînt; nu-l găsiră nicăieri, însă de murit n-a murit. De o sută de ani umblă în chip de strigoi prin pădure și se zice că mulți s-au îmbogățit cu ajutorul lui, însă pe seama bietului lor suflet. Asta-i tot, încolo nu vă mai spun nimic. Un lucru e sigur: în nopțile cu lună, cum e asta de-acum, Michel Olandezul urcă pe Dîmbul cu brazi, unde nu-i voie de tăiat, și doboară cei mai falnici copaci; l-a zărit chiar tatăl meu cum frîngea, ca pe un pai, ditamai brad de vreo patru picioare grosime. Lemnul îl dăruiește celor care se abat de la calea dreaptă și se înhăitează cu el; pe la miezul nopții coboară buștenii la apă și îi duce olandezilor. Dar, să fiu eu domn și rege în Olanda, zău dacă n-aș pune tunurile să-l farme și să-l bage în pămînt! Căci toate vasele, care poartă în trupul lor fie și o singură bîrnă adusă de acest Michel, se scufundă. De aici, atîtea nenorociri care se întîmplă pe mare! Altminteri, cum ar putea să piară sub apă un vas minunat, puternic și încăpător? Însă, de cîte ori Michel Olandezul doboară noaptea, pe furtună, un copac în Pădurea Neagră, de atîtea ori se desprinde o bîrnă veche din trupul unui vas; apa năvălește înlăuntru și vasul se scufundă cu oameni, cu șoareci, cu tot.

Asta-i povestea lui Michel Olandezul și adevărul e că toate relele cîte sînt în Pădurea Neagră de la dînsul se trag. Ei da, firește, poate să te facă bogat, însă eu unul n-aș lua nimic de la el! Nici în ruptul capului nu mi-ași dori să fiu în pielea unui Ezechiel-cel-gros sau a lui Schlurker-cel-lung. Chiar și Regele dansului cică i-ar fi căzul în gheare...

Aceste vorbe din urmă bătrînul le adăugase șoptit, ca în taină. Între timp, furtuna se domolise. Fetele

aprinseră lampa și ieșiră sfioase din odaie. Bărbații, însă, după ce umplură un sac cu frunziș, i-l așezară lui Peter Munk drept pernă pe cuptor, apoi îi spuseră noapte bună.

*

Peter cărbunarul nu mai visase niciciînd asemenea visuri grele ca în noaptea cu pricina. Ba se făcea că Michel Olandezul, crunt, mătăhălos, smucea din loc fereastra, întinzîndu-i cu braț uriaș o pungă de galbeni, pe care o scutura, încît banii sunau îmbietor și plăcut; ba i se părea că odaia e un tăpșan verde, nesfîrșit, pe care se tot învîrte călare Omulețul-de-sticlă, mic, prietenos și chicotind răgușit ca pe Dîmbul cu brazi. Ba îi bîzîia la urechea stîngă:

În Olanda e aur cît vrei,
Pui mîna și iei!
Fără multă treabă
Vin banii degrabă!

Ba îi picura în urechea dreaptă poezioara: *Tu, în pădurea de brazi vistiernic*, și o voce subțire îi șoptea: „Peter Munk, prostule, cărbunarule, nu te pricepi să găsești o rimă la „văzut", cu toate că te-ai născut duminică, la orele douăsprezece. Haide, caută rima, prostule!"

Peter ofta și gemea în somn, trudindu-se să găsească o rimă. Dar, cum nu mai făcuse niciciînd așa ceva, cazna se dovedi deșartă. Deșteptîndu-se în zori, Peter găsi că visase un vis tare ciudat. Se așeză, și, proptindu-și coatele pe masă, gîndi adînc asupra șoaptelor ce-i stăruiau în ureche. „Haide, caută rima, prostule!" își spuse la rîndul lui, bătînd darabana pe frunte, cu degetele. Dar nici o rimă nu-i venea în cap.

Stînd el aşa încruntat, cu ochii tulburi, şi căutînd zadarnic o rimă la „văzut", trei flăcăi trecură prin faţa colibei, spre pădure, şi unul din ei cînta:

— La vale cum coboară
Din deal o am văzut
Şi-n cea din urmă oară
Durerea-mi s-a născut.

Prin urechea lui Peter ţîşni ca un fulger luminos. Cărbunarul sări din loc şi o zbughi pe uşă afară, căci nu era sigur că auzise întocmai cuvîntul. Alergă după cei trei flăcăi şi se repezi la cîntăreţ, apucîndu-l cam tare de braţ:

— Stai, frate! strigă el. Ce rimă ai pus la „văzut"? Fă-mi plăcerea şi spune-mi ce ai cîntat adineaori!

— Ce te vîri, băieţaş? răspunse flăcăul din Pădurea Neagră. Am dreptul să cînt ce vreau. Şi lasă, te rog, braţul, că altminteri...

— Ba nu! stărui Peter şi îl strînse şi mai tare de braţ. Spune-mi ce ai cîntat!

Ceilalţi doi, văzînd ce se petrece, nu stătură mult pe gînduri. Se năpustiră asupra lui Peter cu pumnii şi îl bătură măr, încît acesta slobozi braţul cîntăreţului şi căzu în genunchi.

— Acum ţi-ai primit porţia, rîseră flăcăii. Şi ţine minte, cap sec, să nu te mai legi de oameni ca noi la drumul mare!

— Ţin minte, cum să nu ţin! răspunse Peter oftînd. Dar, vă rog, după ce m-aţi luat în pumni, fiţi buni şi spuneţi răspicat ce-a cîntat ăstălaltul.

Flăcăii se porniră din nou pe rîs şi batjocură; dar cîntăreţul îi spuse totuşi vorbele, după care plecară tustrei rîzînd şi cîntînd.

— Prin urmare „văzut" cu „născut", rosti sărmanul Peter în timp ce se îndrepta anevoie din şale. „Văzut"

cu „născut"! De-acuma las' că mai vorbim o vorbuliță, domnule de sticlă!

Se întoarse în casă, apucă pălăria și ciomagul, își luă rămas bun de la gazde și porni din nou spre Dîmbul cu brazi. Mergea încet, gînditor, căci trebuia să scornească și un vers potrivit. În cele din urmă, cînd ajunse în preajma dîmbului, unde brazii creșteau din ce în ce mai mari și mai deși, Peter găsi versul căutat și sări în sus de bucurie. Atunci, se ivi de după arbori o namilă de om, purtînd haine de plutaș și ținînd în mînă o rangă de lemn, uriașă, cît un catarg. Văzîndu-l cum vine agale, cu pași rari, bietul Peter aproape că se lăsă în genunchi, fiindcă — după judecata lui — nu putea să fie altul decît Michel Olandezul. Namila încă mai tăcea, în vreme ce Peter se uita cu coada ochiului, îngrozit de o asemenea făptură. Era cu cel puțin un cap mai lung decît toți lunganii pe care îi văzuse Peter; nu arăta nici tînăr, nici bătrîn, însă fața o avea plină de brazde și încrețituri; purta pieptar de pînză și cizme cumplit de mari, trase peste pantalonii de piele — așa cum știa Peter din povești.

— Peter Munk, ce cauți la Dîmbul cu brazi? rosti înfricoșător regele pădurii, cu glas aprig și adînc.

— Bună dimineața, vecine! răspunse Peter, voind să se arate curajos, dar tremurînd de frică. Dau să ajung acasă peste Dîmbul cu brazi.

— Peter Munk! îl aținti celălalt cu niște ochi crunți. Drumul tău nu trece pe-aici.

— Ei da, nu chiar, se bîlbîi Peter, însă azi e cald și mă gîndeam că o fi mai răcoare prin părțile astea.

— Nu minți, mă, cărbunarule, răcni Michel Olandezul cu glas tunător, că te pocnesc cu ranga și te fac una cu pămîntul. Crezi că n-am văzut cum te rugai de pitic? adăugă el mai blînd. Hai, du-te, a fost o prostie din partea ta. Bine măcar că n-ai știut versulețul. Că doar piticul e un zgîrcit și jumătate, nu-ți dă decît pe sponci,

iar dacă-ţi dă ceva, tot degeaba — nu te bucuri de trai. Ascultă, Peter, eşti un biet calic şi mă doare sufletul. Un băiat ca tine, isteţ şi frumos, care ar putea să-şi facă un rost pe lume, stă şi arde la cărbuni! În timp ce altora le curg talerii şi ducaţii din mînecă, tu abia de poţi cheltui nişte firfirici. Păcătoasă viaţă!

— Adevărat, cum aţi zis, păcătoasă!

— Dar n-o să ne speriem din asta, urmă namila de Michel. Am ajutat eu destui băieţi cumsecade şi n-o să fii tu cel dintîi. Ia spune: cîte sute de taleri ţi-ar trebui la început?

Vorbind astfel, îşi scutură taşca uriaşă, plină cu bani, şi Peter auzi iarăşi zornăitul plăcut de azi-noapte, din somn. Inima îi zvîcnea dureros, cu teamă; fiori reci şi calzi îl cutreierau, că doar Michel nu arăta ca unul care ţi-ar da banii din milă, fără să ceară nimic în schimb. Peter îşi aminti de cuvintele moşului, rostite în taină, despre bogătaşii acelui ţinut şi, mînat de o spaimă nelămurită, strigă:

— Mulţumesc, domnule, dar nu vreau să am nimic de-a face cu dumneata! Te cunosc eu!

Apoi o luă la picior şi fuga, şi fuga, de-i scăpărau călcîiele. Însă duhul pădurii se ţinea lîngă el cu paşi nemăsurat de lungi şi mormăia surd, ameninţător:

— O să-ţi pară rău, Peter! În frunte ţi-e scris, în ochi ţi se citeşte că de mine nu scapi! Nu mai fugi aşa! Ascultă o vorbă înţeleaptă! Uite colo e hotarul meu!

Însă Peter, cînd auzi de hotar şi zări în faţă un şănţuleţ, grăbi şi mai mult paşii ca să treacă dincolo, încît Michel Olandezul trebui să alerge la rîndul lui, blestemînd şi înjurînd. Dintr-un salt deznădăjduit, Peter sări şanţul, căci văzuse cum duhul pădurii se pregătea să repeadă ranga în el. Ajunse deci cu bine de partea cealaltă; ranga se făcu ţăndări, de parcă s-ar fi lovit în văzduh de un zid, şi o aşchie lungă căzu lîngă Peter.

Bucuros, acesta o ridică, voind s-o arunce înapoi găliganului de Michel. Dar, în aceeași clipă, simți că bucata de lemn i se mișcă în palmă și, spre groaza lui, găsi că e un șarpe uriaș, care porni de îndată să se cațăre pe el, sîsîind cu limba, fulgerînd din ochi. Peter îl slobozi, dar șarpele se și încolăcise pe braț și, legănîndu-și capul, se înălța către fața lui. Deodată, un cocoș de munte mare de tot veni din zbor asupra șarpelui, îl înhăță cu pliscul de cap și îl duse cu el în tării, drept care Michel Olandezul, stînd pe marginea șanțului și văzînd cum cineva mai tare decît el îi umflă șarpele, începu să țipe, să răcnească și să urle ca turbat.

*

Sfîrșit de oboseală, tremurînd, Peter își urmă drumul. Poteca suia tot mai sus, priveliștea se sălbăticea și curînd flăcăul ajunse la bradul cel mare. Se înclină ca și în ajun dinaintea Omulețului-de-sticlă, care nu se vedea nicăieri, apoi rosti:

— *Tu, în pădurea de brazi vistiernic,*
Tu, peste codri stăpînul puternic,
De sute de ani te lași văzut
De cei ce duminica s-au născut.

— De fapt, n-ai nimerit întru totul, dar, pentru că ești Peter cărbunarul, treacă de la mine! sună în preajmă un glăscior gingaș, plăcut.

Mirat, Peter întoarse capul și îl zări șezînd lîngă un brad frumos pe un omuleț mititel, bătrîn, cu pieptar negru, ciorapi roșii și pălărie mare pe cap. Avea o fețișoară fină, prietenoasă și o bărbuță subțire ca fuiorul. Trăgea fum dintr-o lulea de sticlă albastră, ceea ce îi dădea un aer tare ciudat; iar cînd Peter se apropie mai mult, văzu cu uimire că și veșmintele, ghetele și pălăria piticului erau din sticlă colorată; se mlădiau

însă pe trup la orice mișcare, de parcă sticla ar fi fost fierbinte.

— L-ai întîlnit pe mojicul de Olandez? întrebă Omuleţul, tușind ușurel după fiecare cuvînt. A vrut să te bage în sperieți, dar i-am spulberat ranga vrăjită, n-are s-o mai capete în vecii vecilor.

— Așa-i, domnule vistiernic, răspunse Peter, înclinîndu-se adînc. Mi-a fost într-adevăr teamă. N-oi fi chiar dumneata cocoșul de munte care a ucis șarpele? Dacă-i așa, mulțam frumos! Însă eu unul am venit aici după sfat. Traiul mi-e strîmtorat și greu; îndeobște, un cărbunar nu ajunge departe; or eu, fiind încă tînăr, m-am cugetat că, poate, într-un fel oarecare, aș izbuti să-mi aflu un rost mai bun. Cînd mă uit mai ales la alții cum s-au îmbogățit nitam-nisam, de-aș lua ca pildă numai pe Ezechiel sau pe Regele dansului, care întorc banii cu furca...

— Peter, grăi piticul dojenitor și suflînd fumul pînă departe, nu-mi vorbi de asemenea inși! Cu ce se aleg ăștia că par fericiți cîțiva ani, ca pe urmă să fie cu atît mai nefericiți? Nu-ți disprețui meseria! Tatăl și bunicul tău au fost oameni de cinste, Peter Munk, tot cărbunari. N-aș vrea să cred că dorința de a trîndăvi te-a adus la mine.

Peter se sperie de aceste vorbe, se înroși la față și rosti:

— Nu, domnule vistiernic al pădurii, doar știu și eu că trîndăvia, cum să zic, e începutul tuturor metehnelor. Dar să nu-mi luați în nume de rău dacă mi-ar plăcea să duc altă viață. Cărbunarul, oricum, e un biet cărbunar, un om mărunt, pe cînd sticlarii, plutașii, ceasornicarii și ceilalți sînt mai bine văzuți.

— Trufia calcă ades înaintea pierzării, grăi cu mai multă blîndețe micul stăpîn al pădurii de brazi. Ciudată semințe mai sînteți și voi, oamenii! Rareori întîlnești cîte unul mulțumit de starea în care s-a născut și a

crescut. Şi uite aşa, dacă ai fi sticlar, ai rîvni la lemnărit, şi dacă ai fi lemnar, ţi-ar plăcea să fii domn pădurar ori să te muţi în locuinţa funcţionarului. Dar fie şi aşa. Dacă-mi făgăduieşti că vei lucra cu sîrg, atunci îţi dau ajutor să te salţi. Am obiceiul ca fiecărui om, care s-a născut duminica, şi vine de mă caută, să-i împlinesc trei dorinţe. Primele două sînt slobode; pe cea de-a treia pot s-o resping, dacă văd că-i rea. Prin urmare, doreşte-ţi ceva, însă, Peter, ceva bun şi folositor.

— Ira! Sînteţi un omuleţ de sticlă pe cinste şi cu drept cuvînt vi se zice vistiernic; toate comorile vă stau la îndemînă. Aşa, care va să zică, dacă pot să-mi doresc ceva pe placul inimii, atunci vreau întîi şi-ntîi să dansez mai bine decît Regele dansului şi să intru de fiecare dată la cîrciumă cu tot atîţia bani ca şi Ezechiel.

— Nătîngule, se mînie piticul, ce dorinţă ticăloasă-i asta să dansezi bine şi să ai bani de joc? Nu ţi-e ruşine, Peter, să-ţi minţi astfel norocul? La ce-ţi foloseşte ţie şi maică-ti dacă ştii să dansezi? La ce-ţi folosesc banii dacă-i duci la cîrciumă şi îi laşi acolo ca şi păcătosul de Rege al dansului? Pe urmă rabzi iar toată săptămîna şi n-ai de nici unele. Îţi mai las încă o dorinţă slobodă! Dar vezi, gîndeşte-te mai cu temei.

Peter să scărpină la ceafă şi, după cîteva clipe de cumpănă, rosti:

— Păi atunci îmi doresc cea mai frumoasă şi mai bogată sticlărie din Pădurea Neagră, cu toate cele de trebuinţă şi cu banii ce se cer pentru întreţinerea ei.

— Şi altceva nimic? întrebă Omuleţul îngrijorat. Altceva nimic, Peter?

— De, aţi putea să-mi daţi şi un cal şi o trăsurică.

— Oh, Peter, cărbunar fără minte! strigă mititelul şi, de mînie, aruncă luleaua aprinsă într-un brad gros, încît aceasta se sparse în sute de bucăţi. Cai? Trăsuri? Minte, ascultă ce-ţi spun, minte de om sănătos şi price-

pere trebuia să-ți dorești, nu cal și trăsurică. Dar nu te întrista. Fac eu să nu ieși în pagubă, căci dorința asta de-a doua n-a fost chiar proastă de tot. O sticlărie bună poate hrăni pe stăpînul și pe meșterul ei. Dacă ți-ai fi dorit pe deasupra minte și pricepere, atunci caii și trăsurile ar fi venit de la sine.

— Stați, domnule vistiernic, zise Peter, doar mi-a rămas încă o dorință și aș putea să-mi doresc minte, nu-i așa, dacă vi se pare că-mi trebuie chiar atît de mult.

— Nu acum! O să mai treci prin destule încercări și atunci vei fi bucuros că ți-a mai rămas o dorință. Și cu asta s-a isprăvit, întoarce-te acasă! vorbi micul duh al brazilor, scoțînd o punguță din buzunar. Aici sînt două mii de guldeni. Atît ajunge. Să nu vii la mine după parale, că va trebui să te spînzur de bradul cel mai înalt! Așa obișnuiesc eu de cînd stau în pădure! Dar vezi că, acum trei zile, a murit bătrînul Winkfritz, care avea în josul pădurii o sticlărie. Mergi acolo mîine dimineață și caută s-o cumperi pe bani cinstiți. Fii sănătos și harnic și o să mai trec eu pe la tine din cînd în cînd, să te ajut cu sfatul și cu fapta, că doar nu mi-ai cerut și mintea care s-ar cuveni. Dar ți-o spun deschis: prima ta dorință a fost rea. Lasă-te de cîrciumi, Peter, că nu e om pe care să-l fi fericit multă vreme.

Vorbind astfel, omulețul dădu la iveală o altă lulea dintr-o sticlă albă ca osul și, îndesînd-o cu muguri uscați de brad, și-o puse în gura mică, fără dinți. Scoase apoi o cogeamite lentilă, o ținu în dreptul soarelui și își aprinse luleaua. După ce isprăvi, îi întinse prietenos mîna lui Peter, îi mai dădu cîteva sfaturi la drum și, trăgînd din lulea și suflînd din ce în ce mai iute, se făcu nevăzut într-un nor de fum, ce mirosea de-adevăratelea a tutun fin olandez. Plutind încet, norul se pierdu în văzduh printre vîrfurile brazilor.

Întors acasă, Peter o găsi pe maică-sa foarte îngrijorată; biata femeie crezuse că i-au luat feciorul în armată. Peter însă era vesel, bucuros şi îi povesti că s-a întîlnit la pădure cu un prieten care l-a împrumutat cu bani, ca să-şi facă un rost mai bun decît cărbunăritul. Deşi maică-sa locuia de treizeci de ani într-o colibă de cărbunar şi se obişnuise cu feţele pline de funingine, ca şi o morăriţă cu bărbatul ei albit de făină, era totuşi încă destul de trufaşă pentru ca, ascultînd vorbele lui Peter despre viitorul lor strălucit, să-şi mărturisească şi ea dispreţul pentru starea de pînă acum.

— Ei da, grăi dînsa, ca mamă de fecior cu sticlărie o să arăt şi eu altcum decît vecina Grete sau Bete, iar la biserică o să şed în faţă, printre oamenii înstăriţi.

Pe de altă parte, Peter căzu repede la învoială cu moştenitorii sticlăriei. Îi păstră pe lucrătorii cei vechi şi, zi de zi, noapte de noapte, fabrica sticlă. La început, meseria îi plăcu. Cobora încet scara, se plimba de colo colo, cu paşi rari, cu mîinile în buzunar, se uita la una, la alta, mai arunca o vorbă de care lucrătorii făceau de obicei mult haz şi marea lui bucurie era să stea de faţă la suflatul sticlei; ba uneori se apuca şi el de lucru, închipuind din plămada moale tot felul de ciudăţenii. Peste puţin însă se plictisi, începu să vină în sticlărie doar cîte un ceas pe zi, apoi o dată la două zile, apoi numai o dată pe săptămînă, iar lucrătorii făceau ce le trecea prin cap. Şi toate astea, din pricina cîrciumei. Căci duminica, după ce se întorsese de la Dîmbul cu brazi, Peter alergă degrabă la cîrciumă, unde Regele dansului se şi legăna în dans, iar Ezechiel-cel-gros, cu bărdaca dinainte, arunca de-acum zarul, jucînd pe taleri din cei maşcaţi. Peter băgă iute mîna în buzunar, ca să vadă dacă Omuleţul-de-sticlă se ţine într-adevăr de cuvînt, şi, ce să vezi! Buzunarul era plin cu aur şi argint. Dealtfel şi picioarele îi zvîcneau, îi scăpărau, de parcă ar fi vrut să ţopăie, să intre în joc, aşa că — după ce se

sfîrși primul dans — Peter își săltă perechea și se luă la întrecere cu Regele dansului; și cînd acesta sărea în sus preț de trei picioare, Peter sărea patru; și cînd dădea în pas mărunt, alunecat, Peter se răsucea și își mlădia picioarele, încît lumea din jur aproape că-și pierdea cumpătul de uimire. Iar cînd în sala de dans străbătu vestea că Peter și-a cumpărat o sticlărie, cînd văzu lumea că, ori de cîte ori zbura pe lîngă muzicanți, Peter le arunca un ditamai gologan de șase, atunci uimirea nu se mai potoli defel. Unii ziceau că ar fi găsit o comoară în pădure, alții că ar fi moștenit averea cuiva, destul că toți îl cinsteau și îl socoteau acum bărbat cu greutate, doar pentru că avea bani. Deși se ușură în acea seară de douăzeci de guldeni, totuși buzunarul îi suna și îi zornăia ca și cum i-ar fi rămas încă vreo sută de taleri.

Știindu-se în cinstea oamenilor, Peter nu-și mai încăpea în piele de mîndru și bucuros. Arunca banii cu pumnul, dar îi ajuta și pe nevoiași, căci ținea minte cît de greu îl apăsase în trecut sărăcia. Regele dansului pierdu rușinos în fața noului dansator, care dovedea o dibăcie de neîntrecut; astfel că Peter fu poreclit Împăratul dansului. Duminicile, pînă și cei mai aprigi jucători nu cutezau ce cuteza Peter, dar nici nu pierdeau ca el. Totuși, cît pierdea, tot atîta cîștiga, fiindcă lucrurile se petreceau aidoma cum îi ceruse dînsul Omulețului-de-sticlă. Dorise să aibă totdeauna în buzunar banii pe care îi avea și Ezechiel-cel-gros; or, acuma pierdea tocmai la Ezechiel. Dar cum pierdea douăzeci, treizeci de guldeni și Ezechiel îi umfla, cum se trezea din nou cu bani în buzunar. Încet-încet, ajunse însă mai trîndav și mai pătimaș decît cei mai înrăiți fîrtați din Pădurea Neagră și lumea începu să-i spună mai curînd Peter-jucătorul decît Împăratul dansului. Ședea la masa de joc mai în toate zilele de lucru. Sticlăria mergea din rău în mai rău, și asta din lipsa de minte a lui Peter. Îi zorea pe lucrători să facă sticlă cît

se poate de multă; dar, cumpărînd sticlăria, el nu cumpărase și taina unde anume ar putea vinde sticla la prețul cel mai bun. Pînă la urmă, nu se mai descurca în atîta sticlă și o vindea cu jumătate de preț negustorilor în trecere, numai ca să-i poată plăti pe lucrători.

Într-o seară venea de la cîrciumă și, în ciuda vinului ce-l băuse ca să se înveselească, gîndea cu jale și groază la destrămarea avutului său. Deodată, simți pe cineva alături. Întoarse capul și ce să vezi! Omulețul-de-sticlă! Lui Peter îi sări pe loc țandăra; încrezut și țîfnos, jură că numai piticul e vinovat de nenorocirea lui.

— Ce mi-e calul, ce mi-e trăsurica! strigă el. La ce-mi folosește sticlăria cu sticlă cu tot? Chiar și pe vremea cînd eram un biet cărbunar, încă o duceam mai bine și fără bătaie de cap. Acuma nici nu știu cînd pică portărelul să-mi prețuiască avutul și să mi-l scoată la mezat din pricina datoriilor.

— Așa? se încruntă Omulețul-de-sticlă. Așa? Eu port vina că te-ai nenorocit? Asta-i mulțumita pentru binefacerile mele? Cine te-a pus să dorești ca un netot? Voiai să fii sticlar, fără să știi unde o să vinzi sticla? Nu ți-am spus eu să dorești cu chibzuință? Dar ți-a lipsit mintea, Peter. Mintea și priceperea ți-au lipsit.

— Ce minte și pricepere! se răsti Peter. Sînt băiat deștept ca și ceilalți. Îți arăt eu numaidecît!

Și răcnind astfel, îl apucă pe Omuleț de guler și îl strînse vîrtos.

— De-acu' ești în mîna mea, vistiernice! strigă el. O să-ți spun și a treia dorință, să mi-o îndeplinești! Să-mi dai pe loc două sute de mii de taleri mașcați, și o casă și... aoleu! țipă el ca din gură de șarpe, scuturîndu-și mîna.

Căci Omulețul se prefăcuse în sticlă topită, fierbinte, care îl fripse ca focul. Apoi, nu se mai văzu nicăieri.

Cîteva zile în șir, umblînd cu mîna umflată, Peter se gîndi la nerecunoștința și la nebunia lui. Pe urmă își alungă părerile de rău, chibzuind: „Ei, și dacă o să-mi

scoată la mezat sticlăria şi toate cele, încă-mi mai rămîne Ezechiel-cel-gros. Cîtă vreme o să aibă el bani, în toate duminicile, atîta vreme n-o să-mi lipsească nici mie."

Da, Peter! Şi cînd n-o să mai aibă? Asta se şi petrecu într-o zi, drept pildă grăitoare. Era duminică. Peter veni la cîrciumă cu trăsura, muşteriii îşi scoaseră capetele pe fereastră. Unul zise:

— Ia te uită, Peter-jucătorul!

— Da, Împăratul dansului, sticlarul cel bogat! vorbi al doilea.

Al treilea însă dădu din cap şi rosti:

— Cu bogăţia las-o încurcată. Se pare că ar avea o mulţime de datorii şi un om de la oraş spunea deunăzi că portărelul n-o să mai aştepte mult pînă să-i scoată averea la mezat.

Între timp, Peter-cel-bogat, salutîndu-i cu mîndrie şi noblețe pe muşteriii ce-şi iţeau capetele la fereşti, coborî din trăsură şi strigă:

— Bună seara, jupîne! A venit Ezechiel-cel-gros?

La care un glas adînc îi răspunse dinlăuntru:

— Hai, Peter, vino, că ţi-am păstrat locul! Stăm cu toţii aici şi jucăm.

Peter Munk intră în cîrciumă, băgă iute mîna în buzunar şi înţelese că Ezechiel trebuie să fie plin de bani, căci şi buzunarul lui era burduşit. Se aşeză la masă, lîngă ceilalţi, şi cîştigă şi pierdu, şi iar, şi iarăşi, pînă se lăsă noaptea şi oamenii cinstiţi goliră cîrciuma, îndreptîndu-se spre casele lor. Apoi mai jucară şi la lumina lămpii pînă ce doi dintre fîrtaţi spuseră:

— Sus! Ne ducem acasă, la neveste şi copii!

Dar Peter, care tocmai pierduse un rînd, stărui pe lîngă Ezechiel-cel-gros să mai rămînă. Acesta se codi lungă vreme, după care grăi:

— Bine, mai întîi să-mi număr banii, pe urmă jucăm, însă pe nu mai puţin de cinci guldeni jocul, altminteri ar fi o copilărie.

Scoase punga și găsi în ea o sută de guldeni, drept care Peter, știind că are și el atîta, nici nu mai trebui să numere.

Dacă pînă atunci Ezechiel cîștigase frumușel, acum pierdea întruna și înjura de mama focului. Cum arunca zarul și nimerea o „dublă", cum nimerea și Peter una, însă cu două punctișoare mai mult. Atunci, Ezechiel, furios, aruncă pe masă ultimii cinci guldeni și spuse:

— Încă o dată! Și dacă pierd, tot nu mă las! Mă împrumuți tu din cîștigul tău, Peter! Un jucător cinstit își ajută tovarășul.

— Oricît, fie și o sută de guldeni, se învoi Împăratul dansului, bucuros de cîștig. Ezechiel aruncă zarul și nimeri cincisprezece.

— Așa! strigă el. Acum să te văd!

Peter în schimb aruncă optsprezece, dar, în aceeași clipă, auzi un glas greu, răgușit, în spatele lui:

— Gata, cu asta s-a terminat.

Privi îndărăt și îl recunoscu, stînd ca o namilă, pe Michel Olandezul. Înfricoșat, scăpă din mînă banii pe care tocmai îi cîștigase. Dar Ezechiel nici măcar nu-l vedea pe duhul pădurii, ci îi cerea lui Peter să-l împrumute cu zece guldeni și să joace mai departe. Ca stăpînit de un vis, acesta vîrî mîna în buzunar, însă nu dădu de nici un ban, scotoci și în celălalt buzunar, dar îl găsi gol, întoarse haina, o scutură, dar nu căzu nici o para chioară; atunci abia își aminti că prima lui dorință fusese ca să aibă mereu atîția bani cîți are și Ezechiel-cel-gros. Totul pierise ca fumul. Cîrciumarul și Ezechiel se uitau la el mirați cum tot caută și nu-și găsește banii; întîi nici n-au vrut să creadă că nu mai are nimic; dar pe urmă, după ce-i scotociră și ei buzunarele, se mîniară foc, jurînd că Peter e un vrăjitor ticălos, care le-a făcut vînt banilor — atît alor săi cît și celor cîștigați — în taina lui de acasă. Peter se apără cît putu, însă, privite pe deasupra, toate vorbeau împotriva lui. Ezechiel spunea

că va face ca toți ținutașii din Pădurea Neagră să afle povestea asta cumplită, iar jupînul cîrciumar făgădui să plece a doua zi în zori la oraș și să-l dea în judecată pe Peter Munk pentru vrăjitorie, voind cu tot dinadinsul, zicea el, să fie de față cînd îl vor arde pe rug. Apoi se năpustiră ca turbați asupra lui, îi smulseră pieptarul și îl zvîrliră pe ușă afară.

Nici o stea nu licărea pe cer cînd Peter se furișă amărît acasă. Totuși, flăcăul izbuti să recunoască o umbră neagră, care mergea alături de el și care, în cele din urmă, vorbi:

— S-a isprăvit cu tine, Peter Munk, s-a dus cu strălucirea ta! Or, asta puteam să ți-o prezic încă atunci cînd n-ai vrut să mă asculți și ai fugit la piticul de sticlă. Acum vezi și tu cu ce te alegi cînd nu-mi iei în seamă sfatul. Încearcă o dată cu mine, că mi-e milă de soarta ta. Nimeni nu s-a căit vreodată că mi-a cerut ajutor. Dacă nu te sperie drumul, poți să vii să-mi vorbești mîine, toată ziua, la Dîmbul cu brazi, doar să mă strigi.

Peter înțelese cine-i umbra de lîngă el și îl cuprinse groaza. Nu răspunse nimic și o ținu într-o goană pînă acasă.

II

Luni dimineață, cînd Peter veni la sticlărie, îi găsi acolo nu numai pe lucrători, ci și pe alți oameni, la care lumea nu se prea uită cu drag, adică portărelul și trei aprozi de la judecătorie. Funcționarul îi ură bună dimineața, vru să știe cum a dormit, pe urmă scoase la vedere un catastif gros, în care se aflau înscrise toate datoriile lui Peter.

— Puteți să plătiți, ori nu? întrebă funcționarul privind aspru la el. Și nu lungiți vorba, că n-am timp de pierdut. Pînă la turn sînt trei ore bune de mers.

Lui Peter îi pieri curajul. Mărturisi că nu mai are nici un sfanț și lăsă pe seama funcționarului să prețuiască

locuința, ograda, sticlăria, grajdul, trăsura și caii; și, în vreme ce portărelul cu aprozii umblau de colo-colo, măsurînd și prețuind, Peter chibzuia că nu-i tocmai departe pînă la Dîmbul cu brazi: „Nu m-a ajutat ăla mic, își zicea el, atunci îmi încerc norocul cu namila." Fără să se codească prea mult, porni spre Dîmbul cu brazi, în fuga mare, de parcă aprozii ar fi alergat pe urmele lui. Trecînd în grabă pe lîngă locul unde vorbise întîia oară cu Omulețul-de-sticlă, i se păru că o mînă nevăzută dă să-l oprească; dar Peter se smulse și fugi într-un suflet pînă la hotarul de care își aminti numai-decît. Abia ce rosti gîfîind: „Michel Olandezul! Domnule Michel!" că și răsări în fața lui plutașul cel uriaș, cu o rangă în mînă.

— Ai venit? rosti acesta zîmbind. Au vrut să scoată pielea de pe tine, să te vîndă celor care ți-au dat cu împrumut? Ei, fii liniștit! Toată năpasta ți se trage de la piticul de sticlă, schismașul și fățarnicul! Cînd faci un dar, apoi dar să fie, nu cu țîrîita, ca zgîrcitul ăla. Hai pînă acasă la mine, adăugă Michel îndreptîndu-se spre pădure, să vedem dacă facem tîrgul.

„Tîrgul? gîndi Peter. Ce-ar putea să-mi ceară, ce-aș putea să-i dau în schimb? Vrea să-i slujesc, ori ce alta?"

Merseră cît merseră la deal, pe o potecă povîrnită, cînd deodată Peter se trezi pe buza unei prăpăstii adînci, întunecate. Michel Olandezul coborî pe peretele stîncos, de parcă ar fi călcat ușurel pe o scară de marmură. Pe urmă, Peter fu cît pe-aci să leșine, căci — ajuns pe fundul prăpastiei — Michel crescu înalt cît o turlă de biserică și îi întinse un braț lung cît sulul de la războiul de țesut, avînd la capăt o mînă lată ca masa de la cîrciumă.

— Șezi pe mîna mea, ține-te de degete și n-o să cazi! strigă Michel Olandezul cu o voce care suna de jos cum sună clopotul la morți.

Tremurînd, Peter ascultă porunca, se așeză pe mîna uriașului și se ținu de degetul cel gros. Coborîșul era lung, din adînc în mai adînc, totuși Peter, spre mirarea lui, văzu că nu se întunecă deloc; dimpotrivă, prăpastia parcă se umplea tot mai mult de lumina zilei, pînă ce ochiul n-o mai putu răbda. Pe măsură ce Peter cobora, Michel Olandezul scădea la statură, iar jos de tot avea din nou înfățișarea de mai înainte și stătea în fața unei case nici mai bună nici mai rea decît casele țăranilor înstăriți din Pădurea Neagră. Odaia unde intrară nu se deosebea în nici un fel de odăile obișnuite, doar că părea singuratică. Ornicul de lemn agățat în perete, soba de olane, lavițele late, sculăria înșirată pe polițe — toate arătau ca și în alte părți. Michel îl pofti să ia loc la masa cea lungă, ieși apoi și se întoarse curînd cu un ulcior de vin și cu pahare. Turnă vinul și începu să vorbească despre bucuriile vieții, despre țări străine, despre orașe minunate, despre rîuri și fluvii, încît Peter, simțind că-l încearcă dorul după atîtea frumuseți, i-o și spuse deschis. Iar acesta vorbi:

— Chiar dacă trupul ți-a fost plin de putere și îndrăzneală și ai vrut să întreprinzi ceva, totuși cîteva bătăi ale inimii tale proaste te-au făcut să tremuri. Și apoi, gîndul la onoarea rănită, mîhnirea sufletului — de ce s-ar sinchisi un băiat isteț de asemenea fleacuri? Ai simțit cumva că te doare capul cînd ți-au spus deunăzi șarlatan și ticălos? Te-a durut cumva burta cînd a venit portărelul să te arunce din casă? Spune, spune cinstit: ce te-a durut?

— Inima, răspunse Peter ducîndu-și mîna în dreptul inimii, căci i se părea că bate cu teamă și nu-și mai găsește locul în piept.

— Nu te supăra că-ți spun, dar ai risipit multe sute de guldeni printre cerșetori și alți netrebnici. Și ce folos ai tras? Ei ți-au urat în schimb fericire și sănătate. Mă

rog, și te-ai făcut mai sănătos din asta? Puteai să ții un medic numai cu jumătate din banii aruncați în vînt. Fericire? Bună fericire, cînd te alungă din casă și ți-o scoate la mezat! Și ce te îndemna să bagi iute mîna în buzunar cînd vreun cerșetor întindea pălăria lui zdrențuită? Inima, iarăși inima! Nicidecum ochii, limba, mîinile sau picioarele! Doar inima! Cum s-ar zice, ai pus prea mult la inimă.

— Dar cum să fac altfel? Îmi dau chiar acum silința să o stăpînesc, totuși bate și mă doare.

— Păi tu, biet nevolnic, firește că nu poți face nimic, spuse Michel rîzînd. Dar ia dă-mi mie lucrușorul ăla care ticăie și să vezi ce bine o să te simți!

— Să-ți dau inima mea? strigă Peter îngrozit. Înseamnă să mor pe loc. Asta nu, niciodată!

— Ai muri într-adevăr dacă te-ar tăia vreun chirurg de-ai voștri și ți-ar scoate inima din piept. Dar cu mine-i altceva. Poftim, intră și o să te convingi!

Cu aceste cuvinte, Michel Olandezul se ridică, descuie ușa unei cămări și îl conduse pe Peter înăuntru. Cînd flăcăul trecu peste prag, inima i se strînse dureros, dar el n-o luă în seamă, căci o priveliște neașteptată și grozavă se deschise în fața lui. Pe mai multe rafturi de lemn se înșirau borcane de sticlă, umplute cu o licoare străvezie, și în fiecare borcan era cîte o inimă; de asemenea, pe fiecare borcan era lipită o hîrtie cu cîte un nume; Peter citi din curiozitate; se aflau aici inima portărelului din F., inima lui Ezechiel-cel-gros, inima vestitului Rege al dansului, inima pădurarului-șef; se mai găseau aici șase inimi de cămătari, opt de ofițeri recrutori, trei de samsari — într-un cuvînt, o adevărată colecție a celor mai suspuse inimi din acel ținut, pe o întindere de douăzeci de ore de mers.

— Privește! vorbi Michel Olandezul, ăștia toți s-au lepădat de teama și de grijile vieții! Nici o inimă de-aici nu mai bate înfricoșată ori mîhnită, iar foștii lor stă-

pînă se simt tare bine că au scăpat de musafirul care le tulbura casa.

— Și ce poartă acum în piept? întrebă Peter, aproape năuc de cîte i-a fost dat să vadă.

— Asta! răspunse Michel Olandezul și scoase dintr-un sertar o inimă de piatră.

— Cum? O inimă de piatră? spuse cutremurat Peter și pielea i se încreți. Ascultă, domnule Michel, asta trebuie că e rece în piept.

— Desigur, însă e o răceală plăcută. Adică, de ce ar fi inima caldă? Iarna, căldura ei nu-ți ajută la nimic, mai degrabă te încălzește un rachiu bun de cireșe; iar vara, cînd totul e arșiță și foc, nu-ți închipui cum te răcorește o asemenea inimă. Pe urmă, cum spuneam, nici tu frică, nici tu groază, nici tu milă neroadă, nici tu alte suferințe și zdruncinări.

— Și asta-i tot ce ai să-mi dai? întrebă Peter mîhnit. Eu trăgeam nădejde la bani și cînd colo vrei să mă procopsești cu o piatră.

— Mă rog, după socoteala mea, cred că te-ai mulțumi la început cu o sută de mii de guldeni. Dacă te arăți dibaci, poți să ajungi în curînd milionar.

— O sută de mii? strigă fericit sărmanul cărbunar. Păi atunci, nu mai zvîcni atît de iute ici în piept! Ne socotim noi îndată! Bine, Michel, dă-mi piatra și banii și ia-mi-o pe neastîmpărata asta de inimă.

— Am bănuit eu că ești băiat cu cap, vorbi Michel zîmbind prietenos. Haide să mai bem un rînd și pe urmă-ți număr banii.

Astfel, intrară din nou în odaie și se puseră pe băut și băură pînă ce Peter căzu într-un somn adînc.

*

Peter cărbunarul se trezi la sunetul voios al poștalionului și ce să vezi! Se afla într-o caleașcă frumoasă, pe un drum larg și, aplecîndu-se afară, zări îndărătul

lui Pădurea Neagră, răspîndită pe albastre depărtări. Mai întîi nu-i veni să creadă că el însuşi şade în caleaşcă, fiindcă nici hainele nu mai erau cele pe care le purtase în ajun. Dar în curînd îşi aminti totul cu atîta limpezime încît orice îndoială pieri şi Peter îşi zise bucuros: „Ei da, sînt cărbunarul Peter Munk, asta-i limpede, nu-i nimeni altul."

Se mira că nu-l încearcă nici o tristeţe, acum, cînd părăsea întîia oară tihna patriei sale, a pădurilor, în care a trăit atîţia ani; chiar şi atunci cînd se gîndea la maică-sa, rămasă în mizerie, fără ajutor, nu putea stoarce din el baremi o lacrimă ori un suspin; căci îl stăpînea nepăsarea întru toate. „Păi da, cugetă el, lacrima, suspinul, dorul de casă, duioşia, astea vin de la inimă, or eu, mulţumită lui Michel Olandezul, am o inimă rece, de piatră."

Îşi duse mîna la piept. Acolo era linişte, nimic nu mişca. „Dacă şi-a ţinut tot aşa cuvîntul în ce priveşte suta de mii de guldeni, atunci ştiu că mi-ar prii", îşi zise Peter şi începu să caute prin caleaşcă. Găsi tot felul de veşminte, cum nici n-ar fi visat, însă banii nicăieri. Pînă la urmă, descoperi totuşi o geantă cu multe mii de taleri-aur şi înscrisuri pentru bănci din toate marile oraşe. „Aşadar, s-a făcut, mi s-a împlinit voia", gîndi el. Se tolăni într-un colţ al caleştii, şi mînă şi dă-i în lumea largă.

Călători doi ani, uitîndu-se din caleaşcă ba la dreapta, ba la stînga, în susul caselor; cînd se oprea, nu vedea decît tăbliţa de pe cîrciumă; apoi umbla prin oraş, în lung, în lat, cerînd să i se arate cele mai plăcute lucruri. Dar nimic nu-l mişca, nu-l bucura; nici un tablou, nici o clădire, nici o muzică, nici un dans; inima lui de piatră nu se înfiora, ochii şi urechile îşi pierduseră orice simţ al frumosului. Nu-i rămăsese din plăceri decît mîncarea, băutura şi somnul. Astfel îşi ducea viaţa, călătorind prin lume fără rost, trecîndu-şi timpul cu mîncarea

și dormind de plictiseală. Uneori, ce-i drept, își mai amintea de vremea cînd, băiat sărac, nevoit să-și agonisească traiul prin muncă, fusese totuși mai vesel și mai fericit. Pe-atunci, privelișteа văii însorite, sunetul muzicii și al glasului omenesc îl desfătau; pe-atunci, se bucura ore întregi la gîndul că în curînd trebuie să pice maică-sa, cu mîncarea aceea simplă, și îi va așterne masa lîngă cuptorul de cărbuni. Amintindu-și de trecut, i se părea foarte curios că acum nici măcar să rîdă nu putea, el care odinioară izbucnea în rîs la cea mai mică glumă. Cînd alții rîdeau cu poftă, el abia de-și desena un zîmbet șters, căci inima lui rece nu știa de veselie. Într-adevăr, Peter se simțea tare liniștit; de mulțumire însă nici vorbă nu putea fi. Pînă la urmă nu dorul, nici suferința depărtării, ci pustietatea, scîrba, viața fără bucurii îl îndemnară să se întoarcă acasă. Cînd trecu de Strassburg și zări din nou pădurea umbroasă a patriei, cînd văzu iar staturile acelea vînjoase, fețele deschise, cinstite ale oamenilor din Pădurea Neagră, cînd auzi glasurile lor puternice, adînci, dar cu sunet plăcut — atunci Peter își duse repede mîna la inimă; căci se părea că sîngele îi curge mai năvalnic în trup și că va fi să se bucure și să plîngă totodată. Dar ce gînd aiurea și fără temei! Doar avea inimă de piatră și pietrele sînt moarte, nu rîd, nu plîng!

Primul drum îl făcu la Michel Olandezul, care îl primi în felul lui politicos.

— Michel, am călătorit și le-am văzut pe toate, îi spuse Peter, însă toate sînt fleacuri și m-am plictisit. Piatra pe care o port în piept mă apără de multe, nu-i vorbă. Nu mă zbucium, nu mă întristez; dar nici nu mă bucur și o duc așa de parcă aș trăi numai pe jumătate. Nu s-ar putea ca inima asta de piatră să simtă nițeluș? Ori mai bine dă-mi inima cea veche! M-am obișnuit cu ea timp de douăzeci și cinci de ani și, chiar dacă mai

făcea cîte o nîzbîtie, era totuși o inimă voioasă și sprintenă.

Uriașul pădurii se porni pe un rîs greu și răutăcios. Apoi răspunse:

— Cînd vei muri, Peter Munk, atunci n-o să-ți lipsească. Atunci vei primi din nou inima ta moale, mișcătoare și vei putea să simți ce-o fi să simți, bucurie sau durere. Dar aici, sus, n-o mai capeți înapoi. Ascultă, Peter, de călătorit ai călătorit, numai că ți-ai dus viața în așa fel încît nu putea să-ți fie de folos. Așază-te undeva în pădure, clădește-ți casă, ia-ți nevastă, sporește-ți averea, că doar nimic alta decît munca ți-a lipsit. Din lene ai dat în plictiseală și acum îți verși necazul asupra unei inimi nevinovate.

Peter găsi că Michel are dreptate în ce privește lenea și își puse în gînd să ajungă și mai bogat, din ce în ce mai bogat. Michel îi mai dădu încă o sută de mii de guldeni și se despărțiră ca buni prieteni.

Curînd se răspîndi prin Pădurea Neagră zvonul că Peter Munk cărbunarul, sau Peter-jucătorul, s-ar fi întors și că ar fi încă și mai bogat decît fusese altădată. Și oamenii se purtară iarăși cum se poartă. Cînd ajunsese la sapă de lemn, îl dăduseră pe ușă afară, în plină zi; acum, cînd își făcu intrarea într-o după-amiază de duminică, toată lumea veni să-i strîngă mîna, să-i laude calul, să-l întrebe cum a călătorit; iar cînd se puse din nou la joc cu Ezechiel-cel-gros, jucînd pe taleri din cei mașcați, oamenii îl cinstiră mai mult ca oricînd. Acum nu se mai ținea de sticlărit, ci o făcea pe negustorul de lemne; dar asta, numai de ochii lumii; căci de fapt se îndeletnicea mai ales cu comerțul de grîne și cu camăta. Jumătate din Pădurea Neagră ajunse cu timpul să-i fie datoare. Nu împrumuta bani decît cu dobîndă grasă, ori vindea grîul cu preț întreit nevoiașilor care nu-l puteau plăti pe loc. Portărelul îi era acum prieten la cataramă; cînd cineva nu-i vărsa domnului Peter

Munk banii la zi, pornea călare cu gealaţii săi, preţuia casa şi ograda bietului datornic, scotea totul la mezat, alunga tată, mamă şi copil în pădure. La început, bogătanul de Peter avu dintr-asta oarecare neplăceri. Sărmanii oameni, prădaţi de lucruşoarele lor, năvăleau grămadă la uşa lui; bărbaţii îi cereau îndurare; femeile dădeau să-i moaie inima de piatră; copiii plîngeau după un coltuc de pîine. Dar după ce făcu rost de cîţiva duläi zdraveni, amuţi şi mieunatul ăsta de pisici, cum îi zicea el. Fluiera şi asmuţea cîinii asupra liotei de cerşetori, care fugeau care încotro, ţipînd. Cel mai mare necaz îl avea din partea „bătrînei". Şi aceasta nu era alta decît doamna Munk, mama lui Peter. După ce îi vînduseră casa şi acareturile, femeia căzu în mare nevoie, iar fiul, întors în ţară bogat, nu se mai sinchisea de soarta ei. Aşa că venea din cînd în cînd la pragul casei lui, bătrînă, slabă, bolnavă, rezemată într-un toiag. Nu îndrăznea să intre, căci o alungase într-un rînd; dar o durea în suflet că trebuia să-şi ducă traiul din mila altor oameni, cînd propriul ei fiu ar fi putut să-i înlesnească o bătrîneţe fără griji. La vederea chipului palid şi atît de cunoscut, a ochilor rugători, a mîinii ofilite, întinse după ajutor, a umerilor lăsaţi, inima rece a fiului nu se cutremura. Cînd bătrîna ciocănea sîmbătă seara la uşa lui, Peter se încrunta, scotea un gologan, îl înfăşura într-o hîrtie şi poruncea unui slujitor să i-l dea pe fereastră. Auzea glasul tremurător, care îi mulţumea şi îi dorea fericire în viaţă; o auzea cum pleacă tuşind, cu paşii tîrşiţi, dar nu se gîndea decît la gologanul pe care îl cheltuise fără rost.

În sfîrşit, chibzui că e timpul să se însoare. Ştia că orice tată din Pădurea Neagră i-ar fi dat bucuros pe fiică-sa. Însă Peter alegea greu. Voia şi de astă dată ceva pe măsura norocului şi a minţii lui. De aceea, cutreieră călare toată Pădurea Neagră, privi aici, privi colea şi nici una dintre frumoasele locului nu i se păru destul

de frumoasă. Pînă la urmă, după ce căută zadarnic prin toate sălile de dans, auzi cum că cea mai frumoasă şi mai vrednică din Pădurea Neagră ar fi fata unui ţapinar. Trăieşte tăcută şi retrasă, se îngrijeşte cu hărnicie şi pricepere de casa părintească şi nu se arată la dans nici măcar de Florii sau în zilele de hram. Aflînd de această minune a Pădurii Negre, Peter hotărî să se ducă la peţit şi porni călare spre coliba ce-i fusese arătată. Tatăl frumoasei Lisbeth îl primi pe nobilul domn cu uimire şi se uimi şi mai mult cînd auzi că-l are în faţă pe Peter-cel-bogat şi că acesta vrea să-i fie ginere. Nu cumpăni lungă vreme, căci îşi zise că va scăpa în acest fel de sărăcie şi necaz. Se învoi deci fără s-o mai întrebe şi pe frumoasa Lisbeth care, de cuminte ce era, nu se împotrivi şi în curînd ajunse doamna Peter Munk.

Dar nu avu parte sărmana de lumina ce o visa. Se ştia pricepută la gospodărie, ci nu izbutea să-i intre în voie domnului Peter Munk! Îi era milă de săraci şi, fiind nevastă de om bogat, credea că nu păcătuieşte dăruind cîte un bănuţ cerşetoarelor sau întinzînd cîte un păhărel de rachiu bătrînilor nevoiaşi. Dar cînd domnul Peter o prinse într-o zi, strigă la ea cu mînie, sfredelind-o din ochi:

— De ce îmi risipeşti averea pe golani şi pierde-vară? Mi-ai adus tu ceva în casă de te încumeţi la dărnicie? Toiagul de cerşetor al lui tată-tău nu e bun nici măcar să-mi încălzesc supa, iar tu arunci banii ca şi cînd ai fi prinţesă! Doar o dată să te mai prind, c-apoi îmi simţi tu mîna!

Frumoasa Lisbeth plîngea în odaia ei din pricina soţului atît de aspru şi de multe ori îşi zicea că mai bine ar trăi în coliba săracă a tatii decît în casa lui Peter cel bogat, zgîrcit şi fără inimă. Ah, să fi ştiut că soţul ei are inimă de piatră, că nu e în stare să iubească pe nimeni, nici pe ea, nici pe ceilalţi, atunci poate că nu s-ar fi mirat aşa de mult! Destul că, de cîte ori şedea în

prag și zărea trecînd un cerșetor, care se ruga de ea cu pălăria întinsă, Lisbeth închidea ochii să nu vadă mizeria și strîngea pumnii ca nu cumva, pe negîndite, să vîre mîna în buzunar și să scoată un bănuț. Așa se brodi că, pînă la urmă, îi ieși buhul în toată Pădurea Neagră că ar fi mai zgîrcită chiar și decît Peter Munk. Dar într-o zi, frumoasa Lisbeth se așeză din nou în fața casei; torcea și cînta un viers; se simțea veselă, pentru că afară timpul era frumos, iar domnul Peter ieșise călare în cîmp. Deodată, zări pe cărare un omuleț, cărînd un sac mare și greu, încît se auzea de departe cum gîfîie. Privindu-l, Lisbeth își zise că un bătrînel atît de pirpiriu n-ar trebui să care asemenea poveri. Între timp, acesta se apropie icnind, poticnindu-se și cînd ajunse în dreptul doamnei Lisbeth, mai că se prăbuși sub greutatea sacului.

— Ah, doamnă, rosti el, aveți bunătatea și dați-mi un strop de apă! Nu mai pot, simt că mă prăpădesc.

— La anii dumneavoastră nici n-ar trebui să cărați atîta, răspunse Lisbeth.

— Ei da, oftă omulețul, dacă nu m-ar sili nevoia să fiu slugă de povară, ca să-mi țin zilele. O doamnă bogată ca dumneavoastră nici nu-și închipuie ce dureroasă e sărăcia și ce mult face o gură de apă rece în arșița asta.

Cînd auzi ce auzi, Lisbeth intră iute în casă, luă un ulcior de pe poliță și îl umplu cu apă proaspătă; dar cînd ieși și îl văzu mai de aproape cum șade sfîrșit, neputincios, pe sacul lui, atunci mila o pătrunse adînc în inimă; știind că soțul nu-i acasă, puse ulciorul cu apă deoparte, turnă vin într-un pahar, așeză pe gura paharului o pîiniță de secară și le duse bătrînului.

— Ah, un picuș de vin, la anii ce-i aveți, o să vă prindă mai bine decît apa, vorbi ea. Dar nu beți dintr-o dată și mai mîncați din pîine!

Omulețul o privi cu mirare și lacrimi mari se iviră în ochii lui bătrîni. Bău și grăi:

— Am trăit mult, dar n-am întîlnit decît puțini oameni atît de milostivi, care îți întind darul cu atîta drăgălășenie și din toată inima, doamnă Lisbeth. Pentru asta veți avea parte de fericire. O astfel de inimă nu rămîne fără răsplată.

— Da! Și răsplata o primești pe loc! se auzi un glas răstit și, cînd întoarseră capetele, văzură că e domnul Peter, furios și roșu la față. Pînă și vinul meu din poamă aleasă îl dai la cerșetori? adăugă el răcnind. Și paharul meu îl duci la buzele vagabonzilor!? Na! Poftim răsplata!

Lisbeth îi căzu la picioare și îl rugă s-o ierte; dar inima de piatră nu știa de milă; Peter răsuci cravașa pe care o ținea în mînă și, cu mînerul de abanos, o lovi pe nevastă-sa drept în frunte, așa de rău, încît biata femeie se prăbuși moartă în brațele bătrînului. Dîndu-și seama de ce-a făcut, parcă-l încercă o clipă remușcarea; se aplecă să vadă dacă mai zvîcnește viața în trupul ei; dar omulețul rosti cu vocea lui binecunoscută:

— Nu te mai trudi, Peter, cărbunarule! A fost cea mai frumoasă și mai gingașă floare din Pădurea Neagră. Tu ai strivit-o și nu va mai înflori nicicînd.

Lui Peter îi fugi sîngele din obraz. El vorbi:

— Va să zică dumneata ești, domnule vistiernic? Acu' ce s-a întîmplat, s-a întîmplat, că așa a fost să se întîmple. Nădăjduiesc însă că nu mă vei arăta la judecătorie drept ucigaș.

— Ticălosule! răspunse Omulețul-de-sticlă. La ce mi-ar folosi dacă ți-aș duce la spînzurătoare învelișul muritor? Nu de judecata pămînteană să te temi, ci de altele, mai aspre, căci ți-ai vîndut inima necuratului.

— Și dacă mi-am vîndut-o, strigă Peter, atunci nu-i nimeni vinovat decît vistieria ta înșelătoare. Tu, spirit viclean, m-ai dus pe calea pierzării, m-ai silit să caut ajutorul altcuiva și de aceea porți întreaga răspundere.

Dar abia isprăvi, că Omulețul începu să crească, să se umfle, se făcu mare și lat, ochii ajunseră cît farfuriile, gura părea un cuptor încins din care izbucneau flăcări. Peter căzu în genunchi și, în ciuda inimii lui de piatră, tremura tot ca un plop tremurător. Cu gheare de uliu, duhul pădurii îl prinse de grumaz, îl răsuci ca într-un vîrtej de frunze uscate și îl zvîrli apoi la pămînt de-i trosniră coastele.

— Rîma pămîntului! răcni el cu glas de tunet. Numai să vreau și te zdrobesc pe loc. Fiindcă te-ai purtat ca un nelegiuit față de stăpînul pădurii! Dar întru cinstea acestei femei moarte, care m-a hrănit și mi-a dat de băut, îți las un răgaz de opt zile. Dacă nu apuci pe calea cea bună, vin din nou și îți spulber mădularele, și o să apui în bezna păcatului tău.

*

Era de acum seară cînd niște bărbați în trecere găsiră pe bogătașul Peter Munk lungit la pămînt. Îl întoarseră pe toate fețele, să vadă dacă mai răsuflă; dar mult timp încercările lor fură în zadar. Pînă la urmă, unul din ei intră în casă, aduse apă și îl stropi. Peter trase adînc aer în plămîni, gemu, deschise ochii, se uită lung în jurul său și întrebă de doamna Lisbeth; dar nimeni n-o zărise. Peter mulțumi oamenilor pentru ajutor, se tîrî pînă-n casă și căută peste tot; Lisbeth nu era nici în pivniță, nici în pod și, ceea ce dînsul ținuse drept un vis urît, nu era decît tristul adevăr. Stînd așa, de unul singur, îi trecură prin cap o sumedenie de gînduri ciudate.

Nu-i era teamă de nimic, că doar avea inimă de piatră. Totuși, gîndind la moartea soției, îi venea în minte propriul lui sfîrșit, cît de împovărat va fi să plece din lume, tare împovărat de lacrimile săracilor, de blestemele lor, care nu izbutiseră să-i moaie inima, de jalea

celor aflați la nevoie, asupra cărora asmuțise cîinii, de tăcuta suferință a mamei, de sîngele frumoasei și blîndei Lisbeth. Și cum ar fi putut să dea socoteală bătrînului ei părinte, dacă ar fi venit și l-ar fi întrebat: „Unde-i fiica mea, nevastă-ta?" Și cum l-ar fi putut scoate vinovat pe un altul, pe stăpînul pădurilor, al apleor, al munților și al vieții omenești?

Toate astea îl chinuiau și în somn. Și un glas dulce parcă-l trezea mereu: „Peter, fă-ți rost de o inimă mai caldă!" Și cînd se deștepta, închidea iute ochii, fiindcă glasul părea să fie al bietei Lisbeth, care îl sfătuia într-acest fel.

A doua zi, ca să mai scape de gînduri, se duse la cîrciumă. Acolo îl găsi pe Ezechiel-cel-gros. Se așeză la masa lui, vorbiră ba una, ba alta, despre timpul senin, despre război, despre biruri și, în cele din urmă, despre moarte, despre cum au murit unul ici, altul colea, pe neașteptate. Atunci, Peter îl întrebă pe Ezechiel ce crede el despre moarte și ce se întîmplă apoi. Ezechiel îi răspunse că trupul e culcat în mormînt, sufletul însă zboară fie sus la cer, fie jos, în iad.

— Înseamnă că și inima o bagă în mormînt? întrebă Peter curios.

— Bineînțeles, o îngroapă și pe ea.

— Dar cînd cineva nu mai are inimă?

La aceste cuvinte, Ezechiel îl privi cu niște ochi cumpliți.

— Ce vrei să spui? rînji el. Îți bați joc de mine? Crezi că nu am inimă?

— Ba cum să nu, inima-i destulă, tare ca piatra, răspunse Peter.

Ezechiel se uită la el fîstîcit, își plimbă ochii în jur să vadă dacă n-a auzit nimeni, apoi vorbi:

— De unde știi? Ori poate nu-ți mai ticăie nici ție inima?

— Nu mai ticăie! Cel puțin nu aici, în pieptul meu, răspunse Peter Munk. Dar ia spune-mi, acum că m-ai înțeles, ce-o să se mai întîmple cu inimile noastre?

— Ce-ți pasă, frate? i-o întoarse Ezechiel rîzînd. Doar o să-ți duci viața pe pămînt, și ajunge! Tocmai ăsta-i cîștigul ce ni-l dau inimile reci. Ne scutesc de teama unor gînduri înfricoșătoare.

— E drept. Totuși, mai cuget. Și chiar dacă nu mai cunosc teama, totuși țin minte cum mă speria iadul cînd eram un băiețel nevinovat.

— De, chiar bine de tot n-o să ne fie, îngădui Ezechiel. L-am întrebat odată pe un învățător și acela mi-a spus că, după moarte, inimile sînt cîntărite, ca să se vadă cît atîrnă păcatele. Cele ușoare se înalță, cele grele se scufundă. Așa că pietrele noastre cred că o să tragă mult la cîntar.

— Desigur, întări Peter. Și de multe ori nu mă prea simt la largul meu cînd judec toate astea, în timp ce inima nici nu tremură, nici nu-i pasă.

Astfel vorbiră cei doi fîrtați. Dar în noaptea ce urmă, Peter auzi de cinci sau de șase ori glasul binecunoscut, care îi șoptea la ureche: „Peter, fă-ți rost de o inimă mai caldă!" Nu-l munceau părerile de rău pentru omorul săvîrșit, însă de fiecare dată cînd le spunea slugilor că Lisbeth ar fi plecat într-o călătorie, gîndea în sinea lui: „Încotro să fi plecat?" Șase zile petrecu astfel și noapte de noapte auzi glasul acela, care îi amintea de duhul pădurii și de grelele lui amenințări. Dar în dimineața celei de-a șaptea zi, Peter sări din așternut și strigă:

— Ei bine, vreau să-ncerc! N-oi putea să-mi fac rost de una mai caldă? Piatra asta din piept îmi face viața stearpă și pustie.

Își puse repede haina de sărbătoare, se săltă pe cal și porni către Dîmbul cu brazi.

La poalele dîmbului, acolo unde începea desișul, Peter descălecă, priponi calul și urcă degrabă creasta. Și cînd ajunse la bradul cel gros, spuse:

— Tu, în pădurea de brazi vistiernic,
Tu, peste codri stăpînul puternic,
De sute de ani te lași văzut
De cei ce duminica s-au născut.

Cum sfîrși, cum se arătă și Omulețul-de-sticlă. Dar nu prietenos, drăguț ca de obicei, ci posomorît și trist. Era îmbrăcat într-o hăinuță din sticlă neagră și o panglică de doliu îi atîrna din pălărie. Peter știa de ce poartă doliu.

— Ce vrei, Peter Munk? întrebă cu glas surd Omulețul.

— Mai am o dorință, domnule vistiernic, făcu Peter cu ochii în pămînt.

— Oare mai poate dori o inimă de piatră? Cugetului tău întunecat nu-i lipsește nimic și mă îndoiesc că-ți voi împlini dorința.

— Dar mi-ai făgăduit trei, din care mi-a mai rămas una.

— Pe care însă o pot respinge, dacă-i rea! îi aminti duhul pădurii. Dar, mă rog, să auzim ce dorești!

— Scoate-mi piatra moartă din piept și pune-mi în loc inima cea vie, se rugă Peter.

— Am făcut eu tîrgul cu tine? răspunse Omulețul-de-sticlă. Sînt eu Michel Olandezul, care îi pricopsește pe oameni cu bogății și cu inimi reci? Du-te la el de-ți caută inima.

— Ah, dînsul n-o mai dă înapoi în vecii vecilor, oftă Peter.

— Mi-e milă, cu toate că ești un rău, vorbi Omulețul după cîteva clipe de gîndire. Dealtfel, nici dorința nu e proastă, ca să te lipsesc de ajutor. Ascultă aici: prin luptă n-o să-ți redobîndești inima, doar prin vicle-

nie, şi s-ar putea chiar să nu-ţi vină prea greu. Michel nu e decît Michel, adică un nătîng, deşi se crede grozav de isteţ. Aşa că te duci la el şi faci cum te-oi învăţa eu!

Şi Omuleţul îl învăţă totul de-a fir-a-păr şi îi dădu o cruciuliţă de sticlă curată.

— De viaţa ta n-o să se poată atinge, adăugă el. O să-ţi dea drumul de îndată ce-i vei arăta lucruşorul ăsta şi te vei ruga. Şi după ce scoţi de la el ceea ce-ţi trebuie, caută-mă aici, în acelaşi loc.

Peter Munk luă cruciuliţa, îşi vîrî bine în cap cele auzite şi porni mai departe, spre locuinţa lui Michel Olandezul. Ajuns acolo, îi strigă de trei ori numele şi uriaşul se înfăţişă numaidecît.

— Ţi-ai ucis nevasta? întrebă acesta slobozind hohote de rîs. Aş fi făcut-o şi eu. Ţi-a împrăştiat averea printre cerşetori. Dar va trebui să pleci pentru cîtva timp din ţară, fiindcă o să iasă tărăboi cînd vor vedea că nu-i de găsit. Pesemne că ai nevoie de bani, de aceea mă cauţi?

— Ai ghicit, răspunse Peter. Şi îmi trebuie chiar mulţi de astă dată. Pînă la America e drum lung.

Michel merse înainte şi îl pofti în casă; acolo deschise un scrin în care se aflau bani şi scoase la iveală nişte fişicuri mari de aur. Pe cînd număra banii pe masă, Peter îi spuse ca într-o doară:

— Mare şugubăţ îmi eşti, Michel. M-ai minţit că aş avea în piept o piatră şi că inima mea e la tine.

— Şi nu-i aşa? întrebă Michel mirat. Îţi simţi cumva inima? Nu e rece ca gheaţa? Suferi de teamă ori de tristeţe? Eşti în stare de remuşcări?

— Păi n-ai făcut decît să-mi opreşti inima, dar de purtat, o port în piept ca de obicei. Şi cu Ezechiel e la fel. Zice că ne-ai minţit pe amîndoi. Nu eşti tu omul care să poţi smulge din piept o inimă, aşa, fără să se simtă şi fără nici o primejdie. Pentru asta, ar trebui să fii vrăjitor.

— Dar ți-o spun răspicat, i-o întoarse Michel mînios, că și tu și Ezechiel și toți bogătașii care s-au învoit cu mine au asemenea inimi reci în piepturile lor, iar inimile adevărate sînt aici, în cămara mea.

— Măi, cum îți joacă minciuna pe limbă! rîse Peter. Astea să le spui altcuiva. Crezi că n-am văzut în călătoriile mele o grămadă de șmecherii! Inimile de-aici sînt făcute din ceară și atîta tot. Oi fi tu bogat, nu zic ba, însă la vrăjitorie nu te pricepi.

De data asta, uriașul se înfurie de-a binelea și dădu în lături ușa de la cămară, răcnind:

— Vino încoace și citește hîrtiile de pe borcane! Uite, asta-i inima lui Peter Munk! Vezi cum zvîcnește? Poți face așa ceva din ceară?

— Totuși, e din ceară, răspunse Peter într-adins.

— Las' că simți tu îndată că-i a ta!

Michel luă inima, îi desfăcu lui Peter pieptarul, îi smulse piatra și i-o arătă. Apoi suflă asupra inimii celei adevărate și i-o așeză cu băgare de seamă în piept. Și numaidecît Peter îi deslușì bătaia și putu să se bucure din nou.

— Ei, cum te simți? întrebă Michel zîmbind.

— Zău dacă n-ai avut dreptate, răspunse Peter în timp ce-și scotea pe furiș cruciulița din buzunar. Nici n-aș fi crezut că se poate asemenea lucru!

— Nu-i așa? Iar de vrăjit, știu să vrăjesc, ai văzut și tu. Acuma, să-ți pun la loc piatra.

— Domol, domnule Michel! strigă Peter, se feri un pas îndărăt și îi ținu cruciulița sub ochi. Cu slănină se prind șoarecii, și de astă dată ești tu păcălitul.

Și, repede, începu a se ruga, bolborosind ce-i trecea prin minte.

Atunci Michel se făcu mai mic, din ce în ce mai mic, pînă căzu, zvîrcolindu-se ca un vierme, oftînd și gemînd; și toate inimile din jur porniră să bată, să ticăie, de suna în cămară ca într-o ceasornicărie. Peter se sperie și se

tulbură grozav. Ieși fuga din cămară, din casă și, mînat de frică, se cățără pe peretele stîncos al prăpastiei, căci auzea cum uriașul, ridicîndu-se de jos, izbea cu picioarele în pămînt, urla și înjura ca din gura iadului.

Ajungînd sus, Peter fugi spre Dîmbul cu brazi; o furtună mare se porni; fulgere țîșneau ba în stînga, ba în dreapta lui, trăsnind copacii; dar el pătrunse nevătămat pînă în preajma Omulețului-de-sticlă.

Inima îi bătea veselă; nu de alta, dar se bucura că bate. Pe urmă însă Peter se gîndi cu spaimă la viața din trecut, ca și la furtuna ce zdrobise atîția copaci falnici îndărătul lui. Se gîndi la Lisbeth, frumoasa și buna lui soție, pe care a ucis-o din zgîrcenie; se gîndi la el însuși ca la o lepădătură și începu să plîngă amar pe cînd urca dîmbul spre Omulețul-de-sticlă.

Vistiernicul ședea de-acum sub bradul cel uriaș, fumînd dintr-o lulea mititică. Arăta mai senin ca ultima oară.

— De ce plîngi, cărbunare Peter? întrebă el. Nu ți-ai găsit inima? O mai porți pe cea rece în piept?

— Eh, domnule, oftă Peter. Cînd aveam inimă de piatră, nu plîngeam defel și ochii îmi erau uscați ca țărîna în luna lui iulie; acum însă vechea inimă se frînge în mine pentru ce-am făcut. Pe oamenii care îmi datorau bani i-am nenorocit, am asmuțit cîinii asupra săracilor și bolnavilor; pe urmă, știi și dumneata cum a căzut cravașa pe fruntea ei albă...

— Peter, ai fost un mare păcătos! vorbi Omulețul. Banii și lenea te-au stricat pînă ți-au împietrit inima și n-ai mai știut de prieteni, de suferință, de remușcare ori milă. Dar părerea de rău împacă lucrurile și, dacă aș fi convins că-ți pare rău de viața ce ai dus, atunci m-aș strădui să mai fac ceva pentru tine...

— Nu mai vreau nimic, se împotrivi Peter, plecîndu-și cu amărăciune capul în pămînt. Cu mine s-a terminat, n-o să mă mai bucur cîte zile oi avea. Ce să mai

încep singur pe lume? Mama n-o să-mi ierte niciodată purtarea ce-am avut, poate că am și băgat-o în mormînt, ticălosul de mine! Și Lisbeth, nevastă-mea! Mai bine m-ai omorî, domnule vistiernic. Atunci măcar s-ar isprăvi și viața mea netrebnică.

— Bine, răspunse Omulețul, dacă nu vrei altfel, poți s-o ai și pe asta. Securea îmi stă la îndemînă.

El își scoase încet luleaua din gură, o scutură și o vîrî în buzunar. Apoi se ridică alene și se duse în desiș. Peter se așeză plîngînd în iarbă; pentru el viața nu mai prețuia nimic; își aștepta cu răbdare moartea. Peste puțin, auzi pași în spatele său și gîndi: „Acum s-a sfîrșit".

— Mai uită-te o dată îndărăt, Peter Munk, grăi Omulețul-de-sticlă.

Peter își șterse lacrimile, întoarse capul și văzu pe... maică-sa și pe Lisbeth, care îl priveau cu drag. Sărind în sus de bucurie, Peter strigă:

— Adică n-ai murit, Lisbeth? Și tu, măicuță, ești aici și mă ierți?

— Vor să te ierte amîndouă fiindcă ți-a părut rău cu adevărat, rosti Omulețul-de-sticlă. De-acum totul cade în uitare. Întoarce-te la coliba părintească și fii cărbunar cum ai fost dintru început. Ca om harnic și de treabă, o să-ți cinstești meseria, iar vecinii o să te iubească și o să te cinstească mai mult decît dacă ai avea zece care de aur.

Așa vorbi Omulețul-de-sticlă, apoi își luă bun rămas. Peter și cele două femei îl lăudară, îl binecuvîntară și plecară în drumul lor.

Casa minunată, unde stătuse Peter-cel-bogat, nu se mai vedea; lovită de trăsnet, arsese din temelii cu tot cu comorile dintr-însa. Dar pînă la coliba părintească nu era mult; acolo îi duse drumul pe tustrei, iar de marea pagubă nici că le păsa.

Dar ce mirare îi copleși cînd ajunseră la fața locului! Coliba se prefăcuse într-o frumoasă casă țărănească. Înlăuntru, totul era simplu și curat.

— Asta-i fapta Omulețului cel bun, spuse Peter.

— Ce frumos! se bucură Lisbeth. Aici o să mă simt mai bine decît în casa aceea mare, cu o mulțime de slugi în jurul meu.

De atunci, Peter se dovedi un bărbat harnic și cumsecade. Mulțumit cu ce avea, își vedea temeinic de meseria lui și astfel, prin dreapta lui strădanie, ajunse om înstărit, bine văzut și îndrăgit în toată pădurea. N-o mai certa niciodată pe Lisbeth, își cinstea mama și îi ajuta pe săracii care băteau la ușa lui. Cînd, după un an și o zi, doamna Lisbeth născu un băiețel drăguț, Peter se duse la Dîmbul cu brazi și rosti cele patru versuri. Dar Omulețul-de-sticlă nu se arătă.

— Domnule vistiernic! îl chemă Peter cu glas tare. Ascultă un pic! N-am venit pentru alta decît să-i fii naș băiețașului meu!

Dar Omulețul nu dădu răspuns. Numai o pală de vînt trecu prin cetini și scutură în iarbă cîteva conuri de brad.

— O să le iau drept amintire, grăi Peter, că singur n-ai vrut să te înfățișezi.

Vîrî conurile de brad în buzunar și plecă acasă. Dar cînd își dezbrăcă pieptarul de duminică și cînd mama, voind să-l așeze în dulap, îi întoarse buzunarele, se rostogoliră pe jos patru fișicuri mari de bani. Peter le desfăcu și găsi în ele numai taleri din cei adevărați, nounouți, nici măcar unul rău. Acesta era darul nașului, al Omulețului din pădurea de brazi, pentru micuțul Peter.

Trăiră ei apoi în pace și chibzuință și, de multe ori, chiar și după ce încărunți, Peter obișnuia să spună:

— Mai bine te mulțumești cu puțin decît putred de bogat, cu o grămadă de aur și cu inima rece.

THEODOR STORM

TRUDE, STĂPÎNA PLOILOR

VERI FIERBINȚI ca acum o sută de ani nu s-au mai pomenit de atunci încoace. Aproape nu zăreai fir de iarbă verde; dobitoace și sălbăticiuni zăceau vlăguite pe cîmp.

Era înainte de amiază. Ulițele păreau pustii; oamenii, care cum putea, ședeau vîrîți în fundul odăilor; chiar și ciinii se ghemuiseră cît mai departe, la umbră. Doar Wiesenbauer cel gras stătea crăcănat în poarta casei lui arătoase, fumînd în sudoarea frunții dintr-o cogeamite lulea din spumă de mare. Între timp se mai uita zîmbind la un car mare cu fîn, pe care argații tocmai îl treceau peste podeț.

Cu ani în urmă, cumpărase ieftin de tot, în luncă, o fîșie lată de pămînt mocirlos. Iar în ultimii ani, cînd seceta pîrjolise cîmpul și iarba vecinilor, își umpluse șoproanele cu fîn înmiresmat și scrinul cu taleri de aur lucitor.

Acum stătea și socotea în sinea lui ce cîștig o să scoată de pe urma recoltei, cumpănind și prețurile ce creșteau necontenit. „N-o să aibă de nici unele, mormăi el, punîndu-și palma streașină la ochi și uitîndu-se, peste gospodăriile megieșe, pînă departe în zare. Nu mai vine ploaia cît e lume!" Apoi, se apropie de carul cu fîn, pe care argații îl și descărcaseră. Luă un smoc de fîn, îl duse la nasul lui cel gros și zîmbi șiret de parcă ar fi putut să mai tragă pe nas cîțiva taleri de aur.

Tocmai atunci intră în curte o femeie de vreo cincizeci de ani. Avea fața palidă, bolnăvicioasă, și broboada

neagră, legată sub bărbie, îi scotea și mai mult la iveală suferința.

— Bună ziua, vecine, rosti ea, întinzîndu-i mîna. Ce dogoare! Simți că-ți arde și părul de pe cap.

— Las' să ardă, mătușă Stine, las' să ardă, răspunse Wiesenbauer. Ia privește fînul de colo! Mie nu-mi prea poate strica!

— De, Wiesenbauer, dumitale îți vine să rîzi, dar ce ne facem noi, ăștialalți, dacă o mai ține așa?

Țăranul îndesă cu degetul mare scrumul în lulea și slobozi în aer cîțiva nori de fum.

— Vezi, mătușă, vorbi el, asta se întîmplă cînd ești prea mintos. Doar i-am spus de atîtea ori, însă răposatul dumitale soț se credea totdeauna mai deștept. Pentru ce i-a trebuit lui să schimbe pămîntul din vale! Acuma stați cu postata de pe deal, unde se usucă semănăturile și se topesc din picioare vitele.

Femeia oftă. Wiesenbauer se arătă dintr-o dată binevoitor.

— Dar, mătușă Stine, rosti el, gîndesc că n-ai picat întîmplător. Dă-i drumul, spune ce ai pe inimă!

Văduna se uită în pămînt și grăi:

— Știi doar că trebuie să-ți întorn de ziua sfîntului Ioan cei cincizeci de taleri cu care m-ai împrumutat. Și sorocul bate la ușă.

Țăranul îi puse mîna cărnoasă pe umăr:

— Nu-ți face griji, femeie! N-am nevoie de bani, nu sînt omul care să trăiască ducînd de la mînă la gură. Lasă-mi drept zălog pămîntul. Nu-i dintre cele bune, însă de astă dată o să-mi ajungă, mă rog. Sîmbătă pot să te iau cu trăsura, să mergem la notar.

Biata femeie răsuflă ușurată.

— Asta o să mă mai coste, ce-i drept, răspunse ea. Totuși, îți mulțumesc și pentru atît.

Wiesenbauer nu-și desprinse de pe ea ochii săi mici și vicleni.

— Și dacă tot ne găsim aici, adăugă el, vreau să-ți mai spun că Andrees, băiatul dumitale, se ține după fata mea!

— Pe Dumnezeu, vecine, doar copiii noștri au crescut împreună de cînd erau mici!

— O fi, nu zic ba, însă dacă băiatul crede că-mi va intra cu peștitul în gospodărie, atunci și-a făcut socoteala fără mine.

Slabă cum era, femeia se îndreptă nițel din șale, privindu-l cu ochi aproape mînioși:

— Și ce cusur îi găsești dumneata lui Andrees al meu?

— Eu lui Andrees, mătușă Stine? Ferească Cel de sus! Dar — și aici dumnealui își trecu palma peste nasturii de argint ai jiletcii — fata mea e fata mea, și fata lui Wiesenbauer poate să-și aleagă ceva mai bun.

— Nu te făli atît, Wiesenbauer, vorbi femeia cu blîndețe. Pînă a nu veni anii ăștia secetoși...

— Dar au venit! Și încă mai sînt! Și anul ăsta nu-i nici o nădejde să bagi ceva în hambar. Gospodăria îți merge din ce în ce mai prost.

Femeia, scufundată în gîndurile ei, parcă nici nu auzise ultimele cuvinte.

— Ei da, din păcate o fi cum spui, rosti ea, se vede că Trude, Stăpîna ploilor, a adormit, însă poate fi trezită.

— Stăpîna ploilor? repetă țăranul, apăsat. Crezi și dumneata în palavre din astea?

— Nu sînt palavre, vecine! răspunse ea cu glas reținut. Străbunica mea, cînd era tînără, a trezit-o într-un rînd. Știa și descîntecul și mi l-a spus nu o dată, dar l-am uitat de mult.

Bărbatul gras rîse, încît prinseră a-i juca pe burtă nasturii de argint:

— Bun, mătușă Stine, atunci așază-te colea și caută să-ți amintești descîntecul! Eu unul mă bizui pe barometru, care de opt săptămîni nu arată decît vreme senină.

— Barometrul e un lucru mort, vecine, n-are cum să schimbe vremea.

— Iar Trude a dumitale e o stafie, o închipuire, un nimic!

— De, Wiesenbauer, rosti femeia cu sfială, dumneata eşti dintre aceia care ţin la credinţa nouă.

Ţăranul însă se înfierbîntă şi mai tare.

— Nouă ori veche, n-am treabă! strigă el. Du-te de ţi-o caută pe Trude şi zi-i descîntecul, dacă ţi-l aminteşti! Şi dacă pînă-n douăzeci şi patru de ore faci să plouă, atunci...

Wiesenbauer se opri şi mai aruncă nişte nori groşi de fum din luleaua lui.

— Atunci, vecine? întrebă femeia.

— Atunci... atunci, la dracu! Atunci s-o peţească Andrees al dumitale pe Maren a mea!

În acea clipă, uşa locuinţei se deschise şi o fată frumoasă, mlădioasă, cu ochi castanii de căprioară, veni fuga la poartă.

— E cuvîntul tău, tată. Aşa să fie! vorbi ea.

Şi, întorcîndu-se spre un om bătrîior, care tocmai cotea din uliţă ca să intre în curte, adăugă:

— Ai auzit şi dumneata, moş Schulze!

— Na, na Maren, făcu Wiesenbauer, doar n-o să cauţi martori împotriva tatălui tău! Dacă am spus o dată un cuvînt, nu-ţi mai strică şoarecii nici o fărîmitură din el.

Între timp, Schulze, sprijinit într-un baston lung, cercetă cîteva clipe văzduhul acelei zile şi, fie că ochiul său ager descoperi în adîncul fierbinte al cerului un punctişor alb, legănător, fie că doar îşi dori să-l vadă şi crezu că-l vede aievea, destul că zîmbi cu oarecare tîlc şi spuse:

— Să fie într-un ceas bun, vere Wiesenbauer! Oricum, Andrees e un băiat destoinic.

Curînd după asta, pe cînd Wiesenbauer și Schulze ședeau în odaia celui dintîi, trudindu-se cu tot felul de socoteli, la celălalt capăt al uliței Maren intră cu mătușa Stine în căsuța văduvei.

— Dar, copilă dragă, vorbi aceasta din urmă, scoțîndu-și din ungher roata de tors, nu cumva știi descîntecul Trudei?

— Eu? întrebă fata și își săltă capul a mirare.

— De, credeam așa, fiindcă am văzut cum l-ai înfruntat pe tatăl tău.

— Ba nu, mătușă Stine, m-a îmboldit inima. Și pe urmă, gîndeam că o să ți-l amintești chiar dumneata. Mai deretică-ți nițeluș prin minte! Trebuie că zace ascuns pe undeva.

Mătușa Stine clătină din cap:

— Străbunică-mea s-a prăpădit de tînără. Mai știu doar că, atunci cînd era secetă mare, ce lovea în semănături și în vite, dînsa obișnuia să ne spună în taină: „Iar ne joacă renghiul Cel-de-foc, pentru că am trezit-o cîndva pe Trude".

— Cel-de-foc? întrebă fata. Cine mai e și ăsta?

Dar pînă să afle un răspuns, Maren sări la fereastră și strigă:

— Doamne, mătușă Stine, uite că vine Andrees și ce încruntat e la față!

Văduva se sculă de lîngă roata de tors.

— Păi cum, fetiță, rosti ea cu năduf, nu vezi ce duce în spinare? Iar a pierit una din oile noastre.

Peste puțin, flăcăul intră în casă și așeză oaia moartă pe duşumea, în faţa lor.

— Poftim! făcu el supărat, ștergîndu-și cu palma sudoarea de pe frunte.

Femeile se uitau mai mult la chipul lui decît la biata mortăciune.

— Nu-ți mai pune chiar așa la inimă, Andrees, rosti Maren. O s-o trezim pe Trude și o să fie totul bine.

— Trude, o îngînă el surd. Ei, Maren, cine ar putea s-o trezească! Dar nu e numai asta. Mi s-a mai întîmplat ceva!

Maică-sa îl prinse drăgăstos de mînă.

— Haide, scoate din tine ce ai de spus, îl îndemnă ea, nu cumva să dai în lingoare.

— Atunci ascultaţi! răspunse Andrees. Mă dusei să văd ce fac oile noastre şi dacă apa ce le-am cărat-o aseară n-a secat. Dar cum ajung la imaş, cum bag de seamă că ceva nu-i în regulă. Ciubărul cu apă nu mai e la locul lui, nici oile nu sînt de văzut. Umblu eu după oi şi merg pe răzor în jos, pînă la movila cea mare. Trec de partea cealaltă a movilei şi le văd lungite pe pămînt, cu gîturile întinse, gîfîind. Asta de-aici, baremi, nici nu mai trăia. În preajmă, găsesc ciubărul răsturnat şi apa secată. Or, dobitoacele n-ar fi putut să facă aşa ceva. Trebuie că e o mînă vrăjmaşă la mijloc.

— Băiete, băiete, îl întrerupse maică-sa, cine să-i pună gînd rău unei sărmane văduve?

— Ascultă, mamă, că mai sînt şi altele. Urc eu pe movilă şi mă uit în jos roată, dar nici urmă de om. Arşiţa zace tăcută ca în toate zilele, pe cîmp. Doar lîngă mine, pe unul din bolovanii aceia mari, între care se afundă sub movilă Borta piticilor, şade o salamandră grasă şi îşi prăjeşte la soare trupul scîrbos. Ei, şi cum stau eu aşa, supărat, neştiind ce să cred, deodată aud în spatele meu, dinspre partea cealaltă a movilei, un fel de mormăit, de parcă ar vorbi cineva cu sine însuşi. Întorc repede capul şi văd în vale un omuleţ cioturos, cu haină roşie foc şi căciulă cu ciucure, umblînd apăsat printre buruieni. Mă şi speriai, căci de unde să fi răsărit aşa din senin? Şi apoi era grozav de urît şi anapoda. Mîinile mari, rumene, le ţinea la spate şi degetele strîmbe jucau ca nişte fuse de tors. Mă dădui după un mărăcine, care creşte pe movilă alături de bolovani. De-acolo puteam să urmăresc totul fără să fiu zărit. Jos, pocitura

încă mai umbla; se aplecă apoi și smulse din rădăcini un mănunchi de iarbă uscată, încît crezui că-și va izbi de pămînt capul ca un dovleac; dar se îndreptă numaidecît; stînd pe picioarele lui subțiri ca beţele, zdrobea în pumni firele de iarbă arsă; le făcea pulbere și, totodată, porni să rîdă așa de cumplit, încît, de partea cealaltă a movilei, oile pe jumătate moarte zvîcniră de la locurile lor și o zbughiră la vale de-a lungul răzorului. Omulețul însă rîse și mai tare și începu să țopăie pe un picior și pe celălalt, încît ziceam că acuși-acuși beţele alea subțiri o să se rupă sub greutatea trupului său noduros. Era de-a dreptul înfricoșător, căci mai și scăpăra întruna din ochii lui negri și mici.

Mătușa Stine prinse a mîngîia ușurel mîna fetei și o întrebă:

— Acuma îți dai seama ce făptură e Cel-de-foc?

Meren încuviință din cap.

— Dar mai înspăimîntător decît toate, vorbi mai departe Andrees, era glasul lui. „Dacă ar ști, dacă ar ști mojicii, nătăfleții de țărani!“ striga el. Și pe urmă se apucă să cînte cu glasul lui gîjîit. Parcă fornăia și orăcăia un descîntec ciudat. Îl lua mereu de la capăt, ca și cum nu s-ar mai fi săturat de el. Staţi un pic să mi-l amintesc!

Și după cîteva clipe Andrees începu:

— *Valul e abur tulbure,*
Izvorul e pulbere!

Deodată, mama lăsă deoparte roata de tors, pe care o învîrtise de zor în timpul povestirii. Se uită cu ochii țintă la fecior. Acesta însă tăcea și părea să nu-și mai amintească urmarea.

— Zi mai departe! îl îmboldi ea șoptit.

— Nu mai știu, mamă, mi-a zburat din minte, cu toate că mi l-am spus pe drum de o sută de ori.

Dar cînd maică-sa rosti cu glas şovăielnic:

— Tace pădurea sub obroc,
Joacă pe cîmpuri Cel-de-foc!

atunci Andrees adăugă dintr-o răsuflare:

— Ia seama, ia seama!
Pînă te scoli,
Te duce mama
Prin noapte, domol!

— Ăsta-i descîntecul Trudei! strigă mătuşa Stine. Hai, repede, încă o dată! Maren, tu bagă de seamă să nu-l pierdem iar!

Mama şi fiul rostiră acum împreună, fără să se încurce:

— Valul e abur iuţure,
Izvorul e pulbere!
Tace pădurea sub obroc,
Joacă pe cîmpuri Cel-de-foc!
Ia seama, ia seama!
Pînă te scoli,
Te duce mama
Prin noapte, domol!

— De-acum am scăpat de toate necazurile! se bucură Maren. O trezim pe Trude, mîine tot cîmpul va înverzi şi poimîine facem nunta!

Voioasă, cu graiul înaripat, cu ochii strălucind, Maren îi povesti lui Andrees ce anume cuvînt îi smulsese tatii.

— Copilă dragă, se amestecă din nou vădana, cunoşti tu şi drumul pînă la Trude?

— Nu, mătuşă Stine, dar dumneata nu-l cunoşti?

— Vai, Maren, doar străbunica singură a fost la dînsa şi, în ce priveşte drumul, nu mi-a spus nimic.

— Ce zici, Andrees? şopti fata, prinzîndu-l de braţ pe flăcăul care stătea cu fruntea încreţită şi cu ochii în gol. Spune tu, că doar ştii totdeauna un sfat.

— Poate că știu și acum, răspunse acesta gînditor. Pe la prînz trebuie să mai car niște apă la oi. Ce-ar fi să mă ascund după tufa de mărăcini și să mai trag cu urechea la ce spune Cel-de-foc? Odată ce-a trădat descîntecul, s-ar putea să trădeze și drumul, căci dovleacul lui cel gros parcă numai la asta se gîndește.

Și așa rămase. Oricît au mai vorbit și s-au sfătuit, ceva mai bun n-au găsit.

Curînd, Andrees se și afla sus, pe imaș, cu gălețile pline. Cum ajunse în preajma movilei celei mari, cum îl zări de departe pe spiriduș, care ședea pe un bolovan, lîngă Borta piticilor. Își țesăla cu cele cinci degete rășchirate barba roșie și, cînd scotea mîna, slobozea de fiecare dată cîte un smoc de păr aprins, care își lua zborul peste cîmp, în lumina orbitoare a soarelui.

„Trebuie că am venit prea tîrziu, își zise Andrees, azi n-o să aflu drumul." Și dădu să treacă pe-alături, ca și cînd n-ar fi văzut nimic, luînd-o spre ciubărul care încă mai stătea răsturnat în același loc. Dar se auzi strigat.

— Credeam că ai vreo vorbă cu mine! orăcăi spiridușul în spatele lui.

Andrees se răsuci și făcu cîțiva pași îndărăt.

— Ce vorbă să am cu dumneata? răspunse flăcăul. Nici măcar nu te cunosc.

— Dar vrei să afli drumul care duce la Trude.

— Cine ți-a spus?

— Degetul meu cel mic. Și ăsta-i mai deștept decît mulți vlăjgani ca tine.

Andrees își luă inima în dinți și urcă nițel în susul movilei, apropiindu-se de spiriduș.

— O fi el deștept, degetul dumitale mic, rosti flăcăul, însă drumul către Trude nu poate să-l știe, că doar nu-l știu nici oamenii cei mai deștepți!

Arătarea se umflă ca o broască și își trecu de cîteva ori degetele prin barba de foc, încît Andrees, clătinîn-

du-se în fața dogoarei ce-l amețea, trebui să facă un pas îndărăt. Dar dintr-o dată, ațintindu-l cu ochii săi mici, răutăcioși, spiriduşul fornăi plin de sine și în batjocură:

— Ești prea nătîng, Andrees! Chiar dacă o să-ți spun că Stăpîna ploilor locuiește dincolo de pădurea cea mare, încă n-o să știi că în spatele pădurii e o salcie găunoasă!

„Trebuie să joc pe prostul!" gîndi Andrees care, deși altminteri băiat cinstit, venise totuși pe lume cu porția lui de șiretenie țărăncască.

— Aici ai dreptate, spuse el căscînd gura mare, asta chiar că n-am să știu!

— Și pe urmă, adăugă spiriduşul, dacă ți-am spus că în spatele pădurii e o salcie găunoasă, tot n-ai să știi că prin salcie duce o scară pînă jos în grădina Trudei.

— Uite cum se încurcă omul în socoteli! zise Andrees. Și eu credeam că e vorba de o plimbărică.

— Și chiar dacă ar fi vorba de o plimbărică, rosti celălalt, încă n-ai ști că Stăpîna ploilor nu poate fi trezită decît de o fată fecioară.

— Ei da, înțeleg, se prefăcu Andrees. Înseamnă că nu-i de nasul meu. Mai bine mă întorc repede acasă.

Un zîmbet viclean se așternu pe gura lată a spiriduşului.

— Nu vrei să-ți deșerți mai întîi gălețile în ciubăr? întrebă el. Oile astea frumoase mai că-și dau sufletul.

— Aici ai dreptate pentru a patra oară! răspunse flăcăul și coti cu gălețile pe după movilă.

Dar cînd turnă apa în ciubărul fierbinte, aceasta țîșni sîsîind și se împrăștie prin văzduh în nori alburii. „Fie și așa! cugetă Andrees, mîn oile acasă și dimineața, la prima oră, o conduc pe Maren la Trude. Las' că o trezește ea!"

Pe partea cealaltă a movilei însă spiriduşul sări de pe bolovan. Își zvîrli căciula în aer și se dădu de-a rosto-

golul, rîzînd cu hohot spart. Apoi se ridică din nou pe picioarele lui subțiri ca bețele, tropăi nebunește în jurul movilei, strigînd mereu cu glasul lui de broască: „Cap sec, țărănoiul! Zicea să mă păcălească și nu știe că Trude poate fi trezită doar cînd spui descîntecul cel adevărat. Și descîntecul nu-l cunoaște nimeni afară de Eckeneckepenn, și Eckeneckepenn sînt eu!" Spiriduşul cel rău nu știa că trădase taina descîntecului încă înainte de amiază.

Floarea soarelui, care creștea în grădina din fața odăii lui Maren, tocmai întîmpina primele raze ale dimineții, cînd fata deschise fereastra și își scoase capul în aerul curat. Wiesenbauer, care dormea dincolo, în iatac, pesemne că se trezi din pricina asta, căci sforăitul lui zgomotos, ce pătrundea prin toți pereții, se potoli numaidecît.

— Ce te foiești, Maren? strigă el cu vocea adormită. Cauți ceva?

Fata tresări și își lipi degetul de buze, convinsă fiind că tatăl ei, dacă ar afla ce urmărește, nu i-ar da drumul din casă. Dar își veni repede în fire.

— N-am putut să mai dorm, tată, răspunse ea. Vreau să ies cu oamenii în cîmp. E o dimineață atît de frumoasă!

— Nu-i nevoie, Maren, se împotrivi Wiesenbauer, fata mea nu-i slujnică.

Și după cîteva clipe adăugă:

— Mă rog, dacă-ți face plăcere! Dar să vii la timp, pînă se lasă căldura cea mare. Și nu uita să-mi pui la fiert berea!

Cu aceasta, țăranul se întoarse pe partea cealaltă, de făcu să trosnească scîndurile patului și curînd fata îl auzi din nou sforăind în porții bine măsurate.

Deschise încetișor ușa odăii. Ieși pe poartă tocmai în clipa cînd argatul striga la cele două slujnice să se trezească din somn. „Păcat că a trebuit să-l mint, își

zise ea, dar — şi aici oftă niţeluş — ce nu face o inimă pentru dragul ei!"

În uliţă o şi aştepta Andrees, îmbrăcat de sărbătoare.

— Mai ţii minte descîntecul? o întîmpină el.

— Da, Andrees. Dar tu mai ştii drumul?

El întări din cap. Apoi spuse hotărît:

— Hai, mergem!

Chiar atunci mătuşa Stine ieşi din casă şi îi băgă în buzunar o sticluţă plină cu mied:

— Asta-i încă de la străbunică-mea, care îl păstra în taină şi zicea că-i de mare preţ. O să vă prindă bine pe căldură!

Apoi, în limpezimea dimineţii, cei doi îndrăgostiţi porniră pe uliţă în jos, iar mătuşa Stine se uită lungă vreme după făpturile lor tinere şi sănătoase, pînă ce le pierdu din ochi.

Drumul lor ducea pe după hotarul satului, peste un maidan. De aici ajunseră în pădurea cea mare. Dar frunzişul pădurii căzuse în bună parte şi zăcea pe pămînt, fără viaţă, astfel că soarele răzbătea pretutindeni. Aproape că-i orbeau jerbele de lumină ce ţîşneau de peste tot. După ce merseră multişor printre trunchiurile înalte de stejari şi de fagi, Maren îl apucă de mînă pe flăcău.

— Ce ai, Maren? întrebă acesta.

— Am auzit bătînd ornicul satului, Andrees.

— Da, mi s-a părut şi mie.

— Trebuie să fie ora şase! vorbi ea. Cine o să fiarbă berea tatii? Acum şi slujnicile sînt toate în cîmp.

— Nu ştiu nici eu, dar degeaba te mai frămînţi!

— Adevărat, rosti Maren, nu ajută la nimic. Da mai ţii minte descîntecul?

— Sigur că da, Maren! Şi flăcăul începu:

Valul e abur tulbure,
Izvorul e pulbere!

Și cînd se opri un pic, șovăind, Maren adăugă repede:

Tace pădurea sub obroc,
Joacă pe cîmpuri Cel-de-foc!

— Oh, strigă ea deodată, ce tare m-a săgetat soarele!

— Într-adevăr, spuse Andrees, frecîndu-și obrajii. Mi-a vîrît și mie niște țepi pe cinste.

În sfîrșit, ieșiră din pădure și deodată, doar la cîțiva pași, iată și salcia cea bătrînă. Trunchiul era mare, găunos, iar întunericul din scorbură parcă ducea pînă-n fundul pămîntului. Mai întîi coborî numai Andrees, în timp ce Maren se uită după el sprijinită de marginea scorburii. Dar curînd nu-l mai zări deloc; numai zgomotul călcăturii îi ajungea la ureche. Fata începu să se teamă; totul era pustiu în jurul ei și, pînă la urmă, nici măcar un foșnet nu se mai auzi de jos. Își vîrî capul în scorbură și strigă:

— Andrees! Andrees!

Dar liniștea stăruia netulburată. Fata mai strigă o dată tare:

— Andrees!

Abia după cîtva timp i se păru că aude ceva din adînc și recunoscu îndată glasul flăcăului, care o chema pe nume. Apoi îl apucă de mîna întinsă.

— E aici o scară, care duce în jos, vorbi el. Dar povîrnită și putredă. Și cine știe cît de departe-i pînă-n străfunduri!

Maren se cutremură de frică.

— Nu te înspăimînta, rosti Andrees. Te iau eu în spinare, și pasul mi-e sigur.

O aburcă apoi, subțirică, pe spinarea-i lată și, după ce fata îl cuprinse pe după gît, începu să coboare cu grijă. Bezna îl împresura, totuși Maren răsuflă ușurată pe cînd Andrees o ducea treaptă cu treaptă, în mers de melc, pe scara răsucită — căci înlăuntrul pămîntului era răcoare. De sus, nici un zvon nu ajungea pînă la ei.

Doar o singură dată răbufni din adînc mugetul apelor subpămîntene, care trudeau zadarnic să iasă la lumină.

— Ce-a fost asta? șopti Maren.

— Nu știu, răspunse flăcăul.

— Dar nu mai dăm de un capăt?

— Pare că nu.

— Să te fi păcălit spiriduşul?!

— Nu cred, Maren.

Astfel se lăsară mereu mai în jos. În cele din urmă, ghiciră dedesubt licărul razelor de soare; cu fiecare pas, lumina pătrundea tot mai mult; dar în acelaşi timp năvălea pînă la ei o căldură înăbuşitoare.

Cînd Andrees păşi de pe ultima treaptă în larg, o privelişte cu totul necunoscută li se înfăţişă ochilor. Maren se uită mirată.

— Totuşi, soarele parcă ar fi acelaşi! spuse ea în sfîrşit.

— Oricum, nu-i mai răcoros, îşi dădu cu părerea Andrees, ajutînd fata să sară din spinarea lui.

Dinspre locul unde se aflau, o alee străjuită de sălcii bătrîne luneca în depărtări pe-un stăvilar lat de piatră. Nu stătură mult pe gînduri, ci porniră printre copacii mărginaşi, ca şi cum cineva le-ar fi arătat drumul. De o parte şi de alta zăreai numai vale pustie, fără hotar, sfîşiată în fel şi chip de şanţuri şi adînciturі, de parcă n-ar fi fost decît un vălmăşag de albii şi vaduri părăsite. Dovadă era şi mirosul apăsător, ca de stuf pierit, care umplea văzduhul. Iar între umbrele pe care le aruncau copacii din loc în loc, stăruia o asemenea căldură încît tinerilor li se părea că văd flăcări mici, albe, zburînd de-a lungul drumului prăfuit. Andrees se gîndi, fără voie, la smocurile de păr aprins, pe care spiriduşul le scotea din barbă. Într-un rînd, parcă zări chiar, în scapărul soarelui, o pereche de ochi întunecaţi, apoi i se năzări că aude tropăitul nebunesc al unor picioruşe subţiri, ba în stînga, ba în dreapta lui. Dar cînd se uita

într-acolo, nu vedea nimic; doar aerul încins tremura și flutura, orbindu-i ochii.

„Ei da, gîndi Andrees, prinzîndu-și fata de mînă și pășind mai departe — ne faci tu viața amară, dar n-o să iasă pe placul tău!"

Merseră și tot merseră, ascultînd fiecare răsuflarea din ce în ce mai grea a celuilalt. Drumul, mereu același, părea să nu mai aibă sfîrșit; pe margini, aceleași sălcii, aproape desfrunzite, cenușii; dedesubt, oriunde ai fi privit, aceeași vale urîtă și rău mirositoare.

Deodată, Maren se opri și, cu ochii închiși, se rezemă de trunchiul unei sălcii.

— Nu mai pot, murmură ea, aerul e numai foc.

Andrees își aminti atunci de sticluța cu mied, de care încă nu se atinseseră. Cînd scoase dopul, se răspîndi un parfum minunat, de parcă miile de flori din care, poate cu peste un veac în urmă, albinele culeseseră mierea acestei licori ar fi înviat și ar fi înflorit din nou.

Abia își lipi Maren buzele de gura sticlei, că și deschise ochii.

— O, pe ce pajiște frumoasă ne aflăm! strigă ea.

— Nu-i nici o pajiște, Maren, dar bea, să te întărești.

După ce bău, fata se îndreptă și privi cu ochi limpezi în jurul ei. Apoi îl îndemnă pe fecior:

— Bea și tu, Andrees! Femeia tot slabă rămîne.

— Dar asta-i o licoare pe cinste, făcu el după ce gustă un pic. Știe Dumnezeu ce amestec o fi pus în ea străbunica.

Peste puțin, porniră din nou, veseli și întremați. Dar după un răstimp, fata se opri iar.

— Nu ți-e bine, Maren? întrebă flăcăul.

— Oh, nu-i nimic, mă gîndeam numai...

— La ce, Maren?

— Vezi tu, Andrees, jumătate din fînul tatii mai zace pe cîmp, în luncă, iar eu umblu să aduc ploaia.

— Tatăl tău, Maren, e un om bogat, dar noi ăştialalţi ne-am vîrît de mult grămăjoara de fîn în şură, iar bobul se chirceşte în vîrful paiului uscat.

— Da, da, e drept, Andrees, trebuie să mă gîndesc şi la ceilalţi.

În sinea ei însă adăugă după cîteva clipe: „Maren, Maren, nu mai umbla cu mofturi, doar le faci pe toate numai de dragul lui!"

Mai merseră astfel un timp. Deodată, fata izbucni:

— Ce-i aici? Unde sîntem? Asta e o grădină uriaşă!

Şi într-adevăr, din aleea plicticoasă tinerii intraseră, fără să-şi dea seama, într-un parc. Pe o întindere mare, acum firească pîrjolită, creşteau peste tot pîlcuri de arbori minunaţi. O parte din frunzişul lor căzuse sau atîrna uscat şi bolnav, însă ramurile mai tindeau cutezătoare spre cer şi rădăcinile vînjoase mai ţineau în îmbrăţişarea lor, pînă departe, ţărîna. O puzderie de flori, cum cei doi tineri încă nu văzuseră, acopereau pe-alocuri pămîntul, numai că erau fără vlagă, fără mireasmă, ca lovite în plină strălucire de dogoarea focului ucigător.

— Cred că am ajuns la locul cu pricina, rosti Andrees.

— După ce întări din cap, fata spuse:

— Acum trebuie să stai aici pînă mă întorc.

— Desigur! răspunse flăcăul în timp ce se lungea la umbra unei sălcii rămuroase. De-aici încolo e treaba ta! Numai să nu uiţi descîntecul şi să nu te încurci cînd îl spui!

*

Se duse singură prin grădină, pe sub copacii înalţi pînă la cer şi, curînd, Andrees n-o mai văzu. Fata însă mergea înainte, tot înainte, prin marea singurătate. Peste puţin, pîlcurile de arbori rămaseră în urmă, iar pămîntul se adînci. Maren îşi dădu seama că merge pe fundul unui lac secat; pe nisip alb şi prundiş zăceau

peşti morţi, cu solzii lor de argint scînteind în soare. La mijlocul albiei, Maren zări o pasăre sură, ciudată. Crezu că seamănă cu un bîtlan, însă era atît de mare, încît — dacă şi-ar fi ridicat capul — ar fi întrecut statura unui om; acum sta cu gîtul lung vîrît sub aripi şi părea că doarme. Pe Maren o cuprinse frica. În afară de pasărea aceea străină, nemişcată, nici o făptură nu se vedea, nici măcar un bîzîit de muscă nu tulbura tăcerea; ca un duh al pierzării stăruia peste tot. O clipă, Maren se gîndi să-l strige pe Andrees, dar nu îndrăzni, căci i se părea că, auzindu-şi propria voce în acest pustiu, s-ar îngrozi şi mai mult.

Îşi aruncă deci privirea în zare, unde se înălţau parcă alte pîlcuri de copaci, şi porni mai departe, fără să se uite la dreapta ori la stînga. Pasărea cea mare nici nu mişcă atunci cînd Maren se furişă tiptil pe lîngă ea; doar un fulger negru zvîcni scurt prin pielita albă a ochilor. Fetii îi veni inima la loc. După ce străbătu încă o bună bucată de drum, văzu că fundul lacului se îngustează, luînd înfăţişarea unui vad nu prea mare, care trecea pe sub perdeaua lată a unor tei. Ramurile acestor copaci semeţi erau atît de dese încît — în ciuda frunzişului sărac — nu răzbătea nici o rază de soare. Maren îşi urmă drumul prin vad. Răcoarea neaşteptată, bolta înaltă şi întunecoasă a crengărişului, ce atîrna deasupra ei, o făcură aproape să creadă că păşea într-o biserică. Dar, dintr-o dată, o lumină orbitoare îi pătrunse în ochi, teii nu mai erau şi un perete de piatră, arzînd sub para soarelui, se ivi în faţa ei.

Maren stătea într-o adîncitură goală, nisipoasă, scobită pesemne cîndva de apa unei cascade ce se revărsa de pe stînci, tăindu-şi vad şi scurgîndu-se apoi în lacul acum secat. Fata privi în sus, căutînd cu ochii un drum peste muntele de piatră. Dar în aceeaşi clipă se îngrozi. Căci ceea ce vedea, cam pe la mijlocul peretelui, nu putea să facă parte din trupul stîncos. Chiar dacă părea la fel

de împietrit și cenușiu, stînd nemișcat în văzduhul limpede, totuși fata înțelese că e vorba de un veșmînt care ascunde sub faldurile lui o făptură culcată. Cu sufletul la gură, Maren se apropie. Acum văzu deslușit: era corpul frumos, puternic al unei femei. Capul, aplecat îndărăt, sta răzimat de o piatră; părul bălai, care îi ajungea pînă la șold, era plin de praf și de frunze veștede. Maren o privi cu băgare de seamă. „Trebuie să fi fost tare frumoasă, gîndi ea, pînă i s-au ofilit obrajii și i s-au scufundat ochii în cap. Ah, ce palide îi sînt buzele! Oare-i chiar Trude? Dar asta de-aici nu doarme, e moartă! Vai, și ce singură sînt, îngrozitor de singură!"

Totuși, Maren prinse repede curaj. Se apropie și mai mult, se lăsă în genunchi, se aplecă asupra femeii și își lipi buzele roșii de urechea ei albă ca marmora. Pe urmă, luîndu-și inima în dinți, rosti tare și răspicat:

— Valul e abur tulbure,
Izvorul e pulbere!
Tace pădurea sub obroc,
Joacă pe cîmpuri Cel-de-foc!

Deodată, gura palidă scoase un vaier adînc, dar Maren urmă și mai tare, și mai pătrunzător:

— Ia seama, ia seama!
Pînă te scoli,
Te duce mama
Prin noapte, domol!

Atunci, un freamăt lin se auzi dinspre vîrfurile copacilor și un tunet se rostogoli ușor în depărtări, ca înaintea unei furtuni. Totodată, venind parcă dindărătul stîncilor, un răcnet ca de fiară turbată străbătu văzduhul. Cînd Maren își ridică ochii, Trude sta înaltă și dreaptă în fața ei.

— Ce dorești? întrebă ea.

— Ah, doamnă Trude, răspunse fata rămînînd în genunchi, ai dormit grozav de lungă vreme, încît toată verdeaţa şi animalele s-au vlăguit.

Stăpîna ploilor o privi cu ochii mari, de parcă s-ar fi căznit să lepede povara unor visuri. În sfîrşit, rosti cu voce leneşă:

— Nu se mai prăvale izvorul de sus?

— Nu, doamnă Trude, răspunse Maren.

— Nu se mai roteşte pasărea mea deasupra lacului?

— Stă în arşiţă şi doarme.

— Vai! se tulbură Trude. Înseamnă că-i timpul încă de mult! Scoală şi urmează-mă, dar nu uita ulciorul care stă la picioarele tale.

Maren făcu întocmai şi amîndouă o luară în sus, pe lîngă stînci. Copaci şi mai falnici creşteau aici pîlcuri-pîlcuri, flori şi mai frumoase izbucneau din pămînt, dar totul era veştejit, ofilit, fără mireasmă. Merseră de-a lungul vadului, lăsînd în urmă gropile cu pietriş adunat de curgerea apei. Încet, cu paşi nesiguri, Trude mergea înainte şi doar din cînd în cînd se uita cu tristeţe înapoi. Totuşi, Maren parcă zărea un licăr verde acoperind pămîntul la fiecare pas al ei, iar cînd veşmîntu-i cenuşiu atingea iarba uscată, atunci se auzea un foşnet ciudat, la care fata îşi ciulea mereu urechile.

— Oare să fi început ploaia, doamnă Trude? întrebă ea.

— Încă nu, copila mea. Mai întîi trebuie să descui fîntîna.

— Fîntîna? Unde se află?

Trecuseră tocmai de un pîlc de copaci.

— Acolo! rosti Trude şi, la cîteva mii de paşi depărtare, Maren zări înălţîndu-se un castel uriaş, zidit din bolovani cenuşii, colţuroşi, îngrămădiţi fără noimă. „Ăsta ajunge pînă la cer", cugetă Maren, căci partea de sus părea topită într-un amestec de parfum şi soare. În schimb jos, faţa clădirii, împodobită cu foişoare mari, ieşite în afară,

avea peste tot spărturi înalte, cu chenar ascuțit, pentru uși și ferestre, care însă nu se vedeau.

Merseră un timp drept înainte, pînă se opriră pe malul rîpos al unui rîu care părea să curgă jur împrejurul clădirii. Dar și aici apa secase; doar un firicel se mai tîra la mijlocul vadului. O luntre zăcea, crăpată, pe stratul de mîl uscat.

— Treci de-a curmezișul! porunci Trude. Aici nimic nu are putere asupra ta. Dar nu uita să iei apă. Va trebui s-o folosești în curînd.

Cînd Maren, ascultînd de porunca ei, coborî de pe mal, își trase piciorul îndărăt, căci stratul de mîl era fierbinte foc și dogoarea îi pătrunse prin gheată. „Fie ce-o fi, las' să-mi ardă ghetele!" își spuse ea, pășind înainte, cu ulciorul în mînă. Dar deodată încremeni. O spaimă cumplită i se citea în ochi. Alături, stratul de mîl crăpase și o mînă rumenă, mare, cu degetele strîmbe, ieșise din adînc, voind s-o apuce.

— Curaj ! răsună de pe mal vocea Trudei.

Abia atunci Maren scoase un țipăt lung și arătarea pieri.

— Închide ochii! se auzi iarăși glasul Trudei.

Fata merse cu ochii închiși. Iar cînd simți apă sub picior, se aplecă și își umplu ulciorul. După un timp urcă sprinten și nevătămată pe malul celălalt.

Ajunse la castel și, cu inima bătîndu-i amarnic în piept, intră pe una din porțile deschise. Dar se opri numaidecît, uimită, lîngă poartă. Înlăuntru părea că nu e decît o singură, nesfîrșită încăpere. Coloane din stalactite puternice sprijineau o boltă nemăsurat de înaltă și neasemuită ca înfățișare. Maren crezu aproape că ciudățeniile care atîrnau peste tot de marginile coloanelor, ca niște horbote și dantelării, n-ar fi decît uriașe pînze de păianjen. Stătu multă vreme pe loc, uitîndu-se ba înainte, ba într-o parte sau în alta. În dreptul porții, pe unde intrase Maren, spațiul părea chiar nemărginit. Coloane după coloane

se înșirau fără număr, încît — cu toată străduania ei — fata nu izbutea să le dea de capăt. Deodată, privirea îi căzu asupra unei adînciturі. Și iată! Chiar în vecinătatea ei se afla fîntîna! Și o cheie de aur scăpăra pe capac!

În timp ce pășea spre fîntînă, Maren simți că pămîntul dedesubt nu e pardosit cu dale de piatră, ca în biserica din sat, ci acoperit peste tot cu trestie și cu plante uscate de cîmp. Dar acum nu mai stătu să se mire.

Oprindu-se la fîntînă, vru să apuce cheia, dar își trase repede mîna înapoi. Căci își dădu pe loc seama că, deși — în orbitoarea lumină dinlăuntru — cheia părea ca o rază a soarelui, totuși nu aurul ci arșița îi împrumuta un luciu roșietic. Fără să șovăie, Maren turnă peste cheie apa din ulcior. Aburii țîșniră sîsîind, încît ecoul răsună pînă departe. Apoi fata descuie și ridică iute capacul fîntînii.

O răcoare proaspătă urcă din adînc și aerul se umplu de o pulbere umedă; nori gingași, străvezii, zburau printre coloane în sus.

Maren porni să se plimbe încet, gînditoare, sorbind răcoarea din jur. Atunci, chiar la picioarele ei, se petrecu altă minune. Un licăr verde înfioră plantele uscate așternute pe jos, firele se înălțară și curînd Maren călca într-o lume de flori și frunze proaspete. La talpa coloanelor, florile de nu-mă-uita colorau totul în albastru; între acestea răsăreau irișі galbeni ori de un vînăt cafeniu, răspîndind miresme dulci; pe vîrfurile frunzelor se așezau libelule, își încercau aripile și zburau apoi tremurînd, sclipind, peste cupele florilor, în timp ce răcoarea fîntînii primenea mereu aerul, închipuind scîntei argintii, care dănțuiau în raza soarelui.

Pe cînd Maren încă nu se putea smulge din atîta vrajă și încîntare, auzi îndărătul ei un suspin drăgăstos și dulce de femeie. Și în adevăr, cînd privi spre fîntînă, zări pe un covor de mușchi verde, proaspăt ivit,

trupul unei femei neasemuit de frumoase, care se odihnea. Capul și-l răzimase de brațul alb, scînteietor, peste care părul se revărsa ca mătasea, vălurind și lăsîndu-i privirea liberă să se plimbe sus, printre coloane, pe boltă.

Maren privi și dînsa, fără să vrea, în sus. Atunci se încredință că, ceea ce i se păruse a fi pînze de păianjen, erau de fapt vălurile străvezii ale norilor, pe care suflarea umedă a fîntînii le umfla și le îngreuna din ce în ce mai mult. Un asemenea nor se desprinse din mijlocul bolții, plutind alene în jos, încît Maren nu mai văzu chipul frumoasei femei de lîngă fîntînă decît ca printr-o sită cenușie. Femeia bătu o dată din palme și norul lunecă repede spre cel mai apropiat ochi de fereastră, luîndu-și zborul spre larg.

— Ei, cum îți place? întrebă femeia cea frumoasă.

Gura ei roșie zîmbea. Dinții ei albi scînteiau. Făcu semn fetei să se apropie și o pofti să ia loc alături de ea, pe covorul de mușchi. Și cum tocmai atunci un alt nouraș se lăsa în jos, femeia zise:

— Hai, bate tu din palme!

Și cînd Maren făcu astfel, iar norul ieși în larg ca și primul, atunci femeia rosti:

— Vezi ce ușor e? O faci mai bine decît mine.

Maren se uită mirată la femeia asta strălucitoare și veselă. Apoi întrebă:

— Dar spune-mi, cine ești?

— Cine sînt? Ah, fetiță prostuță!

Descumpănită, Maren se mai uită la ea un rînd, o măsură din ochi și spuse șovăind:

— Doar n-oi fi tot Trude?

— Și cine alta aș putea să fiu?

— Iartă că ți-o spun, dar acum ești atît de frumoasă și veselă.

Trude tăcu un timp, pe urmă grăi:

— Da, trebuie să-ți port recunoștință. Dacă nu m-ai fi trezit, atunci Cel-de-foc și-ar fi împlinit vrăjitoria, iar

eu aș fi fost nevoită să cobor din nou la maică-mea, sub pămînt.

Apoi, strîngîndu-și umerii albi ca înfiorată de o spaimă lăuntrică, adăugă:

— Și cînd te gîndești ce frumusețe și verdeață e aici, sus!

După aceea, Maren trebui să-i povestească în ce fel a ajuns aici, iar Trude, lungită pe mușchiul verde, cu fața în sus, o asculta. Din cînd în cînd rupea cîte o floare din preajmă, prinzîndu-o fie în părul ei, fie în al fetei. Cînd Maren istorisi despre drumul greu străbătut de ea pe stăvilarul cu sălcii, Trude oftă și spuse:

— Stăvilarul l-ați ridicat chiar voi, oamenii, însă e mult, foarte mult de atunci. N-am văzut niciodată ca femeile lor să poarte veșminte cum sînt ale tale. Pe vremuri, mă căutau deseori; le dădeam lăstari și semințe pentru plante și grîne noi, iar dînșii îmi aduceau, drept mulțămită, din roadele lor. Cum nu mă uitau pe mine, nu-i uitam nici eu și ogoarele nu tînjeau niciodată după ploaie. De lungă vreme însă oamenii s-au înstrăinat de mine și nimeni nu se mai arătă pe aici. Astfel, toropită de arșiță și plictiseală, am căzut în somn și n-a lipsit mult ca vicleanul Cel-de-foc să iasă biruitor.

Între timp, Maren se lungise și ea pe spate, în mușchiul verde, și asculta cu ochii închiși. Se înroura preajma susurînd lin, iar glasul frumoasei Trude suna dulce și iubitor.

— Doar o singură dată, urmă ea, dar asta de mult, a mai venit la mine o copilă, care îți semăna leit și purta veșminte aproape la fel. I-am dat miere din flori de luncă, și ăsta fu cel din urmă dar pe care vreun om l-a primit din mîna mea.

— Ia te uită, rosti Maren, cum s-au potrivit lucrurile! Copila aceea trebuie să fi fost străbuna drăguțului meu și băutura care m-a întărit astăzi, pe drum, trebuie să fi fost din mierea dumitale!

Trude rămăsese însă cu gîndul la prietena ei de odinioară și întrebă:

— Oare mai are părul acela frumos, castaniu, cu șuvițe pe frunte?

— Cine, doamnă Trude?

— Păi străbuna, cum o numești tu!

— Ah, nu, doamnă Trude, făcu Maren, simțindu-se în acea clipă oarecum mai presus decît marea ei prietenă — doar străbunica a ajuns pe urmă bătrînă cît veacul!

— Bătrînă? se miră frumoasa femeie, care nu înțelegea un asemenea cuvînt, fiindu-i străină bătrînețea.

Maren își trudi mintea cum s-o lămurească. Pînă la urmă, vorbi:

— Uite în ce fel! Părul alb, ochii roșii, chip urît și acrit, asta înseamnă la noi bătrîn, doamnă Trude.

— Acum pricep, răspunse aceasta. Îmi amintesc că, printre femeile care mă căutau odinioară, erau și unele cum spui tu. Dar trimite-o pe străbunica la mine și o fac din nou tînără și frumoasă.

Maren clătină din cap.

— Asta nu se poate, doamnă Trude, zise ea. Străbunica e de mult în țărînă. Biata străbunică! mai adăugă ea oftînd.

Apoi tăcură amîndouă, culcate încă pe mușchiul moale și îmbietor.

— Dar, draga mea! strigă dintr-o dată Trude. Ne-am dat la taifas și am uitat să mai stîrnim ploaia. Deschide ochii! Parcă zăcem îngropate între atîția nori. Nici fața nu ți-o mai văd!

— Vai, ce-o să ne ude! Ca pe niște pisici! făcu Maren după ce deschise ochii mari.

Bătură amîndouă din palme. Și, cît ai clipi, începu o foială, o legănare, un zbor învălmășit; norii grămădiți la toate ieșirile lunecau și se strecurau pe rînd afară. Peste puțin, Maren văzu din nou fîntîna din fața ei,

pămîntul verde, florile de iris galbene şi vineţii. Cînd se goliră de aburi şi deschizăturile ferestrelor, atunci fata zări hăt departe, deasupra grădinii, cum se bulucesc norii în văzduh, acoperind bolta cerului. Soarele se ascunse numaidecît. După cîteva clipe, se auzi de afară ca un fior mişcînd frunzele copacilor şi arbuştilor, apoi un freamăt puternic, neîntrerupt.

Maren şedea acum ţinîndu-şi mîinile întinse.

— Doamnă Trude, plouă! spuse ea încet.

Aceasta nu făcu decît să dea uşurel din cap. Şedea visînd parcă sub pletele ei bălaie.

Deodată însă răzbătu pînă la ele un clocot şi un plesnet zgomotos, iar cînd Maren se uită afară, văzu cum din albia rîului ce împrejmuia castelul şi prin care dînsa trecuse de curînd, se înălţau valuri-valuri de nori albi, uriaşi, către cer. În aceeaşi clipă, frumoasa Trude o îmbrăţişă şi se lipi tremurînd de ea.

— Acum îl sting pe Cel-de-foc, şopti dînsa. Auzi cum se împotriveşte! Dar nu-i mai ajută la nimic.

Stătură astfel cîtva timp, îmbrăţişate, pînă ce afară liniştea se aşternu peste tot şi nu se mai auzi decît susurul ploii. Atunci se ridicară şi Trude lăsă să cadă capacul pe gura fîntînii, încuind-o din nou. Maren îi sărută mîna albă şi rosti:

— Îţi mulţumesc, scumpă doamnă Trude, în numele meu şi al tuturor oamenilor din sat! Şi acum, adăugă ea cu oarecare sfială, acum aş dori s-o iau îndărăt spre casă.

— Gata, vrei să şi pleci? întrebă Trude.

— Ştii doar că mă aşteaptă drăguţul. Trebuie să-l fi murat ploaia de tot.

— Oare nici mai tîrziu n-o să-l laşi să te aştepte vreodată? vorbi Trude cu degetul ridicat.

— Firește că nu, doamnă Trude!

— Atunci du-te, copila mea, și cînd vei fi acasă, povestește oamenilor despre mine, ca să nu mă mai uite! Vino, te conduc!

Afară, sub ploaia binefăcătoare, pămîntul înverzise pretutindeni, tufele și copacii se încărcaseră de frunziș fraged. La rîu, cele două prietene văzură albia umplută iarăși cu apă, ca și cînd le-ar fi așteptat, luntrea — reparată de un meșter neștiut — se legăna lîngă malul cu iarbă deasă. Coborîră și lunecară lin pînă la malul celălalt, în timp ce ploaia juca și cînta, picurînd, pe fața rîului. Cînd puseră piciorul pe mal, privighetorile dădură glas mare dinspre desișul întunecos.

— Oh, făcu Trude din adîncul inimii, e încă vremea privighetorilor! Înseamnă că nu-i prea tîrziu.

Merseră apoi de-a lungul malului, care ducea la cascadă. Aceasta se prăvălea din nou, mugind, peste stînci și își vărsa șuvoaiele în vadul de sub teii cei umbroși. Trecînd pe-aici, femeile fură nevoite să ocolească, mergînd printre copaci. Cînd ieșiră din nou la larg, Maren zări pasărea cea uriașă rotindu-se în cercuri mari deasupra unui lac, a cărui albie întinsă ajungea pînă la picioarele lor. Cotiră în jos și ținură lungul malului, sorbind întruna miresmele cele mai dulci și ascultînd murmurul apei ce vălurea pînă peste prundișul strălucitor de pe margine. Risipă de flori era pretutindeni, viorele și crini de mai și altele al căror timp trecuse de mult, dar care nu se putuseră împlini din pricina secetei grozave.

— Vezi, nici astea nu vor să rămînă în urmă, zise Trude. De-acum înfloresc toate de-a valma.

La răstimpuri, își scutura părul bălai și picurii zburau în jurul ei ca scînteile, sau se prindea de amîndouă mîinile, încît apa se scurgea de pe brațele-i albe și pline ca într-o scoică. Apoi desfăcea repede mîinile și, unde se nimerea ca stropii să atingă pămîntul, acolo închi-

puia miresme noi și flori nemaivăzute țîșneau în văzduh, potopite de lumină și culoare.

După ce înconjurară lacul, Maren mai privi o dată fața lui întinsă, care, sub cernerea ploii, părea fără de sfîrșit; aproape că se înfioră la gîndul că, nu mai departe decît în acea dimineață, umblase pe fundul lacului de parcă ar fi fost drum uscat. Curînd trebuiau să se apropie de locul unde Maren îl lăsase pe Andrees. Și într-adevăr! Sprijinit pe un braț, flăcăul stătea culcat sub arborii cei falnici. Părea că doarme. Dar cînd Maren se uită cu coada ochiului la frumoasa Trude, care pășea alături cu buzele-i roșii, mîndră și zîmbind minunat, i se păru deodată că ea, Maren, ar fi atît de urîtă și bleagă în veșmintele-i țărănești, încît chibzui: „Asta nu-i bine. Andrees nu trebuie s-o vadă și pe ea!" Cu glas tare spuse însă:

— Mulțumesc pentru însoțire, doamnă Trude! De-acum, mă descurc eu singură.

— Dar ar trebui să-l văd și pe drăguțul tău!

— Nu te mai osteni, doamnă Trude, răspunse Maren, e un fecior ca și ceilalți, tocmai bun pentru o fată de la țară.

Trude o privi cu pătrundere, după care, spuse, ridicînd un deget amenințător:

— Ești frumoasă, prostuțo! Dar mă-ntreb dacă ești chiar cea mai frumoasă din satul tău!

Fata se înroși pînă-n albul ochilor. Trude însă era din nou cu zîmbetul pe buze.

— Atunci, ține minte! rosti ea. Cum apele au prins iarăși vigoare, ați putea să apucați pe un drum mai scurt. Jos, lîngă salcia cea bătrînă, pe stînga, e o luntre. Coborîți în ea fără grijă, căci o să vă aducă repede și nevătămați acasă... Și cu asta, rămîi sănătoasă, copila mea!

O strînse cu brațul pe după grumaz și o sărută.

Apoi se întoarse și porni, mîngîiată de ploaie, prin iarba umedă. Totodată, prinse a cînta. Viersul ei suna întruna, moale și tărăgănat, pînă ce frumoasa femeie se pierdu printre copaci. Atunci Maren nu mai știu dacă ceea ce aude e cîntecul ei depărtat sau numai șoapta înceată a ploii.

O clipă doar fata stătu pe loc, nemișcată. Apoi, ca împinsă de un dor neașteptat, desfăcu brațele și strigă:

— Cu bine, frumoasă, dragă Trude, cu bine!

Dar nici un răspuns nu veni, drept care Maren înțelese limpede că nu se auzea decît susurul ploii. Pe urmă, apropiindu-se cu pași înceți de grădină, îl văzu pe Andrees stînd în vîrful picioarelor, sub copaci.

— După cine te uiți așa? întrebă fata cînd ajunse în dreptul lui.

— Mii de draci, Maren! răspunse flăcăul. Cine să fi fost femeia aceea drăguță?

Maren însă îl apucă de braț și, dintr-un ghiont, îl sili să-și întoarcă fața.

— Nu te mai zgîi, spuse ea. Asta nu-i de nasul tău! E Stăpîna ploilor!

— Tu, Maren, făcu Andrees rîzînd, ai trezit-o cu adevărat, asta s-a simțit pînă aici, fiindcă n-am mai văzut ploaie așa de umedă, ca să zic așa, nici n-am pomenit să înverzească totul sub ochii mei. Dar acum, haide! Mergem acasă, iar tatăl tău să-și țină cuvîntul dat!

Jos, lîngă salcie, găsiră luntrea și coborîră în ea. Toată valea zăcea sub apă. În văzduh, ca și pe valurile line, zburda o mulțime de păsăret. Pescărușii subțiri de baltă săgetau în sus, țipînd și lăsîndu-se apoi din înalt, ca să-și moaie în apă vîrfurile aripilor; nagîțul argintiu înota semeț pe lîngă luntre; pe insulițele verzi, presărate ici-colo deasupra apei, cocoșei bătăioși, cu gulere de aur, se întreceau în jocuri voinicești.

Astfel, Maren și Andrees lunecau repede în luntrea lor. Ploaia mai cădea, măruntă, fără răgaz,. Curînd,

însă, apele se îngustară treptat. Pînă la urmă se strînseră cît un pîrîu obișnuit.

Andrees cerceta încă de mult zarea, ținîndu-și mîna streașină la ochi. Deodată, izbucni:

— Ia vezi, Maren, nu cumva ăla e lanul meu de secară?

— Sigur, Andrees! Și ce verde, ce frumos s-a făcut! N-ai băgat de seamă că plutim de-o vreme pe pîrîul nostru din sat?

— Chiar așa, Maren! Dar ce se întîmplă dincolo? Văd că totul e sub apă.

— Doamne-Dumnezeule! se îngrijoră fata. Păi acolo e pămîntul din luncă al tatălui meu! Uită-te, Andrees, fînul cel minunat, îl poartă apa!

Andrees o prinse de mînă și vorbi:

— Lasă, Maren, n-o fi paguba chiar atît de mare. Și-apoi, pămînturile mele o să ne dea în schimb rod bogat.

Luntrea se opri lîngă teiul satului. Cei doi tineri urcară pe mal și în curînd lumea îi văzu coborînd ulița, mînă-n mînă. Oamenii îi salutau cu drag din toate părțile, căci mătușa Stine trebuie să fi trăncănit nițeluș în lipsa lor.

— Plouă! strigau copiii, trecînd ulița în goană printre stropi.

— Plouă! rosti moș Schulze, scoțîndu-și capul pe fereastră și strîngîndu-le bucuros mîinile celor doi tineri.

— Da, da, plouă! vorbi și Wiesenbauer, care își fuma ca de obicei luleaua din spumă de mare, stînd în poarta casei lui arătoase. Iar tu, Maren, m-ai mințit zdravăn azi-dimineață. Dar haideți în casă, voi ăștia! Cum spunea vărul Schulze, cică Andrees ar fi băiat bun, mai și scoate recoltă bună anul ăsta și, dacă o să plouă trei ani la rînd, apoi nu strică, la urma urmei, să se unească pămînturile de sus cu cele de jos. Așa că mergeți la mătușa Stine, să lămurim de îndată lucrurile!

Trecură cîteva săptămîni. Ploaia încetase de mult şi ultimele care stivuite cu rod, împodobite cu panglici şi cununi, îşi lepădaseră poverile în hambare. Atunci, în lumina prielnică a soarelui, un mare alai de nuntă se îndreptă spre biserică. Cei doi miri erau Maren şi Andrees; în spatele lor mergeau braţ la braţ mătuşa Stine şi Wiesenbauer. Cînd se apropiară de uşa bisericii, auzind de-acum cîntarea pe care bătrînul organist o mlădia în cinstea lor, iată că se ivi pe cerul albastru un nouraş alb şi cîţiva stropi de ploaie căzură uşurel în cununa miresei.

— Asta înseamnă noroc! spuseră oamenii îngrămădiţi în curtea bisericii.

— Asta a fost Trude, Stăpîna ploilor! şoptiră mireasa şi mirele, strîngîndu-se de mîini.

Apoi alaiul păşi în biserică. Soarele luci din nou. Orga însă tăcu şi preotul îşi văzu de datoria lui.

MARIE VON EBNER-ESCHENBACH

ZBÎRLINȚIȘOR

A FOST ODATĂ un prințișor
Ce se chema Zbîrlințișor,
Și nu era rău altminteri,
Avea numai două deprinderi,
Două metehne, ca prinț și fiu:
Întîi, că era scandalagiu,
Și a doua, că se credea cineva,
Ca dînsul mai va!
Pe dinafară plin,
Pe dinlăuntru puțin —
Încît și părinții, în dese rînduri,
Cădeau pe gînduri.
Cînd îi spunea mama-regină,
Scoasă din răbdări:
„Nu mai fi prost!" (Din pricină
Că-i punea mereu întrebări
„De ce și ce și cum?"
Întrebări duium.
Pe loc se zbîrlea în trufie
Și ochii-și rotea de mînie.
La masă ședea lat
Ca un primar crăcănat,
Și-nfuleca pe alese
Fără să-i pese;
Lua ce-i mai bun pe tăviță,
Alții primeau rămășițe,
Iar domnii și doamnele, cînd
Îi urmau la rînd,

Se gudurau ditamai
Cu dulce grai
Și îngînau: „Vai,
Ne onorează oalele
Și farfuriile, goalele,
Numai de-ar fi sătul,
De-ar fi mîncat destul
Dragul nostru prințișor
Zbîrlințișor!“
Și la vorbă și la taifas
Ținea întîiul glas,
Vorbea cu cîinele ca și cîinii.
„Tăcerea-i de aur“, gîndeau bătrînii,
Și dădeau tăcuți din umăr...
Într-o zi, tuspatru la număr,
Ieșiră din palat la plimbare
(Cobora tocmai soarele-n zare),
Ieșiră cu bună-nțelegere
Maiestățile lor regina și regele
Și prințișorul cel tehui
Împreună cu cîinele lui.
Pe cîine îl striga Mîlc,
Avea picioare de cocostîrc,
Bătea la fugă toate grivele
Și chiar locomotivele.
Așa că porni-ncurmeziș, de iscoadă,
Peste cîmpii și livadă
Cu prințișorul în coadă.
Și în curînd, ușurel, ușure,
Se treziră adînc în pădure.
Prințișorul gîndea,
Inima-i rîdea:
„Departe-s părinții. Ce bine!
Asta-mi convine!
O să mă caute printre lăstari,
Printre fagii cei mari,

Prin mestecăniș,
Prin desiș —
Iar eu, pitit ca sub scufă,
După o tufă!
Tata va sta posomorît,
Mama va plînge numaidecît
Și toți slujitorii, slabii și grașii,
Ce-o să le sfîrîie pașii!"

Și clipele curg și curg,
Și el șade pitit în amurg,
Și întruna cată și cată
După cîine, roată,
Că i-ar trece frica prin os
Fără soțul lui credincios,
Care nu pleacă, doar cască,
Și din grija lui cîinească
Se-ntinde și plînge-n țărînă,
Și îl linge pe mînă,
Și-l îndeamnă, copăcel,
Să se-ntoarne cu el.
Face, muiat, prințul: „Nici
Că-mi prieste-aici!
Și străjerii ăia și stolnicii
Ce-or fi avînd, nevolnicii,
Pe ziua de azi?
Dorm de necaz?
N-or să mai dea de noi
Pînă-n ziua de-apoi.
Gata cu jocul, m-am săturat,
O iau spre palat,
Ba mai bine fug ca vîntul!"
Și fuge de rupe pămîntul,
Aleargă fără popas și-l apasă
Dorul de-acasă;
Și de spaimă, în codrul ca fumul,

Încurcă drumul;
Și cum fuge mereu,
Dă din greu în mai greu.
Iar în cele din urmă
Vine foamea și scurmă,
De un ceas, cu vaiere,
Le umblă prin baiere,
Parcă-i roade în dinți
Pe cîine și prinț.
Nu mai fug, se tîrăsc în parte,
Osteniți de moarte...
Cînd iată, zăresc o șuviță
Printre crengi: luminiță!
Și prin beznă, blînd,
Ferestruici scăpărînd,
Și sus, un hornuț
Mititel, micuț,
Care fumegă, fumegă...
Prințișorul adulmecă
Și îndată pricepe: aici miroase
A bucate gustoase!
Și inima-i bate, tic-tac,
Fiindcă — scuzați — ca un godac,
Dumnealui o purta în stomac.
Deci, prin desiș se strecoară de-a huștiul
Și se saltă pușiul,
Soarbe mireasma și hotește
În cuhnia casei privește:
Ai, ce frumos! De nedescris!
Mai frumos ca-n vis!
Gospodinele cele mai harnice
S-ar mira de-așa farmece!
Bolțile se-ngeamănă
Ca în castel, și seamănă!
Și în cuptor văpăile
Cu vîlvătăile,

Și late, rotunde, zvelte,
Ce de-a mai unelte
În toate formele,
După toate normele,
Agățate-n pereți,
Numai scule de preț,
Cîte vreți,
Și de tot soiul —
De aur li-e boiul,
Tiparele-s de argint,
Piulița de mărgărint,
Și în frigare, repede,
Se învîrte, ca fetele
Cînd joacă pe tăpșan —
O găinușă de fazan.
În apa ce clocotă, racii
Coboară cu spatele,
Se roșesc de plăcere ca macii,
Culcați de-a-ndaratele.
Un tortuleț își pune în grabă
Din zahăr ars, podoabă.
O potîrniche, cu o lingură
Se gătește singură.
Trei somni pe-alții trei îi așază
De-i murează...

Prințișorul rîde și spune:
„Mare minune!
O zînă darnică, negreșit,
Pentru mine le-a pregătit
Și pentru tine, codatule,
Ca să te sature
Cu mîncăruri din cele fine —
Așadar, se cuvine
Să-i facem pe plac."
Dar Mîlc îl apucă de-un crac

Și latră: „Stai, nu intra,
Bănuiesc altceva,
Îmi miroase cumva
Că ar fi o capcană
Aici, vicleană!"
El geme, scîncește, coada și-o strînge,
Și fuge-n ocol și plînge,
Și ferestruica rău îl sperie,
De parc-ar zări strigoi, puzderie.
Prințișorul, însă, tare viteaz,
Îi strigă-n obraz:
„Fricosule,
Flendurosule,
Voia ta, mă rog,
Minte scurtă —
Eu intru pe loc
Să-mi caut de burtă!"
Și nu mai stă, și nu-l crede,
La cuptor se repède.
Nu cunoaște o iotă,
La gătit e ciubotă,
N-are habar,
Dar se vrea bucătar,
Și, fără să pregete,
Murdarele-i degete
Și le vîră prin cratițe,
Caracatițe.
Scoate pentru cină
Ficatul din găină
(Căci de mult, cu nesaț,
Trage la ficați).
Și gîndește: „Asta friptură!"
Și dă să ducă la gură,
Cînd deodată pîrîie
În vatră, și hîrîie,
Și sîsîie locul,

Și se stinge focul,
Iar în cuptor, în cenușă,
Mi-ți șade-o mătușă
Bătrînă, băbiță,
Cu albă scufiță
Și cu șorț albior —
Ea se-ncruntă de zor:
„Ce vrei, mîrlane?
Șterge-o, guzgane,
Că te ard cu bățul!"
Dar prințul, dat cu învățul
Mîndriei din el, subțire,
Nu rabdă jignire,
Și îi sare țandura,
Și vorbește brambura,
Suduie, țipă, turuie,
Iar bătrîna se-nfurie
Și din vatră, hop,
Pe pămînt, ca un dop.
Și zice aspru: „N-am cunoștință
Cîte le-nveți spre știință,
Dar, din mult-puținul, se cheamă
Că-ți lipsește ce-i mai de seamă,
Și asta-i, bagă la cap, băiețaș,
Băiețel drăgălaș,
E să-ți pui frîul, să te sfiești,
Și bătrînețea să o cinstești."
Face a batjocură prințișorul,
Zbîrlințișorul:
„Cum, va să zică? Cică
Pe ea s-o cinstesc? Nici de frică!
Cine-mi pică
Hodoronc, din vatra cu scrum,
Nu e vrednic de cinste! Oricum,
E o persoană de rînd, și îi dau un sfat:
Să-și schimbe tonul apăsat,

Căci eu sînt prinţ, fiu de rege,
Sînt prinţ, în lege se-nţelege,
Ajunge să-mi vezi urechile lungi!"
Atunci,
Bucătăreasa bătrînă,
(Desigur o zînă)
Strigă: „Ori una, ori alta,
Prinţ ori calic,
Copil eşti, copile,
Şi alta nimic —
Eşti zilnică trudă
Pentru om şi animale,
Ce lucrează şi asudă
Slujind dumitale
În casă, prin curte, oriunde —
Dar tu? Ia răspunde,
Ştrengarule, cînd
Să-i slujeşti ai de gînd?
Ei ţi se-nchină, tu cui te închini?
Ei te alină, pe cine alini?
Ceea ce eşti şi ceea ce ai,
S-o-nveţi de la mine încai,
E lucrul iubirii ce te-a crescut —
Şi dacă-o ucid, rămîi fără scut,
Ca şi pierdut,
Singur în larga privelişte,
Rămîi de izbelişte."
Şi face bătrîna un semn
Cu băţul de lemn
Şi zice: „Făcut! Afla-vei, dară,
Că şi iubirea poate să moară!
Voi începe întîi cu părinţii, să ştii,
Pe urmă vin rudele grijulii,
Fraţi şi mătuşi şi domniţe,
Dascăli şi dăscăliţe,
Voi stîrpi în toţi gîndul

Cel presupus, ucigîndu-l,
Și frumoasă floarea
Ce se cheamă răbdarea.
Voi stîrpi, voi stîrpi și-n argați
Credința ce-ți poartă, plecați...
Și-acum haide, puișor semeț,
Jos de pe tronuleț,
Unde toți te urcară! Te du!
E vremea să pici și tu!"
Și mai face bătrîna un semn
Cu bățul de lemn,
Se clatină lumea, tunete-o frîng,
Și piere casa-n adînc...

Dar prințișorul?... Slava Domnului,
Zace în iarba somnului,
Și deasupra nasului, iacătă,
O steluță scapătă!
Noapte să fie? Oare-a visat
Sub geana pădurii, înfricoșat?
S-a rătăcit în vis, aiurea,
Și-a tot bătut pădurea?
Da, da, și poteca-l așteaptă,
Duce spre casă, dreaptă!
Hai, în picioare! Ce-or fi tînjind
Ai săi la palat, ce-or fi jelind
Și n-or fi știind
Ce să mai facă de dor
Fără prințișorul lor
Zbîrlințișor!
El fuge ca o zvîrlugă
Și cîinele-și strigă din fugă,
Dar javra parcă-i hîrcă,
S-o duci în cîrcă...
„Mîlc, vino-ncoa, mișcă!"
Ce are cîinele? Zici că

E altul, de groază! Nu-i glumă:
Parcă-i ciumă,
Hienă murdară,
Rînjindu-şi colţii de fiară;
Se holbă la prinţ cu scîrbă şi ură
Peste măsură,
De parcă-ar vrea să-l rupă-n bot,
Să-l sfîşie tot.
Rău tovarăş! Fălcile slute!
De-ar ajunge mai iute,
Că-aşa drumeţie cu momîia
Nu-i de dorit nimănuia.
Cîinele său, credinciosul, cumintele,
Îi arată dintele!....

În sfîrşit, bolnav de spaimă şi foame,
Mulţumescu-ţi, Doamne,
Ajunge la poarta cu lacăt şi herb,
S-a topit şi momîia prin ierbi...
Poarta-l întîmpină, mare,
În sclipăt de felinare,
Şi răcneşte prinţul erou,
Stîrnind prelung ecou:
„Portare, ridică-te!
Nu auzi strigăte?
Trîndavule, sus,
Deschide, ţi-am spus!
Nu mai sta, că-i de rău:
Sînt prinţul tău!"
„Din cei mulţi eşti vreunul
Al meu nu-i nici unul!"
„Ba da! — face prinţul, mai hotărît,
Mai cu lacrimi în gît —
Nu-mi spuneai tu din prag
Prinţişorul meu drag?
Şi din mînă-mi fluturai

Și ce bun erai,
Cu mine, blajinule,
Portare, bătrînule!
Umblînd prin pădure, am zăbovit,
Nu mă ține aici părăsit,
Și de foame, lihnit!"
Răspunde moșul cu cheia:
„Nu sufăr tînga, de-aceea
Poftim, băiețaș, îți dau voie!"
Poarta se crapă anevoie
Și prin dunga strîmtă, lungă,
Se strecoară prințul pe dungă.
Mititel, vlăguit, sfios,
Își scoate șapca frumos,
Mulțumind peste poate
Pentru bunătate.
Murmură moșul în barbă: „Ehei,
Nu-i prea stătea-n obicei!"
Obicei, neobicei, destul că
Bucuria-n obraji i se culcă
Și arde pe fața băiatului,
La vederea palatului.
Acasă! Acasă! Ce mîngîiere!
Sufletul parcă-i fagur de miere
Și strigă prințul: „Salut, grăiesc,
Ție, cămin părintesc,
Vouă, tată și mamă, și neamuri
Și cunoscuți din alte ramuri,
Și, în tot cazul, salut și mulțimea,
Servitorimea!"
Îi vede-nșirați pe scări
Pînă sus, la intrări,
Și cameristei îi zice-n răsfăț:
„O fi supeu la curte, ospăț?"
Dar femeia țipă deodată,
Slugile stau cu gura căscată,

Apoi, ca un vaiet, ca un murmur,
Se aude jur împrejur:
„Vai nouă, văzurăm și asta
S-a întors acasă năpasta!“

Ei, asta-i prea mult! N-ar permite
Nici în glumă pasămite
Asemenea batjocuri un prințișor!
De aceea răcnește Zbîrlințișor:
„Lepădături! Vorbesc eu cu tata,
Vă luați voi răsplata!
Repede, Johann, la muncă!
Să mă cureți lună! Poruncă!
Doar se-nțelege cum că
N-o să apar ca un birjar
În fața reginei, murdar.
S-aducă perii fetele,
Clara să-mi perie pletele,
Croitorul hăinuțele,
Cizmarul pingeluțele,
Și tu, lacheu, n-o face pe domnul,
Lasă tihna și somnul,
Văcsuiește-mi ghetele, Max!“
Dar oamenii rîd ca din butoi:
„Dă-le singur, cu vax,
Că de nu, te dăm noi!“

Pălește prințul, îngălbenește,
De ciudă, firește,
Și în neștire, sări și sări
În sus pe scări,
Și de-acolo în sala primirii
Unde stau la ospăț musafirii.
Regele tocmai înalță pocal
Către un oaspete regal
Și le urează celor poftiți

Mulți ani fericiți.
Iar regina (se miră prințul, mut)
E voioasă cum nu s-a văzut.
Îi șade alături un rege străin
Care o-ntreabă zîmbind senin:
„Parcă era și un prințișor...
Nu cumva maiestățile lor
Vor fi avut un fecior?"
„Da, da, mi se pare și mie,
S-a dus pe pustie!" —
Răspunde mama, și mai rîde încă,
Și bea și mănîncă.
Oftează prințul: „Văd și mă tem,
Ăsta-i al babei blestem,
De-l uită și mama pe fiu!
Mai bine mă rupea de viu
Mîlc, să mă piarză —
Ori să fi rămas la barză!"
El plînge și cade-n genunchi,
Iar regele, îndoit din trunchi,
Întreabă: „Ce-i comèdia asta în casă?
Nu mai e loc la masă!
Dacă vrea copilul frupt,
Niscai pește sau fripturi,
Atunci să se vîre dedesubt,
Că de la multele guri
Rămîn sub masă fărîmituri!"

Prințul pălește, se moaie,
Lacrimi îi curg șiroaie
De parc-ar fi vinovat
De cel mai mare păcat,
Și se vîră sub masă, întins
La picioarele mamei dinadins,
Care îl vede, și ochii îi lunecă,
Și nu se-ntunecă,

De ai spune că
Nu-i pasă de ce se petrece,
Glumește cu sînge rece,
Unge o trufă cu unt
Și o dă regelui cel cărunt.
Prințișorul nici că mai vrea
Să mănînce, să bea.
I-a pierit pofta, lacrime grele
Îi cad pe obraz, mărgele,
Și îi udă buzele,
Mofluzele,
Pînă-n gîtlej se preling,
Foamea și setea o sting,
Iar inima, grea de-a dreptul,
I-apasă ca piatra pieptul.
Nu cutează prințul să miște,
Și de jale și de restriște,
Ostenit și frînt,
Ațipește curînd.

A doua zi, în zori,
Altă pricopseală:
Vin măturători
Și mătură-n sală
Și spun: „Poftim,
Aferim,
Cum doarme prințul, nene,
Pînă-n ziuă, de lene,
Iar noi musai să trudim,
De cu noapte ne spetim
Cu aste mături
Să dăm gunoiul în lături —
Chiar și regele umblă
Mîhnit ca o umbră,
Doborît de milă

Că-i bolește Zorilă,
Copoiul fără de care
Dînsul nu poate la vînătoare"...

Prințișorul ascultă de jos
Și sare mînios:
„Nu poate fără un cîine bleg?
Dar eu ce sînt? Nimic?
Ei, da, înțeleg, înțeleg,
Sînt de prisos, vreau să zic,
Nu simte adică nime
Nevoie de mine!
Dar asta se schimbă, nu ține!
Vă spun răspicat, vă jur,
Pe toată suflarea din jur
Și, după datina regească,
Pe barba ce-o să-mi crească!"
El în genunchi, supus,
Se roagă Celui de Sus,
Apoi se scoală și mînă
Iute, la fîntînă,
Și scoate singur apă,
Se spală, se freacă,
Și singur se-mbracă,
De rușine obrazul îi crapă,
Căci pînă azi, ca un sugar,
Puiul mamii, pui,
Nici nu mișca măcar
Fără dădaca lui.
Acuma însă-i sfîrșitul,
S-a dus cu dădăcitul:
„Decît să te sprijini pe toți
Mai bine-i ajuți cît poți!"...

Și cum rosti în gînd
Acest legămînt,

Nici o povară nu-i păru prea cruntă,
Nici o muncă prea măruntă...
Părăsi palatul, mîndru și demn,
Locui într-o șură de lemn.
Purta straie ponosite,
Din bucăți înnădite,
Și în spinare un coș de nuiele,
Plin cu toate cele:
Căra iarna cărbuni
Pentru oamenii cei buni,
Să-și încălzească odăile —
Vara, săpa în copăile
Hrubelor, dis-dimineață,
Și căra gheață.
Uneori, ducea prînzul
Celor mai sărmani ca dînsul —
Cîte o îmbucătură
Ruptă de la gură,
Și ce mai putea să-mpartă
Din sărăcia-i deșartă.
Și astfel, schimbat, peticit,
De nimeni bănuit,
Argătea pe spetitele.
Răbda uneori ca vitele
Fie pe arșiță, fie pe ger;
Ba, cîte unul, mai boier,
Îl trăgea de urechi, dar nici unele
Nu-i umbreau curajul și numele.
Și oricît de lungă-i fu pătimirea,
Nu-și pierdu firea.
După truda-i grea
La dascăli mergea,
Se ruga și cerea
Să-l învețe cîteși multe.
Întîi, n-au vrut să-l asculte:
„Lecții dorești? Ce chin

Să le-ndeşi, pînă-ncap
Puţin cîte puţin
Copiilor, în cap!"
Dar el stărui cu atîta tărie
Încît îi răspunseră: „Fie!"
Şi apoi învăţă cît doi, cît nouă,
Cît nouăzeci şi nouă.
„Mai bine mor, îşi zicea hotărît,
Mai bine mor decît
Să nu le fiu drag şi comoară
Părinţilor, iară!"

Şi într-o zi, soarele roşu
Sui pe creste,
Şi în ogradă cocoşul
Dădu de veste:
„Scularea! Scularea!"
Prinţul se trezeşte
Şi-l apucă mirarea —
Ce de-a raze inundă
Odăiţa-i scundă,
Ce potop de lumină,
Şi din preajmă, lină
Răsuflare parcă
Genele-i încearcă...
Venea ca o icoană
Fără de prihană
Zîna, plutind,
Şi dulce grăind:
„Vremea-ncercării, timpul rău
Le-a biruit curajul tău;
Dragostea moartă a-nviat
Cu nouă putere şi credinţă —
Urmează-mă, dar, eşti dezlegat!"
Prinţul sări şi în umilinţă
Se închină la chipul ei,

Apoi rosti cu temei:
„Pricep și văd, stăpînă,
Ești cea mai mare zînă,
Și îmi redai cel mai scump avut
Din cîte avui în trecut:
Dragostea celor de-acasă
(De altele nici nu-mi pasă)".
Iar zîna vorbi: „Nu am dat greș,
Va să zică, sîntem înțeleși.
Pune-ți mantaua peticită,
Ia-ți coșul de răchită,
Pleacă-ți capul și nu-ți muta
Ochii de la trena mea,
Căci asemenea faptă niciodată
Nu ți-ar fi iertată."

Astfel, porniră amîndoi
Spre palatul regal
Însoțiți de-al zînei convoi,
Ca un sălbatic val.
Erau călăreți—logofeți
Pe păuni semeți
Cu gheare de aur —
Șoimi și balauri
Ce suflau din gîtlejuri
Trandafiri în vîrtejuri,
Și fluturi ca soarele,
Ce umpleau hotarele
Cu parfum de brîndușe
Din aripi jucăușe...
La picioare-i săreau
Prințișorului sau
Îl trăgeau, să cadă,
Spiriduși grămadă,
Se-agățau de haina cu petice,
Dădeau să-l împiedice

Năvăleau în coș și cu sete
Îl trăgeau de plete...
Dar prințul răbda tăcut, cuminte,
Nu se uita decît înainte...
Și la palat slujitorii de față
Stau înșirați ca pe ață,
Și zîna trece prin dreptul lor,
Și după zînă, Zbîrlințișor,
Care se-ntreabă: „Cu ce ochi și cum
M-or fi privind acum?"
Și își simte tulbure sinea,
Mai mare rușinea —
Ghetele îi sînt crăpate,
Mîinile zgîriate
Și atîta de murdare
Că le-ascunde-n buzunare
Și se roagă: „De nu m-ar ghici
Cînd trec pe-aci,
Și mai ales mama
Să nu-și dea seama,
Și cei de-mi slăveau harul
Să mă creadă hornarul!"
Deodată, aude lătrat,
Mîlc, bătrînul fîrtat,
Parcă latră, sare și vine
Tăindu-și drum prin mulțime,
Parcă-l miroase: „Tu?
Ești tu ori nu?"
Ce n-ar da prințul ca baremi în pripă
Să se uite îndărăt o clipă!
Dar nu! Va sta cu ochii
Numai la umbra frumoasei rochii,
Cu ochii la trenă o s-aștepte,
Care lunecă-n sus pe trepte,
Și în sfîrșit (inima-i bate, ciocan,

Sîngele-i fierbe avan)
Vede cum zîna, ca o statuie,
În sala tronului suie.

Aici, deși dimineață, curtenii,
Auzind foșnetul trenii,
Și aflînd că e zîna într-adevăr,
Se adunară cu toții în păr
Slobozind în aer
Gemete și vaier,
Căci zi și noapte, în ultimul timp,
Stau maiestățile lor ca pe ghimpi,
Jeluind amarnic după fiu
De-a cărui soartă nu știu.
Iar sfetnicii și dînșii,
Amărîții și plînșii,
Dau întruna cu spusa:
„Ne roade grija că nu s-a
Găsit, cu tot sîrgul căutării,
Un moștenitor acătării.
Umblat-am zile și nopți în șir,
Dar nu am zărit nicăiri
Pe unul vrednic a fi cocon
Și urmaș la tron,
Ca să-l cinstim după lege
Drept fiu de rege..."

Maiestățile lor, cu smerenie,
Primiră sfînta vedenie
Și îndoiți din șale
Îi grăiră cu jale:
„Tu, zînă, știi orișice,
Și cum și de ce,
Și lacrima țării și oful nost'
Le știi pe de rost.
Prințișorul, dragul,

Nu ne mai calcă pragul,
S-a pierdut!
La început
(Ne miră cum și ce fel)
Nu prea tînjeam după el —
Acum însă jalea ne bîntuie,
Durerea ne mîntuie,
Ochii ne seacă de dor
După Zbîrlințișor".

Măsurîndu-i de sus,
Dar și cu blîndețe,
Zîna le-a spus
Regeștilor fețe:
„Bieții de voi, ziua bună,
Totul a mers strună!
Fiți dar pe pace,
Și priviți încoace,
La ăst omuleț
Ce cu mine-l purtai
Așa cum îl vedeți,
Cerșetor după strai —
Oare-l cunoașteți, v-aș întreba,
Da, ori ba?"

Ce-a fost apoi, a fost minune
Ce nu se uită cît e lume,
Și toți au păstrat-o-n ghiocul minții.
„Zbîrlințișor!" strigară părinții,
„Ah, prințișorul!" strigară ceilalți,
Rude și curteni înalți...
El sta, sărmanul, cu fața suptă,
Cu haina ruptă,
Dar, cătînd la chipu-i,
Nu puteai să-l închipui
Decît prunc al luminii, al soarelui,

Și scria pe fruntea vlăstarului:
„Eu am venit să vă iubesc,
Să vă fiu sprijinul cel dintîi,
Și cu gînd prietenesc
Și cu fapta să mîngîi,
Să-i slujesc cu plăcere
Pe cei aflați în durere."
Ai, ce chiot, ca de mînzoci,
Porni dintr-o mie de voci!
Și-n ce desfătare inima caldă
Părinții și-o scaldă!
Și cîte lacrimi de bucurie,
De parcă raiul a fost să fie!
Mișcată și ea, preabuna zînă
Duse băiatul pînă
La părinți, de mînă.
Se trase-napoi un pas
Și rosti cu mîndru glas:
„Povara coroanei o s-o poarte
Cîndva, în anii ce vin,
Fericind mulțimile foarte,
Va fi stăpîn deplin
Și slăvit cum sînt puțini!
Scut și nădejde celor mulți,
Bogați ori desculți,
În inima astei lumi betege
Va fi peste inimi rege!"

Și întru acestea
S-ar isprăvi povestea.
Doar o vorbă-n scapăt
Țin să adaug la capăt,
Și anume că Mîlc, brav ipochimen,
Nu-și mai vărsă necazul pe nimeni,
Și cînd, lovit de ani și de gută,
Se culcă, ținîndu-și răsufletul,

Zîna cea bună și pricepută
Nu îngădui să-și dea sufletul:
Zdravăn și tînăr ca ziua de mîine
Îl făcu pe cîine.
Iar părinții (știu că vă miră)
Nici nu îmbătrîniră măcar,
Trăiră tineri pînă muriră —
Și acesta fu darul din dar,
Din dragostea prințului — prințișor,
Ce se chema Zbîrlințișor.

CUPRINS

Către cititor 5
Bettina von Arnim — Fiul de rege 9
J.W. von Goethe — Noul Paris..... 16
Iulius Mosen — Zîna Onda 32
Eduard Mörike — Țăranul și fiul său 42
Clemens Brentano — Povestea domnului de Țepușă 52
Ludwig Tieck — Ielele 80
E.T.A. Hoffmann — Copilul străin 104
Wilhelm Hauff — Inimă rece 153
Theodor Storm — Trude, Stăpîna ploilor 201
Marie von Ebner-Eschenbach — Zbîrlințișor 232

Lector : ECATERINA ȘIȘMANIAN
Tehnoredactor : FLORICA WEIDLE

Dat la cules 6.VI.1975. Bun de tipar 10.IX.1975. Apărut 1975. Comanda nr. 1061. Tiraj 58 600 legate 1/1. Coli de tipar 16.

Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii", București — Piața Scînteii nr. 1, Republica Socialistă România
Comanda nr. 50 348

Zece basme ale unor proeminenți scriitori germani din secolul XIX: J. W. Goethe, Clemens Brentano, E. T. A. Hoffmann, Wilhelm Hauff, Theodor Storm, Eduard Mörike, Iulius Mosen și alții.

Lei 13

EDITURA ION CREANGĂ - BUCUREȘTI